

Strengleikar og Lais

Høviske noveller i omsetjing
frå gammalfransk til gammalnorsk

Band 2: Synoptisk utgåve

Ingvil Brügger Budal

Avhandling for graden philosophiae doctor (PhD)
ved Universitetet i Bergen
2009

Innhald

Innleiing	3
<i>PROLOGUE</i>	9
<i>GUIGEMAR/GUIAMAR</i>	13
<i>FRESNE/ESKIA</i>	53
<i>EQUITAN</i>	81
<i>BISCLAVRET/BISCLARET</i>	101
<i>LAÜSTIC/LAUSTIK</i>	119
<i>DESIRE</i>	129
<i>TYDOREL/TIDOREL</i>	163
<i>CHAITIVEL/CHETOVEL</i>	169
<i>DOON/DOUN</i>	181
<i>DEUS AMANZ/TVEGGIA ELSKANDA LIOD</i>	195
<i>GURUN</i>	207
<i>MILUN</i>	215
<i>CHIEVREFOIL/GEITARLAUF</i>	237
<i>STRANDAR STRENGLEIKR</i>	245
<i>LAI DU LECHEOR/LEIKARA LIOD</i>	249
<i>LANVAL/JANUAL</i>	253
<i>YONEC/JONET</i>	281
<i>NABAREZ/NABOREIS</i>	305
<i>RICAR HINN GAMLI</i>	311
<i>TVEGGIA ELSKANDA STRENGLEIKR</i>	315
<i>GRAALANT/GRELENT</i>	327

Innleiing

Innhaldet i dette tekstbandet er ei synoptisk oppstilling av *Strengleikar*-tekstane frå handskriftet De la Gardie 4–7 og dei gammalfranske tekstane som ligg nærast opp til denne omsetjinga. Formålet med oppstillinga er å tydeleggjera samsvaret mellom tekstane som oftast følgjer kvarandre nær lineært, forutan til å leggja til rette for granskingar av tekstane på detaljnivå.

Desse tekstutgåvene ligg til grunn for den synoptiske oppstillinga:

For dei gammalnorske tekstane frå handskriftene De la Gardie 4–7 og AM 666 b, 4°:

Strengleikar. An Old Norse Translation of Twenty-one Old French Lais.
Utgåve av Robert Cook og Mattias Tveitane. Oslo: Kjeldeskrift-fondet, 1979.

For dei av Marie de France sine *lais* som er omsette til gammalnorsk, det vil seie alle utanom *Eliduc*, den siste forteljinga i handskriftet Harley 978:

Les Lais de Marie de France. Utgjevne av Jean Rychner. Paris: Champion, 1983.

For nokre av dei såkalla *Lais anonymes* som er omsette til gammalnorsk, det vil seia for forteljingane *Desiré*, *Tydorel*, *Doon*, *Lecheor*, *Nabaret* og *Graelent*:

Les Lais anonymes des XIIe et XIIIe siècles. Édition critique de quelques lays bretons. Utg. Prudence Mary O'Hara Tobin. Genève: Droz, 1976.

I den kritiske utgåva si har Tobin valt ulike grunnhandskrift for desse forteljingane. Dermed er teksten *Desiré* og *Nabaret* frå handskriftet T, og *Tydorel*, *Doon* og *Lecheor* frå S. Dei sigla Tobin nyttar for dei ulike handskriftene er avvikande jamført med det som er vanleg hos romanistane og som er å finna hos Rychner (1966/1983) og Cook og Tveitane (1979). Dette kan verka noko forvirrande og eg har dermed valt å vera konsekvent i bruken av dei tradisjonelle sigla i omtale av handskriftene.

Innleiing

For forteljinga *Graalant* meiner Cook og Tveitane (1979, 278) at det er handskriftet S som ligg nærast den gammalnorske omsetjinga. Dermed har eg nytta den gammalfranske teksten frå:

The lays of Desiré, Graelent and Melion. Editions of the Texts with an Introduction. Utg. E. Margaret Grimes. Genève: Slatkine Reprints, 1976. Opptrykk av 1928-utgåva.

Edisjonspraksis i desse utgåvene varierer. Cook og Tveitane si utgåve av *Strengleikar* (1979) er diplomatarisk og teiknsetjinga i denne identisk med den i handskriftet De la Gardie 4–7. Nokre små endringar jamført med teksten i handskriftet har utgjevarane av den gammalnorske teksten likevel gjort, men dette er for det meste rettingar av typiske skrivarfeil, det vil seie metatesar, haplografiar og dittografiar. Nokre stader er enkeltord i teksten korrigert på grunnlag av dei gammalfranske førelegga.

For Marie de France sine *Lais* fanst det fleire val når det gjeld utgåver, kvar med sine styrkar og ulemper. Eg har valt å nytta den utgåva eg allereie var kjend med og som dessutan er den mest nytta; Jean Rychner (1966, opptrykk 1983). Denne har fungert godt trass ein til tider ugjennomsiktig edisjonspraksis, både når det gjeld normalisering av tekst og teiknsetjing og emendasjonar av tekst på grunnlag av andre handskrifter. Informasjon om edisjonspraksisen og det kritiske apparatet er ikkje plassert i fotnotar, men i innleiing og appendiks. Ei alternativ tekstutgåve av Harley 978 hadde vore Otaka (1987) sitt tobandsverk av det som er rekna for å vera Marie de France sitt samla verk med eit påfølgjande glossarium. Teksten hans er ei rein diplomatarisk utgåve av teksten i handskriftet Harley 978, med oppløyste abbreviaturar. Det einaste eg har å utsetja på denne utgåva, er at dei oppløyste abbreviaturane ikkje er markerte i teksten med kursiv skrift, slik praksis er for norrøne utgåver, men derimot er lista opp i appendiks. Otaka si utgåve har dessverre vore vanskeleg å få tak i sjølv antikvarisk, og kom meg dermed i hende for seint til at eg kunne basera den synoptiske tekstoppstillinga på denne.

Prudence Mary O'Hara Tobin (1976) si utgåve av *Lais anonymes* er systematisk og gjennomsiktig. I utgåva er det gode innleiingar til kvar enkelt tekst. Dei gammalnorske tekstvariantane er dessutan inkluderte på lik line med dei gammalfranske i det kritiske apparatet.

I den synoptiske utgåva mi har eg nytta den teiknsetjinga og dei kritiske teikna som er å finna i dei ulike utgåvene. For sjølv tekstane verkar dette i realiteten berre inn på *Strengleikar*-tekstane. I desse er dei kritiske teikna til Cook og

Tveitane i samsvar med mange norrøne tekstutgåver:

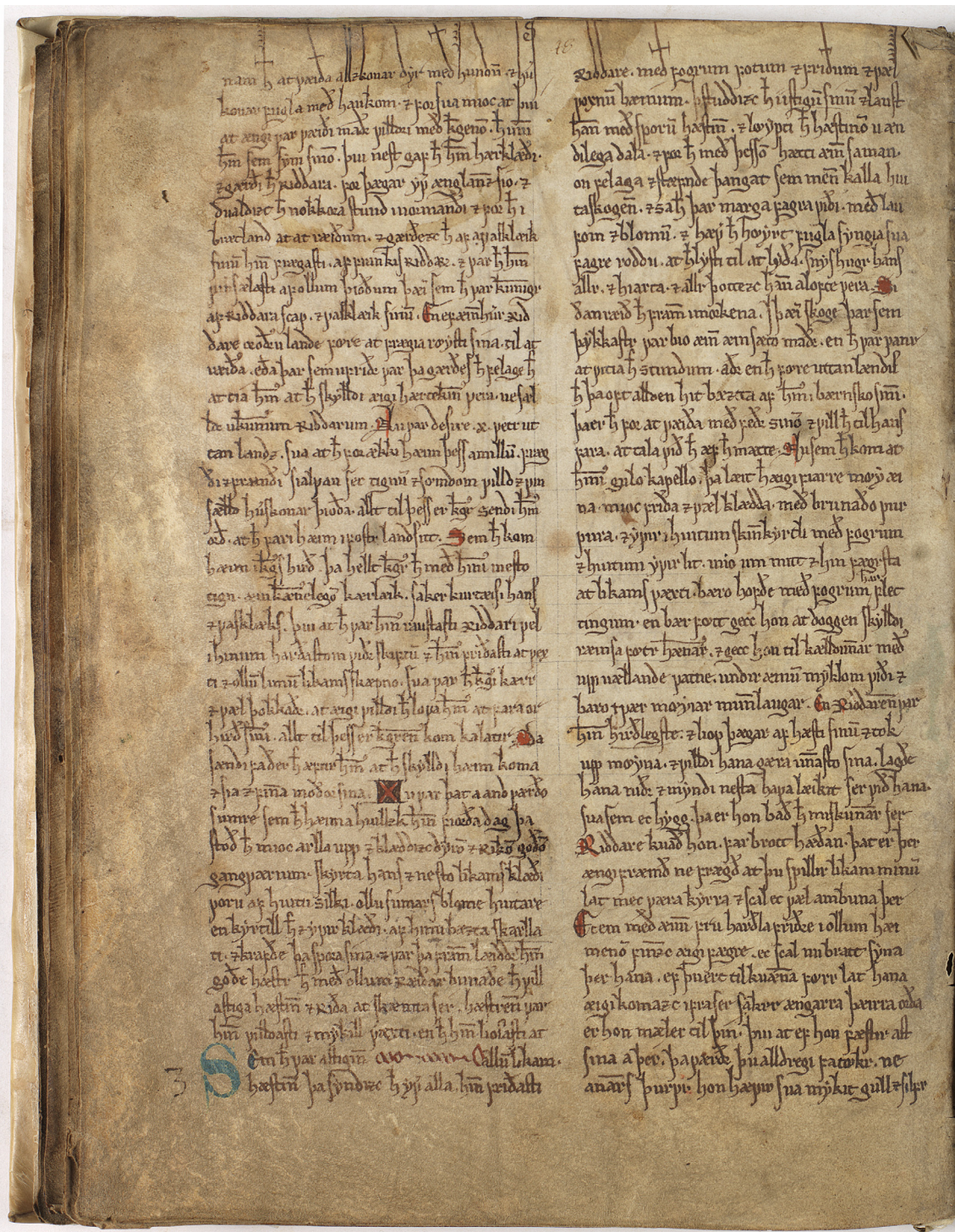
Tabell 1.1: Kritiske teikn frå Cook og Tveitane (1979, xxxiii)

.....	Sletta av skrivaren
>	Retta av skrivaren
[]	Lakune eller uleseleg avsnitt i handskriftet
<>	Ord eller bokstav(ar) som er utelatne av skrivaren
//	Ny side i handskriftet
/	Ny kolonne i handskriftet. Teiknet markerer somme tider lineskifte med uvanlege stavemåtar eller moglege samansette ord
	Ny side i Keyser og Unger si 1850-utgåve av tekstane

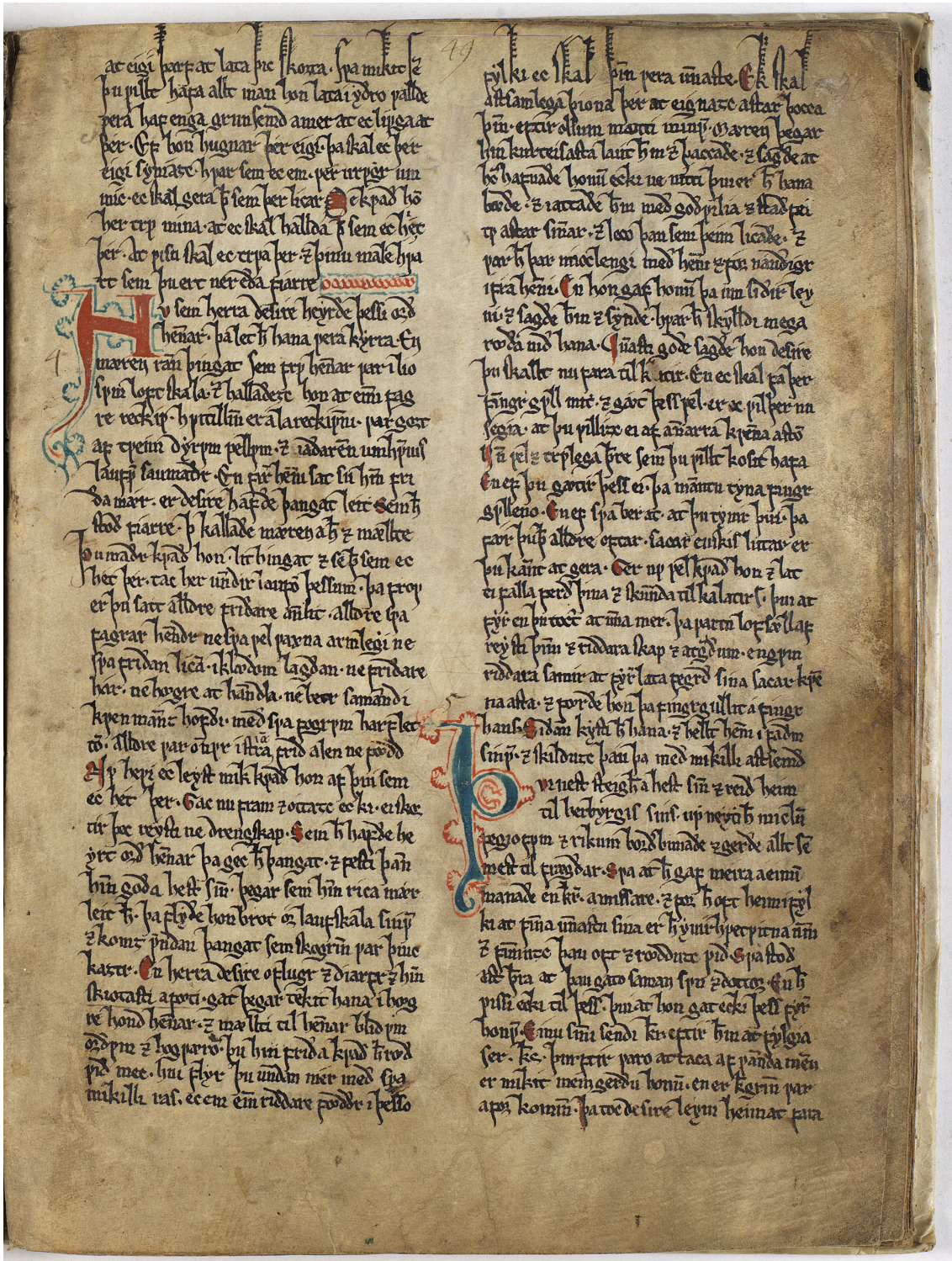
Eg har ikkje markert sideskift eller sidetal i Cook og Tveitane si utgåve i den synoptiske oppstillinga. I denne viser mine egne markørar endringar og ulikskapar og desse er heller sjølvforklarande. Dei aktuelle tekstdelane er understreka og markørane som er nytta er som følgjer:

Tabell 1.2: Tekstmarkørar som viser endringar og ulikskapar

+	Tillegg i gammalnorsk tekst jamført med gammalfransk tekst
÷	Tekstbolk som ikkje er attgjeven i gammalnorsk tekst
≈	Tilnærma lik tyding i gammalnorsk tekst jamført med gammalfransk tekst
≠	Ulikskap mellom gammalnorsk og gammalfransk tekst.
~	Omflytting

De la Gardie 4-7
Blad 29v, skrivar Str. I
(Foto: Uppsala universitetsbibliotek)

De la Gardie 4-7
Blad 30r, skrivar Str. II
(Foto: Uppsala universitetsbibliotek)

PROLOGUE

FORRÆÐA

1. + <A>T hæve þeirra er i fyrnskunni varo
likaðe oss at forvitna ok rannzaka þui at þeir
varo listugir i velom sinom glægsynir i
skynsemdom. hygnir i raðagærðom vaskir i
vapnom hæverskir i hirðsiðum millder i
giofum ok <at> allz/konar drængscap. hinir
frægiasto. ok fyrir þui at i fyrnskunni
gerðuzc marger undarleger lutir ok ohæyrðir
atburðir a varom dogum. þa syndizc oss at
fræða verande ok viðrkomande þæim sogum
er margfroðer menn gærðo um athæve
þeirra sem i fyrnskunni varo ok a bokom
letu rita. til ævenlægrar aminningar til
skæmtanar. ok margfræðes viðr komande
þioða at huerr bæte ok birte sitt lif. af
kunnasto liðenna luta. Oc at æigi læynizsk
þat at hinum siðarstom dogum er gærðozk i
andværðom. Sua ok at huerr ihugi með allre
kunnasto ok koste með ollu afle freme ok
fullgere með ollum fongum at bua ok bæta
sialvan sec til rikis guðs með somasamlegum
siðum ok goðom athævom ok hælgom
lifsænda. þui at daðer ok drængskaper ok
allzkonar goðlæikr er skryddi ok pryddi lif
þeirra er guði likaðo. ok þeirra er i þæssa
hæims atgærðom frægðost ok vinsælldozt i
fyrnskonne huerfr þess giorsamlegre sem
hæims þæssa dagar mæirr fram liða.
<E>N bok þessor er hinn virðulege hacon
konongr let norrœna or volska male ma
hæita lioða bok. þui at af þæim sogum er
þæssir bok birtir gærðo skolld i syðra

		<u>brætlande er liggr i frannz liodsonga. þa er gærazc i horpum gigiom. Simphanom. Organom. Timpanom. Sallterium. ok corom. ok allzkonar oðrum strænglæikum er menn gera ser ok oðrum til skemtana þæssa lifs ok lykr her forræðo þæssare. ok þesso nest er upphaf sanganna. /</u>
1	KI Deus ad duné esciēce	<u>+ <O>llum þæim er guð hævir let vizsku + ok kunnasto</u>
2	E de parler bone eloquence	ok snilld at birta
3	Ne s'en deit <u>≈ taisir</u> ne celer,	þa samer æigi at <u>≈ fela</u> ne lœyna <u>+ lan guðs i ser.</u>
4	Ainz se deit voluntiers mustrer.	<u>+ hælldr fellr þæim at syna + oðrom með goð/vilia + þat sem guði likaðe þæim at lia.</u>
5	<u>÷ Quant uns granz biens est mult oiz,</u>	
6	Dunc a primes est il fluriz,	Þa bera þæir <u>+ sem hinn villdaste viðr lauf ok blóm.</u>
7	E quant loëz est de plusurs,	ok <u>+ sem goðlæikr þæirra frægizst i annars umbotum</u>
8	Dunc ad expandues ses <u>≠ flurs.</u>	þa fullgærezt <u>≠ allden</u> þæirra <u>+ ok nærer aðra.</u>
9	Custume fu as anciēns,	Þa var <u>+ siðr hygginna ok hæverskra manna i fyrnskonne</u>
10	<u>÷ Ceo testimoine Preciēns,</u>	
11	<u>Es livres ke jadis feseient,</u>	<u>+ at þæir mællto fræðe sin</u>
12	Assez oscurement diseient	sua sem segi með myrkom orðom. <u>+ ok diupom skilnengom.</u>
13	Pur ceus ki a venir esteient	saker þæirra <u>sem ukomner varo.</u>
14	E ki <u>≠ aprendre les</u> deveient,	at þæir skylldo
15	<u>≈ K'i peüssent gloser la lettre</u>	<u>≈ lysa með liosom umræðom + þat sem hinir fyrro hofðo mællt.</u>
16	E de lur sen le surplus mettre.	ok rannzaka af sinu viti þat sem til

- 17 Li philosophe le saveient, + skyringar horfðe ok rettrar skilnengar.
af þæim kænngom er philosophi + forner
spekingar hofðu gort.
- 18 ÷ Par eus meïsmes entendeient.
- 19 Cum plus trespasereit li tens, Siðan *sem* alldren læið fram + ok æve
mannanna
- 20 Plus serreient sutil de sens þa vox list + ok athygli ok smasmygli
mannkynsens. með margskonar hætte.
- 21 ÷ E plus se savreient garder
- 22 De ceo k'i ert a trespasser.
+ sva at i ollom londum gærðuzc hinir
margfroðasto menn mælande sinna landa
tungum.
- 23 Ki de vice se voelt defendre En þær sem + lif sitt vilia lytalaust
varðvæita.
- 24 Estudier deit e entendre þa samer jamnan nokot þat at ihuga ok iðna.
- 25 A grevose ovre comencier:
- 26 Par ceo s' ≈ en puet plus esloignier er þa gære sialfa ≈ vinsæla. + ok af kunnasto
sinne mege aðra fræða.
- 27 ÷ E de grant dolur delivrer.
- 28 Pur ceo començai a penser Oc fyrir þui ihugaða ec
- 29 D'aukune bone estoire faire at gæra nokora goða sogu.
- 30 E de ≠ latin en romaunz traire; ok or ≠ volsku i bokmal snua + at þat mætte
flæsta hugga. er flæstir mego skilia.
- 31 ÷ Mais ne me fust guaires de pris:
- 32 Itant s'en sunt altre entremis!
- 33 Des lais ÷ pensai, k'oïz aveie. En lioð þau er ec hævi høeyrt + er gor varo i
syðra brætlande
- 34 ÷ Ne dutai pas, bien le saveie,
- 35 Ke pur remembrance les firent
- 36 Des aventures ÷ k'il oïrent af þæim + kynlegom atburðom + er i þui
lande gærðuzc
- 37 Cil ki primes les comencierent

PROLOGUE/FORRÆÐA

- 38 E ki avant les enveierent.
+ þa likaðe mer at snua ok oðrum segia
- 39 Plusurs en ai oï conter,
þui at ec hafða mioc morg hœyrt + þau er ec
vil at visu fram telia.
- 40 Nes voil ÷ laissier ne oblier.
ok engom glœyma af. + þui er ec ma minni
minu a koma.
- 41 ÷ Rimé en ai e fait ditié.
æinum kurtæisum konongi
- 42 Soventes fiez en ai veillié!
≈ er guð leðe yvir oss vizku ok valld.
- 43 En l'honor de vus, nobles reis,
gævo ok gnott margfallegs hins frægiazta
- 44 ≈ Ki tant estes pruz e curteis,
goðlæiks.
- 45 A ki tute joie s'encline,
þui ihuga ec + oftsamlega at samna lioðen
- 46 E en ki quoer tuz biens racine,
+ oll ok i æina bok
- 47 M'entremis des lais assembler,
- 48 ÷ Par rime faire e reconter.
- 49 En mun quoer pensoe e diseie,
- 50 Sire, kes vos presentereie.
at fœra þer herra minn + hinn hœverske
konongr.
- 51 Si vos les plaist ÷ a recevoir,
ef þer lika þa
- 52 Mult me ferez grant joie avoir,
er mer fagnaðr at starf mitt
- 53 ≈ A tuz jurz mais en serrai liee.
≈ þækkez ok hugnar sua hygnum hofðingia
+ ok hans hirðar kurtæisom klærkom. ok
hœverskom hirðmonnom.
- 54 ÷ Ne me tenez a surquidiee
- 55 Si vos os faire icest present.
- 56 Ore oëz le comencement!

GUIGEMAR/GUIAMAR

Riddaren Guigemar/Guiamar er fullkomen i nær alt, men manglar evna til å elska. Ein dag han er på jakt skyt han ei kvit kolle og kalven hennar. Pilen hans vender attende og sårar han i låret. Før dyret dør forbannar det riddaren og seier at ikkje annan medisin enn gjengjeldt ekte kjærleik vil få såret hans til å gro. Fortvila over hendingane lurar Guigemar/Guiamar seg vekk frå følgjet sitt og rir avgarde.

Etter ei stund kjem han til ei vik der det ligg eit rikt skip. Han går ombord og er overraska over mangelen på mannskap, men legg seg ned på ei seng for å kvila, sovnar og vaknar først når skipet er til havs. Skipet utan mannskap får landkjenning i ei bukt under ei borg. I denne bur ei vakker adelskvinne, gift med ein gammal og sjalu mann som har låst henne inne i borga med ei tenestejente og ei gammal og impotent prest til selskap. Rundt borga er det høge murar med ei enkelt låst dør. Einaste vegen inn er dermed sjøvegen.

Ein morgon oppdagar kvinna og tenestejenta hennar skipet som kjem seglande inn i bukta, tilsynelatande utan nokon ombord. Den sovande Guigemar/Guiamar er så bleik at han vert først teken for å vera død, men kvinnene oppdagar at han lever og tek han med seg inn i borga der dei vaskar og pleier riddaren. Kvinna og riddaren får varme kjensler for kvarandre nær umiddelbart, og ved hjelp av tenestejenta vert begge klar over den andres kjærleik.

Dei elskande er saman i eitt og eit halvt år før forholdet vert oppdaga og ektemannen hennar skil dei frå kvarandre. Guigemar/Guiamar vert plassert ombord i skipet som har kome attende til bukta. Skipet fører han attende til heimlandet hans. Adelskvinna vert derimot fengsla i eit tårn der ho lir mykje vondt, før ho ein dag oppdagar at døra står ulåst. Ho går ned til sjøen for å drukna seg, men der ligg nok ein gong skipet. Ho går ombord og vert ført til landet til kongen Meriadus. Kongen vert kjær i kvinna og tek seg av henne, men ho tenkjer framleis på Guigemar/Guiamar. Riddaren har det sameleis. Han manglar ikkje på tilbod frå høviske kvinner, men avslår dei alle og lir vondt fordi han lengtar etter kjærasten sin.

Før dei to elskande vart skilde frå kvarandre utveksla dei fysiske symbol på kjærleiksbandet mellom dei. Dermed har Guigemar/Guiamar ei skjorte som kvinna har sydd saman på eit slikt vis at berre ho kan løysa på denne utan å øydeleggja. Kvinna sjølv har eit belte spent om livet berre Guigemar/Guiamar kan løysa.

Meriadus kallar etterkvart inn til turnering og inviterer Guigemar/Guiamar. På ein fest hos Meriadus ser han kvinna, men er usikker på om det verkeleg kan vera kjærasten hans. Ho derimot, kjenner han att med ein gong. Dei vert utfordra til å løysa kvarandres kjærleikssymbol. Når dette er gjort ber Guigemar/Guiamar Meriadus om å få attende kjærasten sin mot ein kompensasjon. Kongen avslår og

GUIGEMAR/GUIAMAR

dagen etter går Guigemar/Guiamar til angrep med ein stor hær. Dei svelt ut borga, Guigemar/Guiamar drep Meriadus og får omsider attende kjærasten sin.

GUIGEMAR

1 ÷ Ki de bone mateire traite,
2 Mult li peise si bien n'est faite.
3 Oëz, seigneurs, ke dit Marie,
4 Ki en sun tens pas ne s'oblie.
5 Celui deivent la gent löer
6 Ki en bien fait de sei parler.
7 Mais quant il ad en un païs
8 Hummë u femme de grant pris,
9 Cil ki de sun bien unt envie
10 Sovent en dïent vileinie:
11 Sun pris li volent abeissier;
12 Pur ceo comencent le mestier
13 Del malveis chien coart, felun,
14 Ki mort la gent par traïsun.
15 Nel voil mie pur ceo leissier,
16 Si gangleür u losengier
17 Le me volent a mal turner:
18 Ceo est lur dreit de mesparler!

19 Les contes ke jo sai verrais,
20 Dunt li Bretun unt fait les lais,
21 Vos conterai assez briefment.
22 ÷ El chief de cest comencement,
23 Sulunc ÷ la lettre e l'escriture,
24 Vos mosterai une aventure
25 Ki en Bretaigne la Menur
26 Avint al tens ancïenur.
27 En cel tens tint Hoilas la tere,
28 Sovent en peis, sovent en guere.
29 Li reis aveit un suen barun,

GUIAMAR

2. SOgur þær er ec væit sannar
ok brættar hava liodsonga af gort.
vil ec segia yðr sem ec ma með fæstom
orðum.

+ En sua sem ritingar hava synt mer
vil ec sægia yðr atburði þa
sem gerðuzt a hinu syðra bretlande
i fyrnskunni.
Um þa daga reð þui riki Odels + konongr
stundom i friði oftsamlega + i úro ok i ufriði.
Þessom kononge // + þionaðe með villd ok
goðvilia æinn + rikr lændr maðr

GUIGEMAR/GUIAMAR

30	Ki esteit sire de Liun:	er allre reð æinn leunsborg.
31	Oridials esteit apelez;	<u>+ ok</u> var <i>hann</i> kallaðr dridias. <u>+ at nafne</u> <u>þesse</u>
32	De sun seignur fu mult privez,	<u>var æin- kennelegr</u> vinr <u>ok</u> hinn kæraste herra sinom <u>+ konongenom.</u>
33	Chivaliers ert pruz ÷ e vaillanz.	<u>hann</u> var <u>hinn</u> vaskaste riddare <u>+ i vapnom.</u>
34	De sa moillier out deus enfanç,	<u>ok</u> atte <i>hann</i> með sinni <u>+ æiginni</u> pusu tvau bornn
35	Un fiz e une fille ÷ bele.	sun ok dottor.
36	Noguent ot nun la ≠ damaisele,	Vngen het ≠ <u>dottir</u> <i>hans</i> .
37	Guigeimar ÷ <u>noment</u> le dancel;	<u>+ en</u> sun <i>hans</i> guiemar.
38	El reaulme nen out plus bel!	J <u>+ ollum</u> þæim <i>konongdome</i> var engi maðr honum iamfriðr.
39	A merveille l'amot sa mere	moðer <i>hans</i> unni honum yvir alla livande.
40	E mult esteit bien de sun pere.	ok <u>+ i allum lutom</u> likaðe <i>hann</i> vel fæðr sinom.
41	Quant il le pout partir de sei,	<u>+ þægar</u> sem <i>hann</i> var hæiman færr
42	≈ <u>Si</u> l'enveat servir le rei.	<u>+ þa</u> sænde <i>hann</i> ~ <u>faðer</u> <i>hans</i> <u>+ hæiman</u> til <u>konongs hirðar</u> at þiona <i>kononge</i> .
43	Li vadlez fu sages e purz,	<u>+ En</u> suæinnen var vitr ok vaskr
44	÷ <u>Mult</u> se faseit amer de tuz.	þokkaðezt <u>+ ok vinsælldetz</u> allu <u>+ konongs</u> <u>hirðliði.</u>
45	Quant fu venu termes e tens	Siðan sem honum vox
46	Ke il aveit eage e sens,	vit ok vasklæikr
47	Li reis l'adube richement,	<u>+ þa</u> bio <i>konongrenn</i> <i>hann</i> rikulega
48	Armes li dune ≠ a sun talent.	ollum riddara hærklæðom. ≠ <u>sua tigurlega</u> <u>sem hann villdi sialfr æskia.</u> 3. <G> <u>viamar</u> sem <i>hann</i> var riddare. <u>þa</u> <u>dualdez</u> <i>hann</i> þar mioc længe.
49	Guigemar se part de la curt;	<u>Siðan</u> skildizk <i>hann</i> við <u>+ konong.</u> <u>ok</u> allt hirð/lið <i>hans</i> .
50	≠ <u>Mult</u> i dona ainç k'il s'en turt!	≠ i vinsælld ok vinatto.
51	En Flaundres vait pur sun pris quere:	<u>+ ok</u> stæfnde <i>hann</i> <u>+ þaðan</u> i flandr at rœyna

52	La out tuz jurz estrif e guerre.	rœysti + <u>ok riddaraskap sinn</u> . + <u>þui at</u> um þa daga var þar iafnan ufriðr ok bardagar.
53	En Lorreine ne en Burguine,	en <i>huerge</i> i lorenge ne i burgunnie.
54	Ne en Angou ne en Gascuine,	+ <u>ok æigi</u> i angeo ne i gaskunnia.
55	÷ <u>A cel tens</u> ne pout hom truver	fanzk engi honum
56	≠ <u>Si bon chevalier</u> ne sun per.	iamvaskr ≠ i vapnaskifti.
57	De tant i out mespris Nature	+ <u>En</u> þat var undarlegst i <i>hans</i> natturo
58	Ke unc de nule amur n'out cure.	at <i>hann</i> hafnaðe vandlega konom at <i>unna</i> .
59	÷ <u>Suz ciel</u> n'out dame ne pucele	(59–60) + <u>þui at</u> engi var sua frið ne agæt fru.
60	Ki tant par fust noble ne bele,	ne frið mær
61	Se il d'amer la requeïst,	at <i>hann</i> villdi <i>sinni</i> ast til snua.
62	Ke volentiers nel retenist.	+ <u>En</u> engi myndi honum syniazc ef <i>hann</i> villdi til mæla.
63	Plusurs l'en requistrent ÷ <u>suvent</u> ,	Margar birtu honum + <u>bærlega</u> vilia sinn.
64	Mais il n'aveit de ceo talent.	en <i>hann</i> lezk æcki vita huat er þær villdu + <u>þui at hugr hans</u> horfðe sua vandlega fra <u>þæim</u>
65	Nuls ne se pout aparceveir	at engi þæirra gat fundit
66	Ke il volsist ≈ <u>amur</u> aveir:	at <i>hann</i> myndi ≈ <u>kono</u> vilia hava.
67	÷ <u>Pur ceo le tient a peri</u>	
68	<u>E li estrange e si ami</u> .	
69	En la flur ÷ <u>de sun meillur pris</u>	4. + <S>Em <i>hann</i> var i bloma + <u>ok hæzstom</u> <u>tima cæsko sinnar</u> .
70	S'en vait ÷ <u>li ber</u> en sun païs	<u>þa</u> for <i>hann</i> hæim
71	Veeir sun pere e ÷ <u>sun</u> seignur,	at sia foðor sinn ok herra.
72	÷ <u>Sa bone mere</u> e ÷ <u>sa sorur</u> ,	moðor ok systur.
73	Ki mult l'aveient desiré.	er lengi hofðu langat til hans + <u>hæimkuamo</u> <u>ok fundar</u> .
74	Ensemble od eus ad sujurné,	<u>ok</u> dualdezc <i>hann</i> + <u>þa hæima</u> með þæim
75	÷ <u>Ceo m'est avis</u> , un meis entier.	+ <u>vel</u> sua manað fullan.
76	Talent li prist d'aler chacier;	+ <u>þui nest</u> likaðe honom at fara a + <u>dyra</u> væiðar.

77	La <u>≠ nuit</u> somunt ses chevaliers,	+ <u>ok</u> stefndi <u>hann</u> + <u>þa</u> til sin um <u>≠ kuelldit</u> riddarom sinom
78	Ses veneürs ÷ e ses berniers;	ok væiðemonnum.
79	Al matin vait en la forest,	+ <u>En</u> um morgonen for <u>hann</u> i morkena.
80	Kar cil deduiz forment li plest.	þui at þeskonar skemtan likaðe honom æinkar vel
81	A un grant cerf sunt aruté	+ <u>ok</u> fundu þærir + <u>þegar</u> æinn mikinn hiort
82	E li chien furent descuplé.	ok varo + <u>þa</u> hundarner læystir
83	Li veneür curent devaunt,	+ <u>ok</u> fylgðo + <u>þa</u> væiðe menn hirtinom.
84	Li damaisels se vait targaunt;	+ <u>En sa</u> hinn un/gi maðr ræið tomlega æftir
85	Sun arc li portë uns vallez,	+ <u>ok</u> æinn suæina + <u>hans</u> ok fœrðe honom boga hans.
86	<u>≠ Sun ansac e sun berserez:</u>	<u>≠ ok</u> sporrakka dyra ok villi svina.
87	Traire voleit, <u>≈ si mes eüst.</u>	+ <u>En hann</u> villdi giarna skiota <u>≈ ef nokot dyr</u> <u>kæme i skotmal</u>
88	Ainz ke d'iluec se remeüst.	fyrir en <u>hann</u> fœre þaðan.
89	En l'espeise d'un ÷ <u>grant</u> buissun	+ <u>þa</u> læit <u>hann</u> + <u>æigi</u> fiarre ser i æinum þykkom runn
90	Vit une bise od un foün;	hiart kollo æina ok kalf hennar + <u>hia hænni</u>
91	Tute fu blanche ÷ <u>cele beste,</u>	<u>en</u> var oll + <u>sniohuit</u>
92	Perches de cerf out en la teste.	+ <u>ok</u> hafði æina kuisl hiartar horns + <u>i miðio</u> <u>ænni.</u>
93	Pur l'abai del brachet sailli:	<u>ok</u> liop hon + <u>þegar</u> or runnennom er hon höyrði gauð + <u>sporrakkanna.</u>
94	Il tent sun arc, si trait a li!	<u>En hann</u> bændi boga sinn + <u>ok</u> skaut at hænni
95	En <u>≠ l'esclot</u> la feri devaunt,	+ <u>ok</u> laust hana framan <u>≠ i</u> briostet.
96	Ele chaï demeintenaunt;	+ <u>En</u> hon fell þegar + <u>til iarðdar.</u>
97	La seete resort ariere,	+ <u>En</u> brodrenn + <u>þegar</u> aftr snærizc
98	Guigemar fiert ÷ <u>en tel maniere,</u>	+ <u>ok</u> laust Gviamar
99	En la quisse desk'al cheval,	i gægnom læret + <u>ok</u> nam + <u>staðar fastr</u> i hæstinom
100	Ke tost l'estuet descendre aval:	+ <u>ok</u> var + <u>þa</u> af <at> stiga + <u>hæstinom</u>
101	Ariere chiet sur l'erbe ÷ <u>drue</u>	<u>ok</u> fell <u>hann</u> + <u>þar</u> a grasvollenn

102	Delez la bise ÷ <u>k'out ferue!</u>	hía kollon <i>ne</i> .
103	La bise, ki nafree esteit,	+ <u>En</u> kollan er + <u>þar</u> la sár.
104	Anguissuse ert, si se plaineit.	virkti sar sitt ok kærði angr sinn.
105	Aprés parla en itel guise:	+ <u>En</u> þui nest mællte hon með þessom hætte harmer
106	÷ “ <u>Oi! Lase!</u> Jo sui ocise!	er mer at ec em + <u>nu</u> drepen.
107	E tu, vassal, ki m'as nafree,	en þu gaurr er mec særðe
108	Tel seit la tue destinee:	þæsse skulo vera þin orlog
109	Jamais n'aies tu medecine,	alldre scalltu fa lækneng
110	Ne par herbe, ne par racine!	huarke af grosom ne grasa rotom
111	Ne par mire, ne par poisun	ækki sculo tia læknar ne hæilsudrykkir
112	N'avras tu jamés garisun	+ at <u>bœta þer. ok</u> alldri scalltu hæill <u>verða</u>
113	De la plaie k'as en la quisse,	af þesso sare. er nu hævir þu i + <u>þinu</u> lære
114	De si ke cele te guarisse	til þess er su grœðir þec
115	Ki suffera pur tue amur	er saker þinnar astar scal bera
116	Issi grant peine e tel dolur	+ <u>ok</u> þola sua miklar pinsler hugsotta + <u>ok</u> <u>harma</u>
117	K'unkes femme taunt ne suffri,	at alldri fyrr bar kuenmaðr þuilika.
118	E tu referas taunt pur li;	ok þu þuilik fyrir saker hennar.
119	~ Dunt tuit cil s'esmerveillerunt	
120	Ki aiment e amé avrunt	Sua at aller þæir er ælscat hava
121	U ki pois amerunt après.	ok framlæiðes sculo + <u>konor</u> ælsca (119) ~ manu + <u>undra</u> ok kynlegt þykkia + <u>með hueriom hætte er þit mattoð sua</u> <u>mykinn astar harm bera.</u>
122	Va t'en de ci, lais m'aveir pés!”	Scrið brott sem skiotast + <u>ok</u> lat mec hava frið + <u>fyrir þer þesse orlog skulo sannast þer.</u>
123	Guigemar fu ÷ <u>forment</u> blesciez;	5. <G>viamar var skæindr
124	≈ <u>De ceo k'il ot est esmaiez.</u>	+ <u>ok</u> þotte honom kynlegt ≈ <u>þat sem dyret</u> <u>hafðe sagt honum</u>
125	÷ <u>Començat</u> sei a purpenser	<u>ok</u> ihugaðe hann + <u>þa</u>
126	En quel tere purrat aler	i huært land hann skylldi fara
127	Pur sa plaie faire guarir,	+ <u>til læknengar</u> at lata grœða sar sitt

GUIGEMAR/GUIAMAR

- 128 Kar ne se voelt laissier murir. þui at honum likar æigi + sua bunum at dœyia.
- 129 Il set assez e bien le dit hann væit at sonnu ok hugr sægir honum
- 130 K'unke femme nule ne vit at alldregi likaðe honum kuenna aster
- 131 A ki il aturnast s'amur + ok alldregi sa hann þa er hanom være fýst a.
- 132 Ne kil guaresist de ≈ dolur. ne þa er hann vissi at ≈ sar kynni at grœða.
- 133 Sun vallet apelat ÷ avaunt: + ok kallaðe hann + þa suæin sinn + ok mællti.
- 134 "Amis, fait il, va tost poignaunt! vinr kuað hann læyp sem skiotast + hæsti þinum
- 135 Fai mes compaignuns returner, + ok stæfn hingat fælagom minom
- 136 Kar jo voldrai od eus parler." þui at ec vil tala við þa
- 137 Cil point avaunt, e il remaint; + ok þa for svæinnen + fra honum. en hann dualdesk + æftir
- 138 Mult ÷ anguissusement se pleint. ok angraðe hann miok + saret.
- 139 De sa chemise ÷ estreitement scar hann + þa skyrtu // sina
- 140 Sa plaie bende ÷ fermement. + ok batt um saret + sem hann kunni.
- 141 Puis est muntez, d'iluec s'en part; þui nest stæig hann a hæst sinn + ok stæfndi þaðan a brott
- 142 K'esloignez seit mult li est tart: + ok skundaðe at firrazt
- 143 Ne voelt ke nuls des suens i vienge felaga sina. þui at hann villdi at engi þæirra vissi
- 144 ≠ Kil desturbast ne kil retienge. ≠ huert hann snerizt.
- 145 Le travers del bois est alé + ok for hann þa af vegenom um þuæran skogenn
- 146 Un vert chemin, ki l'ad mené + ok fann hann þa gatu grasvaxna
- 147 Fors a la laundë; en la plaigne + ok minkaðe + þa skogenn + ok þui nest kom hann a sletta vollar
- 148 Vit ÷ la faleise e la muntaigne. + ok kom hann at fialle + myklo
- 149 D'une ewe ki desuz cureit ok undir + fialleno rann á
- + ok fylgðe hann anne til þess er kom til siovar

150	Braz fu de mer, hafne i aveit.	<u>ok</u> var þar hafnar vagr
151	El hafne out une sule nef,	+ <u>ok</u> i hofnenne + <u>sa hann</u> æitt skip.
152	Dunt Guigemar ≠ <u>choisi</u> le tref.	+ <u>ok</u> <u>gecc hann</u> a þat skip ok ≠ ræiste treet.
153	Mult esteit bien apparillee;	+ <u>en þat skip</u> var kynlegom haglæik gort
154	Defors e dedenz fu peiee,	+ <u>þui at</u> uttan borz ok innan matte
155	Nuls hum n'i pout trover jointure.	ængi sia samfælling + <u>borðanna</u>
156	N'i out cheville ne closture	ne nægling naglanna
157	≈ <u>Ki ne fust tute de ≠ benus:</u>	≈ <u>nema sua var til synis sem ≠ æinn viðr</u> + <u>være allt.</u>
158	÷ <u>Suz ciel n'at or ki vaille plus!</u>	
159	<u>La veille fu tute de seie:</u>	
160	<u>Mult est bele ki la depleie!</u>	
161	<u>Li chivaliers fu mult pensis:</u>	
162	<u>En la cuntree nel païs</u>	
163	<u>N'out unkes mes oï parler</u>	
164	<u>Ke nef s i peüst ariver.</u>	
165	<u>Avaunt alat, si descent jus.</u>	
166	A graunt anguisse munta sus.	+ <u>ok</u> komsk <u>hann</u> + <u>þa</u> með myklo angre + <u>sarsins a scipet</u>
167	Dedenz quida hummes truver,	<u>ok</u> hugði <u>hann</u> at menn være + <u>a skipino</u>
168	Ki la nef ÷ <u>deüssent</u> garder:	þeir er gætte skipsens
169	N'i aveit nul ne nul ne vit.	+ <u>ok</u> <u>sa hann</u> ængan maNn þann er þar væri a.
170	En mi la nef ≈ <u>trovat</u> un lit.	+ <u>ok</u> ≈ <u>sa hann</u> a miðiu skipi rækkio + <u>gorva með myklom haglæik.</u>
171	Dunt li pecul e li limun	forfialar
172	Furent a l'ovre Salemun	varo gorvar með salomons haglæik.
173	Taillié a or, tut a triffoire,	gullgorvar með hinum + <u>fægrstu</u> skurðom.
174	De ciprés e de ÷ <u>blanc</u> ivoire.	af cipres ok filsbæinum.
175	D'un drap de seie a or teissu	+ <u>En</u> silkipell gull / vofet
176	Ert la coilte ki desus fu.	var yvirbræitt. + <u>rekkiona</u> sem kullt være.
177	Les altres dras ne sai preisier,	+ <u>En</u> æigi kann ec virða þau onnur klæði + <u>er</u> <u>i rækkionne varo.</u>

GUIGEMAR/GUIAMAR

- 178 Mes tant vos di de l'oreillier: nema þat sæge ec yðr fra koddanom
- 179 Ki sus eüst sun chief tenu at sa er *hann* lagði a hofuð sitt
- 180 ≈ Jamais le peil n'avreit chanu. ≈ skyllði alldri ælldazt.
- 181 ~ Li coverturs de sabelin
- 182 Vols fu de purpre alexandrin. + En hit æfra abráezl var purpura ór
Alexandria landi
(181) ~ + ok undir gor Sabelina Skinn.
- 183 ~ Dui chandelabre de fin or
- 184 ~ (Li pire valeit un tresor!)
- 185 El chief de la nef furent mis; J framstafne stoðu
(183) ~ .ii. kærtistikur af hinu skirasta gulle.
(184) ~ hin lakara var mikil<s> fiár værð.
- 186 Desus out deus cirges espris: + ok a þæim .ii. tændrað stafkærti
- 187 De ceo s'esteit il merveilliez. + ok ollu þui er *hann* sa þa þotte honom þat
kynlegast.
- 188 Il s'est sur le lit apuiez; + Siðan hallaðezc *hann* i rækiona
- 189 Repose sei, sa plaie doelt. at huilazc. + þui at saret verkti *hann* + mioc.
- 190 Puis est levez, aler s'en voelt; Eftir þat + sem stund var liðin. þa stoð *hann*
upp + ok villdi + brott ganga.
- 191 Il ne pout mie returner: + en *hann* matte ægi þa aftr komazt.
- 192 La nef est ja en halte mer! + þui at Skipet var fiarre i hafe
- 193 Od lui s'en vat delivrement, (193–194) + ok hinn mæsti skriðr at + ok
- 194 Bon oret out e suëf vent: byrr hinn bazti + ok hinn hægazti.
- 195 N'i ad nient de sun repaire! ok fann *hann* + þa at honom teði æcki aftr at
læita.
- 196 Mult est dolenz, ne seit ke faire! + ok rygðizc *hann* + þa mioc + ok vissi æi
huat *hann* skyllði at havazk.
- 197 N'est merveille ÷ se il s'esmaie, + ok var þat ægi kynlegt
- 198 Kar grant dolur out en sa plaie. þui at mikill var værkr i sare *hans*.
- 199 Suffrir li estuet l'aventure; + ok verðr *hann* allt at þola + þui at *hann* fær
ækki at gort þessom kynlega atburð
- 200 A Deu prie k'en prenge cure, + ok bað *hann* + þa mioc guð miskunar sér
- 201 ~ ÷ K'a sun poeir l'ameint a port

- 202 E sil defende de la mort. + ok sia til sin at veria hann fyrir dauða.
(201) ~ ok koma honom til/ hafnar.
- 203 El lit se colche, si s'endort. + Siðan lagðezt hann i rækkiona ok sofnaðe.
- 204 Hui ad trespassé le plus fort: Nu er honom liðet þat sem harðazt
- 205 Ainz le vesprè ariverat var þui at skipet man + bratt lænda.
- 206 La ou sa guarisun avrat, þar sem hann man hæliso fa.
- 207 Desuz une antive cité, 6. Vndir æinni fornæskio borg
- 208 Ki esteit chiefs de cel regné. er hovoðborg var + allz þess rikis + lændi skipit.
- 209 Li sires ki ≈ la mainteneit en sa herra + ok hofðingi er þæirre ≈ borg reð + ok stiornaðe
- 210 Mult fu vielz hum, e femme aveit var gamall at alldre ok kuangaðr + ungri kono
- 211 Une dame de haut parage, + þesse fru var hinnar bæztu ættar
- 212 Franche, curteise, bele e sage. milld ok kurtæis hyggin ok hœværsk + ok hinn mætasta i allom kurtæisra kuenna kuenskum hin friðasta ok fægresta.
- 213 Gelus esteit a desmesure, en pusi hænnar ok herra var ohofsamlega abruðigr.
- 214 Kar ceo purporte la nature þui at þat bæiddezt nattura hans.
- 215 Ke tuit li vieil ÷ seient gelus – + þui at gamler menn
- 216 Mult het chascuns ke il seit cous –: + er litla fyst hava til kuenna ok þat villdu er þæir mægo æigi. ok natturan syniar þæim. en jamnan avunda ok hata þa er ungir ero.
- 217 Tels est d'eage le trespas! með þæim hætte er lundærni gamalla manna. + En þessi hinn auðgi maðr hafði sua um sec buet
- 218 ÷ Il ne la guardat mie a gas: at ≠ alnar viðan garð
- 219 ~ En un ≠ vergier, suz le dongun, (219) ~ undir borgar turnenom (220) hafðe hann lateð gærða (222) ~ hovan
- 220 ~ La out un clos tut environ;

GUIGEMAR/GUIAMAR

221	De vert marbre fu li muralz,	grøens malmara grioz vegg
222	~ Mult par esteit espés e halz!	mikinn
		<u>+ ok sua at æcki matti yvir komazt</u>
223	N'i out fors une sule entree:	<u>ok æinar dyrr + litlar til kastalans</u>
224	Cele fu noit e jur gardeee.	<u>ok þar gæta netr ok daga + með uruggom</u>
		<u>vorðom.</u>
225	De l'altre part fu ÷ <u>clos de mer</u> ;	<u>En</u> oðrum megin gecc sior
226	Nuls ne pout ÷ <u>eissir ne</u> entrer	<u>+ ok matte þan væg ækki at komazt</u>
227	Si ceo ne fust od un batel,	nema a bate kœme
228	Se busuin eüst al chastel.	ef i kastalann ætte nokkot at sysla.
		<u>+ en þui let hert<a> kastalans</u>
		(222) ~ gærða sua hom vegg ok þykkum
		<u>+ at hann skyllði uræddr ok uruggr</u>
		<u>varðvæita þar kono sina.</u>
229	Li sire out fait ÷ <u>dedenz le mur</u> ,	þar let hann gera
230	÷ <u>Pur mettre i ≈ sa femme ÷ a seür</u> ,	≈ <u>hænni</u>
231	Chaumbre: suz ciel n'aveit plus bele!	hit fægrsta ok friðasta loft
232	÷ <u>A l'entree fu la chapele.</u>	<u>+ ok þar kapellu i hia.</u>
233	~ La chaumbre ert peinte tut entour;	
234	÷ <u>Venus, la deuesse d'amur.</u>	
235	<u>Fu tres bien mise en la peinture;</u>	
236	~ Les traiz mustROUT e la nature	
237	~ Cument hom deit amur tenir	
238	~ E lealment e bien servir.	
239	~ Le livre Ovide, ou il enseine	
240	÷ <u>Comment chascuns s'amur estreine,</u>	
241	<u>En un fu ardant le gettout,</u>	
242	<u>E tuz iceus escumengout</u>	
243	Ki jamais cel livre lirreient	
244	Ne sun enseignement fereient.	
245	~ La fu la dame ÷ <u>enclose e mise.</u>	
246	~ Une pucele a sun servise	
247	÷ <u>Li aveit sis sires bailliee,</u>	

- 248 Ki mult ert franche e enseigniee,
 249 ~ ÷ Sa niece, fille sa sorur.
 250 ~ Entre les deus out grant amur;
 251 ~ Od li esteit quant ≠ il errout.
 252 ~ De ci la ke ≠ il reparout,
 253 ~ Hume ne femme n'i venist,
 254 ~ Ne fors de cel murail n'issist.
 255 Uns vielz prestres blancs ÷ e floriz + ok þar æinn gamall prest<r>
 256 Guardout la clef de cel postiz;
 (259) ~ + til tiða/væizlu
 257 ≠ Les plus bas membres out perduz, ≠ blæikr ok bloðlaus. kalldr ok kolnaðr or
ollum likams losta.
 258 ÷ Autrement ne fust pas creüz .
 259 ~ Le servise ÷ Deu li ≈ diseit hann ≈ song + iafnan mæssor
 260 E a sun mangier ÷ la serveit. ok byrllaðe at borðe.
 (233) ~ þat hit friða loft var stæint jnnan
 (236) ~ hinum friðastom liknæskium
 (237) ~ + pruðra manna ok + friðra kuenna.
 (238) ~ ≈ ok þæirra aster ok astar þokke + ok
með hueriom hætte samer at ælska ok
tryglega astar gæta.
 (239) ~ sua sem Ouidius kennir i bok astar
 vela.
 (245) ~ þar var su hin + kurtæisa fru. sætt.
 (246) ~ + ok æina + friða mœy fecc + herra
hennar at þiona hænni
 (249) ~ þæsse var systur dotter hans
 (250) ~ hin kærasta hua<r> annarre hon ok
 fru hænnar.
 (251) ~ með frunne var þesse mær. þæim
 stundum er ≠ hon for hæiman //
 (252) ~ til þess er ≠ hon hæim kom.
 (253) ~ þes a m<i>lli kom þar alldregi maðr

- 261 Cel jur meisme, ≈ ainz relevee.
 ne kuenmaðr. + sua var hon byrgð jnnan
þæss hins hova stæingarz
 (254) ~ + ok gecc alldregi or garðenom.
 7. <Þ>Ann hinn sama dag ≈ sem non var
liðit.
- 262 ~ Fu la dame el vergier alee;
 263 Dormi aveit après mangier,
 + su hin friða fru sem hon hafðe sofet æftir
 mat
 (262) ~ + þa gæcc hon i grasgarðenn
- 264 ~ Si s'ert alee esbanier,
 265 Ensemble od li sul la meschine. + ok þionosto mær hænnar með hænne
 (264) ~ at huggaz + ok skæmta ser.
- 266 Gardent aval vers la marine
 267 La neif virent al flot muntant,
 Sem þær litu ovan til siovarins.
 + þa sa þær skipet (268) ~ siglande (267)
 með jnnfallande floð.
 i hofnena.
- 268 ~ Ki el hafne veneit siglant.
 269 Ne veient rien ki la cunduie.
 + ok engan maNn + a skipino ok lændi þar
undir stæingarðenom.
- 270 La dame voelt turner en fuie:
 271 Si ele ad poür n'est merveille!
 272 Tute en fu sa face vermeille.
 273 Mes la meschine, ki fu sage
 274 ÷ E plus hardie de curage.
 275 ≈ La recunforte e aseüre.
 276 ÷ Cele part vunt grant aleüre.
 277 Sun mantel oste ÷ la pucele,
 278 Entre en la neif, ki mut fu bele,
 279 sem hon hafðe þetta set þa ræddezc hon + ok
 villdi + brott ganga
 + ok var þat æigi under at hænni þotte
 kynlegt
 sua at hon roðanðe oll.
 En fylgis mær hænnar var kurtæis
 + ok hyggin
 huggaðe ≈ fru sina ok gærðe urugga + ok
uredda.
 + ok kastaðe skikkiu sinni
 + ok gecc + ovan til strandar ok sa a skipet
 sua + fritt ok fagrt. + ok sua rikulega buet at
alldri sa hon annat þui likt

279	Ne trovat nule rien vivant	<u>ok</u> fann hon þar ækki vetta a.
280	For sul le chevalier dormant.	nema riddara æinn sofanda
281	÷ <u>Arestut sei, si l'esgarda;</u>	
282	Pale le vit, mort le quida.	<u>+ ok fyrir þui at</u> hon sa <u>hann</u> blæikan <u>+ ok</u> <u>bloðlausan.</u> þa hugði hon at <u>hann</u> være dauðr <u>+ ok</u> skundaðe <u>≈ hon + þa</u> afr
283	Ariere vait <u>≈ la dameisele;</u>	<u>+ ok</u> kallðe <u>+ þangat</u> fru sina.
284	÷ <u>Hastivement</u> la dame apele,	<u>+ ok</u> sagðe henne <u>≈ þat sem hon hafðe set</u>
285	<u>≈ Tute la verité</u> li dit,	<u>+ ok</u> kærðe miok <u>+ ok</u> kuiddi at <u>+ Riddarenn</u>
286	Mut pleint le mort que ele vit.	myndi dauðr vera.
287	Respunt la dame: “Or <u>≈ i</u> alums!	8. <F>Ru hænnar suaraðe <u>+ hænni.</u> Skundum nu <u>+ sagðe hon ≈ til skipsens.</u>
288	S'il est morz, nus l'enfuürums;	ef <u>hann</u> er andaðr vit skulom grava <u>hann</u>
289	Nostre prestre nus aidera.	prest<r> varr man duga okr.
290	Si vif le truis, il parlera.”	<u>+ en</u> ef vit <u>fínum</u> <u>hann</u> kuikan <u>+ þa</u> man <u>hann</u> ræða <u>+ við okr.</u>
291	Ensemble vunt, ne targent mes,	<u>þui</u> <u>nest</u> skundaðo þær baðar
292	La dame avant, e <u>≈ cele</u> après.	fruen fyrir en <u>≈ mæren</u> æftir <u>+ hænni.</u>
293	Quant ele est en la neif entree,	Sem hon var komen a skipet.
294	Devant le lit est arestee;	<u>+ þa</u> nam hon staðar fyrir rækkionne
295	Le chevalier ad esgardé,	<u>+ ok</u> hugði <u>+ vandlega</u> at riddaranom
296	Mut pleint sun ÷ <u>cors e sa beuté.</u>	<u>+ ok</u> kærðe hon <u>+ þa ok</u> harmaðe miok
297	Pur lui esteit triste e dolente	(298) æsko hans <u>+ ok</u> ryggglæk ok varkyndi
298	E dit que mar fu sa juvente.	<u>siuklæk hans</u>
299	Desur le piz li met sa main:	<u>ok</u> lagðe hon <u>+ þa</u> hond sina a briost honom
300	Chaut le senti e le quor sein,	<u>+ ok</u> kændi at <u>hann</u> var hæitr ok at hiarta <u>hans</u>
301	Ki suz les costez li bateit.	barðe undir siðunni
302	Li chevaliers ki se dormeit	<u>+ en</u> riddarenn er <u>+ aðr</u> var sofande
303	S'est esveillez, si l'ad veüe,	vaknaðe <u>+ i þui</u> er hon tok a <u>honom.</u> ok er <u>hann</u> læit hana
304	Mut en fu liez, si la salue;	<u>+ þa</u> gladdezc <u>hann</u> myklom fagnaðe <u>+ ok</u> <u>hæilsaðe</u> <u>hænne</u> <u>+ þægar</u> með <u>hinum</u>

		<u>bliðastom orðum.</u>
305	Bien seit k'il est venuz a rive.	<u>Nu</u> væit <i>hann</i> at sonnu at <i>hann</i> hævur lænt
306	≈ <u>La dame</u> , pluranz e pensive,	+ en ≈ <u>hon</u> gret + <u>þegar</u> ahyggio full + <u>fyrir</u>
		<u>honum</u> .
307	Li respondi mut bonement;	suaraðe + <u>kuæðiu</u> <i>hans</i> <u>fagrum</u> ok
		goðviliaðom orðum.
308	Demande li cumfaitement	+ ok spurði <i>hann</i> + <u>þui</u> <u>nest</u>
309	Il est venuz e de queil terre	or huerio lande <i>hann</i> var komenn.
310	÷ <u>E s'il est</u> eisseliez pur guere.	eða or bardaga flyt.
311	“Dame, fet il, ceo n'i ad mie.	9. <F>Ru sagðe <i>hann</i> þat er æi með þæim
312	Mes si vus plest que jeo vus die	hætte en ef þer likar at ec gere þer
313	La verité ÷ <u>vus cunterai</u> .	<u>þann</u> atburð <i>kunnegan</i> . + er mer er <u>fallenn</u> .
314	Nïent ne vus en celerai.	<u>þa</u> vil ec æigi læyna þec.
315	De Bretagne la Menur fui.	Ec em komenn or hinu minna brætlande
316	~ En bois alai chacier jehui;	+ ok var ec i dag a væiðar farenn
317	Une blanche bise feri	+ ok laust + ec i dag (316) ~ væiðemorkenne
		(317) æina huita kollu + <u>með or minni</u> ok er
		<u>ec hafðe</u> lostet <i>hana</i> .
318	E la saete resorti;	<u>þa</u> flaug oren aftr + at mer
319	En la quisse m'ad si nafré,	+ ok laust mec i læræt ok hævur sua miok
		sært mec
320	Jamés ne quid estre sané.	+ at ec <u>ottomk</u> at ec værði æigi grœddr.
321	La bise se pleinst ÷ <u>e parlat</u> :	+ En er ec hafði lostet kollona <u>þa</u> kærðe hon
		miok + at ec <u>hafðe</u> dræpit <i>hana</i> . ok mællte
		+ <u>hon þa</u>
322	Mut me maudist, e si urat	<u>ok</u> bolvaðe mer. + ok svor mikinn æið
323	Que ja n'eüsse guarisun	at alldregi skyllða ec + <u>hæill</u> <u>værða</u> <u>ne</u>
		grœðeng fa
324	Si par une meschine nun,	nema kona + <u>grœdde</u> <u>mek</u>
325	Ne sai u ele seit trovee.	<u>ok</u> væit ec æi huar ec skal þa <i>finna</i> .
326	Quant jeo oï la destinee,	<i>Sem</i> ec hafða hœyrt þesse orlog
327	Hastivement del bois eissi.	+ <u>þa</u> skunndaða ec or skogenom
328	En un hafne ceste nef vi,	+ ok sa ec + <u>þa</u> i hofn æinni þetta skip

- 329 Dedenz entrai, si fis folie! + ok fell mer hæimsca at ec + dirfðumk a at ganga.
- 330 Od mei s'en est la neifs ravie; fyrir + þui þægar sem ec var a komenn + þa tok skipet + brott i haf.
- 331 Ne sai u jeo sui arivez, + Nu væit ec æi huar ec hævi lænt.
- 332 Coment ad nun ceste citez. ne huat þesse borg hæiter.
- 333 Bele dame, pur Deu vus pri, + þui bið ec yðr hin friða fru min fyrir guðs + saker ok hœyversku saker yðarrar
- 334 Cunseillez mei, vostre merci! miskunn/neð mer með hialpræðe yðro
- 335 Kar jeo ne sai queil part aler, þui at ec væit æi huert ec skal + hæðan fara
- 336 Ne la neif ne puis gouverner.” + ok æigi em ec + fœrr þesso skipi at stiorna.
- 337 El li respunt: “Bels sire chiers, 10. + <þ>A suaraðe honom su hin + friða fru. Goðe herra + sagðe hon ok hinn kæraste
- 338 Conseil vus durai volentiers. giarna vil ec væita þer hialpræðe
- 339 Ceste citez est mun seignur, þessa borg a minn herra
- 340 E la cuntree tut entur; ok allt landet umhuervis
- 341 Riches hum est, de haut parage, + hann er rikr maðr + oflugr ok ætgoðr.
- 342 Mes mut par est de grant eage. en hann er miok a alldr siginn.
- 343 Anguissusement est gelus; angraðr ok abruðigr.
- 344 Par cele fei ÷ ke jeo dei vus, fyrir þui
- 345 Dedenz cest clos m'ad enseree. hævir hann her byrgt mec + ok læst i þæssom stæingarðe
- 346 N'i ad fors une sule entree. er æitt at æinu er liðet a.
- 347 Uns viels prestre ÷ la porte garde: + ok æinn gamall prestr fyrir sætttr gæzlo
- 348 Ceo ÷ doinse Deus que mals feus maðr er bol ok bál brænni.
l'arde!
- 349 Ici sui nuit e jur enclose; + Sua em ec her byrgð netr ok daga
- 350 Ja nule fiez nen ierc si ose + ok æigi sua diorf at ec þore
- 351 Que j'en ise ÷ s'il nel comande, út at ganga
- 352 Si mis sires ne me demande. nema minn herra sændi æftir mér.
- 353 Ci ai ma chambre e ma chapele, hær a ec loft ok kapello
- 354 Ensemble od mei ceste pucele. + ok þessa mœy mer fylgiande.
- 355 Si vus i plest a ≈ demurer + Nu er þer likar her ≈ huilazt

- 356 Tant que vus ≈ mielz pussez error, til þess er þer ≈ bætezt ok batnar.
- 357 Volentiers ÷ vus sojurnerum Giarna skulom ver þer
- 358 E de bon queor vus servirum.” með goðvilia þiona.
- 359 Quant il ad la parole oïe, 11. <N>v er *hann* hafðe hæyrt ræðo
+ hennar.
- 360 Ducement ≈ la dame mercie: þa þakkaðe hann ≈ hænne með sætom + ok
sæmelegom orðum.
- 361 Od li sujurnerat, ceo dit. + ok kuaðsk vilia duæliask + giarna með
hænne
- 362 ÷ En estant c'est dreciez del lit, + ok ræistezk + hann þa upp or rækkiunne
- 363 Celes li aïent a ÷ peine. + ok þær baðar studdu *hann*.
- 364 ÷ La dame en sa chambre le meine; + ok læiddu i lopt *hennar*
- 365 Desur le lit a ÷ la meschine, + ok logðu *hann* + þar i + hœgia húilo.
- 366 Triers un dossal ki pur cortine
- 367 Fu en la chambre apareillez,
- 368 La est li dameisels cuchiez.
- 369 En bacins d'or ewe apoterent,
- 370 Sa plaie e sa quisse laverent; + ok þúogo þær + þa lær hans ok saret.
- 371 ÷ A un bel drap de cheisil blanc
- 372 Li osterent entour le sanc:
+ ok er þær hofðu þuægit af bloðet
giorsamlega.
- 373 Puis l'unt ÷ estreitement bendé: þa bundo þær + fyrst um saret.
- 374 ÷ Mut le tienent en grant chierté!
- 375 Quant ≈ lur mangier al vespre vint. Sem þau ≈ varo mett at // kuælldi
- 376 ÷ La pucele tant en retint
- 377 Dunt li chevaliers ≈ out asez:
+ þa gecc hon i brott.
- 378 Bien est peüz e abevrez! Nu er honom væl gætet af + gnogom mat ok
+ goðom drykc.
- 379 Mes Amur l'ot feru al vif; en ast hævur nu skæint hug hans.
- 380 Ja ert sis quors en grant estrif, + ok hiarta i úro.
- 381 Kar la dame l'ad si nafré, þui at su hin + friða fru. hævur lostet *hann*

- + hugkømelegre ast. ok kœnnir hann nu þat er hann kœndi alldri fyrr.
- 382 Tut ad sun païs ublié. Allu hævir hann + nu glœymt fostr/lande sinu + fæðr ok frændom ok fostrbræðrum.
- 383 De sa plaie nul mal ne sent. ok kœnner hann allzængan verk sarssins.
- 384 Mut suspire anguisusement. andvar<par> hann af + ollu | hiarta með kynlego angre + ok undarlegre úro.
- 385 La meschine kil deit servir ok (386) bað + þa ≠ fruen (385) þionosto mœy + sina
- 386 Prie qu'≠ ele ≈ le laist dormir; at hon skyllde geva ≈ riddaranom svæfn/ + huilld ok ró
- 387 Cele s'en part, si l'ad laissié, ok gecc hon + þægar ifra hœnni
- 388 Puis k'≠ il li ad duné cungié. er ≠ hon gaf henni lœyvi.
- 389 ÷ Devant sa dame en est alee.
- 390 Ki aukes esteit reschaufee + en fru hœnnar var + þa ornað + ok tændrað
- 391 Del feu dunt Guigemar se sent þæim uroar ælldi er + herra Guiamar kœndi
- 392 Que sun queor alume e esprent. sec + skæindan af uhofsamlegom hætte ok hug ok ollu hiarta
- 393 Li chevaliers fu remés suls. 12. + NV duælsk + þar riddaren æinn saman
- 394 Pensis esteit e anguissus; + fuller angrs ok + astar uroar.
- 395 Ne seit uncore que ≈ ceo deit, + en þo væit hann æigi enn + at sonnu ≈ mæð hueriom hætte uro hans stendr.
- 396 Mes nepurquant bien s'aparceit, en + þo finnr hann at fullo
- 397 Si par la dame n'est gariz, at ef æi vill su hin + friða fru hugga harm hans
- 398 De la mort est seürs e fiz. + þa væit hann at viso buenn bana sinn.
- 399 ÷ “Allas, fet il, quel le ferai?
- 400 Irai a li, si li dirai
- 401 Que ele eit merci e pitié
- 402 De cest cheitif descunseillé;
- 403 S'ele refuse ma priere
- 404 E tant seit orgoilluse e fiere.

- 405 Dunc m'estuet il a doel murir
- 406 U de cest mal tuz jurs languir."
- 407 Lors suspirat. En poi de tens
- 408 Li est venu novel purpens
- 409 E dit que souffrir li estoet.
- 410 Kar issi fait ki mes ne poet.
- 411 Tute la nuit ad si veillé
- 412 E suspiré e travaillé.
- 413 En sun ≈ queor alot recordant
- 414 Les paroles ÷ e le semblant.
- 415 Les oilz vairs ÷ e la bele buche
- 416 Dunt la dolçur al quor li tuche,
- 417 Entre ses denz ≈ merci li crie,
- 418 Pur poi ne l'apelet s'amie!
- 419 Si il seüst ≈ qu'ele senteit
- 420 ÷ E cum Amur la destreineit,
- 421 Mut en fust liez, ÷ mun escient;
- 422 Un poi de rasuagement
- 423 ÷ Li tolist auques la dolur
- 424 Dunt il ot pale ÷ la colur.
- 425 Si il ad mal pur li amer,
- 426 El ne s'en peot nient loër.
- 427 Par matinet, einz l'ajurnee,
- 428 Esteit la dame sus levee.
- 429 Veillé aveit, de ceo se pleint;
- 430 Ceo fet Amur, ki la destreint.
- vakte *hann* alla þa nott.
- með + angre ok uró ok + optsamlegom
anduorpum.
- + ok ≈ gængo alldregi or ≈ hug hans
ræðor *hænnar*.
- + ok fægrð hænnar augna + ok anndliz ok
allr friðlæikr vaxtar hænnar
- + ok mællti hann + oftlega innan tanna ser
≈ miskunna mer fru min
- ok at komet at *hann* myndi kalla hana
unnasto sina.
- + en ef *hann* hæfði + at sonnu vitat at hon
kændi ≈ þess hins sama sars.
- + þa myndi harmr hans + nokot huggazt
+ ok lass *hans* letazc.
- + en nu gærer *hann* blæikan + ok bloðlausan.
13. + MIok arlla sæm tok at daga.
+ þa stoð upp su hin + fagra fru
+ ok klæddæzc ok kærðe hon at hon hafðe
litt sofet. + um nottena.
- ok vollde + þui uro astar *hænnar* er + fostum
bondum hafðe bundet hana.

- 431 La meschine ki od li \approx fu + En mæren er \approx þionaðe hænni
- 432 Al \approx semblant ad apareceü fann + þægar \approx huat + þæim var.
+ ok at ast vollde huarotvæggia hanom ok hænni.
- 433 De sa dame que ele amout ok at fruen var + fastre ast tekin.
- 434 Le chevalier ki sojournout þæss riddara. er + þar dualdezc
- 435 En la chambre pur guarisun; at græða sar sitt + ok þar huildisk i lofteno.
- 436 Mes el ne seit s'il \approx l'eime u nun. En + þo vissi hon æigi + til sanz nema af grunsæmð huart riddarenn unni nokot \approx fru hænnar æða æcki.
- 437 La dame est entree el mustier, + Sem fru hænnar va<r> i gengen kapellona
- 438 E \approx cele vait al chevalier. + þa gæcc \approx mæren + i loptet til riddarans.
- 439 Asise s'est devant le lit, + ok sættiz fyrir huilu hans.
- 440 E ÷ il l'apele, si \neq li dit: ok mællte til \neq hans.
- 441 \neq "Amie, u est ma dame alee? \neq herra + sagðe hon huert er fru min gængin.
- 442 Pur quei est \approx el si tost levee?" hui er \approx fru min su arlla upp staðen.
- 443 A tant se tut, si suspira. + en hann þagnaðe ok andvarpaðe
- 444 \approx La meschine l'areisuna: + ok mællti \approx hon + oðru sinni til hans.
- 445 "Sire, fet ele, vus amez! herra sagðe hon þu annt + at visu.
- 446 Gardez que trop ne vus celez! Se við at þu læynizc æigi + oflengi
- 447 Amer poëz en iteu guise þu matt unna með þæim hætti
- 448 Que bien ert vostre amur assise. + ok þæirre er vel fellr ast þinni.
- 449 Ki ma dame vodreit amer Sa er unna vill fru minni
- 450 Mut devreit bien de li penser. honum samer mart at ihuga.
- 451 Ceste amur sereit covenable, + ok være ykkur ast vel samfallen
- 452 Si vus amdui feussez estable: ef þit været bæðe staðfost.
- 453 Vus estes bels e ele est bele!" + þui at þu ert hinn friðasti maðr hon er hin frægiasta fru.
- 454 Il respondi a la pucele: + En þa suaraðe hann mœynne.
- 455 "Jeo sui de tel amur espris, Ek em + kuað hann þæirre ast tækin.
- 456 Bien me purrat venir a pis, at skiott man mer snuazc til harms + mæira.
- 457 Si jeo n'ai sucurs ÷ e aïe. nema ec se + skiota huggan.
- 458 Cunseillez mei, ma duce amie: hin scæta jungfru min viðr hialp mer

- 459 ÷ Que ferai jeo de ceste amur?"
- 460 ≈ La meschine ÷ par grant duçur
- 461 ≈ Le chevalier ad conforté
- 462 E de ≈ s'aïe aseüre,
- 463 ~ De ≈ tuz les biens qu'ele pout fere;
- 464 ÷ Mut ert curteise e deboneire.
- 465 Quant la dame ad ≠ la messe oïe,
- 466 Ariere vait, pas ne s'ublie;
- 467 Saveir voleit quei cil feseit,
- 468 ÷ Si il veillout u il dormeit,
- 469 Pur ki amur sis quors ne fine.
- 470 Avant l'apelat la meschine,
- 471 Al chevalier la fait venir;
- 472 Bien li purrat tut a leisir
- 473 Mustrer e dire sun curage,
- 474 Turt li a pru u a damage.
- 475 Il la salue e ele lui;
- 476 En grant effrei erent amdui.
- 477 Il ne l'osot nient require;
- 478 Pur ceo qu'il ert d'estrage tere
- 479 Aveit pouër, s'il li mustrast,
- (463) ~ ≈ þat sem þu matt.
- + En ≈ hon + þægar
- huggaðe ≈ hann
- ok het *honom* staðfastlega ≈ þat sem hann
- bað hana.
- + Siðan gecc hon til fru hænnar ok sagðe
- hænni huilikan harm riddarenn hafðe af ast
- hænnar.
14. NV sem fru *hænnar* hafðe hæyrt þat sem
- ≠ hon mællti.
- þa | gløymdi hon æigi ok gecc + þægar aftr
- + til hans
- ok villdi vita huersu *hann* matte.
- þui at hon kændi sec miok ast kænna af
- honum*
- + ok hæilsaðe *hann* hænni ok hon *honum*
- + ok hava þau nu i myklum + ok kynlegom
- harms bondum nætiazt.
- + en hon villdi æigi sægia *honom* + ne syna
- vilia sinn.
- þui at *hann* var + hænni ukunnegr ok or oðru
- lande.
- hon ottaðezc ef hon birter nokot fyrir *honum*
- + þat sem hon hafðe hugfast

480	Qu'el l'enhaïst e esloïnast.	at <i>hann</i> myndi hata hana. ok hafna hænni.
481	<u>÷ Mes ki ne mustre s'enferté</u>	
482	<u>A peine en peot avoir santé.</u>	
483	<u>Amur est plaie dedenz cors</u>	
484	<u>E si ne piert nïent defors;</u>	
485	<u>Ceo est un mal ki lunges tient.</u>	
486	<u>Pur ceo que de Nature vient.</u>	
487	<u>Plusur le tienent a gabeis.</u>	
488	<u>Si cume cil vilain curteis</u>	
489	<u>Ki jolivent par tut le mund.</u>	
490	<u>Puis s'avantent de ceo que funt.</u>	
491	<u>N'est pas amur, einz est folie.</u>	
492	<u>E mauveistié e lecherie!</u>	
493	<u>Ki un en peot leal trover</u>	
494	<u>Mut le deit servir e amer</u>	
495	<u>E estre a sun comandement.</u>	
496	<u>Guigemar eime durement:</u>	
497	<u>U il avrat hastif sucurs.</u>	
498	<u>U il esteot vivre a reburs.</u>	
499	<u>Amur li dune hardement.</u>	
500	Il li descovre sun talent:	+ <u>En hann</u> + <u>þægar hinn</u> + <u>diarfaste</u> synde hænni vilia sinn.
501	“Dame, fet il, jeo meorc pur vus!	fru min sagðe <i>hann</i> ec dœy fyrir þinar saker + <u>þinn hugr ok minn</u>
502	Mis quors en est mut anguissus:	<u>ok</u> hiarta er + <u>harms ok</u> angrs fullt.
503	<u>÷ Si vus ne me volez guarir.</u>	
504	<u>Dunc m'estuet il en fin murir.</u>	
505	Jo vus requeor de druërie:	+ <u>ok</u> bið ec astar þokka þins ok + <u>hœyversku.</u>
506	<u>÷ Bele, ne m'escundites miel!”</u>	at þu hafner mer æigi.
507	Quant ele l'at bien entendu,	sem hon hafðe skilt þat + <u>sem hann bað ok</u> <u>bæiddezc</u>
508	Avenaument ad respundu;	<u>þa</u> suaraðe hon kurtæislega
509	Tut en riant li dit: “Amis,	+ <u>ok</u> læiande mællte til hans. Vnnaste

		<u>+ sagðe hon</u>
510	Cist conseilz sereit trop hastis	≈ þat være of braðskœytilegt.
511	D’otrier vus ceste priere:	at væita þer sua skiott þessa böen. <u>+ æigi em</u> <u>ec lætlætes kona.</u>
512	Jeo ne sui mie acustumiere.	ne von ≈ <u>sliku misværki.</u>
513	– Dame, fet il, ÷ <u>pur Deu merci!</u>	fru min sagðe <i>hann</i>
514	Ne vus ennoit si jol vus di:	<i>fyrir kunn æi orðum minum.</i>
515	Femme ≠ <u>jolive de mestier</u>	Su kona ≠ <u>er skartsom er.</u>
516	Se deit lunc tens faire preier	samer at lata biðiazt længi
517	Pur sei cherir, que cil ne quit	<u>+ ok mætazt + ok myklazt</u> at maðr hyggi
518	Que ele eit usé cel deduit;	hana þæim mun villdri sem hon syniazt længr. <u>+ En þu hin friða fru min sua sem ec</u> <u>bið vær unnasta en ec unnasti</u>
519	÷ <u>Mes la dame de bon purpens.</u>	
520	<u>Ki en sei eit valur ne sens.</u>	
521	<u>S’ele treve hume a sa maniere.</u>	
522	<u>Ne se ferat vers lui trop fiere.</u>	
523	<u>Ainz l’amerat, s’en avrat joie.</u>	
524	<u>Ainz ke nuls le sachet ne l’oie</u>	
525	<u>Avrunt il mut de lur pru fait.</u>	
526	<u>Bele dame, finum cest plait!”</u>	
527	La dame entent que veir li dit	<u>+ ok fann hon + þa at // hann sagðe satt. + um</u> <u>kuenna lunndærne.</u>
528	E li otreie sanz respit	ok jatte honom <u>+ þegar þat sem hann</u> bæiddezt.
529	÷ <u>L’amur de li, e il la baise.</u>	
530	<u>Des ore est Guigemar a aise:</u>	
531	<u>Ensemble gisent e parolent</u>	
532	<u>E sovent baisent e acolent.</u>	
533	<u>Bien lur covienge del surplus.</u>	
534	<u>De ceo que li autre unt en us!</u>	
535	~ ÷ <u>Ceo m’est avis,</u> an e demi	
536	Fu Guigemar ensemble od li;	<u>+ ok var þa herra Gviamar i felagskap hennar</u>

(535) ~ full þriu missare.

- 537 ÷ Mut fu delituse la vie.
- 538 Mes Fortune, ki ne s'oblie,
- 539 Sa roe turnë en poi d'hure:
- 540 L'un met desuz, l'autre desure.
- 541 Issi est de ceus avenu, + En þat misfell þæim at þa kom upp samvist þæirra.
- 542 Kar tost furent aparceü. 15. <A>Ndværðo sumre + miok arlla dags sem ≈ þau lago
- 543 Al tens d'esté, par un matin, ≈ bæði i faðme + sua sem baðom þæim
- 544 Just ≈ la dame lez le meschin. likaðe.
- 545 ≈ La buche li baise e le vis, þa mællte ≈ su hin friða til Guiamars hinn
- 546 Puis ≈ si li dit: "Beus duz amis, sæte minn unnaste sagðe hon.
- 547 Mis quors me dit que jeo vus pert: mer sægir sua hugr at ec man + bratt missa þin.
- 548 Seü serum e discovert. + ok man nu samvist okkor upp koma.
- 549 Si vus murez, jeo voil murir; + ok ef þu værðr + her drepinn. + þa scal ec + her dœyia + með þer.
- 550 E si vis en poëz partir, en ef þu brott kæms
- 551 Vus recoverez autre amur + þa mantu fa þer aðra unnasto.
- 552 E jeo remeindrai en dolur. + en ec man + astar saker þinnar. iamnan vera harms full + ok hugsottar.
- 553 – Dame, fet il, nel dites mes! Fru sagðe hann mæl æigi slikt.
- 554 Ja n'eie jeo joie ne pes, alldre se mer friðr ne fagnaðr
- 555 Quant vers nule autre avrai retur! ef ec sny hug minn til annarr<ar>.
- 556 N'aiez de ceo nule poür! ottast all dri þat.
- 557 – Amis de ceo m'aseürez! Vnnasti + sagðe hon handsala mer þat
- 558 Vostre chemise me livrez; ok fa mer skyрто þina
- 559 El pan desuz ferai un plait: + en ec scal fallda hana sua saman
- 560 Cungié vus doins, u ke ceo seit, + ef þu finnr nokora þa huar sem þat er.
- 561 D'amer cele kil defferat (562) ~ er æftir fallde þæima falld (560) þa
- 562 ~ E ki despleier le savrat." gæf ec þer lœyvi (561) at unna þæirre.
- 563 ~ ÷ Il li baile, si l'aseüre.

- 564 Le plet i fet ÷ en teu mesure, + ok tok hon þa skyrtona ok falldaðe saman.
(563) ~ + ok handsalaðe hann + þa hænni þat
sem hon bæiddezt ok mællte þa at
- 565 Nule ÷ femme nel deffereit, ængi myndi þann falld aftr fallda.
- 566 Si force u cutel n'i meteit. næma með knifi + skæri eða með soxum
+ klippi.
- 567 La chemise li dune ÷ e rent. Sem hon hafðe saman falldat þa fecc hon
honom skyrtona
- 568 Il la receipt par tel covent með þæim formala sem hon hafðe sagt
- 569 Qu'el le face seür de li; at hon skyllde æi æfazc + ne ottazc at hann
myndi hallda hænni handsol sin.
- 570 Par une ceinture autresi, Sua ok tok hann + þui nest bællti æitt
- 571 Dunt a sa char nue la ceint, + ok batt um bæran likam hænnar
- 572 Par mi le flanc aukes l'estreint: hældr i fastara lage. + sua sem jnnyfli
hænnar gato boret | ok mællte.
- 573 ~ Ki ≈ la bucle purrat ovrir
- 574 ÷ Sanz depescier e sanz partir,
- 575 ≠ Il li prie que celui aint. ≠ Ec lofa þer at unna þæim er (573) ~ ≈ þætta
bællti læysir af þer.
- 576 Puis ≈ la baïse, a taunt remaint. þui nest kystuzt ≈ þau + ok stoð þa sua buen
+ viðr rœða þæirra astæmð ok skæmtan
þæirra.
- 577 Cel jur furent aparceü, 16. <Þ>AN hinn + sama dag kom upp viðr
skifti þæirra
- 578 Discoverert, trové ÷ e veü + ok funnu menn þau + bæðe saman. ok
fannz + þat allom sæm tit var hiuskaps með
þæim.
- 579 D'un chamberlenc mal veisïé þui at æinn vandr riddare hafðe + allt þægar
uppi.
- 580 Que sis sire i out enveié. er herra hænnar hafðe þangat sænt
- 581 A ≈ la dame voleit parler, at rœða við ≈ hana.
- 582 Ne pout dedenz la chambre entrer; + ok er hann kom at lopteno þa komsk hann
æigi jnn.

- 583 Par une fenestre ≈ les vit, + ok sa *hann* igægnom glygg æinn ≈ þat sem þar var titt
- 584 Veit a sun seignur, ≈ si li dit. + ok gecc *hann* + þægar til *herra* sins + ok sagðe honom ≈ þat sem þar hafðe hann séét.
- 585 Quant li sires l’ad entendu, *Sem* / *herra* hæn<n>ar hafðe hœyrt + frasogu hans
- 586 Unques mes tant dolenz ne fu! þa fecc *hann* hinn mæsta harm + ok angr.
- 587 De ses priveiz demanda treis, ok kallaðe *hann* + þa til sin þria hina villdasto vini sina.
- 588 A la chambre vait demaneis, + ok gængo + þegar til svæfnlofzs hænnar
- 589 Il en ad fet l’us depescier; + ok let *hann* + þa briota upp hurðena.
- 590 Dedenz trovat le chevalier. + ok fann *hann* þar riddarann + með hænni.
- 591 Pur la grant ire que il a, + ok af þæirre hinni myklo ræiðe. er a honom la.
- 592 A ocire ≈ le cumaunda. + þa bauð *hann* + þæim þægar at dræpa ≈ riddarann.
- 593 Guigemar est en piez levez; + En *Guiamar* + hinn vaskaste maðr ok hinn vapndiarfaste liop + þa upp
- 594 Ne s’est de nient effreez + ok ottaðezc + þa allzækki.
- 595 Une grosse perche de sap, + ok (597) ~ græip (595) æina digra
- 596 U suleient pendre li drap, furustong
- 597 ~ Prist en ses mains ÷ e sis atent. er klæðe a hengo
- 598 Il en ferat aukun dolent; + ok man *hann* nu gera æinum *hueriom* þæirra ærenn angr
- 599 Ainz ke il d’eus seit aprimiez ef þæir læita til hans.
- 600 ≈ Les avrat il tuz mañiez. + ok aðr en þæir skilezk ≈ þa man <*hann*> sua læika þa ok læmia + at þæim være hœgra hæima.
- 601 Li sire l’ad mut esgardé; En *herra* + þæirra læit + þa længi a *hann*.
- 602 ÷ Enquis li ad e demandé + ok spurði
- 603 Ki il esteit e dunt fu nez huat manna *hann* være. ok huar *hann* var barnnfœddr.
- 604 ÷ E coment est laeinz entrez.

- 605 Cil li cunte cum il i vint + ok talðe *hann* honom + allt huersu *hann* kom þangat
- 606 E cum la dame le ≈ retint; ok huersu fru hans ≈ tok væl við honom.
- 607 ÷ Tute li dist la destinee + ok (608) ~ fra kollonne (607) er sagðe honom orlog + hans
- 608 ~ De la bise ki fu nafree þa er *hann* hafðe sært hana.
- 609 E de la neif e de sa plaie. ok huerso *hann* fecc sar + af henni ok fra skipi + þui er *hann* a stæig. ok huersu skipit flutti *hann* þannog
- 610 Ore est del tut en sa manaie! ok með þæssom hætti kom ec i þitt valld.
- 611 ≈ Il li respunt que pas nel creit, + þa suaraðe ≈ sa herra honum at *hann* truði æigi + þui er *hann* hafðe sagt honum
- 612 E s'issi fust cum ≠ il diseit, en ef sua er sem ≠ þu hævir sagt.
- 613 Si ≈ il peüst la neif trover, + ok ≈ værðr skipet fundit
- 614 Il le metreit giers en la mer: + þa scal + þegar ræka *hann* i haf.
- 615 ~ S'il guaresist, ceo li pesast, ef *hann* tynizt + þa er honom fagnaðr.
- 616 E bel li fust si il neiast! (615) ~ en ef *hann* kæmr kuikr + ok hæill af skipino þa likar honom illa.
- 617 Quant il l'ad bien aseüré, + þui nest sem *hann* hafðe hæitet honum uruggaN frið
- 618 Al ≠ hafne sunt ensemble alé. + þa gengo þær + ovan til ≠ strandar
- 619 La barge trovent, enz l'≈ unt mis: + ok fundu þær skip + i hofnenne ok ≈ gecc hann + þegar a + skipet
- 620 ÷ Od lui s'en vet en sun país.
- 621 La neifs erre, ÷ pas ne demure. ok toc + þa skipet + mikin skrið + ok stæfndi i haf.
- 622 Li chevaliers suspire e plure; en riddarenn andvarpaðe gret
- 623 La ≈ dame regretout ÷ sovent + ok harmaðe ≈ unnasto + sina.
- 624 E prie Deu ÷ omnipotent ok bað *hann* + þa guð
- 625 Qu'il li dunast hastive mort at *hann* skyllði skiott brott takazt
- 626 E que jamés ne vienge a port ok koma alldri til hafnar
- 627 S'il ne repeot avoir s'amie, næma *hann* fae unnasto sina

628	K'il desire plus que sa vie.	er <i>hann</i> ann enn sem livi sinu.
629	Tant ad cele dolur tenue	Sua sem honum hellt þesse harmr.
630	Que <u>≠ la neifs</u> est a port venue,	þa kom <u>≠ hann</u> + <u>þui nest</u> til hafnar
631	U ele fu primes trovee;	þar sem <i>hann</i> fyrst skipet sa
632	<u>÷ Asez iert pres ≠ de sa cuntree.</u>	hia <u>≠ fylki sinu</u>
633	Al plus tost k'il pout s'en issi.	<u>+ ok</u> gekk <i>hann</i> þægar af.
		<u>+ sem hann var at lande komenn.</u>
634	Uns damisels <u>≈ qu'il ot nurri</u>	<u>þa sa hann æinn af ≈ sinum</u> svæinum
635	Errot après un chevalier;	fylgianda riddara æinom
636	<u>≈ En sa mein</u> menot un destrier.	<u>+ ok</u> læidde vapnhæst <u>≈ i toge.</u>
637	Il <u>≈ le conut</u> , si l'apelat,	<u>+ ok</u> kende <i>hann</i> + <u>þægar ≈ suæinenn.</u> + ok
		kallaðe a <i>hann</i> .
638	E li vallez se regardat:	ok er svæinnen læit <u>+ a bak</u> ser.
639	Sun seignur veit, <u>≈ a pié descent.</u>	<u>+ þa</u> kændi <u>+ hann</u> herra sinn <u>+ ok</u> stæig <u>+ þa</u>
		<u>≈ af hæsti sinom</u>
640	<u>≈ Le cheval li</u> met en present.	<u>+ ok</u> fecc <u>≈ herra sinom</u>
641	Od lui s'en veit; joius en sunt	<u>+ ok</u> fylgði honum með <u>+ myklom</u> fagnaðe.
642	Tuit si ami, ki trové l'unt.	<u>+ ok</u> aller vinir hans fagnaðo kuamo hans
643	Mut fu <u>÷ preisiez</u> en sun païs,	<u>+ þui at hann</u> var hinn <u>+ vinsælaste ok hinn</u>
		<u>frægaste</u> i fostrlande sinu.
		<u>+ En siðan er hann hæim kom.</u>
644	<u>÷ Mes ≈ tuz jurs</u> ert maz e pensis.	<u>þa</u> var <i>hann</i> <u>≈ jafnan</u> // hugsuokr ok ahyggio
		fullr.
645	Femme voleient qu'il preisist,	<u>+ ok</u> villdo <u>+ þa vinir hans ok frændr</u> at <i>hann</i>
		kuangaðe<s>c
646	Mes il del tut les escundist:	en <i>hann</i> villde þat ængom koste <u>+ ok</u>
		<u>mællt<e> hann</u>
647	Ja ne prendra femme a nul jur,	at <i>hann</i> skyll<de> engarra<r> kono fa
648	~ Ne pur aveir ne pur amur,	
649	S'ele ne peüst despleier	nema þæirrar er æftir kunni fallda
650	Sa chemise <u>÷ sanz depescier.</u>	skyrtu hans
		(648) ~ huarki sakar rikis ne fiar <u>+ ne</u>
		<u>fægrðar</u> ne astsæmdar

GUIGEMAR/GUIAMAR

- 651 Par Bretagne veit la novele; + ok foru þæsse tíðendi um + allt brætland
- 652 ~ ≈ Il n'i ad dame ne pucele (653) ~ ≈ ok kuomo þa til herra. Guiamars
- 653 ~ Ki n'i alast pur asaier: (652) ~ ≈ allar þær ækkior ok mœyiar + er
friðastar ok rikastar varo ok kynbæztar. i allu
brætlande
- 654 Unc ne ≈ la parent despleier! ok fræista ef æftir gæte
falldat ≈ skyrtu hans + ok fannz allzængi + i
allum þeim er þat kunni at gera.
- 655 De la dame vus voil mustrer 17. + Nv þæssu nest samer at syna yðr + ok
sægja fra þæirre hinni + friðu fru
- 656 Que Guigemar pot tant amer. er + herra Gviamar villdi sua miok unna.
- 657 ~ Par le conseil d'un suen barun
- 658 Ses ≈ sires ≠ l'ad mise en prisun Sa hinn + riki gamle ≈ maðr ≠ er fecc hænnar
(657) ~ æftir þui sem æinn af lendom
monnom hans reð hanom.
- 659 En une tur de ≠ marbre bis. sætte hana i æinn ≠ hovan turnn
- 660 Le jur ad mal e la nuit pis; + þar hafðe hon illt um daga en værra um
nætr.
- 661 ~ Nuls hum el mund ne purreit ≈ dire
- 662 Sa grant peine, ne le martire (664) ~ ≈ þar þolðe hon
sua margfalleган harm ok hugsott
+ ok piningar ok væsallder ok mæinlæte.
- 663 Ne l'anguisse ne la dolur angr ok uro + sorg ok svæfnlœysi. ok
allzkonar mæin ok mæinlæte
- 664 ~ Que la dame suffre en la tur. (661) ~ at engi gætr ≈ ritat + ne rannsakað
sua netr sem daga var likamr hænnar ok lif
i harm ok hugsott.
- 665 Deus anz ≈ i fu e plus, ÷ ceo quit; ok var hon i ≈ turn/nenom bætr en tva vætr
+ með slikum valkom ok væsalldom.
- 666 Unc n'i ot joie ne deduit. ok fecc þar allzænga huggan. ne hiolp
+ sinna harma.
- 667 Sovent regrate ÷ sun ami; oft kærande + ok mælte hon

668	“Guigemar, sire, mar vus vi!	<i>herra minn</i> Gviamar sorg er mer at ec sa þæc
669	Mieuz voil hastivement murir	+ <u>myklu</u> kys ec hælldr skiotan dauða
670	Que lungement cest mal suffrir.	en sua + <u>læiðar</u> ok langar vesallder.
671	÷ <u>Amis</u> , si jeo puis eschaper,	ef ek ma + <u>heðan</u> brot komask
672	~ La u vus fustes ≈ <u>mis en mer</u>	
673	Me neierai.” Dunc lieve sus;	+ <u>þa</u> scal ec þar a sioen laupa
		(672) ~ + <u>sem ec sa þec siðarst</u> ≈ a <u>skip</u>
		<u>ganga</u> .
		+ <u>sem hon mællti þætta</u> (673) þa stoð hon
		upp.
674	÷ <u>Tute esbaïe</u> vient a l’hus,	+ <u>ok</u> gæcc at duronom.
675	Ne treve ÷ <u>cleif</u> ne sereüre,	+ <u>ok</u> fann <æigi> loko + <u>fyrir hurðenne</u> .
676	Fors s’en eissi; par aventure	+ <u>ok</u> af þæssom atburð gecc hon brott
677	Unques nuls ne la disturba.	+ <u>ok</u> fann allz ækki + <u>þat</u> er hænni var til
		mæina.
678	Al hafne vint, la neif trova:	+ <u>ok er</u> hon kom i hofnena sa hon skipet
679	÷ <u>Atachiee fu al rochier</u>	
680	U ele se voleit neier.	þar sem hon villdi ganga a kaf + <u>ok dræpa</u>
		<u>sæk sialva</u> .
681	÷ <u>Quant el la vit</u> , enz est entree.	<u>ok</u> gecc hon a skipet
682	÷ <u>Mes d’une rien</u> s’est purpensee,	+ <u>ok</u> ihugaðe at
683	Qu’ilec fu sis amis neiez;	þar være unnaste hænnar druknaðr.
684	Dunc ne pout ester sur ses piez;	Oc er hon gat æigi a fotom staðet
685	÷ <u>Se desqu’al bort peüst venir</u> .	
686	El se laissat ≈ <u>defors</u> chair.	+ <u>þa</u> let hon fallazc a ≈ <u>skipet</u>
687	Asez seofre travail e peine.	+ <u>ok</u> þolðe + <u>þar</u> valk ok pineng.
688	La neifs s’en vet, ki tost l’en meine.	18. Skipet tok þægar er hon var a komen
		+ <u>hinn</u> / <u>mæsta</u> skrið
689	En Bretagne est venue ÷ <u>al port</u>	+ <u>ok</u> lændi + <u>siðan</u> a brætlande
690	Suz un chastel vaillant e fort.	undir kastala æinum. myklom ok
		osækelegom.
691	Li sire a ki li chastels fu	+ <u>en</u> herra sa er þann kastala atte
692	Aveit a nun Meriadu.	var kallaðr at nafne Meriadus

- 693 Il guerriet un suen ≠ veisin; + ok fyrir þui at hann atte nokkot at sysla til æins ≠ græiva sins.
- 694 Pur ceo fu levez par matin, þa var hann arlla upp staðenn
- 695 Sa gent voleit fors enveier + ok villdi brott senda hirðlið sitt.
- 696 Pur sun enemi damagier. at gera skaða uvinom sinom.
- 697 A une fenestre s'estot + Sem hann sat hia æinom glygg + i kastalanom
- 698 E vit la neif ki arivot. þa læit | hann skipet er + þar lænde
- 699 Il descendi par un degré, + ok gecc hann + þægar ofan um graddornar
- 700 Sun chamberlein ad apelé; + ok kallaðe + tíl sin æinn rækkio svæin sinn
- 701 Hastivement a la neif vunt, + ok gængo þæir + þa baðer skyndelega_ + ovan til skipsens
- 702 ÷ Par l'eschiele muntent amunt, + ok funndu þæir þar æina (704) friða
- 703 Dedenz unt la dame trovee, (703) fru
- 704 ÷ Ki de beuté resemble fee. sæm alfkona være.
- 705 Il la saisist par le mantel, + ok tok hann þa i skikkio skaut hænnar
- 706 Od lui l'en meine en sun chastel. + ok læidde hana með ser i kastalann.
- 707 Mut fu liez de la troveüre, + ok var hann mioc feginn af þæim hinum + fagra fund.
- 708 Kar bele esteit ≠ a demesure. þui at hon var hin friðasta ≠ allra þæirra er hann hafðe fyrr set.
- 709 ÷ Ki que l'eüst mise en la barge, + ok vissi hann at sonnu at hon var rikrar
- 710 Bien seit qu'ele est de grant parage. <ættar>
- 711 A li aturnat tel amur, + ok sneri hann sua mikilli ast til hænnar
- 712 Unques a femme n'ot greinur. at alldregi fyrr unni + hann kono sua mykit.
- 713 ≈ Il out une serur pucele; ≈ Þæsse herra atte æina systor + hina friðasto mœy.
- 714 En sa chambre, ki mut fu bele, + ok læiddi hann hana + þangat i þat hit fagra loft systur sinnar.
- 715 La dame li ad comandee. + ok fecc + þa hina + friðv fru + i gæzlo ok f<e>lagskap hænnar

- 716 Bien fu servie e honuree, ok var hon þar i myklo yvirlæte ok
+ rikulega hennæ þionat.
- 717 Richement la vest ÷ e aturne; hann klædde hana rikulega. + með hinum
villdastom klæðom. er i þui lande funndusk
- 718 Mes tuz jurs ert pensive e murne.
- 719 Il veit sovent a li ÷ parler, hann gecc oftsamlega til hænnar.
- 720 Kar de bon quor la peot amer; þui at hann unni hænni af ollu hiarta.
- 721 Il la requiert, el ≈ n'en ad cure, + ok bað hann hænnar + þa mioc + en hon
≈ lezc æigi vita þat sem hann mællti.
- 722 Ainz li mustre de la ceinture: + ok syndi hon honum + þa bælltit + er læst
var um hana
- 723 Jamés humme nen amera ok mællti alldre scal ≠ ec unna manne
- 724 Si celui nun ki ≈ l'uverra + sagðe hon næma þeim er sua löeyzi ≈ þetta
bællti af ≠ mer
- 725 Sanz depescier. Quant il l'entent, at hann sliti + þat æigi i sundr. Sem hann
hafðe hœyrt + svor hænnar
- 726 Si li respunt par maltalent: þa ræiddizc hann ok mællte til hænnar i
angre + ok ræiði sinne.
- 727 “Autresi ad en cest païs Sua er þer sem (728) riddara æinom (727) er
- 728 Un chevalier ÷ de mut grant pris: her i landeno
- 729 De femme prendre en iteu guise hann værsk fyrir kuanfange + ok kuæzic
engarrar kono vilia fa ne engri unna fyrir
saker rikis ne fiar
- 730 ÷ Se defent, par une chemise
- 731 Dunt li destre panz est pleiez,
- 732 Il ne peot estre despleiez nema þæirrar æinnar er æftir fallde skyrtu
hans
- 733 Ki ÷ force u cutel n'i metreit. sua huarke viðr kome knifr ne + sox
- 734 Vus feïstes, jeo quit, cel pleit!” + ok hygg ec + sagðe hann at þu mant þann
folld hava gort.
- 735 Quant el l'oï, si suspira, Sem hon hœyrðe þa andvarpaðe // hon
- 736 Par un petit ne se pasma. + ok myndi nesta i <u>vit falla.
- 737 Il la receit entre ses braz, + En hann tok hana i faðm ser

- 738 De sun bliaut trenche les laz: + ok sundr skar bliat bonden + ok tok hændi sinni
- 739 La ceinture ≈ voleit ovrir, a bælltino ≈ ok viðr læitaðe at lœysa
- 740 Mes n'en poeit a chief venir. ok gat allzækki at gort
- 741 Puis n'ot el ≈ païs chevalier + ok þui nest var ængi sa riddari i
≈ brætlande
- 742 Que il n'i feïst essaier. at ængi for + þangat at fræista + ef bælltit gæti lœyst ok gato allzængi at syst.
- 743 Issi remest bien lungement, ok stoð þa sua buet lengi.
- 744 ~ De ci qu'a un turneiement 19. Þvi nest bar sua at
- 745 Que Meriadus afia at Meriadus lagðe (744) ~ atræið
- 746 Cuntre ≈ celui qu'il guerreia. við ≈ Riddara þann er ufriði upp hællt i mote
honom
- 747 Chevaliers manda e retint, + ok stæfndi hann til sin + myklom fiolda
riddara
- 748 ÷ Bien sei que Guigemar i vint + ok kom þar + fyrstr allra herra Gviamarr
+ rikulega herbuin
(754) ~ + ok i fylgð hans hundrað riddara
(753) ~ ≈ væl klædder a goðom vapnhæstom.
+ þui at ≈ Meriadus hafði honom orðsænding
gorva. upp a + mikla aumbun.
sem hinum + villdasta vin sinom ok felaga.
at hann skyllði ængi bila honom i slikri
nauðsyn.
at hialpa honom.
- 749 ≈ Il li manda par gueredun, + Nu sem Gviamar var þar komenn
- 750 Si cum ami e cumpaniun, þa fagnaðe honum Meriadus
- 751 Qu'a cel busuin ne li failist + ok herbyrgði hann + ok herlið hans
- 752 E en s'aïe a lui venist. (755)~ i turn kastala sins (756) sœmelega
+ með gnogum fongum.
- 753 ~ ≈ Alez i est mut richement.
- 754 ~ Chevaliers meine plus de cent. ok sændi hann + þa æftir systur sinni.

758	Par deus chevaliers li commande	tva riddara + <u>ok</u> bauð <u>hænni</u> + i <u>astsæmd</u> <u>sina</u>
759	Qu'ele s'aturt e vienge avant,	at hon kome at fagna + <u>gæstom</u> <u>hans</u>
760	La dame meint qu'il eime tant.	<u>ok</u> su hin + <u>friða</u> fru með <u>hænni</u> er <u>honom</u> var sua æinkanlega ast a.
761	÷ <u>Cele ad fet sun commandement.</u>	
762	Vestues furent richement,	þær varo rikulega klæddar
763	Main a main vienent en la sale;	+ <u>ok</u> <u>hælldozc</u> þær i <u>hændr</u> ok <u>gengo</u> sua i hollena.
764	~ La dame fu pensive e pale.	
765	Ele oï Guigemar nomer,	+ <u>Sem</u> fruen <u>höeyrði</u> nafn <u>Gviamars</u>
766	Ne pout desur ses piez ester;	+ <u>þa</u> myndi hon i <u>uvit</u> falla
767	Si ≈ <u>cele</u> n'eüst tenue,	æf æigi <u>hællde</u> ≈ <u>mæræn</u> a <u>hænni</u>
768	÷ <u>Ele fust a tere chaüe.</u>	
769	≈ <u>Li chevaliers cuntre eus</u> leva,	(764) ~ + <u>þuiat</u> hon var litlaus ok hugsjuk. + <u>En</u> ≈ <u>Gviamar</u> liop upp + <u>þægar</u> ≈ <u>sæm</u> <u>hann</u> sa <u>þær jnngangande.</u>
770	La dame vit e esgarda	<u>sem</u> <u>hann</u> læit fruna + <u>þa</u> sa <u>hann</u> + <u>miok</u> a hana
771	÷ <u>E sun semblant</u> e sa maniere;	at <u>vera</u> viss af atævi <u>hænnar</u> . + <u>ef</u> <u>hann</u> <u>hæfði</u> <u>rætt kært</u> hana. ok nokkoro <u>siðarr</u>
772	÷ <u>Un petitet se traist ariere.</u>	
773	“Est ceo, fet il, ma duce amie,	mællte <u>hann</u> . er + <u>æigi</u> þæsse <u>unnasta</u> min.
774	M'esperaunce, mun quor, ma vie,	von min. lif mitt hiarta mitt.
775	Ma bele dame ki m'ama?	min sœta fru er sua + <u>mioc</u> <u>unni</u> mer.
776	Dunt vient ele? Ki l'amena?	huaðan er hon komen eða <u>huerr</u> <u>hævir</u> hana hængat flutt.
777	Ore ai pensé mut grant folie;	Nu <u>hævi</u> ec ihugat mikla <u>hæimsku</u>
778	÷ <u>Bien sai que ceo n'est ele mie:</u>	
779	Femmes se resemblent asez,	+ <u>þui</u> at <u>margar</u> ero likar konor.
780	÷ <u>Pur nient change mis pensez.</u>	
781	Mes pur cele qu'ele resemble,	en með <u>þui</u> at hon er + <u>sua</u> lik
782	Pur ki mis quors ÷ <u>suspire</u> e tremble,	þæirre er ec + <u>ann</u> <u>sua mioc</u> ok allr skælfr

		<u>+ hugr minn ok hiarta.</u>
783	A li parlerai volentiers.”	<u>+ þa vil ec giarna rœða við hana.</u>
784	Dunc vet avant li chevaliers.	<u>+ ok gecc þa riddarenn fram</u>
785	Il la baisat, lez lui l’asist;	<u>+ ok kysti hana. ok sætti hana i hia ser</u>
786	Unques a l’autre mot ne dist	<u>+ ok mællte hann ækki flæira til hænnar</u>
787	Fors tant que seeir la rovat.	nema þat at hon skyllði sitia i hia <i>honom.</i> /
788	Meriadus les esguardat,	20. Mæriadus hugði at þæim
789	Mut li pesat de <u>≈ cel semblant</u> ;	<u>+ ok fyrir kunni hann miok ≈ at þau leto sua</u> <u>bliðlega</u>
790	Guigemar apele en riant:	<u>+ ok mællte hann + þa til Gviamars læiande</u>
791	“Sire, fet il, si vus pleseit,	herra sagðe hann ef þer likaðe
792	Ceste pucele essaieroit	<u>+ þa villda ec at mæ r þæsse fræisti</u>
793	Vostre chemise a despleier,	<u>+ ef hon gæti aftr falldat skyrtu þina</u> <u>+ mikill fagnaðr være mér</u>
794	S’ele i purreit riens espleitier.”	ef hon gæte nokot at syst aftr at fallda folldenn
795	<u>≈ Il li respunt</u> : “E jeo l’otrei!”	<u>ok suaraðe + þa ≈ Gviamar.</u> <u>þui iatta ec yðr + sagðe hann giarnsamlega.</u>
796	Un chamberlenc apele a sei,	<u>+ ok mællti hann + þa til fehirðis + sins</u>
797	~ ÷ <u>Ki</u> la chemise ÷ ot a <u>garder</u> :	
798	Il li comande a aporter.	at fœra ser (797) ~ skyrtuna
799	A la pucele fu bailliee.	<u>+ ok fecc hann hana mœynne</u>
800	Mes ne l’ad mie despleiee.	<u>+ ok tok hon viðr ok viðlæitaðe allt þat er</u> <u>hon kunni ok matte ok gat æigi læyst.</u>
801	La dame conut ÷ <u>bien</u> le pleit;	<u>+ Sem fruen + læit skyrtuna þa kænde hon</u> folldenn <u>+ þægar.</u>
802	Mut est sis <u>≈ quors</u> en grant destreit,	<u>ok var + þa ≈ hugr hænnar i myklo angre.</u>
803	÷ <u>Kar</u> volentiers s’i <u>essaiast</u> ,	
804	S’ele peüst u ele osast.	at hon þorðe æigi þat sem hon villdi. <u>+ til at</u> <u>taka skyrtunnar ok læysa falldenn</u>
805	÷ <u>Bien</u> s’aparceit Meriadus:	<u>ok fann + þægar Meriadus + at fruen villdi</u> <u>viðlæita at læysa falldenn</u>
806	Dolenz en fu, il ne pot plus!	<u>ok var honum + mikill harmr + at þui ok gat</u>

		þu ækki at gort. + ok mællti <u>hann þa.</u>
807	“Dame, fait il, kar assaiez	fru sagðe <u>hann</u> fræista þu + <u>nu</u>
808	Si desfere ≈ <u>le puriez!</u> ”	huat þu kant at gæra. ≈ <u>at þessom fallde.</u> + er <u>sua margar hava við læitat ok ekki at syst.</u>
809	Quant ele ot ≈ <u>le comandement,</u>	<u>þægar sem hon + skilldi ≈ þat sem hann bauð</u> <u>hænni</u>
810	≠ <u>Le pan de la chemise</u> prent,	+ <u>þa</u> tok hon skyrtuna
811	≠ <u>Legierement</u> le despleiat.	+ <u>ok</u> hafðe ≠ <u>skiott</u> læyst.
812	≈ <u>Li chevaliers</u> s’esmerveillat;	≈ <u>herra Gviamar</u> undraðe + <u>ok kynlegt þotte.</u>
813	÷ <u>Bien</u> la conut, ÷ <u>mes nequedent</u>	<u>hann kænndi</u>
814	Nel poeit creire ÷ <u>fermement</u>	+ <u>ok þo</u> i vaðezc <u>hann i</u>
815	A li parlat ÷ <u>en teu mesure:</u>	+ <u>ok</u> mællti + <u>þa.</u>
816	÷ “ <u>Amie</u> , duce creature,	<u>þu</u> hin friða skepna
817	Estes vus ceo? Dites mei veir!	ertu þæsse + <u>unnasta min.</u> sæg mer satt.
818	Lessiez mei vostre cors veeir,	+ <u>ok</u> lat mec sia likam þinn.
819	La ceinture dunt jeo vus ceins.”	+ <u>ef þu</u> hævir bællti þat er ec læsta um þæc.
820	A ses costez li met ses meins,	+ <u>ok</u> lagðe <u>hann</u> + <u>þa</u> hændr sinar a siðu hænnar.
821	Si ad trovee la ceinture.	+ <u>ok</u> kænndi + <u>þægar</u> bælltit + <u>ok</u> mællti.
822	~ “Bele, fet il, queil aventure	<u>Min</u> hin friða sagðe <u>hann</u> (824) ~ með <u>hueriom</u> hætte komt þu hingat. (822) ~ eða <u>hueriom</u> atburð
823	Que jo vus ai issi trovee!	hævi ec þec hær fundit.
824	~ Ki vus ad ici amenee?”	
825	Ele li cunte la dolur,	+ <u>ok</u> talðe hon <u>honom</u> þa pinsler
826	Les peines ÷ <u>granz</u> e la tristur	+ <u>ok</u> mæinlæte ok væsallder
827	De la ≈ <u>prisun</u> u ele fu,	+ <u>er</u> hon hafðe i ≈ <u>turnenom</u> + <u>haft fyrir saker</u> <u>hans. mæðan hon var þar. illa hallden.</u>
828	E coment li est avenu,	ok + <u>þa</u> atburði er siðan viðr <u>kuomo</u>
829	Coment ele s’en eschapa.	<u>huersu</u> hon kom or + <u>turnenom</u>
830	÷ <u>Neier se volt</u> , la neif trova,	<u>ok</u> fann skipet
831	Dedeinz entrat, a ≈ <u>cel port</u> vint,	+ <u>ok</u> a gecc. ok lændi ≈ <u>þar</u>
832	E li chevaliers la retint.	+ <u>ok</u> <u>huersu</u> riddarenn fann hana.

- 833 Gardee l'ad a grant honur, + ok siðan sœmelega halldet hana. + með riku yvirlæte. iafnan með villd ok vinatto.
- 834 Mes tuz jurs la requisit d'amur. ok oftsamlega bæizt astar hænnar.
- 835 Ore est ≠ sa joie revenue. + En nu er + kuað hon fagnaðr ≠ minn fundinn.
- 836 “Amis, menez ≈ en vostre druel!” Vnnaste + sagðe hon kom mer heðan. i brott ≈ at vit mæ // gem i frælse ok i friði saman bua. ok með fagnaðe framlæiðis liva.
- 837 Guigemar s'est en piez levez. 21. <G>viamar stoð þa upp + ok mællti.
- 838 “Seignurs, fet il, ÷ ore escutez! herrar sagðe hann lyðit ræðo minni.
- 839 Ci ai m'amie cuneüe Ec hævi her + i dag fundit unnasto mina.
- 840 Que jeo quidoue avoir perdue. er ec hugðomc hava tapat.
- 841 Meriaduc ÷ requier e pri: + Nu bið ec Mæriadum + með vinatto ok felagscap.
- 842 Rende ≈ la mei, ÷ sue merci! at hann upp gævi mer ≈ unnasto mina.
- 843 Ses hum liges en devendrai, + en ec skal þiona honom sem æginn hans
- 844 ÷ Deus anz u treis li servirai riddare
- 845 Od cent chevaliers u od plus.” með hundrað riddarom. æða flæiri + ef hann vill.
- 846 Dunc respondi Meriadus: þa suaraðe Meriadus
- 847 “Guigemar, fet il, beus amis, + herra Guiamar sagðe hann goðe vinr.
- 848 Jeo ne sui mie ÷ si suspris Ec em æigi
- 849 Ne si destreiz pur nule guere sua cængðr með ufriði + ne uvinum.
- 850 Que de ceo me deiez requere. at ec vili þessa bœn iatta þer.
- 851 Jeo ≈ la trovai, ÷ si la tendrai ec fann þessa ≈ fru
- 852 E cuntre vus la defendrai!” ok ec scal veria hana imote þer.
- 853 Quant ≈ il l'oi, hastivement Sem ≈ Gviamar hæyrði ≈ suor hans
- 854 Comanda a munter sa gent. þa bauð hann hirðliði (853) skyndilega (854) + at hærklæðazt ok stiga a hæsta sina.
- 855 D'ileoc se part ≈ celui defie, + ok for þa þaðan ok sagðe ≈ Meriadum or vinatto sinni ok i fullan fiandskap.
- 856 ≈ Mut li peise qu'il lait s'amie. + ok for þa við sua buet i brot ≈ harmsfullr ok hugsiukr. ok unnasta hans æftir sat.

857	÷ <u>En la vile</u> n'out chevalier	en allir þæir riddarar + er til <u>banlagaraz</u> varo
858	Ki fust alez pur turneier	komnir ok atræiðar.
859	÷ <u>Ke Guigemar</u> n'en meint od sei;	
860	Chescuns li afie sa fei:	staðfæstu honum tru sina
861	Od lui irunt, queil part k'il aut.	at þæir skulo + <u>aller</u> fylgia honum huert sem hann vill stæfna
862	≈ <u>Mut est huniz</u> ki or li faut!	+ ok ≈ sa <u>skiott dauðr</u> ef nokot bilar <u>honom</u> .
863	La ≠ <u>nuît</u> sunt al chastel venu	+ ok komo þæir þat + <u>sama ≠ kuælld</u> til kastala
864	Ki guereiot Meriadu.	þæss + <u>riddara</u> er ufríðinum + <u>hællt upp</u> imotte <u>honum Meriadus</u> .
865	~ ÷ <u>Li sires</u> les ad herbergiez,	
866	Ki mut en fu joius e liez	+ æn <u>hann</u> + <u>þægar</u> feginn ok glaðr + <u>við</u> <u>kuamo þæirra</u> (865) ~ herbyrgði þa + <u>rikulega</u> . (866) + með <u>dyrlegom fagnaðe huggaðr</u> <u>miok</u>
867	De Guigemar e de s'aïe	at + <u>herra</u> Gviamar + <u>var komenn til hans</u> . <u>með sua myklom riddara styrck</u> at viðr hialpa honum
868	÷ <u>Bien</u> seit que la guere ≈ <u>est finie!</u>	+ þui at nu væit <u>hann</u> + at <u>hann</u> man sigrazt. <u>ok ufríðrenn ≈ friðazt</u> .
869	÷ <u>El demain</u> par matin ≈ <u>leverent</u> ,	Um morgonen arlla + þa ≈ <u>herklæddezt + allt</u> <u>lidet</u> .
870	Par les ostelz se cunreerent,	<u>um allan bæenn þar sem þæir</u> varo i hærþærgiom
871	De la vile eissent a grant bruit;	+ ok riðu + <u>þui nest</u> or <u>bœnum</u> . með myklom gny.
872	Guigemar primes les cunduit.	+ <u>herra</u> Gviamar var læiðtoge + <u>ok</u> <u>mærkismaðr</u>
873	Al chastel vienent, si l'asaillent,	<u>ok</u> er þæir komo til kastalans + <u>þa</u> reðo þæir + <u>vasklega</u> til
874	Mes forz esteit, al prendre failient,	at <u>sækia hann</u> . ok gato æigi sott

GUIGEMAR/GUIAMAR

- 875 Guigemar ad la vile assise, + ok skipaði + þa Gviamar liðinu um huerfis borgina
- 876 N'en turnerat si serat prise. + ok vill engom koste brott fyrr en *hann* have sott /
- 877 Tant li crurent ami e genz + En þa vox sua miok lið hans frendr hans ok felagar + ok toko þæir viste alla fyrir þæim ok
- 878 Que tuz les affamat dedenz. svællto alla þa er i varo + borgenne ok kastalanom.
- 879 Le chastel ad ÷ destruit e pris Siðan tok + Gviamarr borgena ok kastalann
- 880 E ≈ le seignur dedenz ocis. ok drap ≈ Meriadum er fyrir sat.
- 881 A grant joie s'amie en meine: + ok tok hann + sua þaðan unnasto sina með + fogrum sigri ok miklum fagnaðe.
- 882 ÷ Ore ad trespasee sa peine! + ok stæig sua yvir alla sina harma
- 883 De cest cunte k'oï avez + En af þessare sagu er + nu have þer høyrtr. + þa gærðu brættar
- (885) ~ i horpum ok i gigium + Symphoniis ok organis hin fægrstu strængleiks lið.
- 884 Fu *Guigemar* li lais trovez, + ok hætir þætta Gviamars lið
- 885 ~ ÷ Que hum fait en harpe e en rote; með hinum fægrstum notum er + a |
- 886 Bone en est a oïr la note. brætlande funnusc en yðr se fræðe ok friðr ok fagnaðr er høyrtr haveð AMEN.

FRESNE/ESKIA

To gode grannar er begge godt gifte. Då den eine av konene får vita at den andre har født tvillinggutar, vert ho sjalu og seier foran alle at tvillingfødsjar ikkje er mogleg utan at ein har vore med to menn. Far til tvillingane tek etter dette avstand frå kona si.

Kort etter vert den sjalu kvinna sjølv gravid og føder tvillingdøtrer. Ho veit at det ho tidlegare har sagt no kjem til å slå attende på henne, og vil drepa det eine barnet. Ei tenestejente overtalar henne til å la henne bera det eine barnet ut i skogen, der ho legg det under ei stor ask ved eit kloster. For at den som eventuelt finn jenta skal vita at ho er av god familie, sender ho med henne eit dyrebart teppe og ein ring.

Jenta vert funne av ein dørvakt, får namnet Fresne/Eksia etter treet ho låg under, og veks opp i klosteret som abbedissas niese. Ho vert ei vakker kvinne og riddaren Gurun vert forelska i henne. For å kunna møta henne gjev han gåver til klosteret. Dei to innleier eit forhold, og for å unngå å bringa skam over abbedissa med ein eventuell graviditet, vel ho å reisa frå klosteret for å leva saman med han. Før avreise fortel abbedissa henne om bakgrunnen hennar og gjev henne teppet og ringen.

Krinsen kring Gurun pressar han etterkvart til å gifta seg for å få ein ektefødd arving. Brura som vert vald er Codre/Hesli, tvillingsøstera til Fresne/Eskia. Mor til Codre/Hesli planlegg å fjerna elskerinna Fresne/Eksia kort tid etter giftemålet, men møter henne og likar jenta. Før bryllupsnatta hjelper Fresne/Eksia til med å gjera klar senga til dei nygifte, og tykkjer at sengeteppet ikkje er staseleg nok for Gurun. Dermed hentar ho sitt eige teppe, og mor hennar oppdagar kven ho verkeleg er. Ho tilstår for ektemannen sin kva ho har gjort, og vert tilgjeven for dette. Allereie same dag vert ekteskapet mellom Gurun og Codre/Hesli annullert. Dermed får Gurun og Fresne/Eskia gifta seg. Ein god ektemann vert funnen til Codre/Hesli.

FRESNE

ESKIA

- 1 LE lai del *Freisne* vus dirai
1. <H>ER sægir + nu annan atburð annarrar
sogu ok var af þessare þat lioð gort er brættar
kalla æski<u> lioð. + en ec vil sægja yðr
æftir kunnasto minni.
- 2 Sulunc ÷ le cunte que jeo sai.
J brætlande i fyrnskonne bioggu
- 3 En Bretagne jadis maneient
tvær riddarar. + goðer grannar + ok hinir
- 4 Dui chevalier; veisin esteint.
bæztu felagar
- 5 Riche humme furent e manant
rikir menn ok væl æignaðer.
- 6 E chevalier pruz e vaillant.
ok + mioc fíaðer vasker ok traustir at
riddarascap. + hinir hæverscasto at kurtæisi
ok ollum goðum hirðsiðum.
- 7 ÷ Prochein furent, d'une cuntree.
- 8 Chescuns femme aveit ÷ espusee.
ok huartvægge þeirra atte + friða puso.
- 9 L'une des dames enceinta;
+ ok bar þa sua at at onnur þeirra varð ulett.
+ af æignum bonda sinum
- 10 Al terme qu'ele delivra,
ok bar hon + hofn sina æftir til siðvæniolægs
burðar i tima.
- 11 A cele feiz ot deus enfanç.
+ ok fædde hon + þa tviburur tvau + fogr
svæinborn.
- 12 Sis sire ≈ en est liez ÷ e joainz:
+ ok var bonde hænna + miok fagnaN/de.
≈ þæssom atburð burðar hænna.
- 13 Pur la joie que il ≈ en a,
+ Nu af þæssom fagra atburð ok þæim
fagnaðe er riddarenn fecc ≈ af gætnaðe
sinom
- 14 A sun ÷ bon veisin le manda,
+ þa sændi hann orð granna sinom + ok
hinum bæzta felaga
- 15 ÷ Que sa femme ad deus fiz eüz:
- 16 De tant de force esteit creüz!
- 17 L'un li tramettra a ≈ lever:
+ at koma til sinn ok at ≈ vera guðzifi hans i
skirnar halde annars sunar *hans*
- 18 De sun nun le face nomer.
+ ok gæva *honom* nafn sitt.
- 19 Li riches ≈ hum sist al mangier.
+ Nu sem sa hinn riki ≈ riddare sat *yvir*

20	A tant es vus le messagier!	matborðe
21	Devant le deis s'agenoila,	þa kom sændi maðr + <u>granna hans ok felaga</u>
22	÷ <u>Tut</u> sun message li cunta.	<u>ok sættiz a kne fyrir borðe hans.</u>
		+ <u>ok hæilsaðe honom ok talðe honom ærende</u>
		sitt.
23	≈ <u>Li sire ÷ en</u> ad Deu mercié;	≈ <u>Riddaren</u> þakkaðe guði
24	Un bel cheval ≈ <u>li</u> ad doné.	+ <u>ok gaf ≈ sænde mannenom felaga sins</u>
		goðan hæst.
25	~ La femme al chevalier s'≈ <u>en</u> rist,	+ <u>En</u> pusa riddarans
26	Ki juste lui al mangier sist,	er hia honom sat at borðe
		(25) ~ lo ≈ <u>at orðom sændimanzsens.</u>
27	Kar ele ert feinte e orguilluse	þui at hon <var> <u>grimm</u> + <u>kona</u> ok <u>drambsom</u>
		//
28	÷ <u>E</u> mesdisanz e envïuse.	illmalog ok ovunds<iuk>
29	Ele parlat ÷ <u>mut</u> folement	+ <u>ok</u> mællte hon + <u>þa</u> hæimslega
30	÷ <u>E dist</u> , oant ≈ <u>tute sa gent</u> :	allom a hœyrandom ≈ er i varo <u>hollenne</u> .
31	”Si m’eit Deus, jo m’esmerveil	Guð hialpe mer sua + <u>kuað hon</u> at mer þykkir
		þat kynlegt
32	U cist produm prist cest conseil,	hvar þæsse hinn goðe maðr tok þat rað
33	Qu’il a mandé a mun seinur	at <u>hann hævir</u> orð sænt <u>herra minum</u> .
34	Sa hunte e sa ÷ <u>grant</u> deshonor,	+ <u>ok</u> þo skom sina ok svivirðeng
35	Que sa femme ad eü deus fiz,	at kona hans <u>hævir</u> fœðtt tva sunu
36	E ≈ <u>il e ele</u> en sunt huniz!	af <u>huæim</u> ≈ <u>þau</u> ero + <u>bæði</u> suvirð
37	Nus savum bien qu’il i afiert:	+ <u>þui at</u> ver vitum huat þar til <u>kœmr</u>
38	Unques ne fu ÷ <u>ne ja nen iert</u>	þat var all dri fyrr
39	Ne n’avendrat cele aventure	+ <u>ok</u> all dri man <u>verða</u> at sa atburðr mege við
		koma
40	÷ <u>Qu’a une sule porteüre</u>	
41	Une femme deus enfanz eit,	at æin kona mege fœða + <u>i senn</u> tvau bornn
42	Si dui humme ne li unt feit.”	nema .ii. <u>menn</u> have atta hana.
43	Sis sires l’aveit esgardee,	+ <u>Spusi</u> <u>hænnar</u> + <u>ok</u> <u>herra læit</u> + <u>længi</u> til
		<u>hænnar</u>
44	≈ <u>Mut durement</u> ÷ l’en ad blamee:	≈ <u>ræiðum augom</u> + <u>ok grimmum</u>

45	”Dame, fet il, lessiez ester!	<u>ok mællti fru hætt slikum orðum.</u>
46	Ne devez mie issi parler!	<u>þer samer illa slíkt at mæla.</u>
47	<u>≈ Veritez</u> est que ceste dame	<u>≈ þat vitu + aller dugande menn þessa landz</u> <u>at su hin + goða kona + var alldregin</u> <u>illmællt. ne rópað þui at alt folket er kann</u> <u>hana ok frægit hævir til hænnar væit at sonnu</u> <u>at hon er trygg ok goð kona fræg ok lofsæl at</u> <u>ollum goðum lutom ok kurtæisri kuænsko.</u> <u>ok hinnar bæzt/tu ættar þessa landz.</u>
48	<u>≈ Ad mut esté de bone fame.”</u>	<u>≈ ok jafnan veret roplaus + ok sua</u> <u>svivirðinga.</u>
49	<u>≈ La gent ki en ≈ la meisun</u> erent	<u>≈ En þæir er i ≈ hollenne</u> varo
50	Cele parole recorderent;	<u>+ ok orð + hænnar</u> hœyrðo
51	Asez fu dite ÷ <u>e coneüe.</u>	foro með (50) <u>+ þæssu rope</u> (51) sua miok
52	Par tute Bretagne setie.	at þetta for <u>+ openbærlega</u> um alt brætland.
53	÷ <u>Mut ≈ en</u> fu la dame haïe;	sua at <u>+ hiner skylldasto frændr hænnar ok</u> <u>hinir villdasto vinir</u> hataðo
54	÷ <u>Pois ≈ en</u> dut estre maubailie.	<u>+ ok hafnaðo hænni ≈ af þesso saklausu</u> <u>rope.</u>
55	Tutes les femmes ki l’oïrent,	Allar þær konor
56	Povres e riches, l’enhaïrent.	rikar ok fatækjar <u>+ er hænni varo kunnigar</u> <u>hafnaðo at vitia hænnar ok sia hana.</u> sua var hon <u>+ miok hatað + af þesso ropi</u> at frændr <u>hænnar hofðo ætlat at mæiða hana.</u>
57	Cil ki <u>≈ le message ot porté</u>	Sa er <u>≈ i sændifærðena</u> for
58	A sun seignur ad tut cunté.	talðe herra sinom allt
59	Quant il l’oï dire ÷ <u>e retraire.</u>	þat er <u>hann</u> hafðe hœyrt þar mællt.
60	Dolenz <u>≈ en</u> fu, ne sot que faire;	<u>+ En ≈ sa hinn goðe maðr</u> varð <u>+ mioc</u> ryggr. <u>≈ af þesso ropi.</u> ok gat æcki at gort
61	La prodefemmë enhaï	<u>+ nema</u> hataðe <u>+ ok hafnaðe</u> sinni goðre spuso
62	E durement la mescreï,	sua at <u>+ jafnan siðan</u> hafðe <u>hann</u> tortrygð a hænni

63	E ÷ <u>mut</u> la teneit en destreit	ok let hallda hana i + <u>cengre</u> gæzlo
64	≈ <u>Sanz ceo qu'ele nel deserveit.</u>	≈ <u>fyrir allzængan misværka hænnar.</u>
65	≈ <u>La dame</u> ki si mesparla	2. + EN ≈ <u>granna hænnar</u> er laug a hana + <u>þesso rope <ok> suivirði hana saklausa.</u>
66	÷ <u>En</u> l'an meïsmes enceinta;	þrutnaðe af gætnaðe a þæim samu toľfmanaðom.
67	De deus ÷ <u>enfan</u> z est enceintiee:	+ <u>ok</u> gecc digr með tvæim
68	Ore est sa veisine vengiee!	+ <u>ok</u> hævir + <u>guð</u> nu hæfnt grannu hænnar
69	Desqu'a sun terme les porta;	+ <u>ok</u> er at kom burð hænnar
70	Deus filles ot, ≈ <u>mut li pesa!</u>	+ <u>þa</u> fœdde hon + <u>sialfre ser</u> ≈ <u>harm</u> tvær / dœtr.
71	Mut ÷ <u>durement</u> en est dolente,	varð hon mioc rygg
72	A sei meïsmes se desmente:	+ <u>ok</u> harmaðe + <u>hormulega</u> sialfa sec
73	"Lasse, fet ele, que ferai?	væsol em ec + <u>nu</u> sagðe hon huat scal ec + <u>nu</u> gera
74	Jamés pris ne honur n'avrai!	alldri man ec fa sœmd ne soma heðan af. + <u>virðing ne vinsælld frægð ne lofsælo.</u>
75	Hunie sui, c'est veritez!	at visu em ec sviuirð
76	Mis sire e tuz ≠ <u>sis</u> parentez	bonde minn + <u>man huervitna vera ropaðr</u> <u>hafnaðr ok hæddr ok hataðr</u> frændr ≠ <u>minir</u>
77	≈ <u>Certes jamés ne me crerrunt.</u>	≈ <u>ok</u> vinir manu jafnan næita mer. <u>ok</u> <u>næikuæða ok alldri vinir minir vera.</u>
78	Des que ceste aventure orrunt;	þa er þetta spyrsk. + <u>þui at huervitna þar sem</u> <u>upp kæmr.</u> af þessom atburð
79	Kar jeo meïsmes me jugai,	hævi ec fyrir dœmt sialva mec
80	De tutes femmes mesparlai.	+ <u>þui at</u> ec amællte ollom konom
81	÷ <u>Dunc ne dis jeo</u> que unc ne fu	þa er ec laust þæim udœmom upp
82	÷ <u>Ne nus ne l'avium veü</u>	
83	Que femme deus enfanz eüst,	(81) at ængi (83) kona mætte æiga eða fœða tvau bornn
84	Si deus humes ne coneüst?	nema .ii. menn hæfðe læget hana.
85	Ore en ai deus! Ceo m'est avis,	+ <u>En</u> nu er mer + <u>bærlega</u> synt at ec hævi + <u>af</u> <u>æinum manne</u> tvau ≈ <u>bornn</u> fœðtt.

86	Sur mei en est turnez li pis!	<u>+ ok er + nu minn lutr hinn dalegre.</u>
87	Ki sur autrui mesdit e ment	Sa er a <u>annan</u> lygr ok oðrum likar at amæla. <u>+ ok halla.</u>
88	Ne seit mie qu'a l'oil li pent;	væit ugiorra huat ser sialfum kann at falla.
89	De tel hume peot l'um parler	<u>+ þui at þæim mannum mego menn mismæla</u>
90	Ki mieuz de lui fet a loër.	er mæira lofs ero <u>verðir + en þæir er <at></u> <u>annarra livi tælia. ok ann<a>rra manna lif</u> <u>lasta en sina glœpi vilia alldregi hœyra.</u>
91	Pur mei defendre de hunir,	<u>En nu at veria + sialfa mec fyrir skomm + ok</u> <u>svivirðing</u>
92	Un des ≈ <u>enfan</u> z m'estuet murdrir;	<u>þa værð ec at myrða aðra ≈ mœyna.</u>
93	Mieuz le voil vers Deu amender	<u>+ þui at hælldr vil ec þætta + mandrap</u> boeta við guð
94	Que mei hunir e vergunder.”	en <u>verða fyrir</u> hatre ok hafnan <u>+ allra minna</u> <u>ættingia. ok ropi allz folksens. fyrir þui at</u> <u>sonnu ef þetta kæmr upp fyrir unnasta minn</u> <u>ok frændr þa man ec æiga allzængan vin þar</u> <u>sem nu a ec marga þui at ec dæmda sialfa</u> <u>mec i róp. ok hatr ok amæli. allra dugandi</u> <u>kuenna.</u>
95	Celes ki en la chambre ≈ <u>esteient</u>	<u>En þæir sem i svæfnlofteno ≈ svafo + með</u> <u>hænni</u>
96	La cunfortoent e diseient	huggaðo hana ok mællto
97	Qu'eles nel suffereient par:	at þæir skylldo þat alldregi þola <u>+ hænni</u>
98	De humme ocire ≠ <u>n'est pas gas!</u>	at gera <u>mandrap ≠ þæim vitande. + þuiat</u> <u>mandrap er hinn hœste hofuð glœpr. hætrr</u> <u>fyrir monnum en haske fyrir guði.</u>
99	La dame aveit une meschine	Með þessari fru var æin <u>+ kurtæis mæ</u>
100	Ki mut esteit de franche orine;	<u>+ miok nalæg frendkona hænnar rikrar ættar</u> <u>+ ok hœverskra manna</u>
101	Lung tens l'ot ÷ <u>gardee</u> e nurie	þesse hafðe lengi <u>veret</u> i fostre frunnar
102	E mut amee e mut cherie.	með villd <u>+ ok virðing</u> ok hino bæztta yvirlæte.

103	Cele oï sa dame plurer,	Sem hon læit fru sina + <u>hormulega</u> grata.
104	÷ <u>Durement pleindre e doluser:</u>	
105	Anguissusement li pesa.	// + þa mislikaðe henne mioc + <u>harmr</u> <u>hænnar</u>
106	A li vint, si la cunforta:	<u>ok</u> gæcc hon + þa til hænnar ok huggaði hana
107	”Dame, fet ele, ÷ <u>ne vaut rien:</u>	+ <u>ok</u> mællti. fru min
108	Lessiez cest dol, ÷ <u>si ferez bien!</u>	hætt þæssom + <u>hormulegom</u> latom.
109	L’un des enfanz me baillez ça:	fa mer hingat aðratvæggia mœyianna
110	Jeo vus en deliverai ja,	ec ska<l> koma hænni sua fra þer
111	Si que honie ne serez	at all dri scalltu fa svivirðing + <u>ne róp ne hatr</u> af hænni.
112	Ne ke jamés ne la verrez	+ <u>ok</u> skal hon all dri + <u>oftar</u> koma i þitt auglit.
113	A un mustier la ÷ <u>geterai.</u>	Ec (114) scal bera (113) hana til kirkiu + <u>dura</u>
114	<u>Tut</u> sein e sauf le porterai;	hæila ok halldna.
115	Aucuns produm la trovera:	Nokkorr dugandi maðr man finna hana.
116	Si Deu plest, nurir la fera.”	+ <u>ok</u> ef guð vill man hann lata fostra hana.
117	La dame oï que ÷ <u>cele</u> dist;	+ <u>Nu</u> er fru hænnar hæyrði þetta
118	Grant joie ≈ <u>en</u> out, ÷ <u>si li promist.</u>	+ þa huggaðez hon + <u>mioc</u> ok fagnaðe ≈ <u>raðe</u> + <u>ok ræðo hænnar.</u>
119	~ Si cel service li feseit,	
120	Bon gueredun de li avreit.	<u>ok</u> het hon þa rika ombun (119) ~ ef hon kæmr þesso alæiðess. 3. + <u>SEM</u> þetta rað var gort
121	En un chief de ÷ <u>mut bon</u> chesil	(121–122) + þa toko þær þat + <u>hit friða ok hit</u>
122	Envolupent l’enfant gentil,	goða barnn ok vofðu i æitt + <u>huitt silkipell.</u>
123	E desus un paile roé;	ok yvir þetta æitt + <u>hit dyrasta</u> pell. + <u>gullvofet</u> með huelum + <u>ok kringlum</u>
124	Ses sires li ot aporté	er bondi hænnar hafði haft með ser.
125	De Costentinoble, ÷ <u>u il fu:</u>	or mykla garðe. + <u>sua vel gort ok agátt at</u>
126	Unques si bon n’orent veü!	engi hafði villdra sét.
127	÷ <u>A une piece d’un suen laz</u>	

- 128 Un ÷ gros anel li lie al braz; + ok batt + moðeren um hinn + høgra
armlegg ≈ møyiarennar æitt fingrgull.
- 129 De fin or i avait une unce,
er stoð æyri brendz gullz
- 130 El chestun out une jagunce, + með hinum hagasta hætte gort, ok sætt
stæini + þæim er hæitir jagunnzze.
- 131 La verge entur esteit lettree;
En umhuervis + gimstæinenn varo bokstafer.
- 132 ÷ La u la meschine ert trovee,
- 133 Bien sachent tuit vereiement
- 134 Qu'ele est nee de bone gent.
- 135 La dameisele prist l'enfant, + þui nest tok mærin við barneno
- 136 De la chambre s'en ist a tant. + ok gecc + þegar i brott or svæfn/lopteno
- 137 ÷ La nuit, quant tut fu aseri,
- 138 Fors de la vile s'en eissi.
- 139 En un grant chemin est entree, + ok kom hon + þa a æina mykla þioðgatu
- 140 Ki en la forest l'ad menee. er læidde hana i + þykka mork
+ a þæim tima nattar er menn sofa ok aller
huilazc
- 141 Parmi le bois sa veie tint; ok for hon + þa um skogenn
- 142 Od ÷ tut l'enfant ÷ utre s'en vint. með barneno
- 143 ≈ Unques del grant chemin n'eissi. ≈ ok fylgði æ þioðgatunne.
+ Sem hon gecc sua æin saman
- 144 Bien loinz sur destre avait oï þa høyrði hon miok fjarre a hœgre hond
- 145 Chiens abaier e coks chanter: hunda gauð ok hana galdr
- 146 Iloc purrat vile trover. + ok væit hon af þui at þar man + at visu bœr
vera
- 147 Cele part vet a grant espleit, + ok stefndi hon + þa þangat með myklom
skunda
- 148 U la noise des chiens oieit. sem hon høyrði hundana gœyia.
- 149 En une vile riche e ≠ bele + þui nest kom hon i æinn bœ rikan ok
≠ lœynelegan.
- 150 ÷ Est entree la damaisele.
- 151 En la vile out une abeie
- 152 Durement riche e bien garnie;

- 153 Mun escient, noneins i ot + ok biuggu þar nunnur fyrir.
- 154 E abbesse ≈ kis guardot. ok abbadis ≈ yvir flokk þeirra.
- 155 La meschine vit ÷ le mustier, Mæren sa + þui nest
- 156 Les turs, les murs ÷ e le clochier. kirkiona stopulenn ok + hovan stæin/vegg
- 157 Hastivement est la venue, + ok kom þangat með + myklom skunda
- 158 Devant l'us s'est aresteüe, + ok nam + þa staðar fyrir + kirkiu durom
- 159 L'enfant mist jus qu'ele porta. + ok lagði þar barnet er hon bar. + niðr hia ser.
- 160 Mut humblement s'agenuila; ok sættizc a kne með miklo litillæti.
- 161 Ele comence s'oreisun: + ok hof hon + þa bæn sina + með þessom <orðom>.
- 162 "Deus, fait ele, par tun seint nun, herra guð sagðe hon + hinn ha/læiti drottenn
- saker hins hægasta þins nafns
- 163 ÷ Sire, si te vient a pleisir, ef vili þinn
- 164 Cest enfant garde de perir!" er varðvæit þetta barnn + i miskunni þinni. at æigi tynizc
- 165 Quant la priere aveit finee, 4. NV sem hon lauk bæn sinni
- 166 Ariere sei s'est regardee: þa læit hon a bak ser
- 167 Un freisne vit, lé ÷ e branchu, + ok sa æinn mykinn askvið vaxinn margum
- 168 E mut espés e bien ramu; ok þykkum kuistum at gera
- 169 ÷ En quatre furs esteit quarrez. + ok geva þar skugga + um sumrum. fyrir
- 170 Pur umbre fere i fu plantez. solarbruna þui var viðrenn þar plantaðr
- 171 ÷ Entre ses braz ad pris l'enfant,
- 172 De si qu'al freisne vint corant,
- 173 Desus ≈ le mist, ÷ puis le lessa, undir þænna við lagðe hon ≈ barnet
- 174 A Deu le veir le comanda. + ok fal þat undir guðs varnaði. + ok varðvæizlo.
- 175 ÷ La dameisele ariere vait, + ok for + þa hæim aftr
- 176 Sa dame cunte qu'ele ad fait. + ok sagðe fru sinne þat sem hon hafði gort + af barneno.
- 177 En l'abbeie ot un portier; En at þæim hælga stað + er barnet var lagt. þa var æinn garðzliðs gæzlo maðr.

178	Ovriur suleitt l'us del mustier	+ ok þesse hinn same var klokkare vanr at <u>ringia</u> ok upp luka kirkiu dyrr
179	Defors, par unt la gent veneient	þær er horfðu at bœnom at aller havi buna jnngongu
180	Ki le servise oïr voleient.	er hælgar tíðir vilia hœyra.
181	Icele nuit par tens leva,	A þærri samu nott var hann upp staðenn i fyrra lage
182	Chandeilles, lampes alumia.	+ <u>tændraðe</u> kærti ok lysti lampa.
183	Les seins sona e l'us ovri.	ringði klokkonum ok upp lauk + <u>kirkiudyrr</u> .
184	Sur le freisne les dras choisi;	+ ok læit hann klæði + <u>þau er lago</u> undir askinom
185	~ Quidat k'aukuns les eüst pris	
186	En larecin e ileoc mis:	+ ok hugði hann at þau klæði myndu stolen vera
		(185) ~ ok þar kastað
187	<u>÷ D'autre chose n'ot il regard.</u>	
188	Plus tost qu'il pot vint cele part,	+ ok gecc hann þængat sem skiotast
189	Taste, si ad l'enfant trové.	+ ok er hann tok hændi + a <u>klæðonom</u> þa fann hann barnet
190	Il ÷ <u>en</u> ad Deu ÷ <u>mut</u> mercié,	+ ok þakkaðe guði
191	E puis l'ad pris, ÷ <u>si ne l'i lait</u> ,	ok tok þat + <u>þegar</u>
192	A sun ostel ÷ <u>ariere</u> vait.	+ ok skundaðe hæim + <u>berande barnet</u> .
193	Une fille ot, ki vedve esteit;	<u>En</u> hann atte dottor ok var ækkia
194	Sis sire ert morz, enfant aveit,	at bonda sinum dauðom. ok atti barnn
195	÷ <u>Petit</u> , en berz e aleitant.	i voggu er a brioste var.
196	Li produm ≈ l'apelat avant:	Sa hinn goðe maðr + <u>þægar sem hann kom inn þa</u> kallaði + <u>hann ≈ a dottor sina</u> .
197	”Fille, fet il, levez, ÷ <u>levez!</u>	Dottur sagðe hann stutt upp
198	Fu e chaundele ÷ <u>m'alumez!</u>	+ <u>skunda</u> tændra ælld ok kærti.
199	Un enfaunt ai ci aporté,	Ec fœre + <u>þer</u> her æitt barnn
200	La fors el freisne l'ai trové.	er ec fann undir askinom.
201	De ≠ vostre leit ≈ le ÷ <u>m'alaitiez!</u>	gæf ≈ þesso barne ≠ briost þitt at drækka.
202	÷ <u>Eschaufez le e sil baignez!</u> ”	+ ok siðan gær þui laug ok lauga þat. + <u>sem</u>

	<u>bæzt kant þu.</u>
203 Cele ad fet <u>≈ sun comandement:</u>	hon gærðe <u>≈ sua sem faðer hænnar mællte</u>
204 Le feu alume, l'enfant prent,	tændraðe ælld ok tok við barneno.
205 ÷ <u>Eschaufez l'ad e bien baigné.</u>	
206 <u>Puis l'ad de sun leit aleitié.</u>	
207 Entur sun braz treve l'anel,	<u>+ ok fann hon + þa fingr/gullit.</u> er um var bundit armlægg mœyiarennar
208 Le palie ÷ <u>virent</u> riche e bel:	<u>+ ok þat hit rika pæll ok hit friðasta + ok hit</u> <u>agætasta ok þat sem gravet var a fingr</u> <u>gullino.</u>
209 ÷ <u>Bien surent cil ÷ a escient</u>	Uiti þæir
210 Qu'ele est nee de haute gent.	er þætta barnn finna at þat er fœðt af auðgom monnum <u>+ ok agætom</u>
211 El demain après le servise,	5. VM morgonen sem loket var tíðom
212 Quant l'abbeesse eist de l'eglise,	<u>+ ok abbadis var or gengen kirkiu.</u>
213 Li portiers vet a <u>≈ li</u> parler;	<u>+ þa kom + kirkiu gæzlo maðr</u> ok vorðr garðzens at rœða við <u>≈ abbadisi.</u>
214 L'aventure li veut cunter	<u>+ ok talði hann hænmi + allan þann</u> atburð
215 De l'enfant cum il le trovat.	um barnet. huersu <u>+ ok huar hann fann þat.</u> <u>+ ok þa luti sem fylgðo barneno.</u>
216 L'abbeesse li comaundat	<u>þa bauð abbadis honom</u>
217 Que devaunt <u>≈ li</u> seit apotez	at // lata fœra ser <u>≈ barnet.</u>
218 Tut issi cum <u>≈ il</u> fu trovez.	með ollu þui er <u>≈ barneno</u> <fylgði>.
219 ÷ <u>A sa meisun vet li portiers.</u>	<u>+ En hann gærði sua sem hon mællte</u>
220 L'enfant ÷ <u>apote volentiers.</u>	<u>ok er barnet + kom til hænnar</u>
221 <u>Si l'ad a la dame mustré.</u>	
222 Cele l'ad forment esgardé	<u>+ þa læit hon æ længi</u>
223 E dit que <u>≠ nurir ≈ le</u> fera	ok mællti <u>+ hon þa</u> at hon scal lata <u>≠ skira</u> <u>≈ barnet.</u>
224 E pur sa niece la tendra.	ok hafa hana ser fyrir <u>+ fostro ok frændkono.</u>
225 ~ Al portier ad bien defendu	
226 ~ Qu'il ne die cument il fu.	

- 227 ÷ Ele meïsmes l'ad levee;
- 228 Pur ceo qu'el freisne fu trovee, + En með þui at hon var fundin undir askenom.
- 229 Le Freisne ≈ li mistrent a nun, + þa likar hænmi at lata kalla æskio ≈ mœyna.
- 230 ≠ E le Freisne l'apelet hum. ≠ þui at þat er <hit> fægrsta nafn. ok atkuæði i volsku male.
- (225) ~ Abbadis bauð þa klokkaranom (226) at hann gere engom manne kunnegt. með hueriom hætti þætta gærðizt.
- + Abbadis upp hellt siolf þetta barnn j skirn hæilagre með þui nafne sem ver gatom.
- 231 La dame la tint ≈ pur sa niece; ok kallaðe hana ser ≈ mioc skyllða.
- 232 ÷ Issi fu celee grant piece.
- 233 Dedenz le clos de l'abeïe + ok var hon + siðan jnnan klaustrs
- 234 Fu la dameisele nurie. i fostri + til þess er hon var fullkomen. i fogrum likams væxti.
- 235 Quant ele vint en tel eé Sem hon var at + ollu vaxen
- 236 ÷ Que Nature furme beuté.
- + þa syndizt hon sua fogr ok frið ok røyndizc sua hœversk ok kurtæis sua scemeleg at goðom siðum. sua hyggen i vælskipaðom orðom. ok ælskulegom athæfom ok atgærðom ok allzkonar kurtæisom kuenna meðfærðum.
- 237 En Bretagne ne fu ≈ si bele at j + ollo brætlande fannz ængi
- 238 ≈ Ne tant curteise dameisele; i kuænmannum ≈ hænnar make
- 239 Franche esteit e de bone escole, at orlæik ok at bliðlæti.
- 240 E en semblant e en parole. ok at goðom kænningom margfallegrar kunnasto
- 241 Nuls ne la vit que ne l'amast hon var hueriom manne kær + þæim er hon var nokkot kunneg. ok huerr sa er | augom sa hana
- 242 E merveille ne la preisast. þa gærði hana lofsæla.

- + ok frægia i goðum frasogum seenna
athæfa. hænnar. hygginna orða ok
sømelegra meðfærða. hinnar kurtæisazto
kuensko.
- 243 A Dol aveit un bon seignur: 6. BORG æin er + a brætlande er dool hæitir.
+ þessari borg reð + um þa daga sua Rikr
herra + ok raustr Riddare.
sua goðr ok gævo fullr. frægr ok vinsæll. ok
at ollum drængskap sua lofsæll.
- 244 Unc puis ne einz n'i ot meillur! at alldregi fyrir honom ne æftir hans daga
bio þar haNs iafningi.
- 245 ÷ Ici vus numerai sun num:
- 246 ~ ÷ El país l'apelent Gurun.
- 247 De la pucele oï parler, + þæssi hinn kurtæisi maðr fra or
+ nunnusætri. at su hin friða ok hin hœverska
mær
+ var skrydd ok prydd hinni lofsælasto
kuænsko.
- 248 Si la cumença a amer. ok af hænnar fogru frægð þa snæri hann
+ allri hugar ost til hænnar.
(246) ~ + þæssi herra var kallaðr Gurún. + at
nafni
- 249 A un turneiement ala, ok bar þa sua at at hann for til atræiðar + þar
sem Riddarar at riðaz æinir imote oðrum. at
rœyna riddaraskap sinn. Sem hann for þaðan
frægr ok sigrsæll.
- 250 Par l'abbeïe ≈ returna. ≈ þa hærbyrgði + hann um kuælldit at
nunnusætri.
- 251 La dameisele ad demandee; + ok sagði hann abbadisi þa at hann villdi siá
mœyna.
- 252 L'abeesse li ad mustree. + ok kom hon + þægar þangat sem abbadis
mællti
- 253 ~ Mut la vit bele e enseignee, + ok sa hann at hon var hin friðasta.

- 254 Sage, curteise e afeitiee. hœversk ok hyggin. (253) ~ ok lærð
kurtæisom siðom.
- 255 ~ Si il nen ad l'amur ≈ de li,
256 Mut se tendrat a maubaili. + ok lætr hann at hann er svivirðr
(255) ~ æf hann fær æigi ost ≈ þæssarar
mœyiar
+ / þui at hann hafði alldregi fyrr set þa aðra
er honom sua vel hugnaðezt. ne sua
hugastlega likaði.
- 257 Esguarez est, ne seit coment,
258 Kar si il repeirout sovent,
259 L'abeesse s'aparcevreit; En vant synizt honum um þessa ast at vela.
þui at honom finnz ef hann vitiar oft þingat.
+ þa man abbadis verða vis + huat hann vill
ok huerio hann fær.
- 260 ≈ Jamés des oilz ne la vereit. ≈ ok man æigi lofa hænni at koma þar sem
hann er.
- 261 D'une chose se purpensa:
262 ≈ L'abeie crestre vodra; + ok ihugaði hann þa.
at hann scal auðga ≈ staðenn
með æignum sinum.
- 263 De sa tere ÷ tant i dura
264 Dunt a tuz jurs l'amendera, + ok boeta hann ævenlega
at honom se þangat hæimillt at koma
ok þar duæliazt + sua lengi sem honom likar.
(268) ~ + ok gaf hann þa + þangat rika æign.
til brœðralags þæirra.
- 265 Kar il i voelt aveir retur
266 ÷ E le repaire e le sejur. En honom er myklo mæira ≠ um mœyna
en ≈ allar þæirra bœner.
+ sem hann atte hæimillt þangat at koma.
þa vitiaðe hann þæirra oftsamlega.
- 267 Pur ÷ aveir lur fraternité.
268 ~ La ad grantment del soen doné,
269 Mes il i ad ≠ autre acheisun
270 Que de ≈ recevoir le pardun! + ok rœddi við mœyna.
sua miok bað hann hœnnar ok sua mikit het
hann hænni
- 271 Soventefeiz i repeira;
272 A la dameisele parla: at hon iatti vilia hans + ok bœnom
273 Tant li pria tant li premist, ≠ ok gærði hans vilia með astsamlegom
- 274 Qu'ele otira ceo ke il quist.
275 ≠ Quant a seür fu de s'amur,

- 276 Si la mist a reisun un jur: hætte.
7. Einn dag + þui nest þa rœddi hann við hana.
- 277 ”≈ Bele, fet il, ore est issi Nu er sua ≈ hin kærasta min kuað hann
- 278 Ke de mei avez fet ami. at þu hævir gort mec unnasta þinn.
- 279 Venez vus ent del tut od mei! far nu brott at fullo með mer
- 280 Saveir poëz, jol ÷ quit e crei, þui at þu matt vita + sannlega þat sem mec ventir at
- 281 Si ≈ vostre aunte s’aparceveit, ef ≈ abbadis verðr vis + eða sannfroð
hiuscaps okkars
- 282 Mut durement li pesereit. þa man hænni illa lika.
- 283 S’entur li feussez enceintiee, + ok ef þu fær her + hofn ok gætnad undir
+ gæzlo hænnar.
- 284 ÷ Durement sereit curuciee. + þa man hon ræiðaz + þer ok ræka þec i
brott.
- 285 Si mun conseil crere volez, Nu ef þu villt min rað hava
- 286 Ensemble od mei vus en vendrez. fylg mer hæim.
- 287 Certes jamés ne vus faudrai, vittu at visu at alldregi scal ec bila þer.
- 288 Richement vus conseilleraï.” Ec scal hallda þec + ok varðvæita. ok virða
rikulega + ok scemelega.
- 289 Cele ki durement l’amot Hon + þægar er + tryggri ast unni hanum
fullgorlega
- 290 ÷ Bien otriat ≈ ceo que li plot. iatti ≈ hans orðum. + ok | rœðom
- 291 Ensemble od lui en est alee; + ok hafði hann hana + þa brott með ser.
- 292 ÷ A sun chastel l’en ad menee. + ok hafði hon + siolf þa i sinni gæzlo fingr
- 293 Son palie emporte e sun anel: gull sitt ok pell.
- 294 ÷ De ceo li poet estre mut bel. + þui at þegar sem hon var fullkomen. at
vexti ok vizzko.
- 295 L’abeesse li ot rendu þa fecc abbadis i hænnar gæzlo
- 296 E dit ≠ coment ert avenu ok mællti. ≠ Þu vart her + sagðe hon
- 297 ≈ Quant primes li fu enveiee. ≈ funnin i kirkio garðe varom

- 298 Desus le freisne ÷ fu cuchiee; undir hinum + mykla askviði.
- 299 Le palie e l'anel ÷ li bailla + ok fylgði þer þetta fingr gull. ok þætta pell.
- 300 Cil ki primes le enveia; + nu gæt siolf þui at
- 301 Plus d'aveir ne receut od li; ækki va<r> fé mæira funnit með þer.
- 302 Come sa niece la nuri. + Nu hævi ≠ ec + siðan varðvæitt ok virðt ok
sæmt þec ok siðat lært þæc goðom
kenningom hæverskri ok kurtæsri kuensku.
ok fostrat þec ok fram m drægit sem æigna
frændkono mina. + ok fostr dottor jafnan við
villd ok virðeng. //
- 303 La meschine bien ≈ les gardat, 8. Nv sem mæren + hafðe viðr tekit ≈ pellino
ok fingr /gullino
- 304 En un cofre les anfermat; + þa læsti hon i kistli (303) ok hirti sem hon
kunni bæzt
- 305 ~ Le cofre fist od sei porter:
- 306 Nel volt ÷ lessier ne ublier. + ok villdi ængom kosti glœyma kistlenom
+ æftir ser
 (305) ~ + ok hafði hann með ser.
- 307 Li chevaliers ki l'anmena + En sa hinn riki maðr riddarenn er brott
 hafði hana með ser
- 308 Mut la cheri e mut l'ama, unni hænni hugfastalega ok tignaðe hana
 + með ser. virðelegom sœmdom. ok riko
yvirlæti.
- 309 ~ E tuit si humme e si servant; (310) ~ sua at ængi var + sa hans riddara ne
hirðmanna. (309) ~ svæina hans ne þionosto
 manna
- 310 ~ N'i out un sul, ÷ petit ne grant, er æigi tignaðe hana.
- 311 Pur sa franchise ne l'amast ok þionaðe henni. ok æftir let ok
 lyðnaðe<s>c + með fullom goðvilia. þui at
hon likaðe ok væl þokknaðizc hueriom
manni af gnogom goðlæik hæverski sinnar.
ok orlæik.
- 312 E ne cherist e honorast.

- 313 Lungement ot od li esté, ok var hon ok herra hennar miok længi + með myklom fagnaðe ok yndilego lifi. sœmelega saman.
- 314 Tant que ≈ li chevalier fiufé Allt til þess er ≈ riddarar hans ok vinir ok frændr
- 315 ÷ A mut grant mal li aturnerent.
- 316 Soventefeiz a lui parlerent kuomo til hans með rœðom + ok raða/ gærðom. sinum + æggiande hann
- 317 Qu'une ÷ gentil femme espusast at fa ser æignar spuso.
- 318 E de cele se delivrast; ok lata + at fullu af þæssare.
- 319 Lié sereient s'il eüst heir + sagðu at þat var fagnaðr þæirra ef hann ætti
- 320 ~ Ki après lui peüst aveir + loglegan arva.
- 321 Sa terë e sun heritage. er æigner hans ok + rika ærfð
(320) ~ mætti taka æftir hann.
- 322 Trop i avreient ÷ grant damage, + En þat verðr þæim + harmr ok honom + skomm ok skaðe.
- 323 Si il laissast pur sa suinant ef hann fyrer lætr saker frillu sinnar
- 324 Que d'espuse n'eüst ≠ enfant. at æiga ≠ rettan arva. af + loglegri spuso.
- 325 ~ Jamés pur seinur nel tendrunt
- 326 Ne ÷ volentiers nel servirunt, þæir vilia honum alldregi þiona
(325) ~ ne hafa hann fyrir hofðingia + ok herra.
- 327 Si il ne fait lur ≈ volenté. nema hann gere þat æftir ≈ raðom + ok rœðom þæirra.
+ sem hann hafðe rœðor ok rað þæirra hœyrt
- 328 ≈ Li chevaliers ad graanté þa iatte ≈ hann
- 329 Qu'en lur conseil femme prendra: þui er þæir reðu at pusa ser + æigna kono. æftir forsio þæirra.
- 330 Ore esgardent u ceo sera! + en nu se þer fyrir huar þat scal vera. + at þat mege loglega vera.
- 331 ”≠ Sire, funt il, ci pres de nus 9. (332) ≠ Granni (331) kuaðo þæir her scamt ifra oss
- 332 Ad un produme ÷ per a vus; byr æinn dyrrlegr maðr + rikr herra ok goðr

- 333 Une fille ad, ki est sun heir: hofðingi ok hævir hann rætt við oss
 hann a æina dottor er arfi hans er
- 334 Mut poëz tere od li aveir! með hænni mattu æig<n>azt + ok auðgast
 morgum + ok rikum æignum.
- 335 La Codre ad nun la damesele; + En su hin friða jungfrú + dotter hans hætir
 hæsla
- 336 En cest païs nen ad si bele. i + ollu þesso lande er ængi friðari henni.
- 337 Pur le freisne ÷ que vus larrez (337–338) fyrir þui skalltu nu skifta
- 338 En eschange le codre avrez; æskionni i hæsli
- 339 ~ En la codre ad noiz e deduiz,
- 340 Li freisnes ne porte unke fruiz! at askr berr alldri alldin + ne huggan.
 (339) ~ en hasl berr netr ok skæmtan.
- 341 La pucele purchacerums; + Nu skulo ver + at visu sysla þer þetta
 kuanfang.
- 342 ÷ Si Deu plest, si la vus durums.”
- 343 Cel mariage unt purchacié ok gærðu þeir þa sua mykit at
- 344 E de tutes parz otrié. af huarratvæggia holfu var þetta trygt + ok
staðfest iattat ok fæstum bundit.
- 345 ÷ Allas! Cum est mesavenu En nu er þat harmr ok hormung
- 346 Ke li prudume n’unt seü at | hinn gode maðr / væit æigi
- 347 L’aventure ÷ des dameiseles huat titt er um þænna atburð
- 348 Ki esteient serurs gemeles! þui at + baðar þær ero døtr hans ok tviburur
 + su er herra Gurun hævir fengit ok hin er nu
er raðen at hann scal fa
- 349 Li Freisnes, cele fu celee; Eskia var + nu læynd ≠ ok brott send.
- 350 Sis amis ad ≈ l’autre espusee. En nu hævir unnasti hænnar pusat ≈ systur
hænnar
- 351 Quant ele sot ke ≈ il la prist, Sem hon fra at ≈ unnasti hænnar hafðe aðra
 pusat.
- 352 Unques peiur semblant ne fist; + þa let hon ækki a finnazc at hænni fyrir
 þotte.
- 353 Sun seignur sert ÷ mut bonement hon þionaðe herra sinom með + hinu sama
litillæti. ok goðlyndi

- 354 E honore tute sa gent. ok tignaði allt hyski hans + ok hirðlið.
- 355 ≈ Li chevalier de la meisun (355–356) ≈ Marger (355) varo þæir jnnan hirðar
- 356 ≈ E li vadlet e li garçun
- 357 Merveillus dol ≈ pur li feseient er mikinn harm hofðu ≈ at þæir skylldo aðra fru fa en hana
- 358 De ceo ke ≈ perdre la deveient. ok hænmi ≈ um skifta.
- 359 Al jur des noces ÷ qu'il unt pris. 10. + Nv er at kom þæim degi er æinn dagr var til brullaupsens.
- 360 Sis sire i maunde ses amis; sændi herra + Gurun æftir sinum + riddarom. ok frændom + ok boðmonnum at fylgia ser til brullaups sins ok biuggu þæir ser rikan bunað vapna ok goðra klæðna.
- 361 E l'ercevekes i esteit, þui at Erkibyscop var þar fyrir
- 362 Cil de Dol, ÷ que de lui teneit. + Nu samnazc allt i dools borg.
- 363 ≠ S'espuse li unt amenee. þa kom ≠ faðer brudarennar
- 364 Sa mere ÷ i est od li alee; + ok moðer hænmar fylgði hænmi
- 365 De la meschine aveit poür, + ok ottaðizc + mioc at frilla hans + væri nokkot i návist hans
- 366 Vers ki ≈ sis sire ot tel amur, með þui at ≈ hann unni hænmi sua mikit
- 367 Que a sa fille mal tenist at af þui myndi spillazc dottor hænmar + ast ok hiuskapr.
- 368 ÷ Vers sun seignur, s'ele poïst.
- 369 ~ ≈ De sa meisun la getera; + ok fyrir þui ihugaði hon
- 370 A sun ≠ gendre cunseilera at hon skal raða ≠ herra sinom
- 371 ~ Qu'a un ≠ produme la marit:
- 372 Si s'en deliverat, ÷ ceo dit. at koma hænmi ifra honom
- (371) ~ + ok gifta hana ≠ nokkorom manni + sem fyrst ma hann ok með þæssom hætti ætlazc hon at skilia þau. (369) ~ ≈ ok koma frillu hans sua i fiarska.
- 373 Les noces tindrent richement, 11. Brullaup var + þa væitt + væl ok rikulega

- 374 Mut i out esbaniement. + ok var þar allzskonar skæmtan + er huggar þætta lif. með margfallegru ok goðri goðgæt.
- 375 La dameisele es chambres fu; En frilla + herra Gúrums þionaði i svæfnlofti + með þæim er þar varo sua litillatlega ok miklu bliðlæti. sem hænmi væri hinn mæsti fagnaðr a þæirra hiuskap.
- 376 Unques de quank'ele ad veü sua at engi fann a hænmi
- 377 Ne fist semblant que li pesast at nokot væri hænmi mislikandi + af ollu þui er hon sa þar værandi.
- 378 Ne tant qu'ele se curuçast. ok all dri ræiddizc hon + ne angraðe<s>c
- 379 ~ Entur la dame bonement
- 380 Serveit mut afeitieement. jamnan gloð ok bliðlát þionaði með goðom vilia
(379) ~ + ok buenni þionosto frunni + moðor bruðarennar. sua kurtæislega ok myklo goðlyndi + ok litillæte.
- 381 ~ A grant merveile le teneient
- 382 Cil e celes ki la veeient. at aller þæir er þar + i þæirri hinmi myklo samkund varo samnaðer.
(381) ~ undraðo hæversko hænmar + ok margfallæik goðgærðar ok goðra meðfærða.
- 383 ≈ Sa mere l'ad mut esgardee, En ≈ fruen + hugði // oft at hænmi ok fæsti længi augo a + athævom hænmar
- 384 ≈ E sun qor preisiee e amee; ≈ ok hugnadizt hænmi sua vel scemelæik hænmar ok siðer
- 385 Pensat ÷ e dist, s'ele seüst at hon gærðe ser + at fullu i hug at ef hon hæfði fyrr vitað
- 386 ≈ La maniere ke ele fust, hana sua ≈ kurtæisa. ok goðlynda
- 387 ~ Ja pur sa fille ne perdist
- 388 Ne sun seignur ne li tolist. at alldregi skyllði hon lata buanda sinn
(387) ~ sakar dottor hænmar.
- 389 La noit, al lit apareiller + Nu er at kom svæfns tima + ok rækkio konor ok svæfn burs svæinar biuggu + ok

	<u>gærðu</u> rækkiu
390 U l'espuse ÷ <u>deveit</u> <u>cuchier</u> ,	bruðarennar
391 ~ ≈ <u>La damisele</u> i est alee;	
392 De sun mauntel est desfublee.	+ þa kastaðe (391) ≈ <u>hon</u> (392) skikio sinne (391) ~ + <u>ok</u> gecc þannog
393 Les chamberleins i apela;	+ <u>ok</u> kallaðe + <u>til sin</u> rækkio svæina.
394 ≈ <u>La maniere</u> lur enseigna	+ <u>ok</u> kendi þeim ≈ <u>rækkio</u> at gæra.
395 Cument sis sires le voleit,	sua sem + <u>hon vissi</u> herra sinom bæztt lika. + <u>ok hægst</u> at sofa
396 Kar meintefeiz veü l'aveit.	þui at hon hafðe oftazt sét + <u>ok gcerst vissi</u> . <u>ok bazt villdi</u> .
397 Quant le lit orent apresté,	Sem þeir hofðu rækkiona buet
398 ÷ <u>Un couvertur</u> unt sus jeté;	+ þa kastoðu + þeir yvir
399 ÷ <u>Li dras esteit d'un</u> viel bofu.	æitt fornt pæll.
400 La ≈ <u>dameisele</u> l'ad veü:	+ En ≈ hon + þægar fann
401 N'ert mie ≠ <u>bons</u> , ceo li sembla;	at þat samði æigi ≠ <u>tign herra hænnar</u> ok fyrir kunni hon
402 En sun curage li pesa.	ok mislikaði henni + <u>svivirðing boanda sins</u> <u>ef hann svæfi</u> undir sliku pelli. Sua <u>sviurðilego. abræizle</u> .
403 Un cofre ovri, sun palie prist,	tok + <u>hon þægar</u> kistil + <u>sinn. ok</u> drog or + þat hit agæta pell sitt.
404 Sur le lit sun seignur le mist.	+ <u>ok</u> yvir bræiddi rækkio herra sins.
405 Pur lui honurer le feseit,	at tigna sœmd hans.
406 Kar l'ercevekes i esteit	þui at + <u>hon vissi at herr</u> <a> Erkibyscop myndi þar koma
407 Pur ≠ eus ÷ <u>beneistre</u> e seiner,	at signa ≠ <u>rekkio þeirra</u> .
408 Kar ç'afereit a sun mestier.	sua sem samði tign hans + <u>ok vigslu</u> .
409 Quant la chambre fu delivree,	þui nest sem aller varo + <u>brot</u> gengner. or svæfnloptino
410 La dame ad sa fille amenee.	+ þa kom fruen ok læiddi með ser dottor sina.
411 ÷ <u>Ele la volt</u> fere cuchier,	til suæfns
412 Si la cumande a despoilier.	+ <u>ok</u> mællti at hon skyllði afklæðazt.

- 413 La palie esgarde sur le lit, + sem hon læit pellit yvirbræitt rækkiona.
 414 Que unke mes si bon ne vit sua dyrlegt at alldregi sa hon annat þæsson
 likt.
- 415 Fors sul celui qu'ele dona nema æitt er hon sendi
 416 Od sa fille k'ele cela. með dottor sinni. er hon + brott sændi. at
 lœyna
- 417 Idunc li remembra de li: + ok kom hænni + þa mœyen + sua mioc i
 hug
- 418 Tuz li curages li fremi. at allr skalf hugr hænna.
 419 Le chamberlenc apele a sei: + ok kallaðe + hon þa rækkiu svæinmen til
 sin.
- 420 "Di mei, fait ele, par ta fei, Sæg mer + svæinn sagðe hon upp a tru þina.
 421 U fu cist bons palies trovez? huar var þetta hit goða pell funnit.
 422 – Dame, fait il, vus le savrez: Fru sagðe hann þu skalt þat + brátt vita
 423 La dameisele ÷ l'aporta. Su + hin hygna kona
 424 Sur ≠ le covertur ≈ le geta, yvirbræiddi ≠ rækkiona ≈ þætta þæll
 425 Kar ne li sembla mie boens. þui at hænni syndizc of sviuirðelegt + þat
sem undir liggr
- 426 Jeo qui que li palies est soens." æftir þui sem ec hygg + þa a hon þetta pell
 + at viso.
- 427 ≈ La dame l'aveit apelee ok let hon + þegar kalla ≈ hana til sin.
 428 ~ E ele est devant li alee.
 429 ~ De sun mauntel se desfubla,
 430 E ÷ la mere l'areisuna: ok mællti.
 431 "Bele ÷ amie, nel me celez, þu hin friða + ok hin kurtæisa. lœyn mec æigi
 432 U fu cist bons palies trovez? huar var þetta hit friða pell fengit.
 433 Dunt vus vient il? Kil vus dona? huaðan kom þer eða huerr gaf þer.
 434 ÷ Kar me dites kil vus bailla!" seg mer + satt huerr fecc þer.
- 435 ÷ La meschine li respundi: (429) ~ hon afklæðdis skikkio sinni.
 436 "Dame, m'aunte ki me nuri, (428) ~ + ok ≠ kniom stan/dande fyrir hænni
 suaraði henni + blidom orðom. litillatlega.
 Fru min + kuað hon frendkona min er
 fostraði mec

- 437 L'abeesse kil me bailla, + fru abbadis er + pellit fecc mer
- 438 A garder le me comanda. bauð mer + at ec skyllða + þetta pel vel varðvæita.
- 439 ≈ Cest e un anel ÷ me baillerent (440) ~ + bui at þæir er + þangat sændo mec til fostrs + leto fylgia mer æitt fingr gull ok ≈ þætta þæll.
- 440 ~ Cil ki a nurir m'enveierent.
- 441 – Bele, pois jeo veeir l'anel? 12. + þA suaraðe hænni fruen. hin friða min + sagðe hon mattu syna mer fingr gullet.
- 442 – Oïl, dame, ceo m'est mut bel!" Ja fru + min kuað hon. væl likar mer at þer seð
- 443 L'anel li ad dunc aporté + ok færðe + hon hænni + þægar. fingr gullit
- 444 ÷ E ele l'ad mut esgardé.
- 445 Ele ≈ l'ad bien reconeü, + ok kændi hon + þægar hvartvæggia ≈ fingrgullit
- 446 E le palie k'ele ad veü. ok þællit. er hon hafði + aðr seet + vandlega at hyggiande
- 447 Ne dute mes, bien seit e creit, kændi at fullu ok jvazc hon æigi. hællðr væit hon at sonnu
- 448 Qu'≈ el meïsmes sa fille esteit. at ≈ su hin friða ok hin kurtæisa æskia er + at visu dotter hænnar.
- 449 Oiant tuz dist, nel ceile mie: + ok mæler + hon þa allum ahœyrandi ok lœyndi allzækki
- 450 ≈ "Tu es ma fille, ≠ bele amie!" ≠ hin kæra vina min + kuað hon ≈ ec em + at sonnu ≈ moðer þin.
- 451 De la pitié ke ele en a ok af þæim mykla <harm + ok> hormung er hon fecc. + at hon fann dottor sina. er hugðizc hava tynt.
- 452 ≠ Ariere cheit, si se pauma. þa fell hon ≠ til iarðar i ovit.
- 453 E quant de paumeisun leva, Siðan sem hon vitkaðezt.
- 454 Pur sun seignur tost enveia, + þa sændi + hon sem skiotast æftir herra sinom. + ok boanda.
- 455 E il i vient tuz effreez. ok kom hann + þægar allr sturllaðr + vissi

456	Quant il est en la chambre entrez,	<u>æigi huat þesso gegndi.</u>
457	La ≈ <u>dame</u> li cheï as piez,	<u>Sem hann kom i svæfnloptit.</u>
458	÷ <u>Estreitement li ad baisiez.</u>	<u>+ þa fell ≈ hon + iamnskiott til fota hans</u>
459	Pardun li quiert de sun mesfait.	<u>+ ok það hann miskunnar af misverkum sinum.</u>
460	Il ne saveit nient del plait.	<u>+ en hann er æigi var vitande huat titt var.</u>
461	”Dame, fet il, que dites vus?	<u>+ mællti Fru sagðe han huat kærer þu</u>
462	Il n’ad si bien nun entre nus!	<u>+ með þui at vit erom satt + ok samþykk ok engi lutr með okr til angrs. ok uroar.</u>
463	Quanke vus plest seit parduné!	<u>Allt se upp gævet þat er þer þykkir at vera.</u>
464	Dites mei vostre volunté!	<u>Sæg mer vilia þinn. + ok huat þu kærer.</u>
465	– Sire, quant parduné l’avez,	<u>13. Herra minn + sagðe hon með þui at þer havet upp gævet saker minar. + ok syndir.</u>
466	Jel vus dirai, si m’escutez!	<u>þa lyðit þui er ec sægi yðr.</u>
467	Jadis, par ma ÷ <u>grant</u> vileinie,	<u>Miok longu saker hæmsku minnar</u>
468	De ma veisine dis folie:	<u>amællta + ec graunno minni.</u>
469	De ses deus enfanz mesparlai.	<u>+ ok mismællta + ec. um tviburur hænnar.</u>
470	Vers mei meïsmes meserrai!	<u>+ ok mistok + ec imote mer sialfre.</u>
471	÷ <u>Veritez est que j’enceintai.</u>	<u>+ þui at þui nest tok ec við hofn.</u>
472	Deus filles oi, l’une celai;	<u>+ ok fædda + ec tvær døtr. en aðra læynða + ec.</u>
473	A un mustier la fis geter	<u>ok let + ec kasta hana fyrir kirkiu dyrr.</u>
474	E nostre palie od li porter	<u>ok þetta yðart pell um let + ec fylgia henni.</u>
475	E l’anel que vus me donastes	<u>ok þat fingr gull // er þer gavot mer.</u>
476	Quant vus primes od mei parlastes.	<u>+ þa i fyrstunni er þer ræðdoð við mec + um hiuscap okkarnn.</u>
477	Ne vus peot mie estre celé:	<u>ok ma yðr æigi lengr þetta læynazc</u>
478	Le drap e l’anel ai trové.	<u>+ þui at nu er pellit ok fingr gullit fundit.</u>
479	Nostre fille ÷ <u>ai ci coneüe.</u>	<u>+ ok dotter okkor</u>
480	Que ÷ <u>par ma folie</u> oi perdue;	<u>er ec hugðumc hava tynt</u>
481	E ja est ceo la dameisele	<u>þæssor jungfru er + at sonnu okkor dottir</u>
482	~ Ki tant est pruz e sage e bele,	

- 483 Ke li chevaliers ad amee er þæssi riddari hævir + mioc ælscat
(482) ~ frið ok kurtæis + allom scemelegom
siðom lærð + ok lofsæl.
- 484 Ki sa serur ad espusee.” er ± nu hævir pusat systor hænna.
- 485 ≈ Li sires dit: ”De ceo sui liez! + Sem ≈ faðer hænna + hafðe þætta spurt. þa
varð hann mioc feginn. ok mællti.
- 486 ÷ Unques mes ne fu si haitiez,
- 487 Quant nostre fille avum trovee!
- 488 ≠ Grant joie nus ad Deus donee, + með þui kuað hann at guð gaf oss ≠ þetta
at vita
- 489 Ainz que li pechiez fust dublez. fyrr en syndin + aukaðezc ok tvæfalldaðizc.
- 490 Fille, ÷ fet il, avant venez!” + þa gacc með mer dottir min.
- 491 La meschine mut s’esjoï + ok fagnaði + þa mioc su hin unga frú
- 492 De l’aventure k’ele oï. þæssom atburð. er hon høyrði.
- 493 Sis pere ne volt ≈ plus atendre: + En faðer hænna gecc ≈ þægar skyndelega.
- 494 ÷ Il meïsmes vet pur sun gendre, æftir magi sinom.
- 495 E l’erceveke i amena; ok ærkibyskop hafðe hann þangat með ser.
- 496 Cele aventure li cunta. + ok taldi þæim þænna + allan atburð.
- 497 Li chevaliers, quant il le sot, Sem riddarenn hafðe þætta spurt
- 498 Unques si grant joie nen ot! + þa var + hann all dri fyrr sua feginn.
- 499 L’ercevekes ad cunseilié + En ærkibyscop sagði at honom
samði
- 500 ÷ Que issi seit la nuit laissié;
- 501 El demain les departira, at skili<a> þau um morgonenn.
- 502 Lui e ≈ celë espusera. + ok siðan pusa honom ≈ unasto sina.
- 503 ÷ Issi l’unt fet e graanté.
- 504 El demain furent desevré.
- 505 Aprés ad s’amie espusee;
- 506 E li peres ≈ li ad donee, faðer hænna gaf ≈ mage sinom
- 507 ~ Ki mut ot vers li bon curage:
- 508 Par mi li part sun heritage! halfar allar æigner sinar.
(507) ~ með goðvilía. + þui at hann var
honom hinn kærasti ok hinn kurtæisazti

509	÷ <u>Il e</u> la mere as noces furent	<u>herra</u> <u>ok</u> væitti þa moðer (510) ≈ <u>hennar</u> (509)
510	≈ <u>Od lur fille</u> , si cum il durent.	brullaup + <u>með mikilli sœmð ok goðóm</u> <u>fagnaðe</u> .
511	Quant en lur país s'en alerent,	Siðan sem þau komo hæim i fylkit + <u>ok fostr</u> <u>land sitt</u> .
512	La Coudre, lur fille, enmenerent.	<u>þa</u> hofðu þau með ser hæslu dottur sina.
513	~ ÷ <u>Mut</u> richement ÷ <u>en lur cuntree</u>	
514	~ Fu puis ≈ <u>la meschine</u> donee.	+ <u>ok</u> var ≈ <u>hon</u> siðan (513) ~ rikolega (514) gift. + <u>auðgom</u> ok <u>agætom herra</u> .
515	Quant l'aventure fu seüe.	<u>Nu</u> sem þessi atburðr upp kom
516	Coment ele esteit avenue,	ok spurðizc + <u>um allt brætland</u> . <u>þa</u> likaði <u>brættom</u> at koma þessa sogu i
517	Le lai del <i>Freisne</i> en unt trové:	<u>strenglæiks</u> lioð. <u>ok</u> kallaðo þætta æskio lioð. + <u>en i valsko lai de fræðni</u> .
518	÷ <u>Pur la dame l'unt si numé</u> .	

EQUITAN

Equitan, kongen av Nantes, vert forelska i kona til den fremste av lendmennene sine. Kongen er riven mellom kjenslene sine for henne og truskapen til lendmannen sin, men endar opp med å stadfesta kjærleiken sin til henne. Ho ser fordelane med denne, og især med den høge statusen hans, og går med på å innleia eit forhold til kongen.

Etter ein stund meiner rådgjevarane til kongen at det er på tide at han finn seg ei kone og pressar han. Elskerinna hans føler seg trua av dette og er redd for å mista privilegia sine. Dermed stadfestar kongen kjærleiken sin til henne og seier at han ville ha gifta seg med henne hadde det ikkje vore for ektemannen hennar. Deretter legg kvinna planar for korleis dei skal bli kvitt denne. Framlegget hennar er at kongen og lendmannen først skal lata blod saman for så å ta eit bad. Ho vil sjølv gjera klart badevatnet, og dermed drepa ektemannen ved å skålda han i eit kar av kokande vatn. Gripne av lidenskap endar dei to opp med å elska medan dei ventar på at lendmannen skal koma, og vert dermed tekne på fersken. Kongen sjølv er så flau over å vera naken at hoppar i karet med kokande vatn for å gøyma seg. Rasande over konas utruskap kastar lendmannen kona same vegen, og slik døyr dei begge.

EQUITAN

- 1 ÷ MUT unt esté noble ≈ barun
2 ≈ Cil de Bretagne, ÷ li Bretun!
3 Jadis suleient par pruësce,
4 Par curteisie e par noblesce,
5 Des aventures ÷ qu'il oeient,
6 Ki a plusurs genz avenient,

7 ~ Fere les lais pur remembrance,
8 Qu'um nes meist en ubliance.
9 ÷ Un ent firent, k'oï cunter,

10 Ki ne fet mie a ublier,
11 ÷ D'Equitan, ki mut fu curteis,
12 Sire de Nauns, jostise ÷ e reis.
13 Equitan ≈ fu mut de grant pris

14 ÷ E mut amez en sun païs.
15 Dedit amout e druërie,
16 ÷ Pur ceo maintint chevalerie.
17 ≈ Cil metent lur vie en nuncure
18 Ki d'amur n'unt sen ne mesure;
19 Tels est la mesure d'amer
20 Que nuls n'i deit reisun garder.
21 Equitan ot un seneschal,

EQUITAN

+ Equitans strengleicr er her

1. DYRleger ≈ menn + ok daða fuller
hygner menn ok hœverskir
voru i (3) fyrnskonne (2) ≈ i brætlandi
at ríki + ok at rœysti. at vizsko ok at vallde.
at forsio ok kvrtæisi.
er um atburði þa

+ er jnnanlandz gærðuzt at kunnigir skylldo
vera viðrkomandom

+ ok æigi glœymazt okunnom

(7) ~ + þa | leto þær + rita til aminningar. i
strænglæika lioð

+ ok af þæim gera til skemta/nar ok varo
mioc margir þær atburðir

er oss samer æigi at glœyma.

+ er viðr læitom lioða bok at gera.

2. + EEinn rikr ≈ maðr + ok herra hœverskr
ok kurtæis

hofðingi ok ræfsinga stiore Namsborgar

Ekuitan + at nafni. hinn vaskaste i vapnom
≈ hinn traustasti i Riddara skap.

vinsæll + ok frægr i sinu fostr landi

let lika ser skæmtan ok + kurtæisi

(16) Riddarascap (15) + ok hirðsiði.

(17–18) ≈ en allan hug ohofsamlega lagðe

hann (15) a aster ok kuenna þokka.

+ þui at þær er miok ælsca

tyna skynsæmð rett at skilia.

+ herra ekuitan atte ræðes mann æinn

EQUITAN

- 22 Bon chevalier, pruz e leal; + er var raustr riddare + vel mannaðr ok tryggr + maðr.
Þessom hafðe herra hans fengit gaumgæfð
- 23 Tute sa tere li gardout ok gæzlo allz rikis sins.
- 24 ÷ E meinteneit e justisout. með rettyndom + ok ræfsingom.
ok for haN sua vel með manna malom æftir
logum ok landsiðom
at engi vandi kunni sa geraz at herra hans
þurfti i at <val>kazt
- 25 ÷ Ja, se pur ostier ne fust.
- 26 Pur nul busuin ki li creüst.
- 27 ~ Li reis ne laissast sun chacier, + þui for hann + jafnan (28) at skemtan sinni.
- 28 Sun deduire, sun riveier. + með hundum ok haukom
(27) ~ at væiða dyr (28) ok fugla + ok
riddarar hans ok hirðsvæinar.
- 29 Femme espuse ot li seneschals En ræðis maðr hans atte puso + ok æigna
kono.
- 30 ≈ Dunt puis vint el païs ÷ granz mals. ≈ af þessari kono varð + ollu þui riki síðan
harmr + ok hormung
- 31 La dame ert bele ÷ durement þesse fru var + sua frið orðen
- 32 E de mut bon affeitement.
- 33 Gent cors out e bele faiture, at væxti + ok fægrð ok + allri likams skæpnu.
- 34 En li former ÷ uvrat Nature; + at þo at natturan hæfði hænni + huætvitna
gevet þat er til fægrðar væri.
- 35 ÷ Les oilz out veirs e bel le vis.
- 36 Bele buche, neis bien asis:
- 37 ~ El rëaume n'aveit sa per!
+ Engi var sua ræinlifr munkr i allu þui riki.
er hann sa nokkora stund annlit ok alit
hænnar at hann myndi æigi skiott snua allum
hug sinom til hænnar ok allum hug at unna
hænni.
- 38 ≈ Li reis l'oï ÷ sovent loër; 3. ≈ Herra ekuitan + er hofðingi ok herra var

- 39 Soventefez la salua, þæss lanndz ok rikis hœyrð<i> lof fægrðar
 hœnnar + ok frægðar
 (37) ~ at engi var i + ollu þui konongs riki
 iamnfrið hœnni
 hann (40) sendi (39) hœnni oft + astsamlegar
 kueðior.
 + ok rikar giaver
 40 De ses aveirs li enveia,
 41 ÷ Sanz veüe la coveita.
 42 ≈ E cum ainz pot a li parla. ≈ ok optsamlega girntisk hann felaxskaps
 hœnnar.
 43 ≈ Priveement esbanier, + Þui nest kaus hann + æinn fagran dag
 44 ≈ En la cuntree ala ÷ chacier (44) at fara ≈ þangat (43) ≈ með famenni.
 (43) at skemta ser
 45 La u li seneschals maneit. sem ræðes maðr hans bio.
 46 El chastel u la dame esteit + ok til þess kastala er su hin + friða fru var
 + fyrir.
 47 Se herberjat ≈ li reis la nuit; Hon herbyrgði ≈ hann + þar um nottena.
 48 Quant repeirout de sun deduit, þa er + hann kom af skemtan + væiði sinnar.
 49 Asez poeit a li parler, + Nu mæler hann við hana sua mart + sem
 honom likar.
 50 Sun curage e sun buen mustrer. ok ma hann + nu syna + hœnni allan hu//ga
 sinn ok vilia
 51 ÷ Mut la trova curteise e sage, + ok fann hann hana hyggna ok hœverska
 52 ≈ Bele de cors e de visage, ≈ ok goðviliaða. hina bilðasto i orðum.
 53 De bel semblant e enveisiee. ok sœmeleg i hirðsiðum.
 + ok sua vel ser likande yvir allar þær er
 honum hofðu fyrr hugnat.
 ok af þessare viðr ræðo hennar
 54 Amurs l'÷ ad mis en sa maisniee: er hann | + nu sua + inætiaðr ast + hœnnar
 55 Une seete ad vers lui traite,
 56 Ki mut grant plaie li ad faite:
 57 El quor li ad lanciee e mise!
 58 N'i ad mestier sens ne cointise:

EQUITAN

- 59 Pur la dame l'ad si suspris,
 60 ~ Tuz en est murnes e pensis.
 61 ~ Or l'i estuet del tut entendre,
 62 ~ Ne se purrat \approx nient defendre.
 63 La nuit ne dort ne ne respose,
- + at alla nott fecc hann huarki huilld ne
 svæfn + saker þessarrar fru. er hann hafði
ollum hug sinum til snuit.
Sua er hann af ollum hug ok henni um
snuinn.
 (60) ~ at hann er allr angrs fullr. ok ahyggio
 (61) ~ ok verðr hann nu allr til hænnar horfa.
 (62) ~ þui at hann | gætr æigi vart sec fyrir
 \approx valki
- 64 Mes \div sei meïsmes blasme \div e chose:
 65 « \approx Allas! fet il, queils destinee
 66 M'amenat en ceste cuntree?
 67 Pur ceste dame qu'ai veüe
 68 M'est une anguisse al quor ferue,
- + ok kærði + hann mioc harm sinn ok
mælltiz æinn við.
 4. \approx HOV herra guð sagðe hann huilik orlog
 + ok harðr atburðr
 hava læitt mek i þætta fylki
 + at harmr ok angr sem sua hava bundit mec
sarom sorgum
 af fru þessarre er ec hafi her sét.
 + ok losted + hug minn ok hiarta + sua unytri
 ahyggio + ok allan mec fra tekit sialfum mer
með sua kynlegom hætti at skynsemð min ter
mer ækki. ok valld mitt. ok sua mikit riki er
mer mæirr harmr en huggan.
- 69 Ki tut \div le cors me fet trembler:
 70 Jeo quit que mei l'estuet amer.
 71 \div E si jo l'aim, jeo ferai mal:
 72 Ceo est la femme al seneschal:
 73 Garder li dei amur e fei
 74 Si cum jeo voil k' \neq il face a mei.
- ec skialfr allr + ok þo usiukr mec
ventir at ec værði ælsca hana.
 ok hallda henni + trygglega ast. mina ok
 æinorð.
 sua sem ec villdi at \neq hon gærði mer.

75	Si par nul engin le saveit,	+ <u>En ef + herra hennarr ok</u> pusi <i>verðr</i> við varr + <u>nokkorri niosn ok</u> umsát.
76	Bien sai que mut l'en pesereit.	+ <u>þa</u> man <i>honom</i> at visu mislika miok.
77	Mes nepurquant pis iert asez	En þo at sua se þa ma þat vel setiazc.
78	Que pur li seië afolez.	hælldr en ec <i>fyrir</i> faromc + <u>ok tynemc af akefð ok ohofsemð astar hænnar.</u>
79	Si bele dame tant mar fust,	Osyniom være hon sua frið fru
80	S'ele n'amast e dru n'ëüst!	+ <u>ef hon scal vela um æinn</u> bonda. ok ængan æiga hia unnasta.
81	÷ <u>Que devendreit sa curteisie.</u>	
82	<u>S'ele n'amast de druërie?</u>	
83	~ ≈ <u>Suz ciel n'ad humme, s'≈ el</u> l'amast,	engi maðr er ≈ <u>sa livande.</u> ef ≈ <u>þæssi fru</u> væri honum <i>unnandi</i>
84	Ki durement n'en amendast.	at <i>hann</i> myndi æigi bœtazt af <i>henni</i> . (83) ~ ef <i>hann</i> væri <i>hennar</i> + <u>tryggr</u> unnasti.
85	Li seneschals, si l'ot cunter,	+ <u>En</u> ef ræðesmaðr + <u>minn</u> spyrr þetta.
86	Ne l'en deit mie trop peser:	+ <u>þa</u> samer <i>honom</i> æigi illa kunna
87	Suls ne la peot il pas tenir!	Eiga ma <i>hann</i> hana en æigi æinn saman.
88	Certes, jeo voil a li partir!»	at visu vil ec at <i>hann</i> miðle hana við mec.
89	Quant ceo ot dit, si suspira,	sem <i>hann</i> hafðe mællt þætta. þa andvarpaðe <i>hann</i> + <u>af ollu hiarta.</u>
90	Enprés se jut e si pensa.	<u>ok</u> la + <u>þa</u> enn kyrr ok ihugaði
91	Aprés parlat e dist: «De quei	+ <u>ok</u> siðan mællti + <u>hann.</u> til <i>huers</i> sagðe + <u>hann eða hui</u>
92	Sui en estrif e en effrei?	hævi + <u>ec slikan</u> angr. ok + <u>gere ec mér</u> uró.
93	Uncor ne sai ÷ <u>ne n'ai seü</u>	Enn er mer okunnegt
94	S'≈ <u>ele</u> fereit de mei sun dru;	huart ≈ <u>þessi fru</u> likar + <u>eða æigi</u> at ec se unnasti hænnar.
95	Mes jel savrai ≈ <u>hastivement.</u>	En ec skal vita ≈ <u>sem fyrst</u>
96	S'ele sentist ceo ke jeo sent,	huart hon <i>hævir</i> nokot kært þess er ec kenni
97	Jeo perdreie ceste dolur.	ec skal / nu hætta + <u>ok hafna</u> þessom + <u>hæimska</u> harm + er byr i astar oviti. ok <u>œrslo er gerer mer sua mikinn angr. ok uró.</u>

EQUITAN

- 98 ÷ E Deus! Tant ad de ci qu'al jur!
 99 Jeo ne puis ja repos avoir;
 100 Mut ad ke jeo ÷ cuchai eir seir!»
 101 ≈ Li reis veilla tant que jur fu;
 102 A grant peine l'ad attendu.
 103 Il est levez, si vet chacier,
 104 Mes tost se mist el repeirier
 105 E dit que mut est ≈ deshaitiez;
 106 Es chambres vet, si s'est cuchiez.
 107 Dolenz en est li senescaus;
 108 Il ne seit pas queils est li maus
 109 ÷ De quei li reis sent les fricuns:
 110 Sa femme ≈ en est ÷ dreite acheisuns.
 111 Pur sei deduire e cunforter
 112 La fist venir a lui parler.
 113 Sun curage li descovri;
 114 Saveir li fet qu'il meort pur li.
 115 Del ÷ tut li peot faire confort
 116 ÷ E bien li peot doner la mort.
 117 «Sire, la dame ÷ li ad dit,
 118 De ceo m'estuet avoir respit;
- at ec fēr æigi huilld + ne ró.
 en nu er langt liðit siðan. + er ec for her at
væiðum.
 Nu er daga tok + þa ræis ≈ hann upp + þægar
ok klæddizt sa hinn riki maðr þægar ok
hofðingi allz þæss rikis.
 er mykla pining hafðe haft + þa nott.
 hann upp ræis ok for + þægar a væiðar.
 en skiott kom hann aftr
 ok kuaðs vera ≈ siukr miok
+ ok gekk hann + þægar i + hitt jnnzta suæfn
 hus ok lagðe<s>t + i rækkio.
 Ræðes maðr hans + ok rikis stiori varð
+ ryggr ok harms + fullr. af þunglæk sins
herra.
en hann væit æigi huat sott hann hævir
+ þui at æigin kona hans er ≈ sottar sok
+ herra hans hon bryddir hann ok gaddar
hon cenguir honom ok hann angrar hon er
hans riðu sott. ok ma vera honum sem sarbót.
En at gæra ser huggan ok skæmtan.
+ þa sendi + hann æftir hænni. At rœða við
 hana + ok sagðe hann hænni þa.
+ ok syndi hænni + allan vilia sinn.
+ ok gerer henni kunnegt at hann dæyr fyrir
 sakar hænnar.
+ hon ma frialsa | hon ma bæta honom
+ ef hon vill hon ma vera dauði hans. + ef
hon sua illa vill.
 5. Herra + minn kuað su + hin friða fru.
 yðr samer at fræsta mer suor min + þuiat ec

119	A ceste premiere feiee	<u>hævi æigi at hugt</u>
120	N'en sui jeo mie cunseillee.	þesso hino fyrsta sinni
121	Vus estes <u>≈ rejs</u> de grant noblesce;	ne rað mitt tækit.
122	Ne sui mie de teu richesce	þu ert <u>≈ hofðingi + miklis rikis ok</u> agætrar tignar.
123	Qu'a mei vus deiez arester	<u>+ En</u> ec em æigi sua mikils rikis <u>+ ne sua</u>
124	De druërie ne d'amer.	<u>mattogra manna</u> ne sua rikra at <u>hofðingia /</u>
125	S'aviez fait vostre talent,	<u>scap.</u>
126	Jeo sai de veir, ÷ <u>ne dut nient</u> ,	<u>ok</u> er þer æigi fallet at snua
127	Tost m'avriez entrelaissiee,	til min ast. ok astar/ þokka.
128	<u>≈ J'en sereie mut empeiriee.</u>	ef þer hæfðit gort vilia yðarn <u>+ til min</u>
129	÷ <u>Se issi fust que vus amasse</u>	<u>þa</u> væit ec at visu
130	<u>E vostre requeste otreiasse,</u>	at þu myndir skiott hafna mer. <u>+ ok fyrir lata</u>
131	<u>Ne sereit pas uël partie</u>	<u>mek.</u>
132	<u>Entre nus deus la druërie.</u>	<u>≈ en frægð min myndi falla. + ok lofsæla</u>
133	Pur ceo que estes reis puissaunz	<u>spillazc. ok mynda ec þa æiga þar fiandr sem</u>
134	E mis sire <u>≈ est de vus tenaunz.</u>	<u>nu a ec frændr. þar ovini sem nu a ek vini.</u>
135	Quidereiez a mun espeir	
136	Le <u>≠ dangier</u> de l'amur aveir.	þui at þu ert æinn hinn rikaste hofðingi
137	Amur n'est pruz se n'est <u>≈ egals.</u>	ok minn herra <u>≈ hæfir sitt valld af yðro lane</u>
138	Mieuz vaut uns povres hum <u>≠ leals.</u>	ok myndir þu sua sem ec hygg ætla <u>+ at ec</u>
139	Si en sei ad sen e valur,	<u>mynda bila þer.</u>
140	E greinur joie est de <u>≈ s'amur</u>	ok gera þer <u>≠ vanda</u> at unna mer.
141	Qu'il n'est de <u>≈ princë</u> u de <u>≈ rei.</u>	<u>+ En</u> ast er engo nýt nema hon se <u>≈ trygg ok</u>
		<u>staðfost.</u>
		Myklo er villdra felauss maðr ok <u>≠ friðr</u>
		ef hann er hygginn ok væl mannaðr // <u>+ at</u>
		<u>daðom ok drængscap</u>
		ok mæire fagnaðr af <u>≈ hans</u> gofuglæk.
		en at <u>+ rikum ≈ hofðingia</u> ok <u>+ mattogum</u>

EQUITAN

- 142 Quant il ≈ n'ad lëauté en sei. ≈ manne
er ≈ huerflynt hævir lundærni + ok gæðlaust
af ostaðfæsto.
- 143 S'aukuns aime plus hautement Sa er ann þæirre er hærri er
- 144 Qu'a sa richesce nen apent, kyns ok mattar. + en hans kynkuisl eða valldi
fellr ok samer
- 145 Cil se dute ≈ de tute rien! hann ottazt ≈ æ at su bili honum er hann ann
+ ok fyrir þui þionar hann hænni með ollum
hug ok æftir læti.
- 146 Li riches hum requide bien En sa er rikr er hann ottazt ækki
- 147 Que nuls ne li toille s'amie at nokkorr dirvizt at taka unnasto hans.
- 148 Qu'il voelt amer par seignurie!» þui at hann hygzt æiga allt hæimillt. + ok um
urugt bua sakar valldz sins ok rikis fyrir þui
ann hann litit eða allz ækki. þoat hann æigi
hina friðasto ok hina villdasto kono.
- 149 Equitan li respunt ÷ après: 6. Ekuitan svaraðe hænni.
- 150 «Dame, merci! Nel dites mes! Miskunn fru + sagðe hann. mæl æigi slikt.
- 151 Cil ne sunt mie fin curteis, æigi er sa at fullu kurtæiss + er mangar ser
unnasto
- 152 Ainz est ≈ bargaine de burgeis, sem bæar maðr ≈ voru a stræti.
- 153 ≠ Ki pur avoir ne pur grant fieu ≠ Mangare verr fe sitt i marga vanda varu.
- 154 Mettent lur peine en malveis liu. at auðgast ok æignast af þui.
- 155 Suz ciel n'ad dame s'ele est sage, Undir himninom er ængi su fru ef hon er
hyggin
- 156 Curteise e franche de curage, ok hœversk. milld ok goðviliað.
- 157 Pur quei d'amer se tienge chiere, ef hon er ast trygg
- 158 Qu'el ne seit mie noveliere, ok æigi nybrættin.
- 159 S'el n'eüst fors sul sun mantel, þo at hon ætti allzækki nema æina skikkiu
- 160 Qu'uns riches princes de chastel þa sœmde æinum herra riks kastala + mikit
- 161 Ne se deüst pur li pener saker hænnar tigna hana
- 162 E lealment ÷ e bien amer. ok trygglega unna hænni.
- 163 Cil ki d'amur sunt novelier + En þæir er nybrætnir ero ok i astom
+ otryggvir

- 164 E ki s'aturnent de trichier, ok + kuenna svikarar + listugir at spotta.
- 165 Il sunt gabé e deceü; + undir fagrmæle bunir at blækkia
- 166 De plusurs l'avum nus veü. þa hovum ver marga séna.
- 167 ÷ N'est pas merveille se cil pert
- 168 Ki par s'ovreine le desert.
- + er æigi <ero> værðugir duganda manna felagscaps. þui tyna þæir ollum sœmdom at þæir at fara illzkum ok svikum.
- 169 Ma chiere ≈ dame, a vus m'ustrei: + En hin kæra ≈ unnasta min. þer iatta ec + at ollu sialfan mec.
- 170 Ne me tenez mie pur ≈ rei, hallt mec æi fyrir ≈ herra + ne hofðingia
- 171 ÷ Mes pur vostre humme e vostre ami. hælldr vin þinn. ok æiginn mann.
- 172 Seürement vus jur e di + Uruglega suær ec þer ok at sonnu sægi + ec þer
- 173 Que jeo ferai vostre pleisir. at ec scal gera þat sem þer likar.
- 174 ÷ Ne me laissez pur vus murir!
- 175 Vus seiez dame e jeo ≠ servanz, Ver þu fru en ec ≠ herra.
- 176 Vus orguilluse e jeo preianz.» Ver þu mikillot en ec biðill | þinn. + þic biðiande.
- 177 Tant ad ≈ li rejs parlé od li Sa hinn + riki herra ok ≈ hofðingi het henni sua mykit
- 178 E tant li ad crié merci ok sua oft bað hann hana miskunna ser
- 179 Que de s'amur l'aseüra at hon fæsti honum asta vilia hans.
- 180 ≈ E el sun cors li otria. ≈ en hann iattaðe hænni sialfan sec.
- (182) ~ + ok gaf + þa huart tvægia þæirra oðru samband sitt
- 181 Par lur anels s'entresaisirent, með umskifti fingr gulla sinna.
- 182 ~ Lur fiaunces s'entrepvirent; + ok fæsti huart oðru oruggan / tryggilæk upp a tru sina
- 183 Bien ≈ les tiendrent, ≈ mut s'entrainerent, ok hælldo þau væl ≈ handsol sin með ≈ tryggri ast.
- 184 ÷ Puis en mururent e finerent.
- 185 Lung tens durat lur druërie + ok stoð þa mioc lengi þa sua buet astar

- 186 Que ne fu pas de gent oïe. þokke þæirra
 187 As termes de lur assembler, sua at æigi kom upp fyrir aðra menn.
 + En huerio sinni er þau + sotto stætnu /
 fundar sins
- 188 ÷ Quant ensemble durent parler.
 189 ≈ Li reis feseit dire a sa gent + þa let sa hinn + riki ≈ herra gera hirðliði
 sinu kunnegt
- 190 Que seigneurz iert ÷ priveement. at hann var bloðlatenn.
 191 Li us des chambres furent clos; + ok varo + þa byrgðar + allar hurð<ir>
 svæfnloftanna.
- 192 Ne troveissez humme si os, + ok var engi sua diarfr
 (194) ~ at þar þorðe at koma.
 nema æftir honum være sænt.
- 193 Si ÷ li reis pur lui n'enveiaist, + En um nætr kom hon til hans ok um nætr
 194 ~ Ja une feiz dedenz entrast. for hon fra honum er hon unni sua mikit.
En rikis stiore herrans hellt + vel ok
virðulega allt hirðlið hans
- 195 Li seneschals la curt teneit, + ok gærðe orskurð + allra mala ok saka
 þæirra + er sættar varo.
- 196 Les plaiz e les clamurs oieit. ≈ hann unni ≈ þessare fru mioc længi.
 197 ≈ Li reis l'ama mut lungement + sua trygglega at æigi var hugr hans a
 198 Que d'autre ÷ femme n'ot talent. annarre.
- 199 Il ne voleit nule espuser; + þui at hann villde ænga pusa ser.
 200 Ja n'en rovast oïr parler. + ok mællti at ængi skyllði þæss geta.
 201 ≠ La gent le tindrent mut a mal, + En ≠ raðgíofum hans + ok vinum
 mislikaðe þat miok + ok sagðo þat vera
mykit urað. ok ræddo þær slikt sua
openberlega
- 202 Tant que la femme al seneschal at kona ræðes mannzens
 203 L'oï suvent; ≈ mut li pesa hœyrði roð þæirra. + ok ræðor oftsamlega.
 + ok ≈ likaðe hænne þat allilla
- 204 ÷ E de lui ≈ perdre se duta. + þui at hon ottaðezc ≈ þat at hann myndi

- 205 Quant ele pout a lui parler
 206 E el li duit joie mener,
 207 Baisier, estreindre e acoler,
 208 ÷ E ensemblē od lui juer.
- 209 Forment plura ÷ e grant deol ÷ fist.
 210 ≈ Li reis demanda ÷ e enquist
 211 Que ceo deveit e que ceo fu.
 212 ≈ La dame ÷ li ad respundu:
 213 ÷ «Sire, jo plur pur nostre amur,
 214 ≈ Ki mei revert a grant dolur.
 215 Femme prendrez, ÷ fille a un rei,
 216 E si vus partirez de mei;
 217 ÷ Sovent l'oi dire e bien le sai.
 218 E jeo, ÷ lasse, que devendrai?
 219 ≈ Pur vus m'estuet avoir la mort,
 220 ~ Car jeo ne sai autre cunfort.»
 221 ≈ Li reis li dit par grant amur:
- fyrir lata hana + ok at hon myndi tyna ast
hans. ok felaglegom vilia
 7. Siðan sem hon matte + at komazt at rœða
 við hann
 ok gera honom giarna slikt bliðlæte + sem
hann girntize
 kossa ok halsfong. ok likams losta.
 + þa stygðize hon honom ok rygðize ok
gærðize sua harmsfull.
 at hon gret + undarlega mioc + sua at hon
higsti af sorg + ok grate.
 ≈ Sem herra + ekuitan spurði + hana
 hui er hon let + sua rygglega ok huat hænni
 var. + ok huerr slikan harm vakte hænni.
 þa suaraðe ≈ hon.
 Ec græt + sagðe hon saker + þin ok okkarrar
 astar.
 + þui at ≈ ast okkor man snuask mer i
 mykinn harm + ok angr.
 Ec væit at visu sagðe hon at þu mant kono
 pusa
 en + ec man vera þa hatað ok hafnað
 (218) huat man þa verða af mer (216) er ec
 em fyrir laten af þer.
 + Ec scal þa siolf fyrir fara mer
 (220) ~ þui at ec se mer enga huggan
 ≈ þa er skiotare luki + minum harmum ≈ en
dauðann.
 8. + ÞA suaraðe henni ≈ ekuitan. af mykilli

- 222 «Bele amie, n'eiez poür!
 223 ÷ Certes, ja femme ne prendrai
 224 Ne pur autre ne vus larrai.
 225 Saciez de veir e si creez,
 226 Si vostre sire fust finez,
 227 Reïne e dame vus fereie.
- 228 ÷ Ja pur nul humme nel lenneie.»
 229 ≈ La dame l'en ad mercié
 230 ÷ E dit que mut l'en set bon gré;
 231 ÷ E si de ceo l'aseürast
 232 Que pur autre ne la lessast,
 233 Hastivement purchacereit
 234 A ≠ sun seignur que morz sereit.
 235 ≈ Legier sereit a purchacier,
 236 Pur ceo k'il ≠ li vousist aidier.
 237 Il li respunt que si ferat:
 238 Ja cele rien ne li dirrat
 239 Que il ne face a sun poeir,
 240 Turt a ≠ folie u a saveir.
 241 «Sire, fet ele, si vus plest,
 242 Venez chacier en la forest
 243 En la cuntree u jeo sujur.
 244 Dedenz le chastel mun seignur
 245 Sujurnez; si serez seigneur,
- ast.
 Hin friðasta unnasta + min sagðe hann.
 Ottazk allzækki.
- Vit þat at sonnu ok tru + at fullo.
 ef herra þinn lykr + nasom ok sinom dagum
 þec skyllða + ec gera fru ok // drotningo
 + allz mins rikis valldz ok hirðliðs allra
minna æigna. ok kastala.
- + þægar sem hon hafðe høeyrt þa þakkaðe
 ≈ hon honom
 goðvilía hans + með mikilli avusu. ok
mællt<e>.
- Ef þer + herra trygguið mer.|
 at þer skuloð æigi fyrir lata mec. saker
 annarrar.
- + þa man ec skiott þat sysla + ok alæiðis
koma.
- at ≠ minn herra se dauðr.
 + þui at ≈ litið er fyrir þui
 ef þer vileð tia ≠ mér. + ok samþykkiazt
 Hann svaraðe hænni at hann scal + giarna
 þat gæra + sem hænni likar.
- ok hon vill hava sagt honom.
 æftir mætti sinom.
 huart sem þat kann snuazt til ≠ illz eða goðs.
9. Herra sagðe hon. ef yðr likar
 + þa fareð a væiðar i + væiði mork
 + vars fylkis þar sem + optazt sit ec
 + ok kom i kastala mins herra
 at huilazc ok skulo þer þar yðr bloð lata.

- 246 E al tierz jur si vus baignez. Eftir hinn þriðia dag + bloðlaz scalltu laugazt
- 247 Mis sire ~ od vus se seignera + En minn herra
- 248 E ÷ avoec vus se baignera. scal + þa ok laugazt
(247) ~ ok með þer bloð lata.
- 249 Dites li ÷ bien, nel lessiez mie, Seg honom
- 250 Que il vus tienge cumpainie! at hann hallde þer + fyrir huetvitna framm
dælan felagscap.
- 251 E jeo ferai les bains temprer En ec man lata gera laugarnar
- 252 E les ÷ deus cuves apoter; ok lata fœra laugarkæren + i svæfnhusit
- 253 Sun bain ferai chaut e buillant: ok þa scal + ec lata gera laugena i + sialfs
hans + kere sua hæita ok vællande
- 254 ÷ Suz ciel nen ad humme vivant at engi er sa livande maðr
- 255 Ne fust escaudez e malmis + ef hann kæmr i sua buna laugena at hann
scal æigi soðen vera ok mæiddr
- 256 Einz que dedenz se feust asis. þa er hann hævir i sæzc + kæret.
- 257 Quant morz serat e escaudez, ok hann dauðr ok soðenn.
- 258 Vos hummes e les soens mandez, sændið æftir yðrom monnom. ok hans
+ vinum.
- 259 Si lur mustrez cumfaitement synið þa + ok sægið ollum með hueriom
hætte
- 260 Est morz al bain sudeinement.» er hann er dauðr. i laugænne + at uvarom
þæim ok braðom + dauða.
- 261 ≈ Li reis li ad ÷ tut graanté 10. ≈ Herra ekuitan iatte henni + ok
samþyktizt
- 262 Qu'il en ferat sa volenté. at hann scal + at visu gera þat sem hænnar
vili er til.
- 263 Ne demurat ÷ mie treis meis A hinum þriðia manaðe
- 264 ≈ Qu'el païs vet chacier ≈ li reis. kom ≈ ekuitan þangat i ≈ væiði morkena
- 265 Seiner se fet ≈ cuntre sun mal, + ok let ser + þar bloð. ≈ ok þo æigi til
hæilsu. + ok hugganar hælldr til ugævo ok
ukomennar uhamengiu.
- 266 Ensemble od lui sun senescal. ok at hallda honom felagscap + þa let bloð
með honom ræðis maðr hans.

- 267 Al tierz jur dist k'il baignereit, + Eptir hinn þriðia dag + bloðlázz kuazc
hann vilia laugazc.
- 268 Li senescals ÷ mut le voleit. + ok þat villdi + ok ræðes maðr hans.
- 269 «Vus baignerez, dist il, od mei.» + Oc þa mællte ok herra hans. Vit skolum
kuað hann baðer saman laug hava + sua sem
bloðlát
- 270 ≈ Li senescals dit: «Jo l'otrei!» Herra sagðe ≈ hann sua hævi ec ætlat sem
þer vilið.
- 271 La dame fet les bains temprer Fru + hans gecc um laugar gærð.
- 272 E les deus cuves ≠ aporter. ok let ≠ bua huartvæggia kæræt.
- 273 ÷ Devant le lit, tut a devise,
- 274 Ad chescune des cuves mise;
- 275 L'ewe buillant ÷ feit aporter + annat með vællanda vatne.
- 276 U li senescals dut entrer. er hon ætlaðe boanda sinom.
+ en annat herra sinom. þat er var / með
vormu vatne. eftir mundangs hove.
- 277 ≈ Li produm esteit sus levez, En sa hinn dugande ≈ ræðes maðr var + arlla
uppstaðenn
- 278 Pur deduire fu fors alez. + ok utgængenn at skemta ser.
- 279 La dame vint parler ≈ al rei + en fruen kom + þa ok rædde við ≈ herra
sinn.
- 280 E ≠ il la mist dejuste sei; ok ≠ logðuzt þa bæðe saman
- 281 Sur le lit al seigneur ÷ cuchierent i rækkio. ræðes mannzens
- 282 E deduistrent ÷ e enveisierent. ok skæmtaðo ser
- 283 Ileoc unt ≈ ensemble geü + ok leko sua sem ≈ þæim + likaðe.
- 284 ÷ Pur la cuve, ki devant fu.
- 285 L'us firent ÷ tenir e ≈ garder; þau leto ≈ vorð hia hurðenne.
- 286 Une meschine ≈ i ≠ dut ester. mær æin ≠ gætte ≈ duranna.
- 287 Li senescals hastis revint; + Sem ræðes/maðr kom aftr + þa gecc hann
þegar þangat.
- 288 A l'hus buta, ≈ cele ≠ le tint. + ok er hann villde uppskiota hurðenni + þa
hellt ≈ mæren ≠ lokonne.
- 289 Icil le fiert par tel ≈ hair, en hann laust hana af ≈ ræiði.

- 290 Par force li estut ovrir. + ok skaut upp hurðenne með + ollu afle.
- 291 ≈ Le rei e sa femme ad ≈ trovez + ok ≈ læit hann + þa ≈ herra sinn ok kono sina
- 292 ≈ U il gisent, ÷ entr'acolez. ≈ bæði i æinni ræckio.
- 293 ≈ Li reis garda, sil vit venir; ≈ herra hans + þægar sem hann læit hann komande.
- 294 Pur sa vileinie covrir + ok at fela synd sina. + ok svivirðing hins. (297) ~ + þa gaðe hann æigi fyrir at sia.
- 295 Dedenz la cuve saut ÷ joinz piez; + ok liop + sem skiotazt i þat kæret + er vællande vatnet var i.
- 296 ≠ E il fu nuz e despuillez, ≠ skyrtu æinni klæddr. ok skolaus.
- 297 ~ Unques garde ne s'en dona:
- 298 Ileoc murut e escauda. do + þægar ok soðnaðe + allr
- 299 Sur lui est li mals revertiz Nu er hann tekinn i sialfs sins gilldru |
- 300 E cil en est saufs e gariz. ok aftr snuen a hann sialfs hans illzka. en hinn hæill ok væl halldenn + er hann ætlaðe at dœyða.
- 301 Li senescals ad ≈ bien veü En ræðes maðrenn ≈ fann + þægar
- 302 Coment ≈ del rei est avenu. þat sem titt var um ≈ herra hans. + ok vissi þa at sonnu at þau hofðu raðet honom dauða.
- 303 Sa femme prent demeintenant, hann græip með skunda kono sina.
- 304 El bain la ≈ met le chief avant. + ok ≈ skaut hænmi at hofði ovan i kæret.
- 305 Issi mururent ambedui, + ok luku þau þar bæðe + sinu svikafullu livi. mæð værðugum hætti.
- 306 ÷ Li reis avant e ele od lui.
- 307 Ki bien vodreit reisun entendre + EN sa er + rett kann at skynia ok skynsemd hævir rett at skilia. + af þessarre sogu.
- 308 Ici purreit ensample prendre: ma hann sannfrœðazc
- 309 Tels purcace le mal d'autrui at sa er oðrum gærer svik + ok ætlar dauða.
- 310 ≈ Dunt tuz li mals revert sur lui. ≈ ma fyrr giallda sinnar illzsku. + en hann megi þæim fyrir koma er hann villdi giarna illt gera.
11. + EN sa er þessa bok norrœnaðe ræðr

ollum er þessa sögu höeyra ok höeyrt hava at
þæir grinizc alldregi þat er aðrer æigu rett /
fengit. huarke <fe> ne hiuscaps felaga. ne
ovunde alldre annars gott næ gævo. þui at
guð skipar lanom sinom sem hanum synizc.
Gæfr þæim er hann vill gævet hava. fra tekr
þæim er illa nyta. æða ælligar at ræinsa þa ok
rœyna sem hinn hælga Jobb. Girnizc ok ængi
at auðga sec af annars dauða. þui at marger
dœyia þæir fyrr illum dauða er oðrum æfna
ok ætla skiotan dauðan. þui at guð yvirvaker
misværkum mannanna ok ser illvilia þæirra
snyr upp a þa sialfa þær illzskur er þæir
oðrum gilldra. Guð er vornn ok varnaðr gnog
// gæva ok urugg gæzla saklausra ok
mæinlausra. ryðr skiott ok af þæim rindr
uvini ok umsætr allz/skyns. Girnizsk ok
alldrægi at gera þæim svik ne svivirðingar er
yðr gera tign ok þionosto sœmder ok sama.
þuiat þæir ero dalegstir i þæsso livi. en
væslastir i oðru livi. er giallda illt fyrir goð
vilia i þesso livi. Ef þer vitið ok kænnið yðr
sækkia við guð. i mæinum ok misverkum. til
þæirra er yðr þionat hava ok yðr tignat bœteð
við þa eða þæirra arva. er skylldaster ero. ef
hinir ero brott tækner. mæðan er þer haveð
tima ok frælsi þessa lifs. þui at ækki tær
þæim i æilivu livi er hafna at bœtazc i þæsso
livi. Ecki tæði þæim hinum Rika manne er
syniaðe hinum hælga lazaro likþram
brauðmola borðz sins. þa er hann bað hinn
hælg<a> abraham miskunnar ser. i pinslum.
at lazarus skyllde kœla brænmande tungu

hans. ok þa hann æigi. hann villdi ok at
bræðr hans hylpizt er æftir hann lifðu. ok
tæðe honom huarki fyrir þui hialp honom
allzækki i æilivu livi. þat sem hann bað ok
villdi. at hann hafnaðe at nyta frælsi lifs.
mæðan er hann hafðe ok mætte. Til slikra
mællti hinn hælgi augustinus þetta. Quia
cum potuit homo benefacere. noluit.
inflictum est ei non posse cum uelit.
 12. SEð vinir guðs ekuitan Ríkr herra. ok
agætr hofðingi. svæik | ok svivirði hinn
villdasta vin sinn. æigin þion sinn. ræðes
mann allz ríkis sins. er hanum þionaðe. ok
hann tignaðe með goðom raðom. ok rettom
raðom. ok ræðom með starve sinu ok
stiornn. ok af honom tok allan vanda. æftir
rettom logum ok landzsiðum hann or skar
ollum vanda malom. at herra hans skyllði
ver<a> frials fyrir ollum ahyggiom. En herra
hans svæik hann ok sviuirði puso hans. ok
samþyktiz dauða hans. En hans fals pusa. er
slæit við guð ok hann handsol sin. saker
mæiri tignar er hon girntize ok til sa. bio
æignum pusa sinum svik ok dauða. En varr
hinn ríki drottenn varðe þann er sac/lauss
var. ok aftr snere svikunum a þau er svikin
gærðo. ok sæk varo. þui at þenna dom hafðe
guð longu aðr dæmt. ok upp sagt i orðum
hæilagra manN/na. Sua sannar hæilagt
bokmal. Omnis iniqui/tas in suum redibit
auctorem. Nu þo at þætta have gorzt i
fyrnskunni ok þo at þetta se fornn saga. þa
ognar hon verandom ok viðrkomandom

- allum er i svikum ok illzsku likar at bua. þui at huetvitna þat er illt er. kann at ændr nyiazc þo at i fyrnskunni gærðizc. þui var þetta með skynsamre snilld sannlega mællt.
Rumor e ueteri faciet uentura timeri.
Cras poterunt fieri turpia sicut heri.
- 311 ÷ Issi avint cum dit vus ai.
- 312 Li Bretun en firent un lai, ok lykr her nu sinu ærendi. sa er bok þessare sneri.
- 313 D'Equitan cument il fina, En brættar + a brætlandi. þar sem þetta gærðizt sua sem boken hævir talt upp gerðu ekuitans lioð i (312) strænglæikum huersu hann lauk livi sinu.
- 314 E la dame ki tant l'ama. ok su með honom er hann unni sua miok. + ser ok hænni til dauða.
- Equitanus rex fuit. sed silenda est dignitas ubi nulla bonitas sed finis iniquitas.

BISCLAVRET/BISCLARET

Ein nobel riddar går gjennom eit ufrivillig hamskifte tre dagar kvar veke. Då kler han av seg, gøymer kleda sine i ein hol stein og lever i ulveham i skogen. Kona hans er svært nyfiken på kvar han tek vegen. Ho pressar han til å fortelja kvar han oppheldt seg og kvar han gøymer kleda sine medan han er heimanfrå. Han fortel henne dessutan at han utan kleda er fanga i dyrehamen. Etter å ha fått vita dette vender ho seg mot han.

Frua får ein beilar til å stela kleda frå steinen mot eit lovnad om ekteskap. Dermed får varulvridderen tvungen tilhaldsstad i skogen eit års tid, men vert under ei jakt nær fanga av kongen sine hundar. Han reddar seg ved å be kongen om miskunn på høvisk vis. Saman vender dei attende til slottet og varulven vert mykje omtykt av alle.

Då konas nye ektemann dukkar opp på ein av kongens festar set varulven tennene i han. Dette undrar mange seg over, då det er ulikt han å oppføra seg slik. Ved eit seinare høve jaktar kongen og følgjet hans i skogen der dei fann varulven. Den sviikefulle kona hans vil då tilby kongen nattely, men i det varulven ser henne, kastar han seg over henne og riv nasen (gf.) / kleda (gn.) av henne. Etter dette åtaket reddar ein av rådgjevarane til kongen varulvridderen frå å bli drepen fodri han peiker på at det må ligga noko bak den uvanlege framferda hans. Rådgjevaren meiner at kona må avhøyrast for å finna ut at dette. Under tortur innrømmer ho sviket sitt. Kleda til varulven vert returnerte til han og han kan igjen bli menneske. Som straff vert kona landsforvist, og den nye ektemannen følgjer henne. Riddaren sjølv vender attende til det gamle livet sitt. Nokre av (gf.) / alle (gn.) dei kvinnelege ætlingane deira er fødde naselause.

BISCLAVRET

- 1 QUANT des lais faire m'entremet,
2 Ne voil ublier *Bisclavret*;
3 *Bisclavret* ad nun en bretan,
4 *Garwaf* l'apelent li Norman.
5 Jadis le poeit hum oïr
6 E sovent suleit avenir,
7 Hume plusur garval devindrent
8 E es boscages meisun tindrent.
9 Garvalf, ceo est beste ÷ salvage;
10 Tant cum il ≠ est en cele rage,
11 Hummes devure, grant mal fait,
12 Es granz forez converse e vait.
13 Cest afere les ore ester:
14 Del Bisclavret vus voil cunter.
15 En Bretagne maneit ≈ uns ber;
16 Merveille l'ai oï loër:
17 Beaus chevaliers ÷ e bons esteit
18 E noblement se cunteneit.
19 De sun seinur esteit privez
20 E de tuz ses veisins amez.
21 Femme ot espuse mut vailant
22 E ki mut feseit beu semblant.

BISCLARET

+ Bisclaretz liod er her.

1. NV með þui at ec viðrlæita. at gæra + ok
sægia yðr lioda ok strænglæiks sagur
+ þa vil ec æigi gløeyma Bisclaret.
≠ Bisclaret + var æinn Riddare vaskr ok
kurtæiss vapndiarfr ok ofligr.
Bisclaret het *hann* i bræz/sko male.
+ en norðmandingar kallaðo *hann* vargulfr.
J fyrnskonne matte hœyra
þat *sem* optsamlega kunni gerazc.
at marger menn + hamskiptuzt ok vurðu
vargar
+ ok biuggu i morkum ok i skogum. ok þar
atto hus + ok Rik hibili.
En vargulfr var æitt kuikuændi
mæðan *hann* ≠ byr i vargs ham.
+ þa slitr *hann* + i þæirre œðe menn + ef
hann nær. ok gærir mikit illt.
hann lœypr um skoga + ok um mærkr ok þar
byr *hann* + mæðan hann i þæim ham e<r>.
Nu læt ec þat standa sua buet
þuiat ec vil sægia yðr fra Bisclaret.
2. I brætlande bio ≈ dyrlegr maðr
hinn sœmelegste ok hinn loft-|sælasti + yvir
alla hans maka
gafugr Riddare
hællt sec + væl ok Rikulega
+ ok var hinn kæraste sinom herra.
vinsæll + ok goðviliaðr allum gronnum
sinum
þesse pusaðe æina friða kono
+ hoska ok velsiðaða.

BISCLAVRET/BISCLARET

23	Il amot li e ele lui,	+ <u>ok unni</u> huart þæirra oðru.
24	Mes d'une chose ert grant ennui,	+ <u>Nu</u> var æinn lutr sa er hænni var mæst til angrs
25	Qu'en la semeine le perdeit	at hon misti <i>hans</i>
26	Treis jurs entiers, qu'el ne saveit	þria daga fulla (25) i huerri viku (26) sua at hon vissi æigi
27	U deveneit ne u alout,	huært er <i>hann</i> for. eða huar <i>hann</i> var komenn.
28	Ne nuls des soens n'ent n' <u>en</u> sout.	+ <u>ok</u> ængi af hans monnum kunni <u>≈ nokot at sægja af honom.</u>
29	Une <u>≈ feiz</u> esteit repeiriez	Einn <u>≈ dag</u> sem <i>hann</i> var hæim komenn
30	A sa meisun, joius e liez;	+ <u>ok</u> i holl sinni bliðr ok glaðverr
31	Demandé li ad ÷ e <u>enquis</u> :	+ <u>þa</u> spurði hon <i>hann</i> æftir.
32	«Sire, fait el, beaus ÷ <u>duz</u> amis,	Herra sagðe hon hinn friðaste unnasti //
33	Une chose vus demandasse	Ec villda + <u>giarna</u> spyria yðr æins lutar
34	÷ <u>Mut volentiers</u> , si jeo osasse,	ef ec þærða.
35	<u>≈ Mes jeo creim tant vostre curut</u>	<u>≈ ok þer æigi fyrir kunnið.</u>
36	÷ <u>Que nule rien tant ne redut.</u> »	
37	Quant il l'oi, si l'acola,	+ <u>þægar</u> sem <i>hann</i> hœyrði orð hænnar þa halsfaðmaðe <i>hann</i> hana.
38	Vers lui la traist, si la beisa.	+ <u>ok</u> dro hana til sin. ok kysti + <u>ok mællti til hænnar.</u>
39	« <u>≈ Dame</u> , fait il, car demandez!	<u>≈ Vnnasta</u> sagðe <i>hann</i> spyr þess er þu villt.
40	Ja cele chose ne querrez,	Engi lutr er sa er þu villt vita
41	Si jo la sai, ne la vus die.	+ <u>ok</u> mer er <i>kunnegr</i> er ec scal æigi sægja þer. + <u>með sonnum goðvilja.</u>
42	– Par fei, fet ele, or <u>≈ sui garie!</u>	þar væit tru min + <u>herra minn</u> sagðe hon. nu <u>≈ hævir þu mioc huggat mec.</u>
43	Sire, jeo sui en tel esfrei	<i>herra</i> + <u>sagðe hon.</u> Ec em + <u>þa iafnan rygg ok rædd ok</u> i miklum angre
44	Les jurs quant <u>≈ vus partez de mei</u> ,	um daga. þa er <u>≈ ec missi yðar.</u>
45	El cuer en ai mut grant dolur	+ <u>ok</u> oll em ec hugsuik ok harms full

46	E de vus perdre tel poür,	ok ottomk ec <u>+ miok</u> at ec tyna þer.
47	Si jeo n'en ai hastif cunfort,	nema þer huggið mec skiott.
48	÷ <u>Bien tost ≈ en puis avoir la mort.</u>	<u>+ þa fæ ec dauða ≈ af þessom harme.</u> <u>+ Nu hinn kærasti unnasti sagði hon. ec bið</u> <u>þec sua sem þu villt gæta lifs mins</u>
49	Kar me dites u vus alez,	þa sæg mer huert er þu ferr.
50	U vus estes, u conversez!	<u>+ ok</u> huar þu ert ok i huæim stað þu býr
51	Mun escient que vus amez,	<u>+ þui</u> at ec ottumk at þu unnir <u>+ nokorri</u> <u>kono. hia mer</u>
52	E si si est, vus meserrez.	ok ef sua er þa ertu <u>+ fœlltr</u> ok villtr <u>+ ok ec</u> <u>svivirð ok dauðven. af þessom harm.</u>
53	– Dame, fet il, ÷ <u>pur Deu</u> , merci!	3. FRU sagðe <u>hann</u> miskunnið <u>+ orðum</u> <u>yðrom</u>
54	Mal m'en vendra si jol vus di,	<u>þui at</u> mer man værða at skaðe <u>+ ok mæin</u> ef ec sægi yðr.
55	Kar de m'amur vus partirai	Ec man þa tyna ast þinni
56	E mei meïsmes en perdrai.»	ok fyrir koma sialfum mer.
57	Quant ≈ <u>la dame</u> l'ad entendu,	<u>sem ≈ hon</u> hafðe orð <u>hans</u> hœyrt
58	Ne l'ad neent ≈ <u>en gab tenu</u> :	<u>+ þa</u> villdi hon með engom kosti ≈ <u>sua buit</u> <u>lata vera.</u>
59	÷ <u>Suventefeiz</u> li demanda,	<u>+ hælldr</u> lokkaðe hon <u>hann</u>
60	Tant le blandi e losenga,	<u>+ ok</u> mædde sua lengi með bœnom ok bliðlæti.
61	Que s'aventure li cunta;	at <u>hann</u> gærðe hænni <u>kunnegan</u> <u>+ allan</u> sinn atburð
62	÷ <u>Nule chose ne li cela.</u>	
63	«Dame, jeo ≈ <u>devienc bisclavret.</u>	<u>+ ok mællte</u> fru <u>+ sagðe hann.</u> Ec <u>≈ hamskiptumk</u>
64	En cele ÷ <u>grant</u> forest me met,	<u>+ ok</u> læyp ec um morkena.
65	Al plus espés ≈ <u>de la gaudine.</u>	<u>+ æinn saman</u> þar sem ≈ <u>hon</u> er þykkazt.
66	S'i vif de preie ÷ <u>e de ravine.</u> »	ok livi ec við dyra holld <u>+ þæirra sem ec</u> <u>dræp.</u>
67	Quant il li aveit tut cunté,	Sem <u>hann</u> hafði allan <u>+ sinn</u> atburð talt

68	Enquis li ad ÷ <u>e demaundé</u>	<u>þa spurði hon hann þægjar</u>
69	S'il se despuille u vet vestuz.	huart <u>hann</u> gengi klædr æða nöckkuiðr
70	«Dame, fet il, jeo vois tut nuz.	fru sagði <u>hann</u> nokkuiðr löyp ec.
71	≠ – Di mei, <u>pur Deu</u> , u sunt voz dras?	≠ <u>herra minn þa sagðe hon</u> . huar ero þa klæði yðor.
72	– Dame, ceo ne dirai jeo pas,	fru þa <u>sagðe hann</u> þat vil ec ængom sægia.
73	Kar si jes eüsse perduz	<u>fyrir þui</u> at ef ≈ <u>klæði min</u> være fra mer tækin
74	E de ceo feusse aparceüz,	ok vissi nokkor huar er þau lægi
75	Bisclavret sereie a tuz jurs.	<u>þa</u> væra ec jafnan i þæim ham
76	Ja nen avreie ≈ <u>mes sucurs</u>	<u>þa</u> ok alldregi fenga ec ≈ <u>huilld þa ne ró</u> . æða aftr kuamo i mannz ham.
77	De si k'≈ <u>il</u> me fussent rendu.	fyrir en ≈ <u>klæði min</u> være mer aftr fengin.
78	Pur ceo ne voil ≈ <u>k'il seit seü</u> .	<u>þa</u> ok vil ec engom segia. ≈ <u>huar ec hirði þau</u> .
79	– Sire, ≈ <u>la dame</u> li respunt,	<u>þa</u> suaraðe / ≈ <u>hon herra minn</u>
80	Jeo vus eim plus que tut le mund!	ec ann þer fyrir huetvetna fram þat er j er hæimenom.
81	Nel me devez nient celer,	Engan lut samer þer at löyna mec.
82	Ne mei de ≈ <u>nule rien</u> duter:	<u>fyrir þui</u> samer þer æigi at hava ≈ <u>illa grunsæmd þa eða nokkornn tortryglæk</u> a mer.
83	Ne semblereit pas amistié!	þa være mer at sonnu engi ast a þer.
84	≈ <u>Qu'ai jeo forfait? Pur queil pechié</u>	≈ ef ec villda svikia þek.
85	<u>Me dutez vus de nule rien?</u>	
86	Dites le mei, ÷ <u>si ferez bien!</u> »	Seg mer þa ok ottazc allzækki. Seg mer ok man þer gagn af standa. ok gæva.
87	Tant l'anguissa, tant le suzprist,	Sua længi þa ok miok lokkaðe <u>hann</u> bliðlæti hennar þa ok sua vel likaðe <u>honom bæn hennar</u> at hon fiaraðe <u>hann uppi</u> .
88	Ne pout el faire, si li dist.	ok stoðsk <u>hann</u> æigi þa bliðlæti <u>hennar</u> ne lokkan. ok sagðe <u>hann</u> hænni allt þa ok mællti.
89	«Dame, fet il, delez cel bois,	4. FRU sagðe <u>hann</u> . þar i skogenom
90	Lez le chemin par unt jeo vois,	hia vægenom þar sem ec þa em van at ganga

91	Une vielz chapele i esteit,	er æin forn <i>n</i> kapella
92	Ki meinteifeiz grant bien me feit:	er mer hævir mikit gort gott. + ok þer oftsamlega + gagn. ok hiolp fengit.
93	La est la piere cruose ÷ e lee,	þar er stæinn æinn skorenn jnnan holr
94	Suz un bussun, ÷ dedenz cavee:	hia runni æinum
95	Mes dras i met, ÷ suz le buissun,	þar legg ec klæði min
96	Tant que jeo revienç a meisun.»	+ mæðan ec em uti. til þess er ec fær hæim aftr.
97	La dame oï cele merveille,	Sem þesse fru hafðe hæyrt þæsse hin kynlego tiðendi.
98	≈ De poür ÷ fu tute vermeille.	+ þa ≈ oskraðe hon
99	De l'aventure s'esfrea.	+ ok ottaðezc þenna atburð.
100	En maint endroit se purpensa	+ ok ihugaðe hon þa með listugu athygli
101	Cum ele s'en puist partir:	huersu hon skyllði skiliazt við hann.
102	Ne voleit mes lez lui gisir.	sua at hon lægi æigi hia honom oftarr.
103	Un chevalier de la cuntree,	+ Nu var æinn Riddare i þui fylki
104	Ki lungement l'aveit amee	er længi hafði unnat hænni.
105	E mut preiee e ≈ mut requisite	ok lengi bæðet hænnar ok ≈ oft læitat at fa vilia hænnar + til munugðar sinnar. Margar giafer Rikar gævet hænni
106	E mut duré en sun servise,	ok miok þionat hænni.
107	Ele ne l'aveit unc amé	+ en hon hafði allz ækki unnat honom
108	Ne de ≈ s'amur aseüré.	+ ok enga ≈ böen hans iatt honom.
109	Celui manda par sun message,	+ En nu sændi hon til hans sændi/ mann sinn
110	Si li ≈ descovri sun curage:	ok ≈ sneri + ollum hóg sinom. til hans + ok mællti a brævi til hans.
111	«Amis, ÷ fet ele, seiez liez!	Unasti vær nu fæginn. + bliðr ok glaðr.
112	Ceo dunt vus estes travaillez	þui at þat er þu hævir lengi i valkzt.
113	÷ Vus otri jeo sanz nul respit:	
114	Ja n'i avrez nul cuntredit.	
115	M'amur e mun cors vus otrei:	þa væiti ec þer nu ast mina. ok likam minn.
116	Vostre drue fetes de mei!»	þu scallt gera mec unnasto þina.
117	Cil l'en mercie bonement	hann þakkaðe hænni morgum þokkum

BISCLAVRET/BISCLARET

- 118 E la fiance de li prent, ok viðr tok tru hæn^{nar} + ok trygðar fæstum.
- 119 E el le met par serement. ok þui nest tok hann æið af hænⁿⁱ. + at hann skyllði uruggr um væra ok bua uræddr.
5. + SEM formali þæirra ok felagskapr var gorr.
- 120 Puis li cunta cumfaitement þa let hon upp alltt + ok sagðe honom giorsamlega þat sem bonde hæn^{nar} hafðe sagt henni huer^{ssu}
- 121 ≈ Ses sire ala e ≈ k'il devint. ≈ hann skifti ham sinum ok huert hann for.
- 122 Tute ≈ la veie ke il tint + ok ≈ huar hann var. + meðan hann var i vargs ham. Hon gærðe hanom alla luti þessa kunnega.
- 123 Vers la forest li enseigna; ok siðan visaðe honom til mar//karennar.
- 124 Pur sa despuille l'enveia. + ok sagðe honom huar klæðe hans ligo.
+ ok at hann skyllði hava þau hæim með ser.
- 125 Issi fu Bisclavret trahiz mæð þæssom <hætte> var + herra bisclaret svikinn.
- 126 E par sa femme maubailiz. ok illa halldenn. af + jllzsko kono sinnar.
- 127 Pur ceo qu'hum le perdeit sovent, + ok fyrir þat at hann huarf sua oft i brott.
- 128 Quidouent tuit ÷ communalment + þa hugðo aller
- 129 Que dunc ≠ s'en fust del tut alez. at hann være ≠ nu at ollu tyndr.
- 130 Asez fu quis e demandez, + ok var þa huærvetna æftir honum spurt ok læitat hans.
- 131 ÷ Mes n'en porent mie trover; + ok kunni ængi fra honom at sægia. ok fannz hann huærgi.
- 132 Si lur estuit lessier ester. ok fyrir þui var hann + skiott gløeymðr.
+ sem sa er dauðr er.
- 133 ≈ La dame ad cil dunc ≠ espusee Þa ≠ biuggi sa ≈ kono hans
- 134 Que lungement aveit amee. er lengi hafði hænⁿⁱ unnat.
- 135 Issi remest un an ÷ entier. + ok stoð + nu sua tolfmanaðe.
- 136 Tant que li reis ala chacier. allt til þæss er konongrenn for at væiða.
- 137 A la forest ala ÷ tut dreit, i hina somu mork
- 138 La u ≠ li bisclavret esteit. er ≠ Bisclaret i var.

- 139 Quant li chien furent descuplé,
 140 ≠ Le bisclavret unt encuntré;
 141 A lui cururent tute jur
 142 ÷ E li chien e li veneür,
 143 Tant que pur poi ne l'eurent pris
 144 E ÷ tut deciré e maumis.
 145 Des que il ad le rei choisi,
 146 Vers lui curut quere merci.
- 147 ≠ Il l'aveit pris par sun estrié.
 148 La jambe li baise e le pié.
 149 Li reis le vit, grant pöür ad;
- 150 Ses cumpainuns ÷ tuz apelad:
 151 «Seignurs, fet il, avant venez!
 152 Ceste merveillë esgardez,
 153 Cum ceste beste ÷ s'humilie!
 154 ÷ Ele ad sen d'hume, merci crie.
- 155 Chaciez mei tuz ces chiens ariere,
 156 Si gardez que hum ne ÷ la fiere!
 157 Ceste beste ad entente e sen.
- 158 ÷ Espleitiez vus! Alum nus en!
 159 A la beste durrai ma pes,
 160 ÷ Kar jeo ne chacerai hui mes.»
 161 Li reis s'en est turnez a tant
 162 ≠ Li bisclavret le vet siwant:
 163 Mut se tint pres, ÷ n'en vout partir.
 164 Il n'ad cure de lui guerpir.
 165 Li reis l'enmeine en sun chastel.
- Ðægar hundarner varo læystir
 þa funnu þæ<ir> ≠ Bisclaret.
 + ok raku hann + aller allan dag
 hundar ok væiði menn |
 sua at þæir hofðu nalega tækit hann.
 ok slitit ok dræpet.
 sem hann kændi konongenn
 + þa liop hann + þægar til hans at biðia ser
 miskunnar.
 + sem hann kom at honum. ≠ þa lagðe hann
baða fœtr i kne konongsens
 + ok kysti læggi hans ok fœtr.
6. + SEM konongrenn læit hann + þa
 ræddæzk hann miok.
 + ok kalla<ðe> + miok a sina menn.
 herrar sagðe hann skyndit hingat
 + ok set huat undr her er til.
 Þetta kuikuendi
 hævir mannz vit. + litillæzc ok biðr
 miskunnar
 rækeð aftr hundana. alla
 ok gætið at ængi liosti + ne mæin gere
þui þætta dyr hævir skyn ok skilning. + ok
kænnir mek at visu. sua sem ec hygg.
 þessu dyri gæf ec grið + ok frið minn.
 + ok vil ec ækki hær væiða daglangt.
 Þui nest snæri konongrenn + hæim
en ≠ Bisclaret fylgði honum.
 + ok sem nest matte hann.
 + ok vill ængom kosti skiliazt við hann.
 + ok hafðe konongrenn hann með ser. til
 kastala sins + ok unni honom.

BISCLAVRET/BISCLARET

166	Mut en fu liez, ÷ <u>mut li est bel,</u>	<u>ok</u> likaðe <i>honom</i> æinka vel. + <u>þætta dyr.</u>
167	~ Kar unke mes tel n'ot veü.	
168	~ A grant merveille ÷ l'ot tenu	
169	~ E mut le tient a grant chierté.	
170	A tuz ≈ <u>les suens</u> ad comaundé	+ <u>ok</u> bauð <i>hann</i> allre ≈ <u>hirð sinni</u>
171	~ ≈ <u>Que sur s'amur le gardent bien</u>	
172	E ne li mesfacent de rien,	at ængi skyllði mæin gera
173	Ne par nul d'eus ne seit feruz;	ne liosta dyr <i>hans</i> .
		(171) ~ ≈ <u>sua sem þæir villdi hava vinatto</u>
		<u>hans.</u>
		(167) ~ þuiat <i>hann</i> hafði alldregi fyrr þuilikt
		+ <u>dyr sét.</u>
		(168) ~ + <u>ok fyrir þui</u> þotte <i>honom</i> kynlegt
		(169) ~ + <u>ok</u> varðvæitte með myklom
		kærlæik.
174	Bien seit abevreiz e peüz.	goðom vistum ok + <u>hinum villdasta</u> drykk.
175	Cil le garderent ÷ <u>volentiers.</u>	+ <u>ok</u> gætto aller + <u>þess er konongrenn</u> bað at
		<u>vera væl við dyret.</u>
176	Tuz jurs entre les chevaliers	<u>ok</u> var þat jafnan með + <u>bæzstum</u> Riddarom_
		+ <u>þæim er konongenom</u> varo kærastir.
177	E pres del rei s'alout cuchier.	ok suaf + <u>hueria nott</u> hia <i>konongs</i> + <u>rækkio.</u>
178	N'i ad celui ki ne ≈ l'ad chier,	<u>ok</u> var ≈ <u>þetta dyr</u> huerium manne kært. + <u>er</u>
		<u>i hirð konongsens / var.</u>
179	÷ <u>Tant esteit francs e deboneire:</u>	
180	<u>Unques ne volt a rien mesfeire.</u>	
181	<u>U</u> ke li reis deüst errer,	(183) Hueriu sinni (181) ok er <i>konongr</i> for
		hæiman.
182	÷ <u>Il n'out cure de desevrer:</u>	
183	Ensemble od ≈ <u>lui</u> tuz jurs alout:	+ <u>þa</u> fylgði dyret ≈ <u>konongenom</u>
184	÷ <u>Bien</u> s'aparceit que ≠ <u>il</u> l'amout.	+ <u>ok</u> fann + <u>þa</u> <i>konongrenn</i> at ≠ <u>dyret</u> unni
		<i>honom</i>
		+ <u>Sua</u> var þat kurtæist ok hogváert ok
		<u>miuklynt ok goð viliat ok all dri angraðezt þat</u>

		<u>við menn ok æn<gom> gærðe þat mæin. þui</u> <u>likaðe þat væl ollum.</u>
185	≠ <u>Oëz</u> après ≈ <u>cument</u> avint!	7. ≠ <u>Nv</u> er um ≈ <u>þann</u> atburð þui nest at rœða
186	A une curt ke li reis tint	<u>konongrenn</u> gærði + <u>rika</u> væizlo. + <u>at tigna</u> <u>æina hotið. kononglega.</u>
187	Tuz les ≠ <u>baruns</u> aveit mandez,	<u>ok stæfndi</u> til <sin> ollum ≠ <u>Riddarom</u> + <u>ok</u> <u>rikom monnum. ok vinum sinum</u>
188	Ceus ki furent de lui chazez,	er æigner + <u>ok Riki ok sœmder</u> helldo af <u>honom.</u>
189	Pur aidier sa feste a tenir	at koma ok tigna hotið <u>hans.</u>
190	E lui plus beal faire servir.	ok þiggia væizlu <u>hans.</u>
191	Li chevaliers i est alez	+ <u>En i fylgð ok fiolða þeirra þa</u> kom sa riddari.
192	~ Richement e bien aturnez,	
193	Ki la femme Bisclavret ot.	er fenget hafðe kono Bisclaret. (192) ~ Rikolega klæddr ok Riddaralega.
194	Il ne saveit ne ÷ <u>ne quidot</u>	+ <u>En</u> æigi kom <u>honom</u> þat i hug.
195	Qu'il ≈ <u>le</u> deüst trover si pres!	at <u>hann</u> myndi + <u>þar</u> finna sua ner ser + <u>ok</u> <u>nalægan ≈ Bisclaret</u>
196	÷ <u>Si tost</u> cum il vint al paleis	Sem <u>hann</u> kom i <u>konongs</u> holl
197	E ≠ <u>li bisclavret</u> l'aparceut,	ok ≠ <u>Bisclaret</u> hafðe kært <u>hann</u>
198	÷ <u>De plain esleis</u> vers lui curut:	+ <u>þa</u> liop <u>hann</u> at <u>honom</u>
199	As denz le prist, ≠ <u>vers lui le trait.</u>	+ <u>ok</u> græip <u>hann</u> með tonnum. ≠ <u>ok kastaðe</u> <u>hann til iarðar.</u>
200	Ja li eüst mut grant leid fait,	+ <u>ok</u> myndi + <u>þa</u> hava + <u>bitit hann</u> ok <u>slitit ok</u> <u>ubætelegt mæin gort honom</u>
201	Ne fust li reis ki l'apela,	ef æigi være <u>konongrenn.</u> er kallaðe
202	D'une ÷ <u>verge</u> le manaça.	+ <u>ok</u> hæitaðezc við <u>hann.</u>
203	Deus feiz le vout mordre le jur!	A þæim sama degi væitti <u>hann honom</u> annat atlaup. + <u>ok æf hann væri æigi hæftr þa</u> <u>myndi hann sua rettlega</u> hava hæfnt <u>sin.</u> at <u>allzækki myndi a</u> hava skort.
204	Mut s'esmerveillent ≠ <u>li plusur.</u>	Þetta þotte ≠ <u>ollum</u> kynlegt

BISCLAVRET/BISCLARET

- 205 ~ Kar unkes tel semblant ne fist
- 206 ~ Vers nul hume ke il veïst.
- 207 Ceo dient tuit par la meisun + ok undraðo aller miok i *konongs* | holl + ok hirðliði. ok mællto þa flæstir + huat þesso myndi gægna.
(205) ~ þui at *hann* let alldregi sua fyrr at ængom manne + jnnan hirðar
(206) ~ ≈ ne þæim er þannog varo komandi + ok ræddo þa
- 208 K'il nel fet mie sanz reisun: at *hann* man þetta æigi hava gort saklaust.
- 209 Mesfait li ad, ÷ coment que seit, + at visu kuaðo þæir hævir þesse riddare + nokot mæinat honom ok misgort við *hann*. + at *hann* synir honom mæira grimlæik en engom oðrum þæim er her hævir fyrr komet
ok villdi giarna hæfna sin + æf hann mætte.
- 210 Kar volentiers se vengereit. ok stoð sua buit at þui sinni.
- 211 A cele feiz remest issi, Nu sem *konongren* hafðe + Rikolega væitt. væizlu sina. + ok tigurlega halldet hana.
- 212 Tant ke la feste departi þa tok sa hinn + mykle fiolde Jarlla ok lændra manna. + ok Riddare løyvi + af konongenom
- 213 E li barun unt pris cungié; hæim at fara.
- 214 A lur meisun sunt repeirié. + En i brott ferð þæirre var sa Riddara
- 215 Alez s'en est li chevaliers fyrst allra
- 216 ÷ Mien escient tut as premiers, er ≠ Bisclaret villdi bita. + fæginn at hann brott komsk.
- 217 Que ≠ li bisclavret asailli ok var þat æigi kynlegt ≠ at Bisclaret villdi sin a honom hæfna. + er clæðe *hans* tok. sua at hann mætte <æigi> ham sinum skifta
aftr. //
- 218 N'est merveille ≠ s'il le hai! 8. + Nv var þess lutil stund amillum
- 219 Ne fu puis gueres lungement, at (222) ~ þesse hœyverski
- 220 ÷ Ceo m'est avis, si cum j'entent,

- 221 Qu'a la forest ala li reis, *konongr for + oðru sinni a + dyra væiðar. i þessa + somu mork*
- 222 ~ Ki tant fu ÷ sages e curteis, *er hann ≈ dyret i fann.*
- 223 U ≈ li bisclavret fu trovez; *En ≈ Bisclaret fylgðe honum*
- 224 E ≈ il ÷ i est od lui alez. *≠ Um kuældit sem ≈ konongrenn kom + silla or morkenne*
- 225 ≠ La nuit, quant ≈ il s'en repeira, *þa var tekit honom + Rikt hærbærgi i + þui hinu sama fylki.*
- 226 En la cuntree herberga. *Sem kona Bisclaret + fra ok vissi at ≈ konongrenn var þar komenn*
- 227 La femme Bisclavret ≈ le sot. *+ þa klæddezt hon sem pruðlegazt.*
- 228 Avenantment s'appareilot; *+ ok um morgenenn kom til konongsens ≠ at hitta hann.*
- 229 El demain vait al rei ≠ parler, *+ ok let færa honom + með ser margar rikar + ok fagnar forner.*
- 230 Riche present li fait porter. *+ En þægar sem. Bisclaret sa hana + þangat komande*
- 231 Quant Bisclavret la veit venir, *+ þa gat æigi halldet honom. + ok ængi hæft hann.*
- 232 Nuls hum nel poeit retenir: *hann liop at hænni sem oðr væri*
- 233 Vers li curut cum enragiez. *+ ok ≠ matto allir sia huersso væl hann hæfndi sin.*
- 234 ≠ Oiez cum il est bien vengiez: *hann + upp ræistizc ok ræif af hænni ≠ klæði sin.*
- 235 ≠ Le neis li esracha ÷ del vis! *ænga suivirðing matte hann mæire gera hænni.*
- 236 Que li peüst il faire pis? *+ Þa hæitaðozc aller við hann*
- 237 De tutes parz l'unt manacié; *+ ok myndu þeir hava bart hann*
- 238 Ja l'eüssent ÷ tut depescié, *ef æigi + være þar æinn hygginn maðr. er mællti til konongsens.*
- 239 Quant uns sages hum dist al rei: *Hærra kuað hann lyðit + þui er ec vil ræða til yðar*
- 240 «Sire, fet il, entent a mei!

BISCLAVRET/BISCLARET

241	Ceste beste ad esté od <u>≠ vus</u> ;	þetta dyr hævur <u>+ miok lengi</u> með <u>≠ oss</u> veret
242	N'i ad ore celui de nus	<u>+ ok</u> <u>huerr</u> <u>sem æinn</u> varra manna
243	Ki ne l'eit veü lungement	hævur oftsamlega set þat
244	E pres de lui alé <u>≠ sovent</u> :	ok gengit ner þui. <u>≠ bæði nætr ok daga.</u>
245	~ Unke mes humme ne tucha	
246	Ne felunie ne mustra,	en alldri syndi þat grimlæk
		(245) ~ ne alldri ængom manne ufrið.
247	Fors a la dame qu'ici vei.	fýrr en kono þessare. er her siom ver komna.
248	<u>≠ Par cele fei ke jeo vus dei.</u>	<u>≠ þat væit guð ok tru min.</u>
249	Aukun curuz ad il vers li,	at fyrir huetvitna hævur <u>hann</u> nokkora sok
		<u>+ ok ræiði</u> a hænmi.
250	<u>÷ E</u> vers sun seignur autresi.	sua a bonda hænmar.
251	Ceo est la femme al chevalier	þæssa kono atte sa Riddare
252	Que taunt suliez aveir chier,	er yðarr var hinn kæraste <u>+ vinr.</u>
253	Ki lung tens ad esté perduz,	<u>en nu</u> er miok langt siðan. er menn hava sua
		mist <u>hans</u>
254	Ne seümes qu'est devenuz.	at engi væit huat af <u>honom</u> er orðet. <u>+ ok allz</u>
		<u>ækki hovum af honum frægit.</u>
255	Kar metez la dame en destreit,	Takeð þessa kono ok lateð ængia henni
256	S'aucune chose <u>÷ vus</u> direit	til þess er hon upp sægi
257	Pur quei ceste beste la heit.	hui þetta dyr hatar hana
258	Fetes li dire s'el le seit!	hon man syna þat sem hon til væit.
259	Meinte merveille avum veüe,	Marga kynlega atburði havom ver <u>+ her</u> set
260	Ki en Bretagne <u>÷ est avenue.</u> »	i Brætlandi.
261	Li reis ad sun conseil creü:	<u>konongrenn</u> <u>+ lyddi ok</u> samþyktizt <u>+ þægar.</u>
		<u>ræðo ok</u> raðe <u>hans.</u> <u>+ þui at hann var hinn</u>
		<u>hyggnaði</u> <u>raðgiafa hans.</u>
262	Le chevalier ad retenu,	let hann þar hallda Riddaranom <u>+ er fængit</u>
		<u>hafðe hænmar.</u>
263	De l'autre part la dame ad prise	<u>en</u> hana let <u>hann</u> setia æina ser.
264	E en mut grant destresce mise.	ok þrængia hænmi sua mioc
265	Tant par <u>≠ destresce</u> e par poür	at sakar <u>≠ astsemdar</u> ok ognar <u>+ konongs</u>
266	Tut li cunta de sun seignur:	<u>þa</u> upp sagðe hon allt þat sem til var. um

		+ <u>hinn fyrra</u> bonda sinn
267	÷ <u>Coment ele l'aveit trahi</u>	
268	E sa despoille li toli,	huersu hon + <u>ok hann</u> toko fra <i>honom</i> klæði hans
269	L'aventure qu'il li cunta,	+ <u>ok</u> huersu <i>hann</i> taldi <i>hænni</i> + <u>alla</u> atburði sina.
270	÷ <u>E</u> que devint e u ala;	huersu <i>hann</i> hamskiptizk / ok huert <i>hann</i> for.
271	Puis que ses dras li ot toluz,	+ <u>ok</u> sagði at sidan er hon let taka klæði hans fra <i>honom</i>
272	Ne fud en sun païs veüz.	+ <u>þa</u> var <i>hann</i> huergi seenn <i>þar</i> i fylkino
273	Tres bien quidot e bien creeit	hyggr hon at visu ok tryr at sonnu
274	Que la beste ≈ <u>Bisclavret</u> seit.	at þetta dyr se + <u>jvanar laust ≈ boande hennar</u> + <u>ok herra</u> .
275	Li reis demande la despoille;	<u>þa</u> krafð<e> <i>konongrenn</i> klæði + <u>ok gangværiu hans</u> + af <i>hænni</i> . ok kuaðsk at visu vilia hava.
276	U bel li seit u pas nel voille,	huart sem <i>hænni</i> likar eða mislikar.
277	Ariere ≈ <u>la</u> fet apoter,	+ <u>ok</u> let <i>hann</i> + <u>þa</u> hana aftr bera ≈ <u>bunað hans</u> .
278	≈ <u>Al bisclavret</u> la fist doner.	+ <u>en konongrenn</u> let + <u>þægar</u> bæra ≈ <u>til hans</u> .
279	~ Quant il l'urent devant lui mise,	
280	Ne s'en prist garde en nule guise.	+ <u>ok</u> villdi <i>hann</i> ækki til sia. (279) ~ er fyrir <i>hann</i> var lagðr.
281	Li ≠ <u>produm</u> ≈ <u>le rei</u> apela,	+ <u>þa</u> mællti ≠ <u>hovuð raðgiafe konongs</u> . til ≈ <u>hans</u> + i æin mæle.
282	Cil ki primes le cunseilla:	sa er fyrr hafðe raðet <i>honom</i> + <u>um Bisclaret</u> .
283	«Sire, ne fetes mie bien!	<i>herra</i> + <u>sagðe hann</u> æigi gere þer + <u>nu rétt</u>
284	Cist nel fereit pur nule rien,	alldregi man <i>hann</i>
285	Que devant vus ses dras reveste	her taka klæði sin. i augliti yðru.
286	Ne mut la semblance de beste.	ne or ganga ham sinum + <u>fyrir sua morgum monnum</u> .
287	Ne savez mie que ceo munte:	þer seð huat til gængr <i>honom</i>
288	÷ <u>Mut durement</u> ≈ en ad ÷ <u>grant</u>	þykkir skomm + <u>ok suivirðing</u> ≈ at skæpnu

	hunte!	<u>sinni.</u>
289	En tes chambres le fai mener	latið læiða <u>hann + æinn saman</u> i svæfn hus yðart.
290	E la despoille od lui porter;	ok bunað <u>hans</u> með <u>honom</u>
291	Une grant piece l'÷ i laissums.	<u>+ ok</u> latið <u>hann</u> vera æinn saman <u>+ miok</u> langa stund.
292	÷ S'il devient hum, bien le verums.»	
293	Li reis meïsmes le mena	<u>konongrenn</u> sialfr læiddi <u>hann + i svæfn lopt</u> <u>sitt</u>
294	E tuz les hus sur lui ferma.	ok <u>+ byrgði sialfr ok</u> læsti allar hurðir <u>yvir</u> honum.
295	Al chief de piece i est alez,	Sem nokkor stund var liðin. <u>+ þa gæcc</u> <u>konongrenn</u> aftr
296	Deus baruns ad od lui menez.	<u>+ ok</u> fylgðo honum tvær jarllar.
297	En la chambrë entrent ÷ tuit trei;	<u>+ ok</u> er þær kuamo i svæfn loftet (299) ~ <u>+ þa</u> fundo þær Riddara <u>+ klæddan.</u> <u>ollum bunaðe sinom.</u>
298	Sur le demeine lit al rei	(299) sofande (298) i rækkio sialfs <u>konongsens.</u>
299	~ Truevent dormant le chevalier.	<u>+ þægar sem konongrenn læit hann.</u>
300	Li reis le curut enbracier;	<u>þa</u> skundaðe <u>hann</u> a. <u>honom</u> ok lagðe hendr um hals <u>honom</u>
301	≈ <u>Plus de cent feiz ÷ l'acole e</u> baise.	<u>+ ok</u> kysti <u>hann</u> ≈ <u>morgum sinnumt + sua var</u> <u>hann feginn af fundi hans.</u>
302	≠ <u>Si tost cum il pot avoir aise,</u>	9. ≠ <u>SEM</u> þetta var <u>sua buit</u>
303	Tute sa tere li rendi;	<u>+ þa</u> gaf <u>konongrenn</u> <u>honom</u> myklo mæira en <u>hann</u> hafði aðr
304	Plus li duna ke ≠ <u>jeo</u> ne di.	ok ≠ <u>ver</u> <u>kunnum</u> yðr at sægja.
305	La femme ad del païs ostep	<u>+ þa</u> rak <u>konongr</u> <u>+ brott</u> or þui fylki kono hans
306	E ≈ <u>chaciee de la cuntree.</u>	<u>+ ok</u> ≈ <u>gærðe hana utlæga + um alla hænnar</u> <u>lifdaga.</u>

- 307 Cil s'en alat ensemble od li ok fylgðe hænmi sa er fengit hafðe hæn*nar*
- 308 Pur ki sun seignur ot trahi. þui at hon svæik bonda sinn fyrer saker *hans*
- 309 Enfan*z* en ad asez eü; + Siðan atto þau morg born
- 310 ÷ Puis unt esté bien cuneü + ok varo + oll auðkænd.
- 311 ÷ E del semblant e del visage:
- 312 Plusurs des femmes del lignage, Margar konor komo af hæn*mi*. + ok hæn*nar*
- 313 ÷ C'est veritez, senz nes ÷ sunt neies afspringi.
- 314 E ÷ sovent ierent esnasees. en + allar varo afnæfiaðar.
- ok næflausar.
- + Nu fin*nc* æigi þat at san//nare se þesse
- atburðr en ver hovum yðr sagt þuiat mart
- gærðezt kynlegt i fyrnskon*e*. þat er ængi
- höyrir nu gætet.
- EN sa er þessa bok norræn*aðe hann sa i*
- bærnsko sinni æinn Rikan bonda er
- hamskiftisk stundum var hann maðr
- stundum i vargs ham. ok talde allt þat er
- vargar at hofðu*zt mæðan er fra honom ækki*
- længra sægiande.
- (317) ~ + En brættar gærðu lioð Bisclaret.
- af þæssare sogu er þer havet nu höyrt. |
- 315 L'aventure k'avez oïe
- 316 ÷ Veraie fu, n'en dutez mie.
- 317 ~ De Bisclavret fu fez li lais
- 318 ÷ Pur remembrance a tuz dis mais.

LAÜSTIC/LAUSTIK

To riddarar i Bretagne er grannar. Kona til den eine er kjær i den andre riddaren. Dette er gjensidig, men kjærleiken mellom dei to elskande er reint platonisk, dei ser på og samtalar med kvarandre frå kvar sitt soveromsvindauge. Vårnettene høyrer dei dessutan på songen til nattergalen saman.

Ektemannen til kvinna vert arg over at ho står opp om nettene og ber om ei forklaring. Når han høyrer at det er songen til nattergalen som heldt kona vaken får han laga feller for å fanga fuglen levande. Riddaren tek med seg fuglen til kona si, men ho vert sint fordi han har fanga fuglen og ber om å få han. Rasande knekk riddaren nakken på fuglen og kastar liket på frua (gf.). / Rasande kastar riddaren fuglen i brystet på henne så fuglen døyr (gn.).

Kvinna sørgjer over fuglen, svøyper han i eit dyrebart klede og sender fuglen til naboen med ei melding om kva som har skjedd. Naboen får deretter støypt eit juvelprydd gullskrin som han legg fuglen i.

LAÜSTIC

- 1 UNE aventure vus dirai
2 Dunt li Bretun firent un lai.
3 Laüstic ad nun, ÷ ceo m'est vis,
4 Si l'apelent en ≠ lur païs;
5 Ceo est «russignol» en franceis
6 E «nihtegale» en ÷ dreit engleis.

7 En ≠ Seint Mallo en la cuntree

8 Ot une vile ≈ renumee.
9 Dui chevalier ≈ ilec maneient
10 E deus | forz maisuns i aveient.
11 ÷ Pur la bunté des deus baruns
12 Fu de la vile bons li nuns.
13 Li uns aveit ÷ femme espusee,
14 Sage, curteise e aceme;e;

15 ÷ A merveille se teneit chiere
16 Sulunc l'usage e la maniere.
17 Li autres fu ÷ uns bachelers
18 Bien coneüz entre ses pers,

19 ÷ De pruësce, de grant valor,
20 E volentiers feseit honur:
21 Mut turneot e despendeit
22 E bien donot ceo qu'il aveit.
23 La femme sun veisin ama;

LAUSTIK

+ Laustiks lioð er her

1. + NV vil + ec sægia yðr æinn atburð
af huæim brættar gærðu æitt strænglæiks
lioð
+ ok kalla + þæir þætta lioð laustik.
sua er kallat i ≠ bræzko male.
+ en i volsku russinol.
en i ænsku nictigal.
+ En þat er æinn litill fugl. er þægar sumra
tækr þa syngr hon ok gellr um nætr sua fagrt.
ok miori roddu at yndelegt ok ynnelegt er til
at lyða.
2. I þui fylki + a brætlande ≠ er hinn hælgi
mallo huilir
er æinn ≈ Rikr + ok frægr bær.
i ≈ þessom bæ bioggu tvæir Riddarar.
ok atte huarr þæirra sinn garð.

annarr þæirra var kuangaðr
friðre + ok fagre kono. hyggenne ok
hœværskre.

+ en annar
ollum kunnegr + ok auðlatin dugande
monnum ok sinum jafningum.

+ Þessi hinn ungi Riddare unni kono granna

24 Tant la requist, tant la preia
 25 E tant par ot en lui grant bien
 26 Qu'ele l'ama sur tute rien,
 27 ÷ Tant pur le bien qu'ele en oï.
 28 Tant pur ceo qu'il iert pres de li.
 29 Sagement e bien s'entreamerent.
 30 Mut se covrirent e garderent
 31 Qu'il ne feussent aparceü
 32 Ne desturbé ne mescreü;
 33 E il le poeient bien fere,
 34 Kar pres esteient lur repere:
 35 Preceines furent lur maisuns
 36 E lur sales e lur dunguns;
 37 N'i aveit bare ne devise
 38 Fors un haut mur de pierre bise.
 39 Des chambres u ≈ la dame jut.
 40 ~ Quant a ≠ la fenestre s'estut,
 41 Poeit parler a sun ami
 42 ≈ De l'autre part, e il a li,
 43 ÷ E lur aveirs entrechangier
 44 E par geter e par lancier.
 45 N'unt gueres rien ki lur despleise,
 46 Mut esteient amdui a eise,
 47 Fors tant k'il ne poent venir
 48 Del tut ensemble a lur pleisir,
 49 ÷ Kar la dame ert estreit garde
 50 Quant cil esteit en la cuntree.
 51 Mes de tant aveient retur,
 52 U fust par nuit u fust par jur,
 53 Qu'ensemble poeient parler.

sins.

sua miok ok lengi bað *hann* hænnar
 ok sua mikill goðlæikr fanzk hænni með
honom
 at hon unni *honom* yvir huetvitna fram.

Or þui svæfnlofti er ≈ hon i svaf

matte hon ræða við unnasta sinn.

(40) ~ þa er + hon stoð + eða sat ≠ i lofte sinu
 + ok sua *hann* til hænnar ≈ or sinu lofte.

+ ok þat þæim æigi mislikaðe.

+ þui at þau varo bæði i myklo høgglifi.

nema þat + at æins at þau matto æigi

saman koma sem þau giarna villdu.

54	<u>Nuls nes poeit de ceo garder</u>	
55	<u>Qu'a la fenestre n'i venissent</u>	
56	<u>E iloc ne s'entreveissent.</u>	
57	Lungement se sunt entreamé,	+ <u>Mæð þæim hætti</u> ælskoðost þau længi.
58	Tant que ceo vint a un esté,	+ <u>Nu</u> æinu sinni sem sumra tok.
59	÷ <u>Que bruil e pré sunt reverdi</u>	
60	<u>E li vergier ierent fluri;</u>	
61	≈ <u>Cil oiselet par grant duçur</u>	+ <u>þa tok ≈ laustik + at syngia</u> með hinum fægresta song.
62	≠ <u>Mainent lur joie en sum la flur.</u>	≠ <u>ok kallaðe + maka sinn til astar auka undir</u> + <u>viðar /laufom</u> ok blomum.
63	Ki amur ad a sun talent,	Sa er þa var ælskandi
64	÷ <u>N'est merveille s'il i entent!</u>	<u>+ matte miok ihuga. af fuglanna songum</u> (63) þat er <i>honom</i> likaðe at ælsca. <i>fyrir</i> þui at Riddarenn + var astbundinn fæsti <hann> hug <i>sinn</i> i <u>songum fuglanna. sem þar være allt þat er</u> <u>honom</u> likaðe at hava.
65	Del chevalier ÷ <u>vus dirai veir:</u>	<u>ok gaðe hann</u> með + <u>ollum</u> hug ≈ <u>songanna</u> <u>fuglanna. + er huatto hann</u> til <u>astanna.</u> En fruen + er <u>hann</u> sua <u>miok unni.</u>
66	Il ≈ <u>i</u> entent a sun poeir,	
67	E la dame ÷ <u>de l'autre part.</u>	
68	÷ <u>E de parler e de regart.</u>	+ <u>þa sa athævi unnasta sins.</u>
69	<u>Les nuiz.</u> quant la lune luseit	J tungl/skineno
70	E ses sires ≈ <u>cuchiez</u> esteit,	<u>þa</u> er herra hænnar var ≈ <u>sofnaðr</u>
71	De ÷ <u>juste lui sovent levot</u>	+ <u>þa</u> stoð hon upp or + <u>rækkiu hans</u>
72	E de sun mantel s'afublot;	ok klæddizt skikkiu sinni
73	A la fenestre ester veneit	+ <u>ok</u> gecc at standa hia glygginom
74	Pur sun ami qu'ele saveit	þui at hon vissi at unnasti hænnar
75	Qu'autreieu vie demenot	stoð oðrum mægin + <u>i oðrum glugg.</u> ok hafðe þuilikt lif.
76	E le plus de la nuit veillot.	sua at <i>hann</i> vakte driugast + <u>alla</u> nottena.

LAÜSTIC/LAUSTIK

- 77 ÷ Delit aveient al veeir,
- 78 Quant plus ne poeient aveir.
- 79 Tant i estut, tant i leva + ok bar + þa sua at af oftsamlegre uppstoðu hennar.
- 80 Que ses sires s'en curuça at herra hennar + ok bonde ræiddezc + ok asakaðe hana miok horðum orðum
- 81 E ÷ meintefeiz li demanda ok spurði hana
- 82 Pur quei levot e u ala. hui + hon uppstoð ok huert + hon gecc.
- 83 «Sire, la dame li respunt, Hon suaraðe honom herra minn + kuað hon.
- 84 ~ Il nen ad joië en cest mund Engi maðr er + sa lifande þæssa hæims
- 85 Ki n'ot le laüstic chanter. ef hann hœyrir læystik + hinn litla fugl ok hans rodd huersu fagre roddu hann syngr nottena alla. at hann ma æigi (84) ~ huggazt + ok glæðiazt. af sua fogrum songum sem hann syngr
- 86 Pur ceo me vois ici ester. fyrir þui + kuað hon gecc ec + til glygsens. ok | stænd ec þar
- 87 Tant ducement l'i oi ÷ la nuit lyða fogrum songum. hans + ok sætom. ok ec vil ængom koste kuað hon yðr þuisa læyna længr.
- 88 ÷ Que mut me semble grant deduit;
- 89 Tant m'i delit e tant le voil
- 90 Que jeo ne puis dormir de l'oil.»
- 91 Quant li sire ot ≈ que ele dist, 3. SEM herra hennar hafðe ≈ þætta hœyrt
- 92 D'ire e de maltalent ≠ en rist. ≠ þagðe <hann> af angre ok ræiði.
- 93 ÷ D'une chose se purpensa: + Oc hugði hann at
- 94 Le laüstic enginnera. hann skylldi + at visu svikia laustik. + með nokkorum velum.
- 95 ÷ Il n'ot vallet ÷ en sa meisun + ok sagðe hann suæinum sinum
- 96 Ne face engin, ÷ reis u laçun, + ok gærðu þæir + þægar rað ok gilldrur + at væiða laustik.
- (99) ~ + ok fæstu þæir + þa lim ok gilldru
- (98) ~ a huern kuist allra viðá

- 97 ÷ Puis les mettent par le vergier. er i var garðenom.
- 98 ~ N'i ot codre ne chastainier
- 99 ~ U il ne mettent laz u glu,
- 100 Tant que pris ≈ l'unt ÷ e retenu. sua at þæir toko + þa ≈ laustik + um siðir
- 101 Quant le laüstic eurent pris,
- 102 Al seignur fu renduz tuz vis. + ok fengo hann kuikan herra sinom. + ok
husbonða.
- 103 Mut en fu liez, quant il ≈ le tint. En hann + þægar gladdezc mioc + ok
fagnaðe at hann hafðe fengit ≈ fuglenn
- 104 As chambres ÷ a la dame vint. + oc gecc hann + þægar i svæfn/buret + ok
mællte.
- 105 «Dame, fet il, ÷ u estes vus? Fru sagðe hann
- 106 Venez avant, parlez a nus! kom hingat ok ræð við oss.
- 107 J'ai le laüstic enginnié ec hævi + nu svikit laustik + þinn.
- 108 Pur quei vus avez tant veillié. saker þæss er þu hævir + hueria nott valkat
þec ok lengi vakat.
- 109 ÷ Des or poëz gisir en peis:
- 110 Il ne vus esveillerat meis.»
- 111 Quant la dame l'ad entendu, Sem fruen hafðe skilt orð hans.
- 112 Dolente e cureçuse fu. ræiddezc + hon ok rygðizc
- 113 A sun seignur ≈ l'ad demandé, + ok bað herra sinn at hann fae hænni
≈ fuglenn.
- 114 ÷ E il l'ocist par engresté:
- 115 Le col li rumpst a ses deus meins.
- 116 De ceo fist il ke trop vileins. + En þægar hann af ræiði sinni
- 117 Sur ÷ la dame le cors geta, kastaðe honom dauðom (119) ~ a briost
hænni
- 118 Si que sun chainse ensanglanta sua at hann bloðgaðe + linkyrtil hænnar. + af
fuglennom dræp//nom.
- 119 ~ ÷ Un poi desur le piz devant.
- 120 ÷ De la chambre s'en ist a tant.
- 121 La dame prent le cors ÷ petit, + þa tok fruen upp lik + fuglsens

LAÜSTIC/LAUSTIK

- 122 Durement plure e si maudit + ok græt hon + þa mioc ok bolvaði
- 123 Ceus ki le laüstic traïrent, + ollum þæim er svikum laustik volldu.
- 124 Les engins ÷ e laçuns firent, + ok ollum þæim er snorur gærðu + at svikia ok taka laustik.
- 125 ÷ Kar mut li unt toleit grant hait.
- 126 «Lasse, fet ele, mal m'estait!
- 127 Ne purrai mes la nuit lever
- 128 N'aler a la fenestre ester,
- 129 U jeo soil mun ami veeir.
- 130 Une chose sai jeo de veir:
- 131 Il quidera ke jeo me feigne;
- 132 De ceo m'estuet que conseil preigne.
- 133 Le laüstic li trametrai,
- 134 L'aventure li manderai.»
- 135 En une piece de samit, + Siðan tok hon gullvofet pell
- 136 ~ A or brusdé e tut escrit
- 137 Ad ≈ l'oiselet envelopé; + ok vafðe + þar i + lik ≈ lostik. ok likam.
(136) ~ + ok þar umhuærfis saumaðe hon gyllta bokstafe. + at hænne var harmr ok hugsott at dauða hans.
- 138 Un suen vaslet ad apelé, þui nest kallaðe hon æinn svæina sinna + er hon bæzt truði.
- 139 ≈ Sun message li ad chargié, ok bauð honom + at bera sua buet fuglenn unnasta sinum ok at hann sægðe honom ≈ huersso herra hænnar svæik fuglenn.
- 140 A sun ami l'ad ÷ enveié. + ok at hann + tæle unnasta hænnar + sinn harm ok hugsott. um þænna atburð.
- 141 ≈ Cil est ≈ al chevalier venuz; sem ≈ Svæinnenn kom ≈ til hans
- 142 ÷ De sa dame li dist saluz,
- 143 ~ Tut ≈ sun message li cunta,
- 144 ≈ Le laüstic li presenta. + þa færðe hann honom ≈ fuglenn
(143) ~ + ok sagðe honom allt ≈ þat sem fru hans hafðe boðet honom.

- 145 ÷ Quant tut li ad dit e mustré
- 146 E il l'aveit bien escuté.
- 147 De l'aventure esteit dolenz; + En hann hinn kurtæisazti Riddari harmaði
+ mioc at laustik var sua af aufund ok
illgirnd svikinn.
- 148 ÷ Mes ne fu pas vileins ne lenz.
- 149 Un vaisselet ad fet forgier; + ok let + þægar bua + hænni ker
- 150 ÷ Unques n'i ot fer ne acier.
- 151 Tuz fu d'or fin od bones pieres, af gulli.
- 152 ~ Mut preciuses e mut chieres;
- 153 Covercle i ot tres bien asis. ok læsa með gullego loke.
(151–153) ok let i sætia dyra gimstæina
umhuervis með fogrum hætti. ok myklom
haglæk.
- 154 Le laüstic ad ≈ dedenz mis, + ok læsti laustik i ≈ þesso kære.
- 155 ÷ Puis fist la chasse enseeler.
- 156 Tuz jurs l'ad fete od lui porter.
- 157 Cele aventure fu cuntee, Þesse atburðr for + um allt brætland.
- 158 ÷ Ne pot estre lunges celee.
- 159 Un lai ≈ en firent li Bretun: + ok gærðo brættar ≈ af þæssom atburð
strænglæk
- 160 *Le Laüstic* l'apelë hum. þann er þæir kalla laustik + lioð

DESIRE

Eit par i Kalatir er barnlause i mange år, men etter ei pilgrimsferd til St. Gilles i Provence, lukkast dei i å få ein son, Desire/Tilfyslegr. Når guten veks til, reiser han rundt før han vender attende til Normandie i kongens teneste.

Ein dag er han på veg til ein einebuar for å få råd, men møter ein vakker fe og dei innleier eit forhold. Feen gjev han stor rikdom og ein ring som vil forsvinna av fingeren hans dersom han avslører kjærleiken deira.

Deretter reiser Desire rundt og deltek i turneringar. Ved eit seinare høve skriftar han til einebuaren, fortel om kjærleiksforholdet sitt, og mister dermed ringen. Han sørgjer over tapet sitt i eitt år før feen oppsøker han og tilgjev han. Etter dette står dei attmed kvarandre under gudstenestene.

Ved eit seinare høve går Desire på jakt med kongen og møter på ein gut som seier at han er sonen hans og returnerer den tapte ringen. Far og son er saman ei tid før guten bestemmer seg for at det er på tide å venda attende til mora. Desire følgjer etter han og møter ein dverg som leier han til feen. Etter eit kort møte vender Desire attende til hoffet. Der han vert verande i lang tid.

Kongen arrangerer etterkvart ein fest og til denne kjem ei uvanleg vakker kvinne saman med ei ung kvinne og ein ung mann.¹ Kvinna ber kongen om å slå guten til riddar og få i stand ei passande ordning for framtida til jenta. Ho fortel dessutan at ho er sjølv mor til borna. Far deira er Desire som ho ynskjer å gifta seg med. Kongen gjer det han vert bedt om, slår guten til riddar, giftar seg sjølv med jenta og ser til at foreldra vert vigde. Deretter reiser Desire og kona hans attende til landet hennar.

1. I den norrøne teksten er *un damaisel* i v. 693 omsett til *mær* og den unge guten har skifta kjønn og blitt ei ung jente. Feilen er innlysande og bryt logikken i tekstbolken.

DESIRE

LE LAI DE DESIRÉ

- 1 Entente i mettrai e ma cure
2 a ≈ recunter un aventure
3 dunt cil qui a cel tens vesquirent
4 par remembrancē un lai firent.
- 5 Ço est li lais del Dessiré
6 ki tant par fu de ÷ grant beuté.
- 7 En Escoce ÷ a une cuntree
8 ki Calatir est apellee,
9 ≈ encoste de la Blanche Lande
10 juste la mer ki tant est grande.
11 Iluec est la ≠ neire chapele
12 dunt l' ≈ en cunte, ki mut est bele.
- 13 Un ≠ vavasur i out jadis,
14 ≈ mut fu preizez en sun païs;
15 tant de terre cum il aveit
16 del rei ≠ d'Eschoce en chef teneit.
17 Feme aveit solunc ≈ sun parage.
- 18 assez ≈ l' amot, kē ele ert sage.
- 19 De ce lur est mesavenu
20 k' ÷ ensemble n'unt enfant eü;
21 ÷ a merveilles en ≈ sunt dolent
22 e a Deu priënt ÷ mut sovent,
23 par sa pité les confortast

DESIRE

+ þess <i> strengleicr heitir i volsku mali

desire en <i> norrænv tilfysilegr

1. HUG vil ec a leggja ok gaumgæfa
at ≈ minnazc æins atburðar
af huæim þær um þa daga varo.
gærðu til minnængar + fagran strænglæk.
+ i allzkyns lioða talum. Gigium ok
Simphonum.
- ok er þæsse strænglækir | + kallaðr i volsku
male desire. + en i Norrœnu til fyselegr.
er sua var fagr + ok sœtr at ængi um hans
daga fanzc honom friðari.
- A skotlande
er + menz kalla kalatir.
≈ nér þar + sem hæitir huitiskógr.
hia havi hinu mykla. + er uttan at gengr.
Þar er + ok su hin ≠ gula kapella.
er ≈ aller þær + er set hava sægia hina
friðasto.
- ÞAR bio forðum æinn ≠ Riddari.
≈ hinn frægasti i sinu fostr lande.
Allar þær æignir er hann atte
hellit <hann> af ≠ frannz konongi.
hann var kuangaðr sua sem ≈ hann villdi
œskia.
- + ok unni hann mioc ≈ fru sinni. þui at hon
var + frið ok hin hygnasta.
+ en þat æitt var þæim misfall/let i.
at þau atto allzækki barnn
fyrir þui ≈ lifðu / þau með harm + ok hugsott.
ok baðo þau oftsamlega guð
at hann skyllði hugga þau

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

24	ke fiz ou file ÷ <u>lur</u> donast.	+ <u>ok</u> gæva sun eða dottur (23) ok <i>miskunna</i> þeim.
25	Une nuit jurent en ≈ <u>lur</u> lit,	Eina nött sem þau ligo i rækkio
26	la damē a sun ≈ <u>seignur</u> dit:	+ þa mællte fruen við ≈ <u>pusa</u> sinn
27	“Sire, je ai oī ÷ <u>parler</u>	<i>herr</i> <a> + <u>minn</u> kuað <u>hon</u> ec hævi
28	k’en Provence, dela la mer,	+ <u>sannfrægit</u> ok oft hœyrt
29	ad un ≠ <u>cors</u> seint ÷ <u>mut</u> glorius;	at fyrir + <u>sunnan ænglandz</u> sió i provenz
30	≈ <u>dames</u> i vunt od lur espus;	+ <u>fylki</u>
31	nul nel requert pur tel bosoing,	er æinn dyrlegr hœilagr ≠ <u>maðr</u>
32	quel quē ≠ <u>il seit</u> ou pres ou loing,	er + <u>rikir</u> menn með ≈ <u>pusom</u> sinom til fara.
33	ke sa requeste ne li face;	+ <u>hann</u> er sua mattoqr með <u>guði</u> .
34	de Deu en ad ottrei e grace	at + <u>aller</u> þiggia + <u>bcæner</u> sinar af <u>honom</u> . + <u>er</u>
35	nomeement d’aver enfant.	<u>a hann</u> hæita um þætta i sinum þurftum.
36	÷ Jo ai al <u>quer pesance grant</u> .	huæðan sem ≠ <u>þeir ero</u> ner eða fiarre.
37	Sire, ke nus apareilums,	+ <u>aller</u> af <u>honom</u> þiggia þat er þeir
38	passum la mer e s’≈ i alums.”	+ <u>þaksamlega</u> biðia.
39	Li sire li ad ÷ <u>ben</u> otrié,	sua <u>hævir</u> guð iatt <u>honom</u> ok gævet <u>honom</u>
40	pus unt lur eire aparellé.	+ <u>mattoqa</u> gævo.
41	Sanz demorance passent la mer,	<u>ok</u> allra hœllzt + <u>þeirrar bcænar</u> er biðia ser
42	a saint Gile vunt pur orer.	born + eða retta arfa. at <u>hann</u> <u>hævir morgum</u>
		um þetta holpet. sua sem mer er at <u>sonnu</u>
		sagt. ok nokkorer af <u>þeim</u> er mer ero
		<u>kunnegir</u> .
		<i>herra</i> + <u>minn</u> kuað <u>hon</u> bums
		+ <u>ok</u> forum <i>yvir</i> + <u>ænglandz</u> sio. til þess
		≈ <u>hins</u> halæita hœilags <u>mannz</u>
		<i>herra</i> + <u>hænnar</u> jattaðe <u>hænni</u> + <u>þess</u> er <u>hon</u>
		<u>bað</u> .
		Siðan bioggu þau færð sina.
		+ <u>ok</u> foro + þa skyndelega <i>yvir</i> + <u>ænglandz</u>
		sio
		+ <u>ok</u> sændo + <u>siðan</u> til hins hælga Egidii

43	Un ymage ÷ tote d'≠ argent,	liknæskio æina af ≠ gulli
44	≠ sis marz i out, ≠ men essient,	er stoð ≠ .x. mærkr gullz
45	sur un alter le ≈ presenterent,	≈ offraðo þau a allteri + <u>sancti Egidii</u>
46	fiz ou file ÷ lui demanderent.	<u>ok</u> baðo gæva ser sun eða dottur.
47	Quant fait aveient lur preiere,	Sem þau hofðo lokit böen sinni
48	en lur païs s'en wunt arere.	+ þa snerozt þau aftr + <u>ok foro hæim</u> i fostrland sitt.
49	La dame est d'un fiz enseintee	+ <u>En</u> fruen var ulett með svæinbarne
50	ainz qu'a mesun seit repeiree.	fyrir en þau kæme hæim.
51	≈ Li sire en est joius e lez,	+ <u>ok</u> varð af þui ≈ <u>pusi hænnar</u> glaðr. ok
52	÷ il ne fud unkes si haitez,	+ <u>mioc</u> bliðr
53	÷ ja si fud tut sun parentez.	ok feginn.
54	Al terme qui ≈ lur fiz fud nez	Sem burðar/timi ≈ <u>pusu hans</u> kom.
55	apeler ≈ le funt Desiré,	+ þa let hann kalla ≈ <u>sun sinn</u> til fysilegan.
56	pur ço que tant unt demoré	af þui at þau hafði lengi til fyst.
57	kë il enfant n'urent eü,	barnn at æiga er ækki hafðu fyrir att.
58	ore ad seint Gile fet ≈ vertu.	Nu hevir hinn hælgi Egidius gortt + <u>þæim</u> ≈ <u>jartæigner</u> + ok <u>gævit þæim lengi til</u> <u>fyselega giof.</u>
59	Lur fiz nurirent ÷ e garderent	2. + <u>Siðan</u> leto þau fostra sun sinn + <u>mykilli</u> <u>virðing.</u> ok <u>villd</u>
60	cum celui quë il mut amerent;	þui at <u>hann</u> var astfolgenn + <u>ok oll lifs</u> <u>huggan þæirra.</u>
61	beus fu de cors e de visage.	<u>hann</u> gærðizc hinn friðasti + <u>maðr</u> at likams + <u>væxti.</u> ok annliz + <u>skæpnu.</u>
62	Quant il est venuz en eage	+ <u>En</u> er <u>hann</u> kom a þann alldr
63	ki ≈ d'eus li poeient departir,	er <u>hann</u> var fœrr ≈ <u>hæiman</u> at fara.
64	s'il l'enveient le rei servir.	+ þa sændu þau <u>hann</u> at þiona <u>kononge</u>
65	De bois e de rivere aprist	+ <u>ok</u> // nam <u>hann</u> at væiða allzkonar dyr með hundum. ok huerskonar fugla með haukom.
66	÷ e volunters s'en entremist.	+ <u>ok for sua mioc</u> at þui at ængi var væiði

		<u>maðr villdri með konongenom.</u>
67	<u>≈ Li reis l'ama ÷ e tint mut cher,</u>	<u>≈ hann unni honom + sem syni sinom.</u>
68	pus l'adoba a chevaler.	þui nest + <u>gaf hann honom hærlæði. ok</u> gærði hann Riddara.
69	<u>÷ Quant chevaler fu Desirez,</u>	
70	hastivement est mer passez;	for þægar yvir + <u>ænglannz</u> sio.
71	en Normendie conversa	+ <u>ok</u> <u>dualdizc hann</u> + <u>nokkora stund</u> i normanði
72	e en Bretagne turneia.	ok for <u>hann</u> i brætland at atræiðum.
73	Des Franceis fu mut alosez	+ <u>ok</u> <u>gærðezc hann</u> + <u>af vasklæik sinum</u> hinn frægasti. af frankis Riddarum.
74	e de tuz altres gens <u>≈ amez;</u>	ok var <u>hann</u> <u>≈ hinn vinsælæsti</u> af ollum þioðum þæim
75	dunc ert chevalerie en pris.	sem <u>hann</u> var kunnigr af Riddara scap. + <u>ok</u> <u>vasklæik sinum.</u>
76	S'uns chevaler d'autre païs	<u>En</u> ef æinnhuerr Riddare or oðru lande
77	alast ÷ <u>ailurs</u> pur sun pris quere,	fære at frægia ræysti sina.
78	ou a turnement ou a guere,	til atræiða. eða þar sem ufriðr var + <u>þa</u> <u>gærðes hann felage hans</u> at tia <u>honom</u>
79	n'ert mië <u>≠ en travers feruz.</u>	at <u>hann</u> skyllði æigi <u>≠ hærtেকinn vera.</u>
80	ne <u>≠ de ses compaignuns</u> vendus.	ne sælldr <u>≠ ukunnum Riddarum.</u>
81	Dis anz <u>≈ i</u> esteit Desirez	Nu var desire .x. vetr <u>≈ ut/tan landz.</u>
82	k'il n'est arere returnez.	sua at <u>hann</u> for ækki hæim + <u>þess amillum.</u>
83	Mut le fit ben, mut s'avança,	<u>frægði ok</u> framði sialvan sec tignum + <u>ok</u> <u>sæmdom villd ok vin/sælld huerskonar</u> <u>þioða.</u>
84	deci que li reis li manda.	allt til þess er <u>konongr</u> sendi <u>honom</u> orð.
85	En sa cuntree en est venuz,	at <u>hann</u> fari hæim i fostr land sitt. + <u>Sem hann kom hæim i konongs hirð.</u>
86	mut fu del rei <u>≠ ben receüz.</u>	<u>þa</u> <u>≠ hellt konongr hann</u> með
87	~ mut le tint cher pur sa valur	
88	<u>÷ e mut li porta</u> grant honur.	hinni mesto tign.

(87) ~ <ok> æinkænnelegom kærlæik. saker

89	Pruz fu e de mut grant beuté.	<u>≈ kurtæisi hans ok vasklæks.</u> <u>+ þui at hann var hinn raustasti + Riddari vel</u> <u>i hinum harðastom viðskiftum</u> ok hinn <u>friðasti + at vexti ok ollum limum <ok></u> <u>likams skæpno. sua var hann konongi kær</u>
90	<u>≈ tote gent loënt ÷ Desiré.</u>	<u>≈ ok væl þokkaðr.</u>
91	Unques nel pot del <u>≠ rei</u> partir,	at æigi villdi hann lova honom at fara or <u>≠ hirð sinni.</u>
92	<u>≠ fors sulement a</u> Calatir;	<u>allt til þess er konongrenn kom <i></u> kalatir.
93	par le mandement de sun pere	<u>+ Ða</u> sændi faðer hans æftir honom
94	esteit alez veer sa mere.	at hann skyllði <u>+ hæim koma</u> ok sia <u>+ ok</u> <u>finna</u> moðor sina.
95	Ce fu en l'entree d'esté;	<u>+ Nu</u> var þat a andværðo sumre
96	al quart jor qu'il <u>≈ out sojorné.</u>	sem hann <u>≈ hæima huillzk</u> hinn fiórða dag
97	par <u>≈ un matin</u> s'esteit levez,	<u>+ þa</u> stoð hann <u>≈ mioc arlla</u> upp
98	ben s'est vestuz ÷ <u>et aturnez.</u>	<u>+ ok</u> klæddizc dyrom
99	chausez s'esteit ÷ <u>mut</u> richement	<u>+ ok</u> Rikom <u>+ goðom</u> gangværium.
100	÷ <u>cumë a chevaler apent.</u>	
101	braiz, chemisë ot de <u>≠ chensil</u>	skyrta hans ok nesto likams klæði voru af <u>+ huitu ≠ silki.</u>
102	plus blans que n'est flur en <u>≠ avril</u> ;	<u>+ ollu ≠ sumars</u> blome huitare
103	d'un mantel <u>≠ vert</u> ÷ ert afublez,	<u>+ en</u> kyrtill <u>+ hans ok yvirklæði.</u> af hinu <u>bæzta ≠ skarllati.</u>
104	ses esporuns ad demandez,	<u>ok</u> krafðe <u>+ þa</u> spora sina.
105	sun bon cheval ÷ <u>fet demander.</u>	<u>+ ok var þa framm læiddr</u> hinn goðe hæstr <u>hans + með ollum Ræiðar bunaðe</u>
106	pur sei deduire volt munter.	<u>hann vill + astiga hæstinn ok</u> Riða at skæmta sér.
107	Li cheval fu e beus e grantz,	<u>hæstrenn</u> var hinn villdasti ok mykill væxti.
108	<u>≠ mut par fud genz e avenanz</u>	<u>≠ en hann hinn liosasti at allum likam.</u>
109	<u>de cors, de vis e de facun;</u>	
110	÷ <u>n'out en lui nule mesprisiun.</u>	
111	Il est munté sur sun destrer	3. <u>+ SEM</u> hann var astiginn hæstinn

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

- 112 mut out en lui ≠ bon chevaler; þa syndizc *hann* + yvir alla. ≠ hinn friðasti /
Riddare.
- 113 beles gambes ot e beus pez. með fogrum fotum ok friðum + ok væl/
voxnum bæinum.
- 114 Sur ses estruiz s'est apuiez, studdizc *hann* i istigum sinum
- 115 des esperuns point le cheval + ok laust *hann* með sporum hæstinn.
- 116 ÷ tote la vile ≠ contreval; + ok lœypti *hann* hæstinom ≠ uændilega
dala.
- 117 sanz compaignun s'en est issus, + ok for *hann* + með þessom hætti æinn
saman. on felaga
- 118 vers la Blanche Lande venuz. + ok stæfnde þangat + sem menn kalla
huitaskogenn.
- 119 Les arbres veit beus e floriz, + ok sa *hann* + þar marga fagra viði. með
+ laufom ok blomum.
- 120 e des oiseus oït les criz. ok hævir *hann* hœyrt fugla + syngia sua
fagre roddu.
- 121 ÷ Li sanc li remut e tressaut.
- 122 ~ ≈ li corages li munte en haut.
- 123 ÷ grant delit ad d'oïr le chant; at *hann* lysti til at lyða.
- 124 en la forest ≈ se met avant. (122) ~ ≈ snys hugr hans allr. + ok hiarta. ok
allr þottezc *hann* a lofte vera.
- 125 Dedenz la lande ÷ enz el boscage + Siðan ≈ ræið *hann* framm i morkena.
- 126 ot un ÷ seinz hom sun hermitage; J þæim skoge + þar sem þykkastr var
bio æinn æinsæto maðr.
- 127 ≈ Desiré le soleit veer + en ≈ hann var vanr at vitia *hans* + stundum.
aðr en hann fære uttanlændis
- 128 e de sun fruit sovent aver *hann* + þa oft allden + hit bæztta af *honom*
- 129 en s'unfance quant il chaçout i bærnsko sinni. + þa er *hann* for at væiða
- 130 e od sun pere ÷ trespassout. með feðr sinom
- 131 Purpensez s'est qu'il i irra | + ok vill *hann* til hans fara.
- 132 si ≈ le trove, sil parlera. at tala við *hann* æf ≈ hann mætte.
- 133 Quant il erra vers la chapele, + Nu sem *hann* kom at hinni + gulo kapello.
- 134 garda, si vit une peucele + þa læit *hann* + æigi fiarre mœy æina.

135	vestue d'une purpre <u>≈ bise</u>	+ <u>mioc friða ok væl klædda. með ≈ brunaðo</u> purpura.
136	e d'une mut bele chemise.	ok yvir i + <u>huitum skinnkyrtli + með fogrum</u>
137	La colur ot blanche ÷ <u>e rovente.</u>	<u>ok huitum yvir lit. + mio um mitt</u>
138	e de cors fu <u>≈ ben faite ÷ e gente;</u>	<u>≈ ok hin fægresta</u> at likams væxti.
139	sanz guimple esteit echevelee	bæro hofðe með + <u>fogrum</u> harflettingum.
140	e nu pez ÷ <u>feu</u> pur la rosee.	+ <u>en</u> bær fœtt gecc hon at doggen + <u>skylldi</u> <u>ræinsa fœtr hænnar.</u>
141	A une <u>≈ funteine</u> veneit	<u>ok</u> gecc hon til <u>≈ kælldunnar með</u>
142	÷ <u>ke</u> suz un grant arbre surdeit;	upp uællande vatne. undir æinum myklom viði
143	dous bacins ÷ <u>d'or</u> tint en ses meins.	+ <u>ok</u> baro + <u>tvær ≠ mœyiar</u> munnlaugar.
144	Li chevalers n'ert <u>≈ pas vileins;</u>	+ <u>En</u> Riddarenn var <u>≈ hinn hirðlegste.</u>
145	÷ <u>a pié</u> desent, si <u>≈ l'a saisie,</u>	+ <u>ok</u> liop + <u>þægar af hæsti sinum</u> ok tok upp <u>≈ mœyna.</u>
146	il en vodra fere s'amie;	+ <u>ok</u> villdi hana gæra unnasto sina.
147	÷ <u>sur la freche herbe</u> l'ad cochee,	lagðe hana niðr
148	jo quid qu'il l'eüst <u>≠ asprisvee</u>	<u>≠ ok myndi nesta hava læikit ser við hana.</u> sua sem ec hygg.
149	quant ele li cria merci:	þa er hon bað <u>hann</u> miskunnar ser
150	– Chevalers, tollez vus de ci;	Riddare + <u>kuað hon.</u> far brott hæðan.
151	ne serrez gairez avancez	þat er þer ængi fræmð + <u>ne frægð</u>
152	si de mun cors me honitez.	at þu spillir likam <u>minum</u>
153	÷ <u>N'i faites nule mesprisiun.</u>	
154	laissez m'estre pur gueredon.	lat mec væra + <u>kyrra</u> ok scal ec væl ambuna þer
155	Jo sui od une damaisele,	Ec em með æinni fru + <u>harðla friðre</u>
156	el secle n'at nule si bele.	i + <u>ollum</u> hæimenom finnzc æigi fægre.
157	Jo la vus ferai ja veer;	ec scal nu + <u>bratt</u> syna þer hana.
158	si vus estes de ÷ <u>tel poer</u>	ef þu ert til + <u>kuænna fœrr</u>
159	<u>≈ gardez</u> qu'el ne vus eschap mie	<u>≈ lat</u> hana æigi komazc i fra þer
160	pur nule ren k'ele vus die.	saker ængarra þæirra orða er hon mæler til þin.

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

161	Si de li estes ÷ <u>ben</u> amez,	+ <u>bui</u> at ef hon fæstir ast sina a þér.
162	pur neent seriez ≈ <u>esgarrez</u> :	þa værðr þu alldregi ≈ <u>fatœkr.</u> + <u>ne annars þurvi.</u>
163	assez avrez or e argent	<u>hon</u> hævir sua mykit gull ok silfr //
		+ at eigi þarf at lata þic skorta.
164	tut a vostre comandement.	<u>sva mikit sem þu villt hafa</u> allt man hon lata
		i yðro vallde vera
165	Ne ≈ <u>quidez</u> pas que jo vus mente,	haf enga ≈ <u>grunsemd a mer</u> at ec livga at þér.
166	÷ e si ≠ <u>ce</u> ne vus atalente,	Ef ≠ <u>hon</u> hugnar þér eigi.
167	a mei ne poez vus ≈ <u>faillir</u> :	+ <u>þa</u> skal ec þér eigi ≈ <u>syniazc.</u> + <u>hvar sem ec em.</u>
		(169) ~ ver urvggr um mic.
168	jo ferai ÷ <u>tut</u> vostre pleisir.	ec skal gera þat sem þer licar.
169	~ ÷ <u>Tut</u> aseür seiez de mei;	
170	jo vus afi la meie fei,	Se + <u>kvað hon</u> her trv mina.
171	≈ <u>aiderai vus a grant bosoing.</u>	≈ at ec skal hallda þat sem ec heit þér.
		+ <u>At visu</u> skal ec trva þer. ok þinu male
172	ou seit de pres ou seit de loing.”	hvert sem þu ert ner eða fiarre.
173	Quant Desirez l’oï ≈ <u>parler</u> ,	4. + <u>Nv</u> sem + <u>herra</u> desire heyrðe ≈ <u>þessi orð hennar.</u>
174	si la leissa ≈ <u>atant</u> ester.	þa let <u>hann</u> hana vera ≈ <u>kyrra.</u>
175	La meschine ≠ l’ <u>ameine dreit</u>	+ <u>En</u> mæren ≠ <u>rann</u>
176	la ou sa damaisele esteit;	þingat sem frv hennar var
177	÷ <u>ço fu</u> dedenz une foillee.	i + <u>liosvm</u> laufskala
178	Sur un ≈ <u>bon</u> lit s’ert apuiee;	+ ok hallaðezc hon at einni ≈ <u>fagre</u> reckiv.
179	la coilte fu a ≠ <u>eschekers</u>	≠ <u>hvitillinn</u> + er a la <u>reckivnni.</u> var gorr af
180	de deus pailles ÷ <u>ben faiz</u> e chers,	tveim dyrvm pellvm.
181	e ÷ tut ≈ <u>pareit la flur novele.</u>	ok + <u>iaðarenn</u> ≈ <u>umhveruis laufvm saumaðr.</u>
182	Devant li sist une pucele.	+ <u>En</u> firir henni sat + <u>su hinn friða</u> mær.
183	Cele qui Desiré mena	er desire hafðe + <u>þangat</u> leitt.
184	de loinz s’estut, ≈ <u>si</u> l’apella:	+ <u>Sem hann</u> stoð fiarre. + <u>þ<a></u> kallaðe
		≈ <u>mæren</u> a <u>hann</u> + ok <u>mællte</u>
185	≈ “ <u>Vassal</u> , fet el, regardez ≈ <u>ça</u> :	≈ <u>þu maðr</u> kvað hon. lit ≈ <u>hingat</u>

186	dedenz cele foilee la	(187) ~ + <u>ok</u> ≈ <u>se þat</u> sem ec hét þér. tac her unndir laufom þessum.
187	~ ≈ <u>pernez</u> ço ke jo vus pramis.	
188	Veïstes vus unk si bel vis,	+ <u>þa frov er þu</u> satt alldre friðare annlit.
189	si beles meins, ne si beus braz,	+ <u>alldre</u> sva fagnar hemndr ne sva vel vaxna armleggi
190	ne si gent cors vestu a ≈ <u>laz</u> ,	ne sva friðan licam. ≈ <u>i klæðom</u> lagðan.
191	plus beus chevoils ne plus dulcez	ne friðare hár. ne hœgre at hanndla.
192	≈ <u>plus assemez ne meuz treciez?</u>	≈ <u>ne betr samanndi kvenmannz hofði.</u> <u>með sva fogrvm harflettom.</u>
193	Unques ne fu si bele nee.	alldre var onnvr iam frið + <u>alen ne</u> fœdd
194	÷ <u>Ben</u> me sui vers vus aquitee;	+ <u>Nv</u> hevi ec leyst mik + <u>kvað hon af þui sem</u> <u>ec hét þer.</u>
195	alez avant, ne dotez ren,	Gac + <u>nu</u> fram + <u>oc</u> óttazc ecki.
196	≈ <u>mut ad en vus proesce e ben.</u> ”	≈ <u>ei skortir þec reysti ne drengskap.</u>
197	≈ <u>Desiré</u> l’oi, cele part vet,	+ <u>Sem</u> ≈ <u>hann</u> hafðe heyrnt + <u>orð hennar</u> + <u>þa</u> gec <u>hann</u> þangat.
198	sun bon cheval estraier lait.	+ <u>ok</u> festi þann hinn goða hest sinn.
199	Quant la pucele l’ad veü,	+ <u>þegar</u> sem hinn + <u>rica</u> mær leit <u>hann</u> .
200	÷ <u>n’i a neent plus atendu:</u>	
201	fors de la foillee s’en ist	+ <u>þa</u> flyðe hon + <u>brotz</u> ór laufskala sinvm
202	en l’espece del bois se mist.	+ <u>ok</u> komz vmdan + <u>þangat</u> sem skogrinn var þiuckaztr.
203	Desirez ÷ <u>s’est alé après.</u>	+ <u>En herra</u> desire
204	<u>veüe l’ad e sui adés:</u>	
205	mut fu igneus, ÷ <u>pas ne se feint.</u>	+ <u>oflugr ok diarfr ok hinn</u> skiotasti a fœti.
206	<u>assez hastivement l’ateint:</u>	
207	par la mein destre la saisi,	gat + <u>þegar</u> tekit hana i hœgre hond hennar.
208	≈ <u>avenantment</u> parole a li;	+ <u>ok</u> mællti til hennar ≈ <u>bliðvm orðvm</u> + <u>ok</u> <u>hogværom.</u>
209	“Bele, fait il, parlez a mei,	+ <u>þu</u> hin friða kvað <u>hann</u> rœð við mec.
210	pur quei fuez a tel ≠ <u>deffrei?</u>	hui flyr þu + <u>unndan mér</u> með sva + <u>mikilli</u>

211	Chevaler sui de cest païs,	<u>≠ ras.</u>
212	÷ vostre <u>hom</u> serrai e vostre amis;	ec em einn riddare + <u>fæddr</u> i þesso / fylki
213	~ pur vostre druerie aver	ec skal þinn vera unnaste.
214	vus servirai a men poeer.”	Ek skal + <u>astsamlega</u> þiona þér (213) ~ at
		eignazc astar þocca þinn. (214) eftir + <u>ollum</u>
		mætti minvm.
215	La pucele l'en mercia,	Mæren + <u>þegar hin kurteisasta</u>
216	÷ <u>parfundement</u> li enclina	laut <u>honum</u> (215) ok þaccaðe.
217	e dit ke pas nel refusout,	ok sagðe at hon hafnaðe honum ecki
218	ne sun offre ne dejetout.	ne nitti þui er <u>hann</u> hana bæðe.
219	Ottriee est la druerie;	+ ok iattaðe + <u>honum með goðvilja ok</u>
		<u>staðfestv</u> astar sinnar.
220	<u>~ il fait de li cum de s'amie.</u>	≈ ok leco þau sem þeim licaðe.
221	Une grant pece fu od li,	+ ok var <u>hann</u> + þar mioc lengi með henni
222	mut a envis s'en departi.	+ ok fór nauðigr ifrá henni.
223	Mes el li ad doné cungé,	En hon gaf honum + þa um siðir leyui.
224	si li ad dit e enseigné	ok sagðe honum ok synde.
225	ou il pora od li parler	hvar <u>hann</u> skyllði mega ræða uið hana.
226	÷ e cum il la pora trover.	
227	– Ami, fet ele, Desirez,	Unnasti + <u>goðe</u> sagðe hon desire
228	al Calatir vus en irez;	þu skallt + <u>nu</u> fara til k<a>latir.
229	un anel d'or vus bailleraï,	+ En ec skal fa þér <u>finngr</u> gvll + <u>mitt</u> .
230	e ÷ <u>une chose</u> vus dirai:	ok <u>gæt þess vel</u> . er ec vil þer + <u>nu</u> segia.
231	or vus <u>≠ gardez de meserrer</u> ,	at þu <u>≠ villize</u> ei af annarra <u>kvenna astom</u>
232	÷ si vus <u>penez de ben amer</u> ;	Unn vel + ok trvlega þeirre sem þu villt kosit
		<u>hafa</u>
233	si vus <u>≈ mesfetes de neent</u>	En ef þu <u>≈ gætir þess ei</u> .
234	l'anel perdrez ÷ <u>hastivement</u>	+ þa manntu tyna fingr/gvlleno.
235	e si ço vus seit avenu	En ef sva berr at.
236	ke vus aiez <u>≈ l'anel perdu</u> ,	at þu tynir <u>≈ þui</u> .
237	a tuz jorz mes <u>≠ m'avez perdue</u>	+ þa fær þu <u>≠ þat</u> alldre oftar.
238	÷ <u>sanz recovrer e sanz veüe.</u>	

239	÷ <u>Gardez ke mut le facez ben,</u>	<u>+ sacar enskis lutar er þu kannt at gera.</u>
240	ne vus targez ≈ <u>pur mei de ren.</u>	Ger <u>+ ny vel + kvað hon</u> <u>ok lat ei falla ≈ ferð þina ok skunnda + til</u> <u>kalatirs.</u>
241	Ainz ke vus eüssez m'amur	þui at fyrr en þu toct at <u>unna mer.</u>
242	futes vus de mut grant valor.	<u>+ þa vartu lofsæll af reysti þinni + ok riddara</u> <u>skap ok atgerðum.</u>
243	N'est mie dreiz a chevaler	engvm riddara samir
244	ke pur amur deive enpeirer.”	at fyrirlata frægð sina sacar <u>+ kvenna</u> asta.
245	L'anel li ad mis en sun dei	<u>+ ok</u> færðe hon <u>+ þa</u> fingrgullit a fingr hans.
246	÷ e il la beise e ≈ <u>trait vers sei;</u>	<u>+ Siðan</u> kysti <u>hann</u> hana. ok ≈ <u>hellt henni i</u> <u>faðm sinvm. + ok skilduzc þau þa með</u> <u>mikilli astsemð</u>
247	pus est sur sun cheval muntez,	5. Þvi nest steig <u>hann</u> a hest sinn
248	a sun ostel en est alez.	<u>+ ok</u> reið <u>+ heim</u> til herbyrgis sins.
249	Mut despendi ÷ e <u>mut erra,</u>	<u>upp</u> neytti <u>hann</u> miclum fegiofvm <u>+ ok rikum</u> <u>borðbunaðe</u>
250	≈ <u>de nule ren ne se targa;</u>	≈ <u>ok</u> gerðe allt <u>sem</u> mest til frægðar.
251	plus dona il en un sul meis	<u>Sva</u> at <u>hann</u> gaf meira á einum manaðe
252	k'en demi an ne fit li reis.	en <u>konungrinn</u> a missare.
253	En la contree repeirout,	<u>+ ok</u> for <u>hann</u> <u>+ oft</u> heim i fylki
254	pur s'amie kē il amot;	<u>+ at</u> <u>finna</u> unnastu sina er <u>hann</u> <u>+ yuir</u> <u>hvetvitna unni</u>
255	ensemble parolent sovent,	<u>+ ok</u> <u>funmuzc</u> þau oft ok rædduzc við.
256	tant s'entreamerent ÷ <u>lungement</u>	Sva stoð ast þeirra
257	kē un fiz e un file en out;	at þau gato <u>+ saman</u> svn ok dottor.
258	el ne li dit ne il nel sout.	<u>+ En</u> <u>hann</u> vissi ecki til þess. þuiat hon gat ecki þess fyrir honvm.
259	Une feiz l'ot li rei mandee	Einu sinni sendi <u>konungr</u> eftir <u>honum</u>
260	÷ <u>fors del païs ≈ l'aveit menee</u>	≈ <u>at fylgia ser.</u>
261	<u>ensemble od lui</u> od grant bosoing,	<u>konungs</u> þurftir varo
262	por osteier ≠ <u>merveilles loing.</u>	at taca af ≠ <u>vannda menn</u> er mikit mein <u>gerðu</u> <u>honum.</u>

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

263	Quant <u>≠ il</u> esteit en repeiré	<u>+ en er ≠ konungrinn</u> var a<f> for kominn.
264	Desiré prent ÷ <u>del roi</u> congé;	<u>+ þa</u> toc desire leyui <u>+ heim</u>
265	en sa terrë en est alez	at fara // aftr i fylki sitt
266	a Calatir, ou il fu nez.	kalatir þar sem hann var fœddr
267	La <u>≠ nuit</u> qu'il vint, i sojorna,	Um <u>≠ kveldit</u> sem hann var <u>+ heim</u> kominn. <u>+ þa</u> huilldizc hann þar <u>+ um nottena</u> .
268	e al demain matin leva;	Vm morgeninn arla stoð hann upp.
269	<u>÷ i</u> est muntez sur sun destrer,	<u>+ ok</u> steig a hest sinn
270	si s'est alez esbaneier	at riða at skemta sér
271	<u>÷ vers</u> la Blanche Lande <u>÷ tut dreit</u>	at hinum huita skogi.
272	ou s'amie trover soleit.	þar sem hann fann unnasto sina.
273	<u>≈ Tut sul</u> , <u>÷ eissi cum jo vus di</u> ,	<u>≈ engi með honvm</u> nema hann einn.
274	sur <u>÷ l'ermitage</u> s'enbati	<u>+ ok</u> kom hann <u>+ þui nest</u> þar niðr
275	ou li seinz hermite maneit	sem sa hinn helgi einseto maðr var
276	ke <u>≈ li chevalers</u> connisseit.	er <u>≈ honum</u> var <u>+ mioc</u> kunnigr.
277	<u>÷ D'une chose</u> se purpensa,	<u>+ ok</u> ihugaðe hann <u>+ þa</u>
278	k'a <u>≈ cel seint home</u> parlera,	at hann vill ræða við <u>≈ hann</u> .
279	si se fera a lui confés;	ok syna honum <u>+ syndir sinar</u> i skrifta gang sinvm.
280	ne set quant il i vendra mes.	<u>+ þui at</u> hann veit ei hvart <u>+ gvð</u> vill lofa <u>honum</u> aftr at koma eða eigi.
281	<u>÷ La porte ovri</u> , dedenz entra,	<u>+ ok</u> gecc hann <u>+ þa</u> inn <u>+ i grasgarðenn</u>
282	en <u>≠ la</u> chapele <u>≈ le</u> trova.	<u>ok</u> fann <u>≈ einseto mannenn</u> i capellu <u>≠ sinni</u> . <u>+ Oc mællte til hans</u> .
283	– Sire, fet il, <u>÷ si sui venuz</u> ,	Herra kvað hann
284	confés voil estre e absolutus.”	ec vil til skrifta ganga. ok taca lausn synda minna.
285	Li hermites lui otteia,	Einseto maðrenn iattaðe <u>+ boen hans</u> .
286	<u>÷ e il s'asist</u> , <u>≠ si</u> li clina;	ok <u>≠ láut honum</u> . <u>+ ok gecc hann þegar til</u> <u>skrifta</u> .
287	ses pecchez li ad descovers	<u>ok</u> sagðe honvm syndir sinar.
288	<u>÷ dunt il</u> esteit seür e serz.	
289	De s'amie li <u>÷ regei</u> ,	<u>+ ok viðskifti sitt</u> ok unnasto sinnar.

290	cumē il vint primes a li.	hverso <i>hann</i> kom + <u>hondum</u> a hana i fyrstu.
291	Li hermites li conseilla,	+ <u>ok</u> gaf einseto maðrenn honum hiolp + <u>heilagrar cristni</u> .
292	sa penitence li charga.	<u>ok</u> heilræðe lagðe fyrir <i>hann</i> .
293	Quant fut asoluz e seinez,	Sem <i>hann</i> hafðe signat sec. ok beðit fyrir ser.
294	a sun cheval est repeirez,	+ <u>þa</u> gecc <i>hann</i> aftr til hestz sins.
295	÷ par l'estru munte e tent le frein.	
296	ses deiz esgarde e ÷ <u>pus</u> sa mein;	+ <u>ok</u> leit <i>hann</i> a fingr sina. ok a hond.
297	n'≠ <u>aveit</u> mie de sun anel,	+ <u>ok</u> ≠ sa + <u>þa</u> eigi fingr gvllit.
298	÷ <u>sachez que</u> ≈ pas ne li fu bel.	+ <u>ok</u> ≈ vox <u>þa</u> harmr hans.
299	Ben s'aparceit qu'il ot perdu,	+ <u>þuiat</u> < <i>hann</i> > fann at tynz hafðe + <u>fingr/</u> <u>gvllit</u> .
300	unkes mes si dolent ne fu.	Alldri var <i>hann</i> fyrr sva rygr.
301	÷ <u>D'eluec s'en part, plus n'i esteit:</u>	
302	hastivement cele part vait	+ <u>ok</u> skvndaðe þann/nog sem <i>hann</i> var vanr at koma.
303	ou s'amie quidout trover,	at finna vnnasto sina. ok hugðe þat at hon mynde þar vera.
304	~ kë il vodreit a li parler.	
305	Trestut le jor i demora	+ <u>ok</u> dvaldezc þar allan daginn. (304) ~ + <u>ok</u> villdi rœða við hana
306	qu'il ne la vit, n'a lui parla.	+ <u>En</u> hvarki sa <i>hann</i> hana ne rœdde við hana.
307	÷ <u>Quant il ne pot parler a li,</u>	
308	<u>mut par se tint a malbailli.</u>	+ <u>þa</u> mællte herra desire.
309	– Bele amie, fet ≈ <u>Desirez,</u>	Hin friða unnasta + <u>min</u> qvad ≈ <i>hann</i> .
310	÷ <u>ou estez vus? Quant me ≠ verrez?</u>	Hui ≠ <u>kœmr</u> þu ei til min.
311	÷ <u>Estez vus corucee a mei?</u>	
312	<u>Morir m'estut si ne vus vei.</u>	
313	Vostre anelet m'avez tollu,	þu hevir frá mér tekit fingrgullit.
314	÷ <u>ben</u> sai que par vus l'ai perdu;	Ec veit at þu <hevir> þui valldet at ec hevi þui tynt.
315	ja mes n'avrai joie ne heit,	Alldri man ec fa ro eða huggan + <u>þessa</u>

316	÷ <u>alas! chetif!</u> kē ai mesfet?	<u>heims kvað hann.</u>
317	Ja vus eim jo sur tote ren;	Hvat heui ec misgort.
318	certes, ne fetes mie ben.	ec ann yðr + <u>frv</u> yuir hvetvitna.
319	~ ≠ <u>Li hermites me</u> confessa,	At sonnv gerer þu ei rett + <u>til min.</u>
320	unques de vus mal n'i parla,	Alldregi nittaða ec þer
		(319) ~ + <u>þa er ≠ ec</u> gecc til skrifta við
		<u>≠ einseto mannen.</u>
321	de mes pecchez requis pardon;	+ <u>Nu</u> bið ec þic at þu miskunnir þvi er ec hevi
		misgort
322	si jo ai fet ultre raisun,	ef ec heui nockoð brotet i moti þui er rett er.
323	bele, ne vus en corucez,	Hin friða + <u>kvað hann</u> reiz mér eigi.
324	ma penitence m'enchargez.	legg slica skrift a mik sem þv villt /
325	Ço ke li hermites me dit	þat sem einseto maðrenn talde fyrir mer
326	e les ≈ <u>enjuines</u> qu'il m'aprit:	≈ <u>fostur</u> þær er hann lagðe a mic.
327	a vostre plaisir les lerrai	+ <u>þa</u> skal ec fyrir lata ef þer þat betr þyckir.
328	e vos comandemenz ferai.”	ok lyðnaz + <u>ollum þinum</u> boðvm. + <u>i ollum</u>
		<u>minvm atferðvm.</u>
		6. + <u>þA er hann</u> bað ok beiddiz með <u>hinvm</u>
		<u>bliðaztom orðvm er hann kunni mæla vndir</u>
		<u>lyðni ok eftirlæte hennar.</u>
329	Ne li sout tant merci crier	<u>ok</u> sva oft sem hann bað miskunn af henni.
		+ <u>þa</u> tioðe <u>honvm</u> allzecki.
330	k'ele vousist a li parler;	þuiat hon villde + <u>ei sia hann ok</u> ei ræða við
		<u>hann.</u>
331	mut est dolent en sun corage,	+ <u>ok fyrir þui</u> var <hann> + <u>ollum</u> hug ryggr
332	÷ <u>durement</u> maldit l'ermitage	+ <u>ok</u> bolvaðe <u>hann</u> + <u>þa</u>
333	e l'ermite ÷ <u>qu'il i trova</u>	einseto <u>manninvm</u> (332) ok staðenom + <u>ok</u>
		<u>ollum fortalvm hans.</u>
334	e la buche ≈ <u>dunt il</u> parla,	ok <u>munni</u> þeim ≈ er <u>slict</u> mællte.
335	tuz ceus ke consenti li unt,	+ <u>ok</u> <u>ollum</u> þeim er + <u>hans vitia.</u>
336	÷ <u>ne ki jamés i parlerunt.</u>	<u>ok</u> hans ræðvm fram hallda.

- 337 Quant veit que ne li ad mester, Siðan sem *hann* sa +ok fann at ecki tyði þar at standa.
- 338 ÷ arere l'estut repeirer;
339 a Calatir s'en vait arere. + þa stefndi *hann* + heim til calatir.
- 340 Mut est dolenz ÷ de grant manere,
341 del dul qu'il ad s'en pesanti, + hugsyttar ok harms fvllr af þeim + micla angre + ok uru er *hann* bar + i hug sinvm.
- 342 ÷ en poi de tens en maladi;
343 sa ÷ grant joie met en tristur, Mioc þyntizc *hann* ok gerðizc mioc sivr.
+ með þessvm hætti snœriz huggan *hans* i harm.
- 344 e sis ≈ chanz est ÷ turnez a plur. ≈ Gleðe *hans* i grat.
+ leicr *hans* i mislican. ast *hans* i angr. sœmd *hans* i sorg. atgerð *hans* til enskis. afl *hans* i vmát. Sialfr *hann* i sottar kvöl ok kvein.
hann var i þuisa | angre vel sva tolfmanaðe.
+ ok leto + þa allir sem *hann* være farenn.
- 345 Un an enter e plus langui,
346 trestuz le tenent a peri.
- 347 ~ ÷ Tuz diseient qu'il se moreit,
348 e il meïmes le diseit. ok sialfr sagðezc *hann*
(347) ~ dauðvenn.
- 349 Al chef de l'an qu'il out jeü,
350 ÷ oiez cum il est avenu: + Nu sem þeir tolf manaðer varo liðnir
+ siðan *hann* varð sivr
þa bar sva at
- 351 ~ ≈ un jor le leisserent dormant
352 si esquier e si sergant; at skialldsveinar *hans*. ok þionastomenn
(351) ~ gengv frá honvm ≈ i einvm tima
meðan *hann* svaf.
- 353 ÷ tuz sunt alé esbaneier,
354 ke ne l'osouent esveiller.
355 Quant il aveit ≈ assez dormi, Sem *hann* hafðe ≈ lengi sovit.
356 esveilla sei e ÷ esperer. + þa vacnaðe *hann* ok + vppsettizc.
357 D'une chose s'esmerveilla: + ok þótti honum þat kynlect
358 ke suls esteit; mut li pesa. + ok mislicaðe *honum þat* mioc. at *hann*

	<var> + <u>sivcr ok</u> staddr einnsaman.
359 Si cum il ert en tel ennui,	Sem <i>hann</i> var i þessarre ihugan.
360 s'amie vint parler a lui.	+ <u>þa</u> kom <i>vnnasta</i> hans at rœða við <i>hann</i> .
361 Il la conuit e esgarda;	+ <u>ok</u> kennde <i>hann</i> hana + <u>þegar</u> ok hugði
	+ <u>lengi</u> at <i>henni</i> .
362 de la joie quë il en a	af þeirre hvggan er þa fecc <i>hann</i>
363 sur sun cute s'apuie al lit.	hallaðizc <i>hann</i> a olnboga sinn. i reckivmni.
364 Ele l'apele, si li dit:	+ <u>þa</u> kallaðe <i>hon</i> a <i>hann</i> ok mællte.
365 "Desirez, tu ies malbailliz,	desiret + <u>kvað</u> < <i>hon</i> > mioc ertv + <u>nv</u> faremn.
366 ÷ <u>tut</u> afolez e ÷ <u>tut</u> periz.	fœlltr ok spilltr.
367 Purquei morez tut a essient?	hui villtv deyða þic sialfr.
368 Efforce tei; ne vaut neent.	þat er engv nyt costa viðr at rettazc.
369 Si jo t'ai lungement haï,	+ <u>Nu</u> hevi ec lengi hatað þec.
370 ÷ <u>certes</u> , tu l'ad ben deservi;	+ <u>ok</u> þo hevir þu sialfr valldet.
371 tu te fesis ≈ <u>de mei</u> confés,	þu gecc til skrifta ok sagðir vpp ≈ <u>syndir</u>
	<u>ockrar</u> .
372 si ne recoveras ja mes.	+ <u>Nu</u> fær þu all dri siðan + <u>fingrgvllit</u> sem þu
	fyr hafðer.
373 Esteiez tu de mei chargez?	þótti þer sva þungt lass + <u>i ast</u> minni.
374 ≈ <u>Co</u> ne fu pas si grant pecchez;	ei var ≈ <u>viðskifti ockat</u> hofvð synd //
375 jo ne fu unques espusee,	þui at all dre var ec + <u>manni</u> pusat.
376 ne fiancee ne juree,	+ <u>ok</u> all dre gaf ec <i>manni</i> trv mina hiuskaps
	handzolum.
377 ne tu femme espusee n'as,	þu at ok enga spusu.
378 unques nule n'en afias.	+ <u>ok</u> all dre festir þu þer kono.
379 Quant tu confessiun quereies	+ <u>Nu með þui kvað hon</u> at þu leitaðer þer
	skriftagangs + <u>at þarfleyso</u> .
	<u>þa ertv varla froðr maðr</u> .
380 ÷ <u>ben sai ke de mei partireies</u> .	
381 Ke valt li pecchez a geïr	þui at ecki tioar skriftagangr.
382 deci ke hom le voille guerpir?	þeim er eigi vilia af lata syndvm sinum.
383 ÷ <u>Soventes fez</u> as tu doté	+ <u>Sva</u> ihugar þu
384 ke jo t'eüsse enfantesmé;	at ec vilia gera þer galldra með udað.

385	<u>÷ n'aies tu ja de ce regard</u>	
386	ne sui mie de male part.	+ <u>En</u> ei em ec þesskonar ilsku vetr.
387	Quant vus irrez desk'a muster	þa er þu gengr til kirkiv
388	<u>÷ la messe oïr e Deu</u> preier,	at biðia + <u>fyrir þer</u> .
389	delé vus me verrez ester	þa skalltu mic sia stannda i hia þer.
390	e le pain beneït user.	ok taca vigt brauð + <u>með þér</u> .
391	Mut avez vers mei meserré;	<u>En</u> þu heuir mikit misgort við mic.
392	pur ço ki tant vus ai amé	+ <u>En</u> ec hevi of mioc elskat þic
393	vus voil faire tant de retur:	+ <u>Nu</u> skal ec sva oft vitia þin.
394	veer me porrez chascun <u>≠ jor</u> ,	at hveriv <u>≠ sinni</u> skall/tu sia mic.
395	<u>÷ ensemble</u> od mei <u>÷ rire</u> e juer.	+ <u>ok</u> leica þer uið mic
396	Leissez vostre dolor ester,	Hætt + <u>nu ok af lat</u> hormvm þinum
397	mes ja <u>÷ certes</u> plus n'≈ i avrez,	alldri fær þu ≈ <u>mein</u> + af <u>mér</u>
398	ne confessiun n'en querrez.”	sa er leitar skriftagangs + <u>ok uppsegir syndir</u> <u>ocrar</u> .
399	Li chevalers li respondi:	þa svaraðe riddarenn henni.
400	“Bele ≈ <u>amie</u> , vostre merci.	Hin friða ≈ <u>frv</u> + <u>min kvað hann guð þacki</u> þer
401	<u>÷ De tant cum vus me confortez</u> ,	
402	sui jo garriz e trespassez.	+ af þessarre vitian þinni
403	Unques de ren n'oi si grant hait.”	em ec huggaðr ok heill.
404	<u>÷ Il la beisë</u> ; atant <u>≠ s'</u> en vait,	alldri fyrr fec ec sva mikinn fagnað.
405	<u>÷ e il remeint joius e lez</u> ;	þui nest + <u>hvarf ≠ hon</u> ok for brott.
406	≈ <u>tut est gariz</u> , <u>÷ tost est haitez</u> ,	(407) ~ af þessum fagnaðe
407	~ pur la joie quë il atent	≈ <u>hvarf sótt hans</u> .
408	est trespasé de <u>÷ grant</u> turment.	+ <u>ok</u> mincaðu harmar <u>hans</u> + <u>ok hugsottir</u> <u>Siðan sem honum bættizc</u> .
409	Quant il vait al muster orer,	<u>ok hann</u> var + <u>fóer</u> til kirkiu at ganga.
410	s'amie vait lez lui ester	+ <u>þa</u> sa <u>hann</u> unnastu sina standa i hia sér
411	e le pain beneït manger	ok taca uigt brauð + <u>með ser</u> .
412	e la croiz <u>≠ fere</u> e <u>≠ lui</u> seigner;	ok <u>≠ stannda fyrir</u> <u>crossenom</u> ok signa <u>≠ sic</u> .

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

- 413 a li parole asez sovent. + ok ræddi hon + þa sva oft uið hann + sem honum licaðe
- 414 Trespassé est, nul mal ne sent, ok batnaðe honum + þa skiozt ok bættizc. at hann kendi ecki sottar.
- 415 eire e despent si cum il fit hann hellt þa slict kostnaðe vpp sem fyr gerðe hann.
- 416 ainz que s'amie le haïst. aðr en unnasta hans reiddizc honvm.
- 417 Li rais l'aime par grant amour, 7. Konungrenn unni honum með fullkominni astsemd + ok ubrigðelegre vinattu.
- 418 ne part de ≈ lui ne nuit ne jor. ok dvaldizc hann + þa með ≈ konunge netr ok daga.
- 419 ÷ Une feze alerent chacer, + ok bar þa sva at hann for með honum. a veiðar
- 420 en la forest esbaneier, i morkena. at skemtan sinni.
- 421 arcs e seetes funt porter, + ok varo + þa færðir þeim bogar ok orvar at skiota dyr i ≈ morkinni. |
- 422 as ≈ aceintes volent berser. konungrenn ok desire
- 423 Entre le rei e Desiré namo / baðer staðar vnndir einum miclvm ≈ viði.
- 424 lez un grant ≈ fust sunt aresté, + ok skutu þeir baðer i senn at einum hirti.
- 425 a un ÷ grant serf anbedui traient; + ok gato þeir hvarki sært hann ne drepit.
- 426 il ne l'oscient ne ne plaient. + ok komo niðr skeyti þeirra skamt ifrá þeim i grasvollinn. sva at baðir þeir sa.
- 427 Lur setes pres dē eus chaïrent + ok þottozc þeir + baðer suivirðir ok spottaðer
- 428 desur l'erbe, si qu'il les virent. ≈ at hiortrinn komzc usarr vnndan þeim.
- 429 Mut se teneient a escharni ok castaðo þeir + þa bogum sinum ok toco af benzlvm.
- 430 ≈ de ço qu'il aveient failli; + ok toco orvar sinar
- 431 lur arcs gettent e funt destendre; þar sem þær varo niðr fallnar
- 432 lur seetes voleient prendre + þa mællti desire.
- 433 la ou ÷ il les ÷ virent chaïr;
- 434 ÷ ne purent trover ne veïr.

435	≈ – Deu! dit ≠ li reis ÷ a Desiré,	≈ at visu ero þetta kvað ≠ hann
436	nus sumes tut enfantesmé.	sionhverfingar
437	~ Nos seetes chaïrent ci	
438	~ devant ≠ mes oilz, ÷ si que je cui.	
439	÷ Or n'en pouïms nule trover;	at við finnum ei orvar oclar
		(437) ~ er nv beint her niðr fello
		(438) ~ i augliti ≠ beggia occarra.
440	grant merveille nus deit sembler.”	+ at visu samir ocr unndra þat er við siom
		+ ok uitum sva kynlect vera.
441	Quant il ÷ alouent si parlant,	Nu sem þeir ræddo þetta.
442	devant els virent un ≈ enfant;	+ þa sa þeir einn friðan ≈ svein
443	genz ert ÷ e grant e ben creüz,	vel vaxinn. fagan i asyn.
444	d'une cote ert estreit vestuz	clæddan kyrtli
445	d'escarlette ÷ tote vermeile;	rauðvm af hinu + bezta skallati.
446	si fu beus e granz a merveille.	hann var hinn friðazti + maðr ok mikill vexti.
447	Li ≈ chef ad bel recercellé,	≈ har hans + gult með fogrvum loccum.
448	le vis treitiz e coluré;	annlit hit friðazta með rioðvm lit.
449	les seetes tint en ses meins,	+ ok bar hann + baðar orvarnar i hendi ser.
450	de parler ne fu ≈ pas vilains.	+ ok hann ≈ hinn curteisazti i skipan orða sinna.
451	÷ Tut premerain le rei salue;	heilsaðe fyrst konunginum.
452	sa seete li ad rendue,	+ ok fec homum or sina.
453	a Desiré ≈ la sue rent,	+ en þui nest fec hann desire sina ≈ or.
454	a lui parla mut bonement,	+ ok mællti fogrum orðvm + ok bliðum til hans.
455	– Sire, fet il, tu ies mes pere,	Herra kvað hann þu ert faðer minn.
456	≈ ici m'a enveié ma mere;	Moðir min sendi mic ≈ til þin
457	~ ÷ ensemble od vus ÷ volt ke jo seie,	
458	ke mes parenz conuise ÷ e veie.	at kannazc við frændr mina
		(457) ~ + ok her dveliazc með þér.
459	Quant tu primes a ≈ li parlas	þa er þu ræddir <i> fyrstonni við ≈ moðvr
		mina.
460	en la lande ou tu m'engendras,	a skoginum þa gaztv mic.

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

461	un anelet d'or te dona,	+ ok gaf hon þer + þa fingr gull eit
462	pus le perdis: mut te pesa.	Siðan tyndir þu þui. ok var þer mikill harmr + af þui ok ryggleicr.
463	Ici l'ai aporté od mei;	Nu heui ec her þat + fingr gvll með mér.
464	metez le, ÷ sire, en vostre dei.”	+ ok skalltu lata á fingr þér.
465	Desirez conut ÷ ben l'anel,	+ En desire kennde + þegar fingr gullit.
466	il ad saissis le damaisel,	+ ok toc sveininn
467	entre ses braz ÷ l'estreint e prent,	i faðm ser.
468	~ cil ad beisé ≈ cent fez e cent	+ ok kysti
469	≈ les oilz, le vis e le mentun.	≈ hofuð hans ok hals. munn hans ok kinnr (468) ~ ≈ betr en hundrat sinnum.
470	Li reis e tut si cumpaignun	konungrinn ok allt + hit villdazta hirðlið
471	≈ li beiserent ÷ demeintenant;	kysto ≈ sveininn.
472	al ≈ vallet funt mut bel semblant.	+ ok tóć við ≈ honum vel ok tiggvlega.
473	Al rei reconeut Desirez	+ Oc sagðe + þa desire konunginum
474	ou li ≈ vallet fu engendrez.	hvar ≈ hann var getinn.
475	÷ Ensemblè od ≈ els l'unt mené,	+ ok for hann + þa með ≈ konunge.
476	mut li tenent en grant cherté.	+ ok var vel latinn + af hverium manni.
477	≈ Desirez l'aime e tent si cher,	≈ faðer hans unni honvm. ok hafðe hann sér hinn kærastaz //
478	ne pot ne nuit ne jor ≠ leisser.	+ ok matte hann hvarki ≠ sova netr ne daga.
479	Quant ot dous meis od ≈ li esté	8. SEM hann hafðe verit með ≈ feðr sinum tva manaðr
480	e coneü sun parenté,	ok cannaz við + foðvr sinn ok frændr
481	un jor fu par matin levez,	+ þa einn dag reis hann arla upp
482	si s'ert vestuz ÷ e aturnez,	ok klæddizc.
483	sor sun chaceür est muntez;	
484	devant sun pere esteit alez	+ oc gec hann + þa firir foður sinn
485	si cum il veneit del muster,	sem hann kom frá kirkiu.
486	munter voleit sur ≠ un destrer,	+ ok villdi + þa stiga a hest ≠ sinn. + ok mællti þa sveinnin til foðvr sins.
487	– Sire, fet il, entent a mei.	Herra kvað hann skilit orð min.
488	Je veng prendre congé a tei;	Ec vil taca leyui af yðr

489	a ma <u>≈ dame</u> m'estut aler	+ <u>ok</u> fara til <u>≈ moðvr</u> minnar.
490	jo ne pus mes ci demurer.”	+ <u>þui</u> at ec ma eigi her lengr vera.
491	≠ – Avoi! ÷ beu <u>fiz</u> , fet <u>≈ Desirez</u> ,	≠ <u>nei</u> sagðe <u>≈ faðir hans</u> .
492	pur les seinz Deu ne me ociez!	<u>firir</u> gvðs sakar hui villtv + <u>fyrir</u> koma <u>mér</u> <u>ok</u> drepa mic.
493	Certes, meuz vodreie morir	At sonnv villda ec helldr deya
494	ke vus veie de mei partir.”	+ <u>en</u> sia þic skiliazc við mik.
495	– Sire, fait <u>≈ il, faire l'estut</u> .”	herra kvað <u>≈ sveinnenn</u> . Ec ma <u>engvm</u> costi <u>her lengr dveliaz</u> .
496	Li cheval ÷ <u>point</u> e il se muet,	+ <u>ok þegar</u> leypde hann hestenom.
497	÷ tuz de galops de li s'en part.	
498	<u>≈ Desirez</u> ÷ <u>munte</u> , ki est tart	+ <u>en</u> <u>≈ faðer hans</u> + <u>fylgde honum ok þottezc</u> of seinn vera
499	k'il ait sun fiz <u>≠ aparceü</u>	at <u>hann</u> gat <u>≠ ei fylgt</u> syni sinvm.
500	kë il le crent aver perdu.	þui at <u>hann</u> ottazc at <u>hann</u> tyni <u>honum</u> . <u>+ Nv reið hann sem skiotazt</u> .
501	~ Sovent l'apele par sun nun,	
502	après li vait a esperun,	sva at + <u>iafnan</u> lét <u>hann</u> hestenn spora kenna. (501) ~ Oft nefnde + <u>faðer hans</u> <u>hann</u> .
503	s'il li prie k'il s'arestast	ok bað <u>hann</u> biða sin
504	e ÷ k'un <u>petit</u> a li parlast.	at ræða við <u>hann</u> .
505	Mes <u>≈ cil</u> ne l'en ad pas creü,	En <u>≈ sveinnen</u> gaf ei <u>gaum</u> orðom <u>hans</u> .
506	tant ad sun dreit chemin tenu	stefndi réttleiðes.
507	qu'il est en la forest entrez.	+ <u>ok</u> kom þui nést i morkena.
508	Tote jor le suit Desirez;	+ <u>Nu sem</u> desire hafðe fylgt <u>honum</u> allan dag.
509	quant ço vint a l'anutement,	þa toc at + <u>kvellda</u> . ok natta
510	li vallez eire durement	+ <u>ok</u> skvndaðe <u>hann</u> + <u>þa</u> ferð sinni sveinnen.
511	e Desiré mut se hasta,	En desire sem <u>hann</u> matti skiotazt + <u>eftir</u> <u>honvm</u> .
512	tant que ses bons chevaux s'esta,	til þess er hestrinn liop
513	a un grant <u>≈ arbre</u> c'est hurtez,	i einn mikinn <u>≈ við</u> . ok nauð + <u>hofði sino</u>

514	arere chet tut reversez.	<u>mioc fast</u>
515	A pé se met, <u>≈ sun cheval</u> meine,	sva at <i>hann</i> fell opinn aftr. <u>+ ok steig hann + þa</u> af <i>honum</i> . ok leiddi <u>≈ hann + eftir sér.</u>
516	cel jor ot il travail e peine.	<u>ok hafðe þann dag + mikit</u> erveðe ok vesolld.
517	<u>≈ Sun fiz</u> deperdi <u>≈ Desirez</u> ,	<u>+ Nu</u> misti <u>≈ hann sveinsens</u>
518	ne set quel part il est turnez.	<u>+ ok</u> vissi <i>hann</i> ei hvert <i>hann</i> stefndi.
519	N'a gueres par le bois alé.	<u>+ En</u> er <i>hann</i> hafðe riðit at sk<o>genom.
520	<u>÷ un poi</u> sur destre ad esgardé,	<u>+ þa</u> leit <i>hann</i> a hœgre hond sér
521	suz un cheine <u>÷ lez e foilu</u> ,	vmdir eic einni
522	un feu <u>÷ ad choisi e veü</u> .	<u>+ mikinn</u> elld.
523	<u>Savez quei Desirez</u> quida	<u>+ ok</u> hvgði
524	<u>÷ quant il le feu vit e trova?</u>	
525	Ki alques riche hom <u>≈ i</u> geüst,	at þar være nockor ríkr maðr <u>≈ i landtiallde</u>
526	kē el demain chaser deüst	sa er um morgenen villdi at veiðvm fara.
527	e le jor i eüst chacié,	eða hafðe þann dag at veiðum faret.
528	mes illuec li fut anutié.	ok firir þui at <i>hann</i> var <u>+ þar</u> nattaðr.
529	~ A <u>÷ la clarté del feu ÷ qu'il veit</u> ,	
530	cele part vait a grant espleit.	<u>+ þa</u> skumdaðe <i>hann</i> (529) ~ til ellzens.
531	Un neim i trove sulement,	<u>+ ok</u> fann þar dverginn einnsaman
532	vestu de paille estreitement;	vel klæddan goðom pellum.
533	peivre soudout <u>÷ en un morter</u> ,	<u>+ ok sat ok</u> stappaðe pipar.
534	hastez quisseit sur le bracer	<u>+ ok</u> hafðe steic við elld
535	d'un sengler <u>≈ parcreü</u> e grant.	af einvm villi gellti miclum oc / <u>≈ feitum</u> .
536	Desirez est venu <u>≈ avant</u> ,	<u>+ i þui</u> kom desire <u>≈ at dvergenom</u>
537	le neim salue ducement,	<u>+ ok</u> heilsaðe dvergenom fogrum orðvm <u>+ ok bliðom.</u>
538	mes il ne li respunt neent.	En <i>hann</i> svaraðe honum engv.
539	Il leist le peivre <u>÷ e li morter</u> ,	<u>+ ok</u> let stannda piparemm.
540	si curut prendre le destrer;	ok liop at taca hestimm
541	<u>÷ a une part l'aveit mené</u> ,	
542	<u>puis si li ad le frein osté</u>	

543	e la sele li eslacha,	ok lét af <i>honum</i> soðul.
544	de la freche herbe \approx <u>li dona</u> .	+ ok let <i>firir</i> \approx <i>hestinn</i> nyslegit gras.
545	Al chevaler revet arere;	+ ok gec <i>hann</i> + <u>þa</u> aftr til riddarans.
546	d'herbe e \approx <u>de junc ÷ e de breuere</u>	+ ok bio + <u>þegar</u> af grasi ok \approx <u>einstapa</u>
547	a une cuche ÷ <u>appareillé</u> ,	eina reckiv.
548	~ un ÷ <u>grant</u> tapi d'ovre entaillé	
549	÷ <u>sur la cuche jeta ÷ e mist</u> ;	+ ok yuir breiddi (548) ~ einn cagur með miclvm hagleic gorvan
550	le chevaler ceer i fist.	+ ok lét riddarann þar a sitia.
551	Mes il ne volt a li parler,	En <i>hann</i> mælir ecki til <i>hans</i>
552	sa peiveré revet souder.	+ ok gecc <i>hann</i> ok bio pipar sinn.
553	Quant ÷ <u>li peivres fu ben temprez</u> ,	Sem <i>hann</i> hafðe
554	e li mangers ÷ <u>tut</u> apresez,	+ <u>vel vellt ok</u> buit matenn.
555	dous bacins d'or ÷ <u>en ses meins</u> prent,	+ <u>þa</u> tóç <i>hann</i> tvær munnlaugar af gvlli gorvar
556	une toaile ÷ <u>a son col</u> pent.	+ ok eit + <u>bvit</u> handklæðe. + ok <u>gaf vatn</u> <u>riddaranom</u> .
557	~ Il ad les bacinz coneüz	
558	si tost cume les ad veüz;	+ <u>En</u> þegar sem <i>hann</i> leit (557) ~ munnlaugarnar. þa kennde <i>hann</i> .
559	la damaisele les porta	+ ok varo hinar + <u>somv sem hann sa</u> meyna bera
560	k'en ÷ <u>la lande primes</u> trova.	þa er <i>hann</i> cannaðezc + <u>við vnnasto sina</u> .
561	÷ <u>N'en volt al neim fere semblant</u> .	
562	\approx <u>Cil</u> li mit un dobler devant	\approx <u>dvergrenn</u> lagðe + <u>þa mikinn</u> borduc <i>firir</i> <i>hann</i> .
563	e la salere e les cutels	Siðan sallt disk ok knifa.
564	÷ e <u>pus après dous simenels</u> .	
565	En une grant coupe d'or fin	(565–566) + ok \neq <u>fyllti</u> + <u>þa</u> mikit borðker af
566	÷ <u>li</u> ad li neims \neq <u>porté</u> le vin,	brenndu gvlli af hinv bezta vini.
567	en un esquële d'argent	+ ok lét + <u>piparenn</u> i einn silfr disk.
568	li met les hastes ÷ <u>en present</u> .	ok steicarnar + <u>i annan meira disk</u> .

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

- 569 Li chevalers prist un cotel, þa toc riddarenn knif
 570 del lard tailla un grant morsel; + ok skar af annarre steikenne goðan bita
 571 en la peiveré le moilla, + ok stac i piparenn
 572 al neim l’ofri; il le manga. + ok bavð dvergenom. + ok hann + tóć við ok
 át. + siðan át hann sialfr þui at hann var
hunggraðr.
- 573 Le hanap ÷ ad discoverclé. Siðan toc hann ≠ silfr/keret.
 574 ÷ del vin ≈ l’a primes enbeivré; + ok gaf ≈ dvergenom fyrst at drecca.
+ ok toczc honum þa vel til at <hann> gaf
dvergenom sva vel.
- 575 unkes n’i manga un morsel hann <toc> engan + sva goðan bita
 576 ne li donast autre si bel. at hann gaf honum ei annan iafngoðan.
 577 Li neims li vit si affeité, Sem dvergrenn fann hann sva milldan.
 578 si franc, si bel, si enseigné, Sva friðan. sva siðgoða meðferð.
 579 ne se pot mes avant celer + þa gat hann ei lengr leynt sec
 580 ke ne voillë a ≈ li parler. + ok varð hann at syna ok birta sec
≈ riddaranum + er hann hafðe lengi leynzc.
- 581 – Sire chevalers, fait ≈ li naims. 9. Herra riddare kvað ≈ hann.
 582 n’estes mie ≈ fols ne vileins. + at sonny ertu ei ≈ acrcalla ne cotunga
 583 ben seiez vus ici venus. kyns vel se þu + ok uirðulega her kominn.
 584 Mes que j’en deie estre batuz, þo at ec se barðr sacar þin.
 585 ÷ si vus plest, ≈ a vus parlerai. ≈ vil ec ei lengr hallda þogn firir þér né
leynazc firir þér. |
- 586 ÷ ja defence ne garderai. + Ec vil segia þér þat sem tit er með mér. ok
tigna þic. ok þiona þer.
- 587 Nepurquant jo sui enveiez Ec var + i dag semndr
 588 encuntre vus, ÷ seiez haitez. imoti þér
 589 pur vus herberger e servir;
 590 ben savium vostre venir.” + sacar þess at ver vissum at þu myndir her
 koma.
- 591 Li chevalers li respundi: + þa svaraðe riddarenn honum
 592 “Amis, la vostre ÷ grant merci! vinr + kvað hann gvð þacki þér.

593	ben ait ki vus i enveia,	vel se þeim er þic hengat sennde.
594	e ki de tant me reheita!”	ok sva mioc villdi virða mic.
595	Li neims respunt: “C’est vostre amie	+ <u>Herra</u> kvað dvergrenn // + <u>ei vil ec leyna</u>
		<u>þic lengr. unnasta þin + sende mic hengat.</u>
596	÷ ke vus aime plus ke sa vie.	
597	– M’amie, ÷ <u>Deus!</u> fet ≈ <u>Dessirez.</u>	+ <u>þa mællti desire.</u> Unnasta min + <u>herra</u> kvað
		≈ <u>hann.</u>
598	dunc sui jo ≈ <u>mut ben</u> assemez.	þa em ec ≈ <u>at visu</u> sæll.
599	– Par fei, ÷ <u>sire,</u> ≠ <u>vus</u> dites ver,	þat veit trv min + <u>kvað dvergrenn</u> at ≠ <u>ec</u> segi
		satt.
600	ke jo ferrai a mun poer	þui at <ec> skal til leggja allan mat
601	ke vus porreiz a li parler.	ec skal gera þic at rœða + <u>ok mæla</u> við hana.
		+ <u>þat sem þer licar</u>
602	Si vus volez od mei aler,	ef þu uill mer fylgia.
603	pres de sa chambre vus ≠ <u>metrai</u>	Ec ≠ <u>skal leiða</u> þic sva <at> svefn buri
		hennar
604	si ke sun lit vus musteraí.	at þu skallt mega huilu hennar sía.
605	– Amis, ço dit li chevalers,	Uin kvað <u>hann</u> riddarinn.
606	od vus irrai mut volunters.”	Giarna vil ec fylgia þer
607	Quant del manger furent levé,	Sem þeir varo upp staðner fra mat.
608	li neims ad mené Desiré	+ <u>þa</u> fylgdi desire dvergenom.
609	≈ <u>al chastel</u> ÷ <u>ou sa dame fu.</u>	+ <u>ok ≈ gengo þeir þa baðer til þess er þeir</u>
		<u>komo þar sem bœer einn var. + ok leiddi hann</u>
		<u>hann þa at holl einni sva mykilli ok friðre at</u>
		<u>alldre hafðe hann set aðra iamfriða þeirri. ok</u>
		<u>gengo þeir fram</u>
610	Deske a la chambre sunt venu,	<u>ok</u> komo + <u>þui nest</u> sem eit + <u>mikit</u> svefnhus
		+ <u>var rikulega buit</u>
611	n’i troverent us ÷ <u>ne fenestre.</u>	+ <u>ok funnv þeir</u> engar dyrr
612	fors une sule al chef ÷ <u>a destre:</u>	nema glyg einn ok + <u>mioc</u> hát
		+ <u>Glyggrenn var mikill ok stoð openn</u>
613	≈ <u>dedenz</u> virent cirges ardanz	<u>ok</u> sa þeir
614	dunt li clartez esteit mut granz.	mikit lios (613) ≈ <u>i svefnhuseno.</u> þui at þar

615 Enmi la chambre aveit dous liz
 616 ben aturnez e ben garniz;
 617 dous damaiseles i giseient,

 618 men escient k'eles dormeient.
 619 Li neims apele Desiré,
 620 si li ad \neq tut l'estre mustré.
 621 – Sire, fet il, \div esgardez ça!
 622 C'é vostre amie ki gist la,
 623 ceo e sa suer de l'autre part;
 624 \div entrez laënz, n'aiez regard.
 625 \approx Une meschine i trovez,
 626 jo \approx quid ke vus la conustrez.
 627 \div A chandele cust la pucele
 628 en un bliaud ma damaisele.”
 629 Desirez s'est appareilez,
 630 par la fenestrez saut jonz pez;
 631 mes ne s'est mie \div ben tenuz,
 632 si est devant le lit chaüs,

 633 \div sur le cousté mut se bleça.

 634 tote \div la chambre resona.
 635 La suer s'amie s'esveilla,
 636 \div grant poür ot, si s'escria;
 637 les chevalers ad fait \div lever
 638 hastivement e els armer.
 639 \div Cele ki esveillee fu
 640 e le bliaud aveit cosu.

 641 li chevaler par la mein prist,

brunnv + digr stafkerti
ok i svefnhuseno varo tvær reckivr
 vel bunar ok tigulega.
+ ok lago þar + i þeim reckium tvær + hinar
friðaztu konor.
 hyg ec þær svafo.
+ þa callaðe dverger a desire
 synande honum \neq reckiurnar.
 Herra kvað hann
 þat er unnasta þin er þar søfr.
+ en systir hennar annan veg.

 þar mantu finna þionastu mey \approx hennar.
 Ec \approx veit at þu kant hana.

 þessi mærlit <sic> + riculega clæd.
 desire bioz inn at komaz
+ ok liop baðom fotom i glyggenn.
 ok fyrir þui at hann gat ei halldit sér.
 þa fell hann + or glyggenom. ok kom niðr
 firir reckiuna.

+ En i þui er hann fell þa
þaut mioc ok glumdi miclvm dyn
+ i þui vacnaðe systir vnnasto hans.
+ ok æpte + hare roddv. + hialper. hialper.
þegar hirðen + oll i hollinni
+ klæddezc sem skiotazt ok liop til vapna.

+ En mæren i svefnhuseno liop ok lauc þegar
vpp svefnhuseno
ok toc i hond riddaranom

- 642 fors l'en ameine, si li dist: + ok leiddi hann ut ok mællte + þa.
643 “Sire, le geredon vus rent herra + kvað hon nu gef ec ambvn
644 ke jo vus oi en covenant. þa er ec het + i skogenom.
645 S'en ceste chambre esteiez pris, ef þu værer tekinn i þessu svefn/husi
646 mort seriez, jo vus pleviz. þat trufesti ec þer. at + þegar værer þu
drepen.
- + ok myndi þa frou min reiðazc mer ok alldri
siðan minn vin vera.
- 647 Gardez, pur vostre genterise, En þu gæt sacar kurteisi þinnar.
648 ke jo ne perde mun servise, at ec tyna ei ombon þionasto minnar.
649 se vus ja mes un liu veez Ef/ nockuro sinni + kynni sva at berazc at þu
kæmir i þann stað
650 ke vus rendre le me pussez, er þu megir min minnaz
651 ÷ Sire, ne më obliez mie. + fyrir guðs sakir kvað hon gleym mer + þa
eigi.
- 652 ÷ – Nun frai jo, fet il, bele amie.” Unnasta min kvað hann + ottaz ei þat at ec
biði ei firir þer ef ec verð þar staddr sem ec
megi hiolp veita þer
653 Tant l'ad ≈ la pucele amené ok fylgde ≈ hon honum til þess
654 k'≠ il aveient le neim trové. er ≠ hann kom til dvergsens.
655 ~ Od sa mein ≈ le feru al piz.
- + ok mællti | hon þa reiðom orðum.
656 – Fel ≈ feint, ÷ dit elë, esbaiz! Þu hinn illgiarne + ok hinn dalegi ≈ dvergr.
657 purquei ad ço franc hom trahi? hui villdir þu suikia þenna hinn dyrlega
mann.
(655) ~ + ok laust hon ≈ dverginn með lofa
sinum firir briost honum.
- + ok mællte. fly undan + með honum sem
skiotast mattv.
658 ÷ Alez vus ent, fuiez de ci.” + ok foro þeir + þa eftir með miclum
skunnda
659 Cil s'en revunt grant aleüre, til ellzens + sem þeir mataðozc.
660 a lur feu venent ÷ dreiture. ok kennde desire at hann var skeinndr
661 Desirez se senti bleciez,

		<u>+ mioc.</u>
662	sur <u>≠ la cuche</u> s'est apuiez,	<u>ok</u> hallaðezc a <u>≠ siðu sina</u>
663	mut par se tint a esscharni.	<u>+ ok fann</u> at <u>+ dvergrenn</u> spottaðe <u>hann.</u>
		<u>+ ok nalega komit honum</u> i vandræðe.
664	Quant la clarté del jor choisi,	iafn/skiot sem <u>hann</u> leit <u>+ dag ok</u> dags lios.
665	la sele estraint e pus munta,	<u>+ þa</u> setti <u>hann</u> soðul a hest sinn <u>+ ok gyrðe</u>
		<u>hann</u> fast ok steig a <u>+ bac honum.</u>
666	en sa contree s'en reva.	<u>ok</u> stefnde aftr i fylki sitt
667	Mut fu bleciez sur le cousté	at <u>hann</u> var mioc siðu sar.
668	eissi ad lungement esté,	<u>+ ok</u> var <u>honum þat</u> mioc lengi <u>+ með</u>
		<u>miclum</u> verc. ok <u>meinlætum</u>
		10. <u>+ MioC langre stundo siðan liðinni.</u>
669	tant ke li reis dut curt tenir	<u>þa</u> veitti <u>konungr</u> hirðliði sinu
670	a <u>≠ un</u> chastel a Calatir.	i calatir i castala <u>≠ sinvm.</u>
671	A Pentecuste i ad somuns	<u>+ ok</u> var <u>þat</u> at pikis dogum. <u>≈ konungr</u> bauð
		<u>+ til þessarrar veizlu</u>
672	tuz ses vesins e ses baruns.	ollum sinum <u>+ villdaztom</u> grannom. <u>+ jorlum</u>
		ok <u>lenndum monnvm</u>
673	Alé i sunt tut li plusur,	<u>+ ok</u> komo þangat flestir allir
674	si cum il aiment lur seignur.	sem þeim samde til herra sins.
675	A la feste fu Desirez,	<u>+ ok</u> at þessarre veizlu var desire.
676	ki mut esteit del rei amez.	þui at <u>konungr</u> vnni <u>honum</u> <u>+ yuir alla þa</u> er
		<u>honum</u> varo <u>kærer.</u>
677	~ Quant del muster furent parti,	
678	e le servise ÷ <u>orent oï.</u>	<u>+ Nu</u> eftir hofuðtiðir
		(677) ~ <u>+ þa</u> gengo or kirkiu <u>+ allir menn.</u>
679	si cum manger deveit li reis,	ok <u>konungr</u> skyllði matazc.
680	ja ert asis sur le haut deis,	<u>+ ok ≈ konungr</u> sat i hæstu sáti.
681	par ÷ <u>mi</u> la sale vint errant	<u>+ þa</u> kom <u>inn</u> riðande <u>inn</u> i hollena
682	~ sur une mule ben amblant,	
683	une mut riche damaisele	einn hin friðazta jungfrou
		(682/687) ~ a <u>+ huitvm</u> hesti. <u>hinum</u>
		<u>høegazta.</u>

684	ensemblë od une pucele.	með henni var ok ein jungfrov (682/687) ~ a huitvm mul.
685	Vestues furent richement,	þær varo riculega klæddar.
686	lur dras valent cent marz d'argent;	bunaðr þeirra var betri en hundrat marca brennz féar.
687	~ ÷ <u>dous</u> blanches mules ÷ <u>chevacherent</u> .	
688	<u>e</u> dous ÷ <u>blancs</u> esprevers porterent.	þær baro fram ± þa tva sparhauca
689	~ A merveille les esgarderent	
690	li reis e ≈ <u>cil ke od lui erent</u> .	<u>konungr</u> ok ≈ <u>hirð hans</u> (689) ~ hugðo varndlega at þeim.
691	Beles esteient ≈ <u>sanz mesure</u>	þær varo sva + <u>eincanlega</u> friðar. ≈ <u>at engi</u> <u>hafðe fyrr set þessom iamfriðar</u> .
692	de cors, ÷ <u>de vis</u> e de feiture.	at vexti ok at allre licams fegrð
693	Od eles ot un ≠ <u>damaisel</u> ,	þessum meyum fylgde himn + <u>þriðia ≠ mær</u>
694	en tut le cecl e n'ot si bel.	eigi i ollvm heiminvm fannz ≠ <u>hennar</u> maki at fegrð + <u>ok friðleic</u>
695	Devant le rei sunt aresté,	<u>ok</u> namo staðar fyrir <u>konungenom</u> .
696	l'einznee ad lui rei salué.	Su er ellzt var heilsaðe <u>konungi</u>
697	– Sire, fet ele, atent a mei:	herra + <u>konungr</u> kvað hon skil orð min.
698	jo sui venue ci a tei,	Ec // em her kominn a funnd yðarn
699	ces dous enfanz t'ai amenez.	+ <u>ok</u> fære ec yðr þesse tvau + <u>hin friðo</u> born.
700	A cest vallet armes donez,	Gevið sveini þessum + <u>riddara</u> vapn.
701	ceste meschine conseillez	+ <u>ok</u> gerit slic rað firir meynni + <u>sem þer</u> <u>vilit. ok tign yðarra samir</u> .
702	si ke honur vus en aiez.	Sua at tign yðor sæmdizc af
703	Veritez est jo sui ≈ <u>lur mere</u> ,	At <u>sonnu</u> + <u>kvað hon em</u> ec moðer ≈ <u>þessarra</u> <u>barna</u> .
704	e Desirez, il est lur pere.	En + <u>herra</u> desire faðer þeirra.
705	÷ <u>Volunterz devez conseiller</u>	+ <u>Uel samir yðr firir</u> at sia
706	enfanx a si bon chevaler	<u>friðum</u> bornum sva goz riddara
707	e a tel dame cum jo sui.	ok slicrar frov <u>sem</u> ec em.

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

708	÷ <u>Mut grant</u> honur vus ai fet hui	Sacar tignar yðarrar <u>+ ok sœmdar.</u>
		pui at ec em (710) ~ ≈ <u>hingat</u>
709	ke de ma tere sui meüe	komin or minv larnde.
710	~ ≈ e ci a <u>vostre curt venue.</u> ”	
711	Li reis dit: “Bele jo l’otrei;	<u>+ þa svaraðe konungrinn hinn friða + frov</u>
		<u>kvað hann.</u> Giarna iatta ec þer
712	quanque vus requerez de mei	þat er þu beiðizc.
713	ferei jo a tut mun poeer.	Ec skal gera <u>+ ok frouva</u> eftir mætti minvm.
714	Desendez, si venez seer,	Stig af ok kom at sitia
715	÷ <u>demandez l’eve,</u> e si mangez,	ok matazc
716	ensemblë od nus deduiez.”	með oss. ok skemtið yðr.
717	Ele respunt: “Nel ferai pas,	þat gære ec vist ei kvað hon
718	ma requeste primes feras.	fyr en þer haut þat gort er <ec> bið yðr.
719	Mun ami me fai espuser	latið mic <u>+ nu fyrst</u> pusaz umnasta minvm
720	ke jo l’en voil od mei mener.	<u>+ ok skal hann</u> siðan fylgia mér.
721	Lealment serums assemblé,	<u>+ þui at</u> ec vil bua með <u>honum + at gvðs</u>
		<u>logum.</u>
722	od mei vivra tut sun éé.	<u>ok</u> sva skal <u>hann</u> bua með mér allan sinn
		aldr.
723	Ja n’en quera confessiun,	sva at ec þurvi ei skriftagangs
724	≈ <u>ne penitence, ne pardon.</u> ”	≈ <u>ne annarra licna</u>
725	Li rei fet ≈ <u>arnes</u> aporter,	11. <u>+ þA</u> let <u>konungrinn</u> fram bera ≈ <u>oll</u>
		<u>riddara klæðe.</u>
726	li damaisel volt aduber.	<u>+ ok</u> vill gera sveinnin riddara.
727	≈ <u>Il</u> meïmes li seint l’espee	≈ <u>konungr</u> sialfr gyrðe <u>hann</u> sverðe
728	÷ e si li dona l’acolee.	
729	≠ <u>De Moreis e de Lëoneis</u>	≠ <u>en orref konungr.</u> ok loenes <u>konungr</u>
730	<u>aveit a la feste dous reis;</u>	
731	Cil li chauçat les esperuns	bunndv spora a fœtr <u>honum</u>
732	÷ <u>par grant honur a genuluns.</u>	
733	Quant adubé fu richement,	Sem <u>hann</u> var rikulega <u>+ ok tigvlega</u> búinn
		ok riddare gorr
734	li reis, oiant tote sa gent,	<u>+ þa</u> mællti <u>konungr.</u> ollum aheyrandum.

735	lur dit qu'il prendrat la meschine	þessa mey skal ec lata varðveita mér til hamnda.
736	e si ferat de lui reïne;	ok gera hana drotning.
737	<u>÷ a suen oes tendrat la pucele.</u>	
738	kē unkes mes ne vit tant bele.	þui at hvergi man finnaz onnur iamfrið.
739	Desirez fu de ≈ l'autre part;	<u>+ En herra desire sat ≈ skamt ifra konungi.</u>
740	<u>mut durement li esteit tart</u>	<u>lysti ok til langaðe</u>
741	k'il eüst s'amie espusee,	at pusaz vnnasto sinni.
742	e k'ele fut illuec <u>÷ donee.</u>	ok <u>+ bua i frelsi</u> með henni siðan.
743	~ A un muster <u>÷ andous menerent.</u>	
744	e ensemble les espuserent.	ok gipti hana <i>konungr</i> (743) ~ <u>+ ok let hann hana pusazc at</u> <u>crisnum logum i + heilagre kirkiv.</u>
745	Quant il esteient <u>≠ repeiré.</u>	Sem þau varo <u>≠ pusat.</u>
746	la damaisele ad pris cungé;	<u>+ þa toc su + hin friða</u> frov leyui <u>+ af konungi</u>
747	en sun païs s'en volt aler,	at fara <u>+ heim</u> i fostr lannd sitt.
748	n'aveit cure de sojurner.	<u>+ ok villdi ecki le<n>gr þar dveliazc.</u>
749	– Muntez, <u>÷ fet ele.</u> Desirez,	<u>+ ok mællti þa til</u> desire. Stig a hest þinn.
750	<u>÷ ensemblē</u> od mei vus irrez.	þu skalt mér fylgia.
751	Ja est <u>≠ vostre</u> fiz adubez,	þui at nv er sun <u>≠ ockar</u> riddare
752	en ceste terre le lerrez,	<u>+ ok</u> skal <i>hann</i> her eftir dveliazc i þesso lannde.
753	e <u>≠ vostre</u> fille est marīee	ok dóttir <u>≠ ockor</u> er <u>+ nu rikulega</u> gift.
754	mut avez fet riche ≈ <u>jurnee.</u>	hofo vit lokit goðre ≈ syslo.
755	Sachez de veir, il revendrunt	Uittv <u>+ kvað hon</u> at sonnu at þau skolu
756	pur nus veer, quant il porunt.”	til occar koma at vitia ok sia ocr. Sem fyrst.
757	Desirez munte, <u>÷ si s'en va</u>	<u>+ þa</u> steig desire a hest sinn
758	od s'amie ≈ <u>ki l'en mena.</u>	<u>+ ok ≈ fylgðe</u> vnnasto sinni. <u>+ Er var leiðtogi hans</u> i fostr lannd sitt.
759	Od li remeist en tel manere	<u>ok</u> dvaldizc með henne siðan.
760	<u>÷ ke pus ne repeira arere;</u>	
761	de returner n'ot il mes cure.	<u>+ ok</u> fysti <i>hann</i> ecki aftr at fara.
762	Pur remembrer cest aventure	<u>+ En breitar</u> gerðo þessa sögu til

LE LAI DE DESIRÉ/DESIRE

763 en aveient un lai trové,

764 si l'apelerent Desiré.

aminn<in>gar + at ei skyllde þessi atburðr
+ gleymazc ne tynazc. ok af þessom atburð
fagran streing/leic.

þann er þeir calla desire strengleic ok lioð

TYDOREL/TIDOREL

Ei lakune i N gjer at berre omsetjinga av dei første 58 versa av den gammalnorske forteljinga er kjend.

Samandrag av dei 58 omsette linene

Tidorel er ein mektig konge som i ung alder vart gift med dottera til ein hertug. Ekteparet bur saman i tjue år, men får ingen barn. Paret reiser vekk ei stund, og ein dag kongen er ute på jakt rir dronninga til ein vakker hage saman med følgjet sitt. Dronninga vert trøytt og legg seg under eit tre med hovudet i fanget på ei tenestejente. Tenestejenta (gf.) / Dronninga (gn.) sovnar. Når dronninga vaknar er ho åleine, men ein ukjend riddar kjem i mot henne og dei helsar på kvarandre på høvisk vis.

Samandrag av resten av forteljinga

Riddaren ber om kjærleiken hennar, og ho samtykkar. Deretter spør ho kva han heiter og kvar han kjem frå. Riddaren seier at ho må følgja han for å få vita dette. Saman rir dei til ein stor haug ved eit vatn. Om vatnet vart det sagt at den som klarar å svømme over får oppfylt det han måtte ynskje seg. Riddaren rir åleine ned i vatnet og kjem opp att på den andre sida før han rir attende til dronninga. Deretter løftar han henne opp på hesten og fortel henne om kva som kjem til å skje i tida som kjem. Dei skal vera elskarar i lang tid før dei vert oppdaga. I løpet av denne tida vil dei få ein usedvanleg vakker og dugandes son, Tydorel, som skal verta konge over eit fredfylt Bretagne. Dessverre kjem ikkje sonen til å vera i stand til å sova, og dermed kjem han som vaksen til å krevja sang og forteljingar for å underhalda seg nattestid. Paret skal dessutan få ei vakker datter som kjem til å bli gift med ein greve. Dette ekteparet skal bli foreldre til to søner med uvanleg god evne til å sova.

Kjærleiksforholdet og framtida utviklar seg slik riddaren har spådd. Kvar natt vert menn henta for å underhalda den søvnlause kongen. Ei natt kjem kongens menn for å henta ein gullsmed, son av ei enke. Gullsmeden kan ingen songar eller forteljingar og ber om å få vera i fred, men vert trua til å følgja med kongens menn. Mor hans instruerer han til å fortelja kongen at den som ikkje søv ikkje er menneskefødd. Tankefull og trist over å bli fortalt dette, konfronterer kongen mor si med ryktet. Ho fortél han om bakgrunnen hans. Deretter rir kongen ut i vatnet. Sidan har ingen høyrte noko om han.

C'EST LE LAY DE TYDOREL

TIDOREL

1 L'aventure d'un lai ÷ nouvel
2 que l'en apele Tydorel,
3 vos conterai conme ele avint.
4 ≠ Li sires qui Bretaingne tint

5 e rois en fu par heritage
6 après plusors de son lignage,
7 en sa jovente, fame prist,
8 fille a .I. duc, que il requist;

9 por sa biauté, ÷ por sa franchise,
10 l'a ≈ sires des Bretons prise;
11 molt la chieri e ennora,

12 e ele durement l'ama.
13 ≈ Onques ne fu jalous de li
14 e cele onques nu deservi.
15 Ensemble furent ÷ bien .X. anz
16 qu'il ne porent avoir enfanz.

17 ÷ Enmi esté, ce m'est avis,
18 si con dient cil du païs,
19 li rois a Nantes sejorna

20 por la forest que ≈ il ama.

+ <...> heitir þesse streng leicr
+ NV er at segia fra þeirre strengleics sogu
er + bretar calla Tidorel
með hverium hætte er þat gerðizc.
+ Hann var + hinn ricazte ≠ konungr i
bretlannde.
ok arfe (6) margra (5) konunga
sinna ættingia.
þessi konungr kvangaðezc i bernsku sinni.
+ ok fecc dottor hertoga eins. sva sem hann
bað + ok beiddizc
sacar curteisi hennar
+ ok villdi hana pusa sér. bretlanz ≈ konungr
hann tignaðe ok sœmde hana valde + ok
uirðing i leynd ok i liose drottning sina.
En hon vnni honum einkennilega
≈ ok trygglega sem eignvm herra sinvm ok
spusa.
þau biuggv sva tiv vetr saman
at þau átto ecki barn.
+ með slicum hætti biuggv þau saman alla
.xx. vetr.

+ þui nest bar sva at at konungrenn dvaldezc
i nansca borg.
sacar veiði marcar þeirrar + er þar var skamt
ifra borgenne. þui at ≈ konungi licaðe
+ skemtan ok dyra veiði með miohunndum.
ok at fvglym með gravalum ok gashaukum |

21	.I. jor estoit alez chacier	Einn dag sem <i>hann</i> var <u>+ riðinn með</u> <u>hir<ð>liði sinv</u> a veiðar.
22	e la roïne esbanoier.	þa gec drotning <u>+ með meyvum sinum</u> at skemta sér
23	Estoit en .I. vergier entree	i einn <u>+ fagran</u> grasgarð.
24	après mengier de relevee;	eftir mat a<t> nón/dags tima liðnum.
25	dames, puceles i mena,	<u>+ ok</u> sende hon eftir meyium ok <u>+ rikvum</u> konvm
26	ensemble o elles <u>≠ sejorna</u> ,	<u>+ ok ≠ lec</u> ser með þeim.
27	molt demenerent grant deduit;	<u>+ ok</u> gerðo þær ser micla skemtan.
28	li plusor ont mengié du fruit.	<u>+ ok</u> ato þær þa flestar <u>+ allar af margskonar</u> <u>goðo alldini. + er þar var i garðenum.</u>
29	La roïne s'apesanti	<u>En</u> drotning kennde at henne þyngdizc nockoð.
30	soz une <u>≈ ente</u> qu'ele <u>≈ choisi</u> ,	<u>+ ok</u> (31) lagðiz (30) niðr vmdir einvm <u>≈ nyvoxvm uiði. ≈ þar sem henni hugnaðe</u> <u>bazt.</u>
31	<u>desor l'erbe s'estoit</u> couchiee	
32	sor une meschine apuiee.	<u>+ ok</u> hallaðez at mey einni <u>+ er settizc unndir</u> <u>hofuð henni</u>
33	Se la roïne fu pesanz,	<u>Nu</u> sem drotning kende ser þungleic
34	la pucele fu <u>≈ quatre tanz</u> ;	<u>+ þa</u> kennde mæren <u>≈ miclu meira.</u>
35	endormi <u>≠ soi</u> , son chief clina,	<u>+ ok</u> sofnaðe <u>+ þa ≠ drotning.</u> ok hallaðe hofðe sinv
36	e <u>≈ la roïne</u> s'esveilla.	Sem <u>≈ hon + hafðe sofnat</u> ok upp stoð.
37	Aprés les autres volt aler,	þa villde hon eftir ganga þeim er <u>+ i brott</u> varo gengnar.
38	mes n'en porra nule trover,	ok hon fann enga þeirra.
39	<u>÷ molt durement s'en merveilla.</u>	
40	<u>Contreval le jardin garda</u> ,	
41	si vit .I. chevalier <u>≈ venir</u>	<u>+ þa</u> sa hon einn riddara <u>≈ riða at sér</u>
42	soëf le pas, tout a loisir.	tomlega með hægre ferð.
43	Ce fu li plus biaus hon <u>÷ du mont</u>	þesse var hinn friðaste maðr.

44	de toz iceus qui ore i sont,	þar allra þeirra er þa varo livannde.
45	de <u>≠ raineborc</u> estoit vestuz,	<i>hann</i> var klæddr <u>≠ rikulega hinvm bezta</u> <u>bunaðe.</u>
46	genz ert e granz e bien membruz.	i meira <mun> virðulegr. ok vel vaxinn.
47	Qant el e voit venir vers soi	Sem <i>hon</i> sa <i>hann</i> at ser riða
48	÷ <u>grant honte en</u> ot e grant esfroi,	+ þa ottaðez <i>hon</i> + <u>at hon var einsaman</u> <u>stodd.</u>
49	.I. poi s'estut e si pensa.	<u>ok</u> nam <i>hon</i> + þa staðar ok stoð kyr. ok ihugaðe
50	÷ <u>Savez que la dame quida?</u>	
51	Que ce fust aucun riche ber	at þessi mvnde vera ricr maðr
52	qui fust venuz au roi ÷ <u>parler.</u>	sa er finna villdi <i>konung</i> .
53	<u>e qant il le roi ne trovast</u>	
54	q'a li venist, <u>≠ sel</u> saluast.	+ <u>ok</u> i þui kom <i>hann</i> at henne. ok heilsaðe <u>≠ henne</u>
55	≈ <u>Li chevaliers</u> cortoisement	+ <u>vel ok</u> kurteislega.
56	~ par la main senestre <u>≠ le</u> prent;	
57	mercïe <u>≠ la</u> de ses saluz.	+ <u>En ≠ hon</u> þaccaðe <u>≠ honum</u> kveðiv sina (56) ~ Ða tóç <u>≠ hann</u> i vinstri hond <u>≠ hennar</u> + <u>ok mællte</u> fru kvað <i>hann</i> // ¹
58	– Dame, fet il,	

1. Deretter manglar to blad

CHAITIVEL/CHETOVEL

Ei lakune i N gjer at omsetjinga av dei første 84 linene av forteljinga ukjend.

Samandrag av dei første 84 linene av den gammalfranske forteljinga

Ei vakker og klok kvinne budde i Nantes. Einkvar riddar som såg henne vart umiddelbart forelska i henne. Fordi ho ikkje ynskte å såra nokon var ho hyggeleg med dei alle. I Bretagne var det fire baronar som gjorde sitt ytterste for å vinna kjærleiken hennar, men kvinna var ikkje i stand til å velgja mellom dei. Dermed sendte ho brev og gåver til alle fire, og kvar av dei fire trudde at han var hennar utvalde. Rundt påske vart det halde ein turnering.

Samandrag av det som er kjend av den gammalnorske teksten

Dei fire kjærastane gjer det svært bra i turneringa. Om kvelden rir dei fire saman vekk frå resten av flokken og tre vert drepne medan den fjerde vert hardt såra. Alle sørgjer over dette, kvinna mest av alle fordi ho elska alle fire. Ho ordnar det slik at dei beste lækjarane tek seg av den riddaren som framleis lever. Når han har friskna til samtalar dei to og bestemmer seg for at ein *lai* skal verta skriven til minne om riddarane. Saman bestemmer dei kva denne forteljinga skal heita.

CHAITIVEL

CHETOVEL

- 1 ÷ TALENT me prist de remembrer
- 2 Un lai dunt jo oï parler.
- 3 L'aventure vus en dirai
- 4 E la cité vus numerai
- 5 U il fu nez e cum ot nun:
- 6 *Le Chaitivel* l'apelet hum.
- 7 E si i ad plusurs de ceus
- 8 Ki l'apelent *Les Quatre Deuls*.
- 9 En Bretagne a Nantes maneit
- 10 Une dame ki mut valeit
- 11 De beauté e d'enseignement
- 12 E de tut bon affeitement.
- 13 N'ot en la tere chevalier
- 14 Ki aukes feïst a preisier.
- 15 Pur ceo qu'une feiz la veïst.
- 16 Ki ne l'amast e requeïst.
- 17 El nes pot mie tuz amer
- 18 Ne el nes vot mie tuer.
- 19 Tutes les dames d'une tere
- 20 Vendreit mieuz d'amer e requere
- 21 Que un fol de sun pan tolir.
- 22 Kar cil voelt an eire ferir.
- 23 La dame sait a celui gré
- 24 De sue bone volonté:
- 25 Pur quant, s'ele nel veolt oïr.
- 26 Nel deit de paroles leidir.
- 27 Mes enurer e tenir chier.
- 28 A gré servir e mercier.
- 29 La dame dunt jo voil cunter.
- 30 Ki tant fu requise d'amer
- 31 Pur sa beauté, pur sa valor.
- 32 S'en entremistrent nuit e jur.

- 33 En Bretagne ot quatre baruns,
34 Mes jeo ne sai numer lur nuns:
35 Il n'aveient gueres d'eé,
36 Mes mut erent de grant beauté
37 E chevalier pruz e vaillant,
38 Large, curteis e despendant.
39 Mut par esteient de grant pris
40 E gentil humme del país.
41 Icil quatre la dame amoent
42 E de bien fere se penoent:
43 Pur li e pur s'amur aver
44 I meteit chescuns sun poeir.
45 Chescuns par sei la requereit
46 E tute sa peine i meteit:
47 N'i ot celui ki ne quidast
48 Que mieuz d'autre n'i espleitast.
49 La dame fu de mut grant sens:
50 En respit mist e en purpens
51 Pur saveir e pur demander
52 Li queils sereit mieuz a amer.
53 Tant furent tuit de grant valor,
54 Ne pot eslire le meillur.
55 Ne volt les treis perdre pur l'un:
56 Bel semblant feseit a chescun,
57 Ses drueries lur donout,
58 Ses messages lur enveiot.
59 Li uns de l'autre le saveit,
60 Mes departir nuls nes poeit:
61 Par bel servir e par preier
62 Quidot chescuns mieuz espleitier.
63 A l'assembler des chevaliers
64 Voleit chescuns estre primiers
65 De bien fere, si il peüst.

66	<u>Pur ceo qu'a la dame pleüst.</u>	
67	<u>Tuit la teneient pur amie.</u>	
68	<u>Tuit portouent sa druërie.</u>	
69	<u>Anel u mance u gumfanun.</u>	
70	<u>E chescuns escriot sun nun.</u>	
71	<u>Tuz quatre les ama e tint.</u>	
72	<u>Tant qu'après une Paske vint</u>	
73	<u>Que devant Nantes la cité</u>	
74	<u>Ot un turneiement crié.</u>	
75	<u>Pur aquointier les quatre druz</u>	
76	<u>I sunt d'autre païs venuz</u>	
77	<u>E li Franceis e li Norman</u>	
78	<u>E li Flemenc e li Breban;</u>	
79	<u>Li Buluineis, li Angevin</u>	
80	<u>E cil ki pres furent veisin,</u>	
81	<u>Tuit i sunt volentiers alé:</u>	
82	<u>Lunc tens aveient surjurné!</u>	
83	<u>Al vespre del turneiement</u>	
84	<u>S'entreferirent durement.</u>	
85	<u>Li quatre dru furent armé</u>	...herklæddozc + sem skiotazt
86	E eissirent de la cité.	ok ut riðu or borgenne.
87	Lur chevalier viendrent après,	+ <u>En</u> riddarar þeirra bivgguzc eftir + þeim.
		<u>þeir monu liota nu harðan leic.</u>
88	÷ <u>Mes sur eus quatre fu li fes.</u>	
89	Cil ≈ <u>defors</u> les unt coneüz	þuiat þeir er ≈ <u>uttan varo borgaremmar</u>
		kenndu
90	As enseignes e as escuz;	merki þeirra ok vapnabunað.
91	Cuntre eus enveient chevaliers,	+ ok riðu + þa imoti þeim + <u>fiorom fiorir</u>
		riddarar.
92	Deus Flamens e deus Henoiers,	tveir flæmingjar ok + <u>aðrir</u> tveir hommęrkir.
93	÷ <u>Apareillez cume de puindre.</u>	
94	<u>N'i ad celui ne voille juindre!</u>	+ <u>leto þegar siga merki sin</u>

- 95 Cil les virent vers eus venir; + ok stefndu at þeim.
- 96 N'aveient talent de fuïr: + En hinir fyrir ufusir at flyia.
+ Sa þa at sér riðamnde.
- 97 Lance baissiee, ÷ a esperun. leto siga spiott sin.
- 98 Choisi chescuns sun cumpainun. + ok caus hverr sér felaga. + allir fusir at
finnazc.
- 99 ≈ Par tel haïr s'entreferirent ok mættuzc þeir + þa ≈ með horðum hoggvm
- 100 Que li quatre defors cheïrent; at þeir fiorer er imote varo fello + aller i senn
- 101 Il n'eurent cure ÷ des destriers. ok fecc engi vprisu
- 102 Ainz les laisserent estraiers;
- 103 Sur les abatuz se resturent.
- 104 Lur chevalier les succurent.
- 105 A la rescusse ot grant medlee.
- 106 Meint coup i ot feru d'espee.
- 107 La dame fu sur une tur, Sv + hin rica ok hin friða frou. var + þa
gengin i tvrn einn.
- 108 Bien choisi les suens e les lur; + ok matte vel kenna + þa sina menn ok
þeirra atævi.
- 109 Ses druz i vit mut bien aidier, + ok sa hon at hennar + fiorer vnnastar
sigrazc
- 110 ÷ Ne seit le queil deit plus preisier. + a hinum oðrum felagum er imoti þeim riðv.
- 111 Li turneiemenz cumença.
- 112 Li reng crurent, mut espessa.
- 113 Devant la porte meinte feiz
- 114 Fu le jur mellez li turneiz.
- 115 Si ÷ quatre ≈ dru bien le feseient, + ok reyndozc ≈ þeir þa ráustir
- 116 Si ke de tuz le pris aveient, ok frægaztir allra.
- 117 Tant ke ceo vint a l'avesprer + En er at kom kvelde
- 118 ÷ Que il deveient desevrer;
- 119 Trop ÷ folement s'abaandonerent + þa buðuz þeir of mioc fram.
- 120 Luinz de lur gent, ÷ sil cumparent. Riðv einir frá liði sinu. + Sva fiarre at hirðlið
þeirra vissi eigi hvar þeir komo. fyrir þui

- 121 Kar li trei i furent ocis
 122 E li quarz nafrez ÷ e malmis
 123 Par mi la quisse e einz el cors,
 124 Si que la lance parut fors.
 125 ÷ A traverse furent perdu
 126 E tuit quatre furent cheü.
 127 Cil ki ÷ a mort les unt nafrez
 128 Lur escuz unt es chans getez;
- 129 Mut esteient pur eus dolent:
 130 Nel firent pas a escient.
- 131 ÷ La noise levat e li criz.
 132 Unques tels doels ne fu oïz!
 133 Cil de la cité i alerent.
 134 Unques les autres ne duterent.
 135 Pur la dolur des chevaliers
 136 ≈ I aveit iteus deus ≠ milliers
- 137 Ki lur ventaille deslacierent,
 138 Chevoiz ÷ e barbes detrahierent;
 139 ÷ Entre eus esteit li doels comuns.
 140 Sur sun escu fu mis chescuns;
 141 En la cité ≈ les unt portez
 142 ÷ A la dame kis ot amez.
 143 Des qu'≈ ele sot cele aventure,
- keyftu þeir dyrt ofdirf<ð> sina.
 þui at þeir varo drepner þrir.
 en hinn fíorðe var særðr + til ulivis
 i gegnum læret. ok sva hann miðian
 ok igeignvm sva at ytti at baki honum.
- + En þeir er særðo
+ þa castaðo skiolldvm þeirra þar a vollenn
+ i hia þeim.
 Allir harmaðo + fall ok dauða þeirra.
 þuiat þeir + er særðo þa vissu ei + hvat
monnum þeir varo. ok villdo eigi hava drepit
þa at ser vitanndom.
- þar varo ≈ stadder betr en tvau ≠ hundrat
manna. + Allir þegar sacar harms ok
hormvngar er þeir fengo af falle slicra
hofðingia er sva varo frægir ok vaskir ok
vinsælir. at hverr mað<r> unni þeim. ok
tignaðe þa með allzkonar þionasto.
 Tocu + þegar hialma af + hofðvm sér
ok slitu har sitt.
- + Siðan leto þeir bera ≈ lic þeirra til
 bæiarens.
- SV hin + rika ≈ fru sem hon hafðe þenna

- 144 ÷ Paumee chiet a tere ÷ dure.
 145 Quant ele vient de ÷ paumeisun.
 146 Chescun regrette par sun nun.
 147 «Lasse, fet ele, que ferai?
 148 Jamés haitiee ne serai.
 149 Ces quatre chevaliers amoue
 150 E chescun par sei ≈ cuveitoue.
 151 Mut par aveit en eus grant bien!
 152 ≠ Il m'amoent sur tute rien;
 153 ÷ Pur lur beauté, pur lur pruësce,
 154 Pur lur valur, pur lur largesce,
 155 Les fis d'amer a mei entendre
 156 Nes voil tuz perdre pur l'un prendre!
 157 Ne sai le queil jeo dei plus pleindre,
 158 Mes ne m'≈ en puis covrir ne feindre:
 159 ≈ L'un vei nafré, li trei sunt mort,
 160 ÷ N'ai rien el mund ki me confort.
 161 ≈ Les morz ≠ ferai ensevelir,
 162 ÷ E si li nafrez poet garir,
 163 Volentiers m'en entremetrai
 164 E bons mires ≈ li baillera.»
 165 En ses chambres ≈ le fet porter,
- atburð fregit.
 + þa fell hon + þegar sem dauð vøre til iarðar.
 Sem hon uppstoð.
 + þa kærðe hon. hvern þeirra með sinv nafne.
 Uesol kvað hon hvat skal ec + nu gera.
 alldre fæ ec huggan + meðan ec livi.
 Ec unna þessom fíorum riddarom.
 ok ≈ girnuzc ec einn sem hvern þeirra + fíugvrra ≈ mer eigin spusa.
 þeir hofðu aller gnogan goðleic. + ok hinir villdazto menn.
 varo ≠ mér / yuir hvetvitna unnande.
 + Nu veit ec ei hvern mer samir mest at kára.
 þui ma ec nu ei lengr fela ne leyna ≈ lunderni mitt.
 + þar sem <ec> se dauða þria + unnasta mina. En ≠ þec ≈ hinn fíorða með + dauðlegom sarom + lifa.
 + En ≈ þeim er + i dag ≠ varo grafnir + gerðe gvð micla ok millda miskunn.
 + þa su hin rica frov ≈ sendi eftir þeim er hon vissi hina hygnazto lácna.
 + ok fecc ≈ riddarann + i þeirra gæzlo.
 + ok la hann + þa i svefnhusi hennar.

- 166 ÷ Puis fist les autres cunreer.
- 167 A grant amur e noblement
- 168 Les aturnat e richement;
- 169 En une mut riche abeïe
- 170 Fist grant offrendre e grant partie
- 171 La u il furent enfuï.
- 172 Deus lur face bone merci!
- 173 Sages mires ÷ aveit mandez.
- 174 Sis ad al chevalier livrez
- 175 Ki en sa chambre jut nafrez.
- 176 Tant qu'a garisun est turnez. allt til þess er (173) læcnir (176) hafðe gróett hann.
- 177 ÷ Ele l'alot veeir sovent
- 178 E cunfortout mut bonement.
- 179 Mes les autres treis regretot
- 180 E grant dolur pur eus menot.
- 181 Un jur ≠ d'esté, après mangier Einn dag ≠ sem hann var grœddr.
- 182 Parlot la dame al chevalier. + þa rœdde frovuan + mart við riddarann
- 183 ÷ De sun grant doel li remembrot.
- 184 Sun chief e sun vis en baissot;
- 185 Forment comencet a penser. + ok ihugaðe mart.
- 186 E ≈ il la prist a regarder; En ≈ riddarenn hugðe + þa at henne.
- 187 ÷ Bien aparceit qu'ele pensot. + ok sa at hon var i + mikilli ihugan.
- 188 ÷ Avenaument l'areisunot; + ok mællte hann + þa til hennar.
- 189 «Dame, vus estes en esfrei! frv min + kvað hann
- 190 Que pensez vus? Dites le mei! hvat ihvgar þu (189) með sva miclu athygli. (190) Seg mer.
- 191 ÷ Lessiez vostre dolur ester;
- 192 Bien vus devrïez conforter!
- 193 – Amis, fet ele, jeo pensoue Unnaste kvað hon. Ec ihuga + gratannde ast þina.
- 194 E voz cumpainuns ÷ remembroue. ok + fall felaga þinna.
- 195 Jamés dame de mun parage.

- 196 Ja tant n'iert bele, pruz ne sage,
 197 Teus quatre ensemble n'amera
 198 Ne en un jur si nes perdra,
 199 Fors vus tut sul ki nafrez fustes:
 200 Grant poür de mort en eüstes!
 201 Pur ceo que tant vus ai amez,
 202 Voil que mis doels seit remembrez:
 203 De vus quatre ferai un lai + ok vil ec lata gera strengleic um yðr fiora
 + felaga er ec hafða elskat
 204 E *Quatre Dols* le numerai.» ok skal ec kalla *hann* fiorfalldan harm.
 205 Li chevaliers li respundi Riddarenn
 206 Hastivement, quant il l'oï: + þegar sem *hann* hafðe skilt
 (205) svaraðe (206) skiot
 207 «Dame, fetes le lai novel, Lat *gera* frov + kvað *hann* nyian strengleic.
 208 Si l'apelez *Le Chaitivel!* ok calla *hann* harms/fvllr.
 209 ÷ E jeo vus voil mustrer reisun
 210 Que il deit issi aveir nun.
 211 Li autre sunt pieça finé
 212 E tut le sieclë unt usé
 213 La grant peine k'il en suffreient
 214 De l'amur qu'il vers vus aveient:
 215 Mes jo, ki sui eschapez vifs,
 216 Tuz esgarez e tuz cheitifs,
 217 Ceo qu'el siecle puis plus amer þuiat sv er ec ann yuir allt þat er i er
 heiminvn
 218 Vei sovent ÷ venir e aler, se ec oftsamlega ganga + i hia mér
 219 Parler od mei matin e seir, ok røðer við mec. snimma ok silla.
 220 Si n'en puis nule joie aveir ok ma ec enga huggan af henni fa.
 221 ÷ Ne de baisier ne d'acoler
 222 Ne d'autre bien fors de parler.
 223 Teus cent maus me fetes suffrir!
 224 Mieuz me vaudreit la mort tenir!
 225 Pur c'ert li lais ÷ de mei nomez: *firir* þui skal strengleicrenn.

- 226 *Le Chaitivel* iert apelez. + vesæll heita ok harms fullr.
- 227 ÷ Ki Quatre Dols le numera
- 228 Sun propre nun li changera.
- 229 – Par fei, fet ele, ceo m'est bel: Ðat veit trv min kvað hon þat licar mer vel.
- 230 Or ≈ l'apelum ÷ Le Chaitivel.» at ≈ stremngleicr þessi se sva kallaðr.
- 231 Issi fu li lais comenciez Ðessi + saga var + efni ok upphaf
- 232 E puis parfaiz ÷ e anunciez. ok af | þesso var (231) strengleicrenn gorr
- 233 Icil kil porterent avant.
- 234 Quatre Dols l'apelent alquant;
- 235 Chescuns des nuns bien i afiert.
- 236 Kar la matire le requiert;
- 237 *Le Chaitivel* ad nun en us. + ok kallaðr chetovel + i volsku. veslengr i
norræno.
- 238 ÷ Ici finist, nen i ad plus,
- 239 Plus n'en ≠ oï ÷ ne plus n'en sai af þessvm ≠ las ec ecki fleira.
- 240 Ne plus ne vus en cunterai. + En allzecki vil ec + við auca. ne nyia lygi
yðr telia.

DOON/DOUN

I Skottland, i Daneborc (gf.) / Edinburgh (gn.) bur det ei uvanleg vakker kvinne som i farsarv hadde fått heile landet. Av dette vert ho så hovmodig at ho ikkje meiner at nokon mann er god nok for henne. Dermed krev ho at den ho eventuelt skal gifta seg med skal ri frå Southampton til Edinburgh på ein einaste dag. Mange høyrer om dette og freistar seg på eit slikt ritt. Nokon klarar det, og ved ankomst til kvinnas slott vert dei strålande mottekne, men senga dei vert gjevne er ei dødsfelle.

Ordet om kvinna når Doon/Doun, ein bretonsk riddar. Ettersom hesten hans er uvanleg god bestemmer hans seg for å prøva seg på utfordringa, og lukkast med dette. Han vel å ikkje nytta senga som er gjort i stand til han. Slik overlever riddaren natta.

Neste dag krev kvinna at han må klara ytterligare ein prøve før ho vil gifta seg med han. No skal han reise like langt som svana hennar kan flyga på ein dag. Doon/Doun kapprir med svana og klarar utfordringa. No kan ikkje kvinna utsetja ekteskapet lenger. Etter å ha feira bryllup i tre dagar byr Doon/ Doun kona si farvel og seier at han no vil reisa heimatt. Han fortel henne at ho er gravid og kjem til å føda ein son. Deretter gjev han henne ein ring som ho skal gje sonen når han er vaksen.

Som vaksen reiser sonen frå mor si og til den franske kongen for å verta fullkomen i riddarskap. Han viser seg å vera dyktig i turneringar og vert berømt for dette. I ei turnering ved Mont St. Michel møtest far og son til kamp med lanser. Sonen slår faren av hesten og sårar han i armen. Etter at kampene er over sender Doon/Doun bod etter motstandaren sin og ber om å få sjå hendene hans. Han kjenner att ringen og far og son reiser saman til den ventande mora. Der lever dei lenge i fred og lukke.

DOON/DOUN

C'EST LE LAY DE DOON

DOON

+ doun heitir þessi strengleicr

- 1 Doon, cest lai sevent plusor: Þenna strengleic er duon heitir kunnv flestir
allir + er strengleiki hava nvmitt.
- 2 ÷ n'i a gueres bon harpëor
3 ne sache les notes harper:
4 nes je vos voil dire ÷ e conter en ec vil segia yðr
5 l'aventure ÷ dont li Breton af hverium atburð er
6 apelerent cest lai Doon. þessi strengleicr er callaðr doun.
7 Ce m'est a vis, se droit recort, Sva sem ec hevi samfregit at retto minni
8 ~ les Daneborc qui est au nort
9 manoit jadis une pucele + þa bio i fyrnskoni ein mær
(8) ~ norðr a + skottlande þar sem heitir
edenburg.
10 a merveille cortoise e bele. hin friðazta ok hin kurteisazta.
11 Le païs ot en heritage, Foðvrleifð hennar var + allt lanndet. + þat er
hon i sat.
12 n'i orent autre seignorage, Engi var annar þess lanndz // hofðingi
13 ÷ e a Daneborc conversoit:
14 ce ert le leu que molt amoit.
15 Por li e por ses damoiseles
16 fu dit le Chastel as Puceles.
17 La pucele dont je vos di, þesse mær er ec gat firi yðr
18 par sa richesce s'orgueilli, metnaðezc af + mikillæte rikis sins.
19 toz desdaignoit ceus du païs. hafnaðe allvm er i bivggv riki + hennar.
20 N'en i ot nul de si haut pris Sva at engi var sva ricr + ne raustr
21 qu'ele vousist amer ne prendre, at hon villdi hafa ne elska.
22 ne de li fere a li entendre; + ok ei villde hon þat heyra
23 ÷ ne se voloit metre en servage
24 por achoison de mariage.
25 Tuit li preudomme de la terre
26 sovent l'en alerent requerre.

27	<u>seignor voloient qu'el preïst.</u>	
28	<u>mes el du tout les escondist.</u>	
29	Ja ne prendra, ce dit, seignor,	hon kvazc engan mann vilia hafa
30	se tant ne feïst por s'amor	nema þann er sva mikít gere sacar astar hennar.
31	qu'en .I. ÷ <u>seul jor vosist ≈ errer</u>	at hann ≈ riði á einvm degi
32	de Sothantone ≠ <u>sor la mer</u>	or suðantun ≠ er stenndr a svnnanverðo <u>englannde.</u>
33	≈ <u>desi</u> que la ou ele estoit:	+ ok norðr til ≈ <u>edine borgar</u> þar sem hon sat <u>+ á skotlannde.</u>
34	ce ÷ <u>lor</u> a dit, celui prendroit.	þann kvacz hon vilia hafa. <u>+ ok sa segir hon at skal fa hennar.</u>
35	÷ <u>Par tant se cuidoit delivrer</u>	
36	<u>e cil la lessierent ester;</u>	
37	<u>mes ne pot remanoir ensi.</u>	
38	Qant cil du païs l'ont oï,	Nu sem + þetta var vpp komit. ok þeir er i þui riki bivggu þetta frago.
39	– la verité vos en dirai –	þa er þat sannazt
40	plusor se mistrent en essai	at margir viðrleitaðo.
41	par les chemins qu'errer devoient,	ok skylldo fullkoma + <u>dagleið</u> sina.
42	÷ <u>sus granz chevaus tantost montoient</u>	
43	<u>e fors e bons por bien errer.</u>	
44	<u>car ne voloient demorer.</u>	
45	<u>Li plusor n'i porent durer.</u>	
46	<u>ne la jornee parerrer.</u>	
47	De tex ≈ <u>i</u> ot qui parvenoient,	Nocorer varo þeir er fullgerðo <u>≈ dagleiðena.</u>
48	÷ <u>mes las e traveilliez estoient.</u>	
49	<u>Qant ill estoient descendu</u>	
50	e au chastel amont venu,	En er komo til borgarennar
51	la pucele contre eus aloit,	+ þa gec mæren imoti þeim
52	molt durement les ennoroit;	+ ok tignaðe þa með rikvm fagnaðe.
53	÷ <u>puis les fesoit par eus mener</u>	

54	<u>en ses chambres por reposer;</u>	
55	liz lor fesoit apareillier	+ <u>ok</u> let gera þeim + <u>hægia</u> reckiu
56	por eus ocirre e engingnier,	at drepa þa ok svikia
57	de bones coutes, de bons dras.	<u>unndir</u> dyrum kultum ok rikum klæðom.
58	Cil qui pené furent e las,	+ <u>En</u> hinir er valcaðer varo ok moðer
59	se couchierent e se dormoient;	logðuz niðr. sofnaðo
60	÷ <u>el soëf lit dormant</u> moroient.	ok lago dauðer.
61	÷ <u>Li chanbellenc mort les trovoient</u>	
62	<u>e a lor dame racontoient,</u>	
63	<u>e cele en ert durement lie</u>	
64	<u>por ce que d'eus estoit vengie.</u>	
65	Loing fu portee la novele	þessi tíðennde varo viðá fregin
66	de l'orgeilleuse damoisele.	um þessa hina mikillato mey
67	En Bretagne dela la mer	+ <u>sva at þetta var fregit</u> vm + <u>allt bretlannd</u>
		+ <u>er liggr i frannz konungs riki.</u> firir
		+ <u>svnnan englandz</u> sio.
68	≈ l'oi .I. chevalier conter,	Einn (69) ricr ok ráustr (68) riddare + <u>er i</u>
69	qui molt estoit preuz e vaillanz,	<u>bretlannde bio frá</u> ≈ þessi tíðennde.
70	÷ <u>sage e cortois e enprenanz:</u>	
71	~ Doon avoit non ≠ <u>le vassal.</u>	
72	Ici avoit .I. bon cheval,	en hann atti einn goðan hest.
		(71) ~ ok hét ≠ <u>hann</u> down.
73	÷ <u>Baiart ot non, molt fu isniaus,</u>	
74	<u>il ne donast por .II. chastiaus.</u>	
75	Por l'afiance du destrier	+ <u>En</u> firir þui at hann treystiz vel vapnhesti
		sinvm.
76	voudra cele ≈ <u>oevre</u> commencer	+ <u>þa</u> vill hann + <u>at uisv</u> freista. ef hann megí
		þessa ≈ <u>dagleið</u> upp inna
77	÷ <u>por la meschine e por la terre,</u>	
78	<u>savoir s'il le porra conquerre.</u>	
79	A l'ainz qu'il pot, est mer passez,	Ðvi nest for hann skyndelega yuir
		+ <u>ænglandz</u> sio.
80	a Sushantone est arivez.	+ <u>ok</u> lendi i suðhantun.

81	A la damoisele envoia,	+ <u>þaðan</u> sennde hann (82) sendi mann sinn
82	par son mesage li manda	(81) til meyarernar.
83	qu'el païs estoit arivez,	+ <u>ok</u> sagðe hvar hann hafðe lent.
84	envoiaist li de ses privez	+ <u>ok</u> sagðe at hon skylldde sennda til hans
		fulltrva sina.
85	÷ <u>qui le deïssent verité</u>	
86	q'au jor qu'il lor avoit nommé.	
87	Qant ele vit ses mesagiers	+ <u>þegar</u> sem hon sa senndi menn hans.
		+ <u>ok heyrðe orðsennding hans.</u>
88	a lui envoia volentiers;	<u>þa</u> sendi hon giarna + <u>sina menn</u> til hans.
89	÷ <u>le jor li a nommé e mis</u>	
90	<u>qant el vendra en son païs.</u>	
91	Ce fu .I. samedi matin	+ <u>Nv</u> var þat laug ardag einn + <u>mioc</u> arla.
92	que Doon s'est mis el chemin;	er doun hof dagleið sina.
93	tant erra que en la vespree	+ <u>ok</u> reið hann + <u>þa</u> sva skiott + <u>allan dag.</u>
94	ot parfornie sa jornee	at hann lávc dagleið sinni (93) firir kvellð.
95	e a Daneborc est venuz;	ok er hann var kominn til edene borgar.
96	a grant joie fu receüz.	+ <u>þa</u> var honum þar rikulega fagnað + <u>með</u>
		<u>mikilli tign. ok sœmd /</u>
97	÷ <u>Li chevalier e li sergant.</u>	
98	<u>n'i ot .I. seul, petit ne grant,</u>	
99	<u>ne l'ennorast e nu servist</u>	
100	<u>e bel semblant ne li feïst.</u>	
101	Qant a la pucele a parlé,	Síðan sem hann hafðe rœt uið meyna
		+ <u>þat</u> sem honum samde
102	en une ≠ <u>chambre</u> l'ont mené	<u>þa</u> leiddi hon hann i + <u>vel</u> buit ≠ <u>hus</u>
103	por reposer qant lui plera;	at huilazc + <u>þegar</u> honum licaðe.
104	li chevalier ≈ <u>lor</u> commanda	+ <u>En</u> riddarenn bauð ≈ <u>monnvm hennar</u>
105	que seche buche li trovassent	at fa ser þurran ellde við.
106	e en la chambre l'aportassent,	ok bera + <u>þangat</u> i svefn husit.
107	÷ <u>puis le lessassent reposer,</u>	
108	<u>car traveilliez ert de l'errer.</u>	
109	Cil ont fete ≈ <u>sa volenté;</u>	+ <u>ok</u> gerðo þeir ≈ <u>sem hann mællte.</u>

110	il a l'uis clos ÷ e bien fermé,	+ <u>Siðan</u> byrgðe <i>hann</i> hurðena.
111	<u>ne velt pas que nus d'eus l'agait.</u>	
112	<u>O .I. fusil a du feu fait,</u>	
113	pres du feu vint, si se chaufa;	+ <u>ok</u> lagðizc i hia elldenum. ok bacaðe sec
114	onques la nuit ne se coucha	Sva at a þeirre nótt svaf <i>hann</i> allzecki.
115	el lit qu'il ot apareillié.	+ <u>ok ei lagðezc <i>hann</i></u> i huilu þa er <i>honum</i> var bvin.
116	C'≠ <u>il</u> qui fu las ÷ e traveillié	≠ þeir er + <u>mioc</u> moðer verða
117	en ce bon ÷ <u>lit</u> voloit jesir,	girnaz at liggia hægt.
118	≈ <u>molt tost</u> l'em pot mesavenir.	+ <u>En ≈ um morgenn</u> heuir þat snuiz til ubœtilegs skaða.
119	Qui plus dur gist, ÷ <u>tant se deult mains</u>	+ þui at þess harðare er + <u>moðr</u> maðr liggr.
120	e plus hastivement est sains.	þess skiotare endrskapaz <i>honum</i> afl. hans + <u>ok styrer.</u>
121	÷ <u>Au matin, qant il ajorna</u>	
122	<u>il vint a l'uis, sel desferma,</u>	
123	<u>el lit coucha, si se covri,</u>	
124	<u>se bons li fu, si se dormi.</u>	
125	<u>Cil le cuiderent mort trover</u>	
126	<u>qui la chambre devoient garder:</u>	
127	<u>mes il le virent tot hetié,</u>	
128	<u>entr'eus en sont joieus e lié.</u>	
129	A prime de jor est levé,	Um morgonem at prima/malom. + þa stoð <i>hann</i> vpp
130	si s'est vestu ÷ e afublé;	ok klæddizc
131	a la pucele vet parler	+ <u>ok þui nest</u> gecc <i>hann</i> at rœða uið meyna.
132	e ses covenanz demander.	ok krefia formala sins.
133	La pucele ÷ <u>li</u> respondi:	+ <u>Ða</u> svaraðe mæren.
134	– Amis, ne puet pas estre ensi;	Unnaste + <u>kvað hon.</u> þat ma ei enn sva vera.
135	÷ <u>plus vos estovra traveillier</u>	
136	<u>vostre cors e vostre destrier.</u>	
137	<u>En .I. jor</u> vos estuet errer	+ þui at þu verðr fara sva langt
138	tant comme ≠ <u>.I.</u> cisnes puet voler;	sem ælfr ≠ <u>min</u> flygr.

139	puis vos prendré sanz contredit.”	Siðan skalltu fá min ón amælis. <u>+ sva at þat skal ei dvelia.</u>
140	Il en a demandé respit	<u>þa</u> beiddizc <i>hann</i> frest allt
141	tant que Baiart soit sejorné	til þess er balarð <u>+ hestr hans</u> være huilldr.
142	e il meïsme reposé.	ok sialfr umœddr.
143	Au qart jor fu li termes pris.	<u>+ ok</u> gaf <i>hon honum</i> frest til fiórða dags.
144	Doon fu a la voie mis.	Ða hof down ferð sina
145	Baiart erre, li cisne vole,	Balharð liopp en elftren flaug.
146	c'est merveille qu'il ne l'afole;	<u>+ ok</u> er vnndr at hon sprengir <i>hann</i> ei.
147	<u>÷ le cisne ne pot tant voler</u>	
148	<u>comme Baiart pooit errer.</u>	
149	La ≠ nuit sont ÷ en .I. leu venu	Um ≠ kvellidit komo þau <u>+ bæðe</u>
150	a un chastel qui riche fu;	i einn rican castala.
151	<u>÷ ilec est il bien herbergiez</u>	
152	<u>e son cheval bien aaisiez.</u>	
153	Tant con ≈ lui plot, s'i sejorna,	≈ Down huilldizc þar sva lengi sem <i>honum</i> licaðe.
154	qant ÷ bon li fu, si s'en ala	<u>+ ok</u> þa er <i>hann</i> for i brott
155	e a ≠ Daneborc est alez	aftr til ≠ ædine borgar
156	ses covenanz a demandez.	at krefia þess er <i>honum</i> var skilt.
157	≈ Cele nu pot avant mener,	≈ Mæren matti ei <u>+ þa</u> lengr syniazc <i>honum</i> .
158	toz ses barons a fet mander.	<u>+ ok</u> stefndi <u>+ þa</u> til sin ollvm hofðingivm <u>+ ok hinum hygnaztom monnvm. er i varo riki hennar.</u>
159	Par lor conseil a Doon pris,	<u>ok</u> eftir raðom þeirra. <u>+ þa</u> giftizc <i>hon</i> down.
160	seignor l'a fet de son païs.	<u>+ ok</u> gerðe <i>hann</i> <herra> <u>+ allz</u> rikis sins. <u>+ með rikum sœmdum ok miclvm fagnaðe</u>
161	~ Qant ≈ espousee ot la pucele,	
162	.III. jors tint cort e grant ÷ e bele.	≈ Down helldr rica vezizlv þréa daga eftir (161) ~ ≈ bruðlaupp sitt. <u>+ ok veitti miclvm fiollda af margskonar goðom drycc</u>
163	Au qart s'est par matin levez,	<u>En</u> hinn fiórða dag <u>+ mioc</u> arla stoð <i>hann</i> upp <u>+ ok klæddizc</u>

164	son cheval li est amenez	<u>ok</u> var <u>honum</u> + <u>þa</u> fram leiddr hestr hans.
165	sa fame a a Dieu commandee,	+ <u>ok</u> gaf <u>hann</u> goðan dag spusv sinni.
166	q'aler s'en velt en sa contree.	þuiat <u>hann</u> vill nu heim fara i fostr/larnd sitt.
167	≈ <u>La dame</u> pleure e grant duel fet	+ <u>þa</u> gret ≈ <u>spusa hans</u> + <u>ok illa lét.</u> ok bar mikinn harm
168	de ce que ses ≈ <u>amis</u> s'en vet,	at ≈ <u>bonde hennar</u> vill + <u>við hana</u> skiliazc.
169	÷ <u>merci li crie doucement</u>	
170	<u>mes ce ne li valut noient.</u>	
171	<u>de remanoir merci li crie</u>	
172	<u>e bien li dit qu'il la traïe.</u>	
173	<u>il ne la volt de rien oïr.</u>	
174	<u>car tart li est du departir.</u>	
175	– Dame, fet ≈ <u>il</u> , je m'en irai,	Frou kvað ≈ <u>doun.</u> Ec fer + <u>nu</u> ifra þer
176	ne sai se mes vos troverai.	+ <u>ok</u> veit ec ei hvart vit finnmz oftar + <u>eða</u> ei.
177	Vos estes ençainte de moi,	Ðu hevir fengit getning // af mér
178	.I. filz avrez, si con je croi,	ef sva er sem ec hygg þa mantu sun fœða
179	mon anel d'or li garderoiz;	þetta fingr gull mitt skalltu hirða <u>honum.</u>
180	qant il ert granz, si li donroiz,	+ <u>ok</u> fa <u>honum</u> þa er <u>hann</u> er vaxinn maðr.
181	÷ <u>bien li commandez a garder:</u>	
182	<u>par l'anel me porra trover.</u>	
183	<u>Au roi de France l'envoiez,</u>	
184	<u>la soit norriz e enseingniez.”</u>	
185	L'anel ÷ <u>li baille</u> , ele ≈ <u>le</u> prent;	Hon viðr toc fingr gulleno.
186	atant s'em part, ÷ <u>plus n'i atent.</u>	+ <u>En</u> <u>hann</u> for sva buit i brott
187	<u>alez s'en est.</u> plus n'i remaint.	+ <u>ok</u> dvaldez þar ecki lengr.
188	÷ <u>Molt est dolenz e molt se plaint:</u>	
189	ençainte fu, c'est veritez.	+ <u>Nu</u> var þat sannazt at frvvan var ulétt.
190	Au terme que son filz fu nez,	+ <u>En</u> i þeim tima er sunr hennar fœddez.
191	÷ <u>grant</u> joie en orent si ami.	+ <u>þa</u> fagnaðo + <u>aller</u> vinir hennar
192	Tant le garda, ÷ <u>tant le cheri.</u>	Sva lengi hafðe hon <u>hann</u> i sinv fostri
193	que ≈ <u>li enfés</u> pot chevauchier,	at ≈ <u>hann</u> matte + <u>vel</u> riða.
194	aler ÷ <u>em bois</u> e rivoier.	+ <u>ok</u> fara at fugla veiði + <u>ok dyra.</u>

195	L'anel som pere li bailla	+ <u>Ða</u> fecc moðer hans <u>honum</u> finnrgvll foðvr <u>hans</u>
196	e a garder li commanda.	ok bauð honum at gáeta + <u>vannlega</u> .
197	Li vallez fu apareilliez	<u>Siðan</u> bio hon ferð svnar sins + <u>rikulega</u> .
198	e au roi de France envoiez;	ok <u>sennde</u> til fracca <u>konungs</u> .
199	÷ <u>assez porta or e argent</u> ,	
200	<u>si despendi molt largement</u>	
201	<u>en la cort se fist molt amer</u>	
202	<u>car il ert larges de donner;</u>	
203	molt fu de bon afetement.	vel lærðan ollum goðvm siðum. + <u>ok</u> <u>hirðlegre heyveski</u> .
204	En France fu si longuement	<u>hann</u> dvaldezc sva lengi með fracca + <u>konunge</u> .
205	que ≈ <u>li rois</u> en fist chevalier	at ≈ <u>hann</u> gerðe <u>hann</u> riddara.
206	e il erra por tornoier,	ok for <u>hann</u> + <u>þa</u> (207) ≈ <u>hveruitna</u> (206) at atreiðvm.
207	≈ <u>querant son pris e pres e loing</u> .	
208	≈ <u>N'oï parler de nul besoing</u>	≈ <u>ok reyndizc hann</u> sva oflugr at engi <u>stozc</u> <u>honum</u> i vapnum.
209	<u>ne vosist estre li premiers</u> ,	
210	molt fu amez ÷ <u>de chevaliers</u> ;	<u>Sva</u> at af <u>reysti sinni</u> gerðizc <u>hann</u> lofsæll. + <u>ok frægr</u>
211	<u>a merveille fu de grant pris</u> ,	
212	≈ <u>n'ot si vaillant homme el païs</u> ,	≈ <u>firir</u> alla <u>felaga</u> <u>sina</u> . ok <u>logunauta</u> .
213	de chevaliers ot grant compaingne.	+ <u>ok</u> <u>gecc</u> i felagskap hans mikill fioldi riddara.
214	~ Au mont Saint Michiel en Bretaingne	
215	ala ≈ <u>li vallez</u> tornoier,	<u>Siðan</u> for ≈ <u>hann</u> + <u>með felagum sinum</u> (214) ~ vt i bretland. þangat sem heitir fiall hins helga Michaels. (215) til atreiðar.
216	as Bretons se volt acointier.	<u>þui</u> at <u>hann</u> vill kannazc við breta.
217	÷ <u>N'i ot .I. seul tant i jostast</u>	
218	<u>ne de sa main tant gaingnast</u> .	

		<u>+ Nu sem var samnaðr mikill fiollde</u>
		<u>hvarstveggia liðs.</u>
219	Ses peres ert de l'autre part,	þar var faðer <i>hans</i> i þeim flockinomi moti <i>honum</i> .
220	molt durement li estoit tart	<u>+ ok</u> lengi hafðe langat til
221	qu'il eüst josté au vallet,	at eiga vapnaráun við þann hinn <u>+ unga</u>
		riddara
222	<u>≠ lance levee, ≈ el ranc se met:</u>	<u>+ Sem hann kom ≈ i fylkingena</u>
223	<u>envie avoit du bien de lui.</u>	(223) <u>≈ ok imoti honum.</u> (222) <u>≠ þa let hann</u>
		<u>sigu spíotið.</u>
224	<u>≈ De grant eslais muevent ≠ andui,</u>	<u>+ ok ≈ stefnde at ≠ honum.</u>
225	granz cox se sont entreferu,	<u>+ ok</u> mættuzc þeir <u>+ þa</u> með horðvm
		hoggvm.
226	le filz a le pere abatu.	<u>+ En</u> svnrenn fellde foður sinn.
227	<u>÷ S'il seüst que son pere fust,</u>	
228	<u>molt li pesast que fet l'eüst;</u>	
229	mes <u>≈ il ne sot que il estoit</u>	En <u>≈ hvargi vissi til annars.</u>
230	ne Doon ne le connoissoit;	þuiat doun kennde <i>hann</i> ei.
231	el braz le navra durement.	<u>+ ok</u> særðe <u>≈ sveinnen hann</u> miclu sare. i
		armlegginn.
232	Au partir du tornoiement	Sem hætti atreiðenni.
233	Doon fet le vallet mander	<u>+ þa</u> sendi doun eftir sveinenvm
234	que il venist a lui parler,	at koma ok ræða við <i>hann</i> .
235	e cil i vait a esperon	ok <i>hann</i> <u>+ þegar</u> skiot þangat riðannde.
236	<u>÷ e</u> Doon l'a mis a raison.	Dóun mællte <u>+ þegar</u> til <i>hans</i> .
237	– Qui es tu, fet il, <u>÷ biaux</u> amis,	vinr kvað <i>hann</i> . hvat manni er/tu
238	qui de mon cheval m'as jus mis?	er felldir mic af hesti minvm.
239	<u>≈ Li damoisiaus</u> a respondu:	
240	– Sire, ne sai comment il fu;	Herra (239) kvað <u>≈ hann</u> (240) Ec veit eigi
		með hverivm hætti þat var.
241	ce sevent cil qui <u>≈ furent la.</u> ”	þeir manv vita er <u>≈ nestir varo.</u>
242	Doon <u>÷ l'oi, si ≈ l'apela.</u>	<u>+ Uinr</u> kvað doun <u>≈ rið hengat til min.</u>
243	– Mostre ça <u>÷ tost, fet il,</u> tes mains.”	<u>+ ok</u> lat mic sia hendr þinar.

- 244 Li vallez ne fu ≈ pas vilains,
 245 ses ganz oste hastivement,
 246 an .II. ses mains li mostre ÷ e tent.
 247 Qant vit les mains au damoiseil,
 248 en son doit reconnut l'anel
 249 ÷ qu'il ot a sa fame baillié,
 250 molt ot le cors joieus e lié.
 251 Par l'anel que il a veü
 252 a bien son filz reconneü
 253 que ses filz ert, il l'engendra.
 254 Oiant toz, li dit e conta:
 255 – Vallet, fet il, ÷ bien m'aparçui
 256 qant tu ≈ jostas a moi jehui,
 257 que tu eres de mon lignage;
 258 molt a en toi grant vasselage.
 259 ÷ Onques por coup a chevalier
 260 ne chaï mes de mon destrier,
 261 ne jamés nul ne m'abatra,
 262 ja si grant coup ne me donra.
 263 Vien moi besier, je sui ton pere;
 264 molt est orgueilleuse ta mere,
 265 par grant travail la porchaçai.
 266 Qant prise l'oi, si m'en tornai,
 267 onques puis ne la regardai;
 268 cel anel d'or li commandai
 269 e ≠ dis qu'ele le vos donnast,
- + En sveinnen var ≈ kurteiss.
 + ok dro þegar glofa sina af.
 + ok synde *honum* bæðe hendr sinar + ok
armleggi.
 Sem + doun hafðe set hendr sveinsens.
 + þa kenndi hann fingrgull + sitt á fingre
hans.
 Sveinn min kvað *hann*
 i dag er við / ≈ hittomzc i atreiðenni.
 (255) þa vissa ec (257) at þu vart ættingi
minn.
 þu ert + hinn offlugazti ok hinn harðazti + i
vapnum.
 kom ok kyss mic. + þu ert svnr minn. Ec em
 + at visu faðer þinn.
 Mikil metnaðar + kona er móðer þin.
 með miclo ærviðe gat ec sott hana.
 þa er ec hafðe spusat hana. þa for ec þui nest
 i frá henni.
 alldre siðan vitiaða ec hennar.
 þat fingr gull + er þu berr a hendi fec ec
henni.
 ok ≠ veit ec at *hon* hevir <þer> fengit.

270	qant en France vos envoiast.”	þa er hon sendi þec i fraccland
271	– Sire, fet il, s'est verité.”	Herra kvað <i>hann</i> satt segi þér.
272	Baisié se sont e acolé,	+ <u>þa</u> kystuz þeir með halsfaðmnan.
273	÷ <u>merveilleuse joie menerent.</u>	
274	a .I. ostel ensemble alerent.	
275	En Engleterre sont alé,	Siðan foro þeir + <u>með hestum sinum yuir</u> ænglandz + <u>sio.</u>
276	li filz a le pere mené	<u>ok</u> fóerde + <u>þa</u> sveinninn faður sinn
277	a sa mere, ÷ <u>qui molt l'amot</u>	til moðvr sinnar.
278	e durement le desirrot.	er lengi hafðe til langat + <u>heimkvamo</u> <i>hans</i> .
279	El le reçut comme seignor	ho<n> tóç við <i>honum</i> + i <u>miclum fagnaðe</u> sem + <u>eignum spusa sinvm ok</u> herra.
280	puis vesquirent a grant honor.	Siðan lifðo þau i miclum + <u>friðe ok fagnaðe</u> <u>marga vetr samþyckilega ok</u> sœmilega + <u>Nu ≈ um riddarann</u> ok vm hest <i>hans</i>
281	De ≈ <u>lui</u> e de son bon destrier	er ≠ <u>honum</u> var hinn kæraste
282	÷ e de ≠ son <u>filz</u> qu'il ot molt chier,	
283	÷ e des <u>jornees</u> qu'il erra	
284	<u>por la dame que il ama,</u>	
285	firent ÷ <u>les notes</u> li Breton	gerðo bretar
286	du lay c'om apele Doon	strengleic er heitir down.

DEUS AMANZ/TVEGGIA ELSKANDA LIOD

Ved foten av eit stort fjell i Normandie bur ein konge som er enkemann. Han har ei dotter som han er svært glad i og ikkje har lyst til å gifta vekk. Mange klagar over at han har henne så kjær. For å halda henne hos seg så lenge som mogleg set han krav til den som skal få henne. Den kommande ektemannen hennar skal bera henne til toppen av fjellet utan å kvila på vegen. Fleire prøver seg på dette, men ingen lukkast.

Ved kongens hoff finst ein ung og edel mann, og dei to unge vert forelska. Guten vert lei av at kjærleiken deira må vera løynd og ber jenta om å rømme med han. Ho ynskjer ikkje å sára far sin på dette viset, og vel å senda kjærasten sin til ei kvinneleg slektning som er røynd i lækjekunst. Med kjærasten sin sender ho eit brev der ho ber henne gje han noko styrkande. Deretter skal guten koma attende og be far hennar om å få gifta seg med henne.

Guten reiser og får ein styrkedrikk hos kvinna. Han reiser deretter heimatt og ber kongen om å få gifta seg med dottera hans. Kongen tykkjer ikkje om dette, men steller likevel i stand for at guten skal bera kjærasten sin opp på fjellet.

Dagen for styrkeprøven samlar det seg ei stor mengd tilskodarar. Guten ber kjærasten passa på styrkedrikken og spring så fort han kan oppover fjellsida. Jenta kjenner at han vert trøytt og to gonger ber ho han om å drikka. Guten nektar. På toppen av fjellet fell han saman og døyr. Når jenta forstår at han er daud, kastar ho frå seg drikken og dør ved sida hans.

Etter ei stund kjem dei som venta nede opp på fjellet for å sjå etter dei to elskande. Når kongen finn dei to daude, er han nær ved å døy sjølv. Alle sørgjer over dei to elskande, og det vert gjort i stand ei steinkiste til dei to. Dei vert gravlagde saman på toppen av fjellet, som frå desse hendingane har fått namnet "Dei to elskande".

DEUS AMANZ

- 1 Jadis avint en Normendie
2 Une aventure mut oïe
3 De deus enfanz ki s'entreamerent;
4 Par amur ambedui finerent.

5 Un lai ≈ en firent li Bretun:

6 De *Deus Amanz* reçuit le nun.
7 Veritez est ke en Neustrie,
8 Que ≈ nus apelum Normendie,
9 Ad un haut munt merveilles grant:
10 Lasus gisent li dui enfant.

11 Pres de cel munt a une part,
12 ~ Par grant ÷ cunseil e par esgart,
13 Une cité fist faire uns reis,

14 Ki esteit sire des Pistreis;
15 ÷ Des Pistreis la fist ≈ il numer
16 E Pistre ≈ la fist apeler.
17 Tuz jurs ad puis duré li nuns;
18 ÷ Uncore i ad vile e maisuns.
19 ≈ Nus savum ÷ bien de la contree
20 Que li Vals de Pistre est nomee.
21 Li reis ot une fille bele

22 E ÷ mut curteise dameisele.
23 ≈ Fiz ne fille fors li n'aveit;
24 ≈ Forment l'amot e chierisseit.

TVEGGIA ELSKANDA LIOD

+ Tveggia elscandi

- Forðom i norMandi gerdizc
einn atburð er siðan var viðá freginn
um tvau ungmenni er + mioc elskaðozc.
Sva at + vm siðir luku þau bæðe livi sinv af
astar + akefð.

≈ Af þessvm tveim ungmennom gerðo bretar
strengleic.
er þeir calla tveg/ia elskannda.
At sonnv var þetta i neystric.
er + nv ≈ heitir normanndi.
þar sem eit mikit fiáll er vndarlega hát.
þar huila þessi tvau ungmenni a ofanverðo
+ fiálleno.
En aðrvm megin fiállzens mioc nér fiálleno

let einn konungr gera + micla borg
(12) ~ með miclu athygli.
(14–15) er + þa var herra þeirra þioða er
pistrar heita.
ok ≈ konungr let calla ≈ borgena pistres.
+ ok sva heuir hon iafnan verit siðan callað.
+ En bygð ok hus
≈ oll er kunnig at + allt þat fylki
heitir pistra dalar.
Sa konungr + er þa bio þar atti eina dottur
friða
ok kurteisa mey.
+ En ecki atti hann fleira ≈ barna.
Hann tignaðe hana ok unni ≈ yuir alla

		<u>lifannde.</u>
25	De riches hommes fu requise,	Rikir // baðo hennar
26	Ki volentiers l'eüssent prise;	+ <u>ok</u> giarna villdo fa hennar.
27	Mes <u>≈ li reis</u> ne la volt doner,	En <u>≈ faðer hennar</u> villdi engvm kosti gifta hana.
28	Kar ne s'en poeit consirrer.	þuiat hann matte alldre af henni sia.
29	÷ <u>Li reis n'aveit autre retur.</u>	
30	Pres de li esteit nuit e jur.	þuiat hon var i hia <u>honum</u> + <u>bæðe</u> netr ok daga.
31	Cunfortez fu par la meschine,	at hugga <u>hann</u> + <u>ok gleðia hann</u>
32	Puis que perdue ot la reïne.	siðan <u>hann</u> hafðe mist drottningar sinnar.
33	Plusur a mal li aturnerent,	+ <u>En</u> margir leto illa + <u>yuir þui er hann gerðe hana ser sva kæra.</u>
34	Li suen meïsme le blamerent.	Sva at allir menn hans + <u>asacaðo ok</u> avitaðo <u>hann.</u>
35	Quant il oï qu'hum en parla,	Sem <u>hann</u> heyrðe at menn um orðaðo. + <u>ok at taldo.</u>
36	Mut fu dolenz, mut li pesa,	<u>þa firir/kunni hann ok</u> mislicaðe <u>honum</u> mioc. ok af þui var <u>hann</u> hugsiver + <u>ok harms fullr.</u>
37	Cumença sei a purpenser	<u>ok</u> tóc + <u>þa</u> at ihuga
38	Cument s'en purrat delivrer,	með hverivm hætti <u>hann</u> mætti þui af koma.
39	Que nuls sa fille ne quesist.	at engi biði dottvr <u>hans.</u>
40	÷ <u>E luinz e pres manda e dist.</u>	
41	<u>≈ Ki sa fille vodreit aveir</u>	
42	Une chose seüst de veir:	þa viti (41) <u>≈ hann</u> (42) at sannv
43	<u>≈ Sortit esteit e destiné.</u>	<u>≈ at sva hevir konungr mællt.</u>
44	~ Desur le munt ÷ <u>fors la cité</u>	
45	Entre ses braz <u>≈ la</u> portereit	Ef <u>hann</u> getr borit <u>≈ dottvr hans</u> (44) ~ vpp i fiallet (45) i faðme <u>sinum.</u>
46	Si que ne se reposereit.	sva at hvilldizc ei i millvm. + <u>þa skal hann fa hennar.</u>
47	Quant la nuvelë est seüe	<u>NV</u> sem þessi tiðennde varo fregin

48	E par la cuntree ÷ <u>espandue</u> ,	um allt landet.
49	Asez plusur s'≈ <u>i</u> asaierent	+ þa leitaðo margir við ≈ <u>at bera hana</u>
50	Que nule rien n'i espleitierent.	er allzecki gato at syst.
51	Teus i ot ÷ <u>ki tant s'esforçouent</u>	þeir varo nockorir
52	Que en mi le munt la portoent;	er gato borit hana i mitt fiallit.
53	Ne poeient avant aler:	en engi framarr.
54	Iloec l'esteut laissier ester!	þui hættu þeir svabuit.
55	Lung tens remest ≈ <u>cele</u> a doner	+ <u>Mioc</u> lengi stoð svabuit ≈ <u>vm konungs</u>
		<u>dottor</u> .
56	Que nuls ne la volt demander.	at engi villdi biðia hennar. + <u>þui at engi gat</u>
		<u>fullgort. þat er viðr la</u> .
57	El païs ot un damisel,	J þui + <u>konungs</u> riki var einn ungr maðr
58	Fiz a un ≈ <u>cunte</u> , gent e bel.	Svnr eins ≈ <u>dyrlegs mannz</u> . friðr ok vel
		mannaðr + <u>yuir alla aðra</u> .
59	÷ <u>De bien faire pur avoir pris</u>	
60	<u>Sur tuz autres</u> s'est entremis.	<u>hann</u> ilutaðezc vm + <u>konungs dottor</u> .
61	En la curt le rei conversot,	<u>hann</u> var (62) oft lengi (61) i <u>konungs</u> hirð
62	Asez sovent ÷ <u>i surjurnot</u> .	
63	La fillë al rei aama,	+ <u>ok unni</u> + <u>mioc konungs dottor</u> .
64	E meinteifeiz l'areisuna	ok op<t>/ samlega rædde við hana.
65	Qu'ele s'amur li otriastr	at hon skylldi iatta <u>honum</u> astar þocca sinn.
66	÷ <u>E par druërie l'amast</u> .	
67	Pur ceo ke pruz fu e curteis	þui at <u>hann</u> var vaskr maðr ok hinn
		curteisazti.
68	E que mut le preisot li reis	ok <u>konungr</u> lofaðe <u>hann</u> mioc. + <u>ok var</u>
		<u>honum hinn kærasti</u> .
69	÷ <u>Li otria sa druërie</u> ,	
70	<u>E cil humblement l'en mercie</u> .	
71	Ensemble parlerent sovent	þau rædduz oft við
72	E s'entreamerent læaument	ok vnni hvart þeirra oðrv tryglega.
73	E celerent a lur poeir,	ok leyndu sem bazt.
74	Qu'hum nes puïst aparceveir.	+ <u>Sva listvlega</u> at eingi gat funnit ast þeirra.
75	La suffrance mut lur greva,	+ <u>En þat angraðe þau mioc</u> + <u>at þau matto ei</u>

		<u>finnaz. ne saman koma.</u>
76	÷ <u>Mes</u> li vallez se purpensa	Sveinnen ihugaðe
77	Que mieuz en voelt les maus suffrir	at <i>honum</i> var betra. at biða með biðlunnd
78	Que trop haster e dunc faillir.	En skunnda + <u>með heimskre rapan. ok af fallannda von</u> missa til sio sinnar. + <u>ok vettannde vanar.</u>
79	Mut fu pur li amer destreiz.	<i>hann</i> var mioc astbvmndinn af henni. + <u>ok hon af honum.</u>
80	Puis avint si ÷ <u>qu'a une feiz</u>	þui nest bar sva at.
81	Qu'a s'amie vint li danzeus,	at sveinnen kom til vnnasto sinnar
82	Ki tant est ÷ <u>sages</u> , pruz e beus,	/ er sva uar friðr ok vel mannaðr
83	Sa pleinte li mustrat ÷ <u>e dist:</u>	+ <u>ok kærir firir henni + astar</u> angr sinn.
84	≈ <u>Anguissusement</u> li requist	ok mællti at <i>hon</i> ≈ <u>skyldi ei lengr valca hann i astar banndum.</u>
85	Que s'en alast ensemble od lui:	ok bað hana fylgia ser i brott.
86	Ne poeit mes suffrir l'enui.	+ <u>ok</u> kvaz ei lengr bera þenna angr.
87	S'a sun pere la demandot,	+ <u>En</u> ef <i>hann</i> bæðe hennar + <u>ok hefðe þat uppi verit firir</u> feðr hennar.
88	Il saveit bien que tant l'amot	+ <u>þa</u> vissi <i>hann</i> at ≈ <u>faðer</u> hennar vnni henni sua mikit.
89	Que pas ne li vodreit doner,	at <i>hann</i> minnde eigi gifta hana <i>honum</i>
90	Si il ne la puïst porter	nema <i>hann</i> gæti borit hana
91	Entre ses braz en sum le munt.	i faðmi <i>sinum</i> upp a fiallit
92	La damisele ÷ <u>li</u> respunt:	+ <u>þa</u> mællti mæren.
93	«Amis, fait ele, jeo sai bien,	Vnnasti quað hon. Ec veit at visu
94	Ne m'i porteriez pur rien:	at ei getr þu borit mic.
95	N'estes mie si vertuus!	þui at þu ert ei sva craftugr + <u>ne aflugr.</u>
96	Si jo m'en vois ensemble od vus,	<u>En</u> ef <ec> fylgi þer i brot.
97	Mis pere avreit e doel e ire,	+ <u>þa</u> man faðir minn
98	Ne vivreit mie sanz martire.	iafnan lifa með harm + <u>ok hugsott.</u> (97) reiðr ok angrfullr
99	≈ <u>Certes</u> tant l'eim e si l'ai chier,	+ <u>En</u> ≈ <u>guð</u> veit at ec ann <i>honum</i> sva mikit. ok sva er <i>hann</i> mer mioc kær.

100	Jeo nel vodreie curucier.	at allðri vil ec <i>honum</i> angr gera.
101	Autre conseil vus estuet prendre,	þu verðr <i>annat</i> rað at hafa.
102	Kar cest ne voil jeo pas entendre.	þui at þetta hugnar mer vist ei.
103	~ En Salerne ai une parente,	Ec a eina
104	Riche ÷ <u>femme</u> , mut ad grant rente.	rica frændkono með rikum eignvm. (103) ~ ut i salerna/borg.
105	Plus de ≠ <u>trente</u> anz i ad esté;	Hon hevir þar lengr <i>verit</i> en ≠ <u>fimmtigi</u> vetra.
106	L'art de phisike ad tant usé	+ <u>ok</u> er hon fullkomin i + <u>allzkonar</u> læcnis kunnasto.
107	Que mut est saive de mescines.	ok lengi vm þa kunnasto velt.
108	Tant cunuist herbes e racines,	hon kann allra grasa ok rota skyn.
109	Si vus a li volez aler	Ef þu villt til <i>hennar</i> fara
110	E mes lettres ÷ <u>od vus</u> porter	ok færa <i>henni</i> bráef mit
111	E mustrer li vostre aventure,	ok syna <i>henni</i> atburð þinn.
112	Ele en prendra conseil e cure:	+ þa man hon til leggja rað ok ræct.
113	Teus leituaires vus durat	+ <u>ok</u> þau buðca gros gefa þer.
114	E teus beivres vus baillerat	ok fa þer þa drycki.
115	Que tut vus recunforterunt	er mikinn kraft
116	E bone vertu vus durrunt.	ok styrc manu gera þer.
117	Quant en cest país revendrez,	Siðan sem þu aftr kæmr i þetta fylki-
118	A mun pere me requerez.	+ þa skall/tu biðia min firir feðr minvm.
119	Il vus en tendrat pur enfant,	<i>hann</i> man kalla þec bernscan
120	Si vus dirat le cuvenant	ok segia þer formalann.
121	÷ <u>Qu'a nul humme ne me durrat</u> ,	
122	<u>Ja cele peine n'i mettrat</u> ,	
123	<u>S'al munt ne me peüst porter</u>	
124	<u>Entre ses braz sanz resposer</u> ;	
125	Si li otriez bonement,	En þu iatta <i>honum</i> giarnsamlega.
126	Que il ne puet estre autrement.»	með þui at ei ma með oðrvm hætti vera
127	Li vallez oï ≈ <u>la novele</u>	+ <u>SEM</u> sveinnen hafðe heyrð ≈ <u>ræðo</u>
128	E le conseil ≈ <u>a la pucele</u> ;	ok rað ≈ <u>hennar</u>
129	Mut en fu liez, si l'en mercie,	+ þa huggaðezc <i>hann</i> mioc ok þaccaðe <i>henni</i> .

130	Cungié demandë a s'amie.	+ <u>ok</u> toc <i>hann</i> leyui af unnasto sinni
131	En sa cuntree en est alez.	+ <u>ok</u> for i fylki sitt.
132	Hastivement s'est aturnez	+ <u>ok</u> bio ferð sina skyndilega
133	÷ <u>De riches dras e de diniers.</u>	
134	<u>De palefreiz e de sumiers;</u>	
135	<u>De ses hummes les plus privez</u>	
136	<u>Ad li danzeus od sei menez.</u>	
137	A Salerne vait surjurner,	+ <u>ok</u> for ut i salernaborg. ok huilizc þar
138	A ≈ l'aunte s'amie parler.	+ <u>ok</u> mællte við ≈ frændkono unnasto sinnar.
139	De sa part li dunat un brief;	+ <u>ok</u> fec henni bræuit. er hon sendi henni.
140	Quant el l'ot lit de chief en chief,	Sem hon hafðe yuir séét bræuit.
141	Ensemble od li l'a retenu	+ þa mællti hon at sveimminn skyllði dveliaz með henni
142	Tant que tut sun estre ad seü.	til þess er hon hafðe reynt alla meðferð hans.
143	Par mescines l'ad esforcié.	+ <u>ok</u> styrcti hon <i>hann</i> + þa með læcningum
144	Un tel beivre li ad chargié.	+ <u>ok</u> fecc honum þesskonar drycc
145	Ja ne serat tant travaillez	at alldre verð<r> <i>hann</i> sva valcaðr
146	Ne si ateinz ÷ <u>ne si chargiez.</u>	ne moðr. + er <i>hann</i> abergir þeim drycc
147	≈ <u>Ne li resfreschist tut le cors.</u>	þa fær <i>hann</i> + þegar ≈ fullkominn styrk ok
148	<u>Neïs les vaines ne les os.</u>	fullgort megin ok allt afl.
149	÷ <u>E qu'il nen ait tute vertu</u>	
150	Si ÷ <u>tost cum il l'avra ≠ beü.</u>	Sem <i>hann</i> hafðe þetta ≠ syst.
151	~ Le beivre ad en un vessel mis,	
152	Puis le remeine en sun país.	+ þa for <i>hann</i> heim // i fostr<land> sitt. (151) ~ + <u>ok</u> hirti drvckinn i kerallde + einu litlu ok hafðe með sér.
153	Li damiseus, joius e liez,	+ <u>Nu</u> er sveimminn feginn ok glaðr
154	Quant ariere fu repeiriez,	er <i>hann</i> var heim kominn.
155	Ne surjurnat ≈ <u>pas</u> en sa tere;	+ þa dvaldizc <i>hann</i> ≈ litla stunnð i fylki sinu.
156	Al rei alat sa fille quere	+ <u>ok</u> for + þegar til konungs at biðia dottur hans.
157	÷ <u>Qu'il li donast: il la prendreit.</u>	

158	<u>En sum le munt la portereit.</u>	
159	Li reis ne l' <u>en</u> escundist mie,	<i>konungr</i> syniaðe <i>honum</i> ei <u>≈</u> <u>dottvr sinnar.</u>
160	Mes mut le tint a grant folie,	En + <u>þo</u> let <i>hann</i> sem <i>sveininv</i> være þat mikil <i>heimska</i> + <u>ok</u> <u>urað.</u>
161	÷ Pur ceo qu'il iert de jeofne eage:	
162	<u>Tant produme vaillant e sage</u>	
163	<u>Unt asaié icel afaire</u>	
164	<u>Ki n'en purent a nul chief traire!</u>	
165	<u>Terme li ad numé e mis.</u>	
166	<u>Ses hummes</u> mande e ses amis	+ <u>ok einn dag</u> lét <i>konungrinn</i> stefna eftir <i>vinum sinum</i>
167	÷ E tuz ceus k'il poeit avoir,	
168	<u>N'en i laissa nul remaneir.</u>	
169	Pur sa fille, pur le vallet	sacar <i>dottur sinnar.</i> ok <i>sveinsens</i>
170	Ki en aventure se met	er viðr vill leita
171	De <u>≈</u> <u>li</u> porter en sum le munt,	at bera <u>≈</u> <u>dottur hans</u> upp a fiallit.
172	÷ <u>De tutes parz</u> venu i sunt.	+ <u>ok samnaðizc</u> þar + <u>þa mikit folc</u> at sia <u>þann atburð.</u>
173	÷ <u>La dameisele s'aturna;</u>	
174	<u>Mut se destreinst e mut juna</u>	
175	<u>E amaigri pur alegier.</u>	
176	<u>Qu'a sun ami voleit aidier.</u>	
177	Al jur, quant ÷ <u>tuit furent</u> venu,	Sem + <u>stefnu</u> <i>dagrem</i> kom
178	Li damisels primiers i fu;	+ <u>þa</u> var <i>sveinnenn</i> þar fystr allra
179	Sun beivre n'i ublia mie.	+ <u>ok</u> gleymdi eigi <i>drycc sinvm.</i>
180	Devers Seigne, en la praërie,	a <i>eingivnm</i> hia <i>seine</i> b<org>
181	En la grant gent tute asemblee,	<i>samnaðiz</i> + <u>þa</u> sa <i>hinn</i> micli <i>mamfiolde.</i>
182	Li reis ad sa fille menee.	<i>konungrinn</i> lét + <u>þangat</u> koma <i>dottor sina</i>
183	N'ot drap vestu fors la chemise.	var <i>hon.</i> i <i>engvm</i> klæðom. <i>nema serc einum.</i>
184	Entre ses braz <u>≈</u> l'aveit cil prise.	<u>≈</u> <i>Sveininn</i> toc <i>hana</i> i faðm sér.
185	÷ <u>La fiolete od tut sun beivre</u> –	+ <u>ok</u> <i>fecc henni dryckinn.</i>
186	÷ <u>Bien</u> seit qu'el nel vout pas deceivre	þuiat <i>hann</i> vissi at <i>hon minndi</i> ei <i>svikia hann.</i>

187	÷ En sa mein a porter li baille;	
188	Mes ÷ <u>jo creim</u> que poi ne li vaille,	En þat man ecki téa honum.
189	Kar n'ot en lui point de mesure.	þui at engi hofsemd var með honum.
190	Od li s'en veit grant aleüre:	<u>hann</u> liop með henni <u>sem hann</u> matti skiotazt.
191	Le munt munta de si qu'en mi.	+ <u>ok</u> er <u>hann</u> var kominn i mitt fiallit
192	Pur la joie qu'il ot de ≈ <u>li</u> ,	sacar fagnaðar þess er <u>hann</u> fecc af ≈ <u>meynni</u> .
193	De sun beivre ne li membra.	+ þa gleymdi <u>hann</u> drycc sinum.
194	≈ <u>Ele</u> senti qu'il alassa.	+ <u>Sem</u> ≈ <u>mæren</u> kende at <u>hann</u> mæddizc.
195	«Amis, fet ele, kar bevez!	+ þa <u>mællti hon</u> . Unnasti kvað <u>hon</u> . drecc drycc þinn.
196	Jeo sai ÷ <u>bien</u> que vus alassez.	+ þui at <ec> kenni at þu mæðizc.
197	Si recuvrez vostre vertu! »	+ <u>drecc ok</u> <u>enndrnyia</u> styrç þinn.
198	≈ <u>Li damisels</u> ad respundu:	+ þa svaraðe ≈ < <u>hann</u> >.
199	«≈ <u>Bele</u> , jo sent tut fort mun quer,	Ec hevi yrit afl. ≈ <u>unnasta</u> . + <u>Ecki mæðizc</u> hiarta.
200	Ne ≈ <u>m'arestereie</u> a nul fuer	+ <u>ok fyrir þui</u> vil ec engvm kosti ≈ <u>huilazc</u> .
201	÷ <u>Si lungement</u> que jeo beüsse,	
202	<u>Pur quei treis pas</u> aler peüsse.	
203	<u>Ceste genz nus escriërient</u> ,	
204	<u>De lur noise m'esturdireient</u> ;	
205	<u>Tost me purreient</u> disturber.	
206	<u>Jo ne voil pas ci arester.</u> »	
207	Quant les deus parz fu muntez sus,	Sem <u>hann</u> hafðe upsott tva luti feallsins.
208	Pur un petit qu'il ne chiet jus.	þa fell <u>hann</u> nalega niðr i uvit.
209	≈ <u>Sovent</u> li prie la meschine:	<u>Mærenn</u> bað <u>hann</u> ≈ <u>morgvm bænum</u> .
210	«Amis, bevez vostre mescine!»	Unnasti + <u>kvað hon</u> drecc læcning þina.
211	Ja ne la volt oïr ne creire;	En <u>hann</u> villdi eigi heyra + <u>orð hennar</u> ne trva + <u>orðvm</u> hennar.
212	÷ <u>A grant anguisse</u> od tut li eire.	+ <u>ok</u> for + <u>micla</u> ferð með henni.
213	Sur le munt vint; tant se greva,	+ <u>ok komz hann</u> + þa upp a fiallit með henni með mikilli pining.

214	Ileoc cheï, puis ne leva:	<i>þar fell hann niðr ok stoð allðri siðan vpp.</i>
215	Li quors ÷ <u>del ventre</u> s'en parti.	<i>+ ok rann hiarta hans + allt or honum. + ok la hann þar þa svabuit sprunginn.</i>
216	La pucele vit sun ami,	<i>MÆren + sem hon sa vnnasta sinn.</i>
217	Cuida k'il fust en paumeisuns.	<i>+ þa hugðe hon at hann lægi i uviti.</i>
218	Lez lui se met en genuilluns;	<i>+ ok settiz hon a kne i hia honum.</i>
219	Sun beivre li voleit doner,	<i>+ ok villdi geva honum drvckinn + at drecca.</i>
220	Mes il ne pout ÷ <u>od li</u> parler,	<i>En hann matti allzecki mæla</i>
221	Issi murut cum ÷ <u>jeo</u> vus di.	<i>nema með þessvm hætti do hann sem + nu er sagt.</i>
222	Ele le pleint a ÷ <u>mut</u> haut cri,	<i>Hon kærðe + þa dauða hans. með havo ope.</i>
223	Puis ad geté ÷ <u>e espaundu</u>	<i>ok kastaðe + þegar</i>
224	Le veissel u li beivre fu.	<i>keralldeno + frá sér er drycrenn var i.</i>
225	Li muns ≈ <u>en</u> fu bien arusez;	<i>+ ok rann ≈ drycrenn + or ok dreifðizc uiða vm fiallit.</i>
226	Mut en ad esté amendez	<i>Sva at (227) allt þat fylki (226) bættiz af þui</i>
227	Tuz ÷ <u>li païs</u> e la cuntree:	
228	Meinte bone herbe i unt trovee	<i>fyrir þui. at þar fvnnuz morg goð gros siðan + er morgvm monnum bættiz</i>
229	Ki del beivrë orent racine.	<i>er af /drvcku þeim drycc.</i>
230	Or vus dirai de la meschine.	<i>Nu er þat segiannde yðr fra meynni</i>
231	÷ <u>Puis que sun ami ot perdu,</u>	
232	<u>Unkes si dolente ne fu.</u>	
233	<u>Lez lui se cuchë e estent,</u>	
234	<u>Entre ses braz l'estreint e prent;</u>	
235	<u>Suvent li baisë oilz e buche.</u>	
236	<u>Li dols de lui al quor la tuche:</u>	
237	~ Ilec murut la dameisele,	
238	Ki tant ert pruz e sage e bele.	<i>er sva var hyggin ok heyvesk ok hin friðazta (237) ~ at hon + fell þar + niðr ok do + af harm hia unnasta sinum.</i>
239	÷ <u>Li reis</u> e cils kis atendeient,	<i>En þeir er biðv þeirra</i>
240	Quant unt veü qu'il ne veneient,	<i>er þeir sa at þau komo ei + ofan.</i>

- 241 Vunt après eus, sis unt trovez. gengu + þa vp eftir þeim. ok funnv þau bæðe + dauð.
- 242 Li reis chiet ≈ a tere paumez. þa fell konungr ≈ niðr + ok la lengi i vuiti.
- 243 ÷ Quant pot parler, grant dol + ok bar sva mikinn harm + at varla loddi demeine, liuit i honum.
- 244 E ≈ si firent la genz ≠ foreine. ok + allt folkit ≠ er þar var samnað. + bar með | miclvm harmi dauða þeirra.
- 245 Treis jurs ≈ les unt tenuz sur tere, þrea daga helldu þeir ≈ likum þeirra ofan iarðar.
- 246 Sarcu de marbre firent quere, + þa var buin þeim steinþro
- 247 ≈ Les deus enfanx unt mis dedenz; + ok logð i ≈ bæðe saman.
- 248 Par le cunseil ≈ de celes genz + ok reðo þat ≈ allir
- 249 Desur le munt les enfüirent, at þau skylldo þar a fialleno vera gravin.
- 250 E puis a tant se departirent. ok er sva var gort. þa foro aller i brott
- 251 Pur l'aventure des enfaunz Af þessvm atbvrð barnanna.
- 252 Ad nun li munz «des Deus Amanz». var + iafnan fiallit <kallat> tveggia elskannde.
- 253 ÷ Issi avint cum dit vus ai; + En bretar gerðo + siðan af ≈ þessvm atbvrð
- 254 Li Bretun ≈ en firent un lai. strengleic + þann er þeir kalla tveggia elskannda

GURUN

Gurun er ein adelsmann av god ætt. Som vaksen vert han sendt til morbror sin, den skotske kongen. Her vert han etterkvart slått til riddar, og deretter til jarl over Wales. Lenge elsker Gurun ei av dronningas nieser, men tør ikkje å fortelje henne dette av frykt for å bli avvist. Ein dag jaktar han i skogen. Den dyktigaste harpespelaren i landet er med i følgjet hans. Gurun spør harpespelaren om råd om kva for ei kvinne i landet som det er mest passande å elska. Svaret han får er at dette kvinna som Gurun allereie elsker. Deretter fortel Gurun harpespelaren om kjenslene sine for kvinna, og harpespelaren tilbyr seg å snakka med henne om dette. Harpespelaren tek turen til dronninga og held der lovnaden sin. Kvinna svarar at ho har ein dverg med seg som far hennar har bedt henne om å be om råd dersom ho vil elska ein mann. Harpespelaren vender attende til Gurun og og rår riddaren til å overtala dvergen med gåver og kompliment. Dvergen kjem til Gurun, men avslår gåvene. Kvinna og dvergen diskuterer Gurun, og dvergen meiner at riddaren er for heimekjær og lite modig. Dette høyrer harpespelaren som vert sint på dvergen og kranglar med han. Kvinna ber dei om å slutta og seier at ho vil følgja harpespelarens råd så sant han ikkje er arg på dvergen lenger. Dette seier han seg einig med og tek med seg dvergen dit Gurun bur. Eit møte vert arrangert mellom Gurun og kvinna og dei vert kjæraster. Dvergen gjer igjen narr av Gurun og hevdar at riddaren er ein meir røynd kyssar enn riddar.

Saman med dvergen reiser Gurun heim til onkelen sin, kongen. I mellomtida har ein hær samla seg mot kongen. Ein dag er målet til denne hæren kongens følgje. Sjølv etter at han har blitt såra viser Gurun seg å vera svært dugande i kamp. Kongen hemnar Gurun, og skaffar nevøen ein god lækjar. Kjærasten hans er uroleg for han og sender avgarde dvergen for å finna ut av korleis det står til med han. Dvergen svarar henne at det ikkje er så farleg om Gurun døyr fordi ho er så ung at ho kan finna seg ein ny mann. Dette opprører kvinna. Gurun får vita kor bekymra kjærasten hans er og sender harpespelaren sin til henne for å trøysta henne. Musikaren kjem attende og fortel om kvinnas kjærleik til Gurun. Dette gledar Gurun så mykje at han ber harpespelaren om å komponera ein vakrast mogleg strengleik om hendingane så langt. Dette vart så gjort. Etter at Gurun friskna til reiser alle fire til Cornwall. Der viser Gurun seg å vera ein dyktig og modig riddar.

GURUN

her er Guruns strengleicr

1. ÞEIR er bva í borg þeirre er heitir Svsvézun vitu þenna strengleic er Gurvn heitir. hvar af hann var gor ok með hverivm hætti. Gurun var ættaðr af brettlannde dyrlegr maðr ok ricra manna. faðer hans var ricr konungr. mioc hyggenn ok kurteiss. Moðer hans var ricra manna. Scota konungr var broðer hennar. Nu sem Gurun var fullkominn maðr at afle. ok skynsemð þa sendo þau hann til skota konungs moðor broðor sins. konungr toc vel við honum. ok tignaðe hann yuir alla. ok gerðe hann sér hinn kærasta. ok þui nest sem hann kunni riddara vopn bera. þa gerðe hann hann at riddara. ok eftir raðom raðgiafa sinna. þa gerðe hann hann iarl yuir þeim monnvm er vales heita. Gurvn var hinn friðazti maðr at allum limum vel skapaðr. ok unni einni mey er var systur dottir drotningarennar. Sva alle tolfmanaðe at hann gerðe henni ei kunnict ok ei bað hann hennar. þui at hann hugðe ok ottaðezc at hon mynde syniazc honum. Oc hagleiddi hann með sér at betra er at hafa biðlunnd en rapa til uvissar vanar með skunnda. ok missa sva þess er til hyggr. Einn dag þui nest bar sva at. at Gurvn for at skemta sér í morc at veiða dýr. ok hafði við sér harpara einn. Er meistare var allra harpara þeirra er í þui lannde varo. ok firir þui at Gurvn // vissi at harparanom varo kunnigar allar meyar þess rikis. þa rannzacaðe hann af honum gorsamlega ok hveriar hellzt varo friðaztar. at atferð ok kurteisi ok hveriar af þeim hellzt váere ælskannde. harparenn nefndi allar. En þa lofaðe hann mest yuir allar. þa er Gurun unni. Sem hann hafðe heyrð hann sva mioc lofa. þa er honum bazt licaðe. þa lagðe hann hemndr um hals honum. ok mællti. vin kvað hann. Ec vil gera allt þat er þér vel licar. þuiat þu veizt at þu matt mikit tia mer ok mikit at gera at raða mer heillt ok micla hialp veita mér um þa méy er þu hevir sva mioc frágt ok lofat firir mér. Ec heui lengi Elskat hana. En ecki heui ec enn røett við hana þa svaraðe harparenn. kynlect þycki mér kvað | hann hui þu leitar ei rannzacs um slict. En ef þer licar. ec uil við hana ræða. ok segia þér annsvor hennar. Ða mællti riddarenn. þat vil ec giarna kvað hann. ok þeS bið ec þic. Nu sem þeir varo komnir or skogenom ok metter í castalanom. þa gleymdi ei harparenn ærenndi sinu. ok gecc þegar í drotningar loft. ok settizc þegar hia fræmnkonom drotningar ok meyiom. ok gerðe þeim skemtan ok gaman leic ok látr ok mælti hann við unnasto Guruns. ok bar

henni kveðiu *hans*. ok at *hann* ann henni mioc. ok villdi nu þegar hafa annsvor af henni. ok sagðe henni at hvergi fær hon friðare ne villdre mann at elska en *hann* er. Mæren þegar kurteislega þaccaðe *honum* orðsending *hans*. ok sagðe at hon hafðe dverg einn með sér er faðer hennar fostraðe. ok sende *hann* þangat með henni. ef sva være at hon villdi nockorum manni vnna. þa bauð faðer hennar henni at hon skyllde raðom dve<r>gsens fylgia. ok firir þui sagðe hon. þa er hon hevir heyrt orð dvergsins. þa skal *hann* vita svor hennar. þa for harparenn or lofteno. ok kom til Guruns. ok sagðe *honum* svor hennar. at ef dvergenom licaðe. þa vill hon giarna vnna *honum*. þuiat hon verðr at gera eftir *hans* raðom. Nu ef þu matt dverginn locca með / fegiofum ok sva fogr orð firir bera. at *hann* villdi samþyckia. ok vera með vilia þinum. ok hallda þinu male. þa mantv vel komazc at þinum vilia. þa callaðe *hann* svein einn til sin. ok sendi *hann* skyndilega eftir dverginom. ok steig dvergrenn þegar a hest sinn. ok reið til herbergis Guruns. Sem jarlinn leit *hann*. þa liop <hann> up ok gecc imoti *honum*. ok bar *hann* til sætis. ok fagnaðe *honum* vel. þa lét *hann* *honum* fœra. af fe sinv. gott borðker af bremdo silfre. at þiona *honum* með. ok rict silki pell til klæða.

2. Dvergrenn þegar sem *hann* sa giuir *hans*. þa sa *hann* at þat var allt sacar þeirrar friðu meyar er *hann* reð ok varðveitti. ok svaraðe at engar giuir vill *hann* þiggia af *honum*. kvazc ecki vera þurftugr gullz ne silfrs. Siðan for *hann* aftr til meyiarennar. ok sagðe at herra Gurvn unni henni. ok þær giaver er *hann* bauð *honum* En þa birti mæren *honum* at *hann* bað hennar mioc. ok orð sent henni at hon skylldi iatta *honum* astar þocca sinn. En ec heui skotið raðagerð minni til þin. Nu seg mér hvat þer synizc af þessu. hveriu mér samir at svara *honum*. fru qvað dvergrinn. Eftir skynsemd minni vil ec gearna segia þér þat sem mér synizc bazt. Gurvn er goðr maðr. En ofgiarna vill *hann* heima sitia. érit er *hann* milldr at gefa. en *hann* vill ei at fara atreiðvm Ef *hann* villdi i viðrskifti riddare vera. þa mynde *hann* frægiaz af riddaraskap. betre er raustr skialldsveinn en | ragr riddare. En þo mæli ec ei þetta til *hans*. Ða lo mæren ok svaraðe. kynleg ero mer svor þin kvað hon. þat samir ei at þu amælir *honum*. eða villtu at *hann* drepi sic sacar min. þat veit tré min kvað *hann* dvergrinn. nv finn ec at sannu at þu annt *honum*. ok þu fylgir raðom ok eggian harparans. Ðat er hordoms manna livi. þar sem þeir venta giafar ok gœzkv. lutaz þeir i slicca syslu Nu fyrr en þau luku rœðu sinni. þa kom harparenn. at leita svara meynnar. um þat er *hann* hafðe fyrr rótt við hana. ok hafðe *hann* heyrt. allt þat er dvergrinn mællti ok

hann mællti þa reiðr til hans. Vesæll kvað *hann*. allz engi ertv. illr ok vanndr. ok af acr korlum vesæll auki. þat väre verðuct at ec skyta fæti minvm firir briost þer // sva miklo hoggi at þu lægir sprunginn af. er amælic dyrlegom hofðingia. ok sva mynda ec gera at visv ef ei väre þessi iungfru. Dvergrenn sortnaðe allr. ok svaraðe harparanom. at *hann* laug. Eigi em ec vandr maðr ec em kvað *hann* gvðs skepna. ok heuir *nattura* geuit mér vit ok skynsemd. kurteisí ok goða kvnnasto. En þu hevir illa syslu. ok vand atævi. Ða mællti mæren at þeir skylldo hátta deilld sinni. Harparenn spurðe þa meyna vilia sinns. Máren svaraðe *hans* orðum. at hon vill fylgia *hans* raðom. ok þui fram fara er *honum* synizc. En þess bið ec kvað hon. at þu geuir upp reiði þina dvergi minum. ok iatte *hann* henni þegar með goðvm vilia bæn hennar. ok tóç hvart þeirra í hond annars. ok gengv til herbergis Guruns. ok ero þeir nu felagar framleiðiz. þa leiddv þáu Gurun a ei<n>mæli. ok sogðu *honum* timann nér *hann* skylldi finna hana. ok var þa dvergenom allr hugr á at þau skylldo finnazc sem fyrst. Gurun stoð mioc arla vpp. ok klæddizc ricri gangveriv. drottning gecc þa <i> kirkiu. en dvergrinn leiddi þa riddarann í drotningar loft. þar sem mæren var En *hann* hafðe ihugat þat sem *hann* villdi mæla til hennar ok bað þa hennar með hœvilegum orðvm. ok vel skipaðom. Sem mæren hafðe heyrt orð *hans*. þa iattaðe hon *honum* ast sina. at hon skal hava *hann* sem unnasta sinn. En *hann* se a þat at *hann* gere sva mikit firir hennar sakir sem *honum* samir at gera sacar vnnasto sinnar. ok iatte *hann* þui ok þackaðe henni. Nu heuir Gurun þat með frælsi ok leyui at kyssa ok halsfaðma hana ok atti *hann* mioc lengi við hana með kurteisum leikum ok sætum kossum. dvergrenn hugðe vannlega at viðrskifti þeirra. ok lo mioc at leic þeirra. ok ihugaðe *hann* þa ok mælltizc einn viðr. þessi riddare kvað *hann* kann vel kyssa. macara väre at *hann* kynni iamvel riða. með riddara vapnvm.

3.ÞESo nest for Gurun til herbergis sins. ok fylgdi dvergrenn | *honum*. ok var *honum* hinn kærasti. j þeim tima er þetta gerðizc. þa safnaðezc mikill herr. norðan af mæraf. fiolmennilega í moti *konunginum* ok stefndi þa *konungr* til ollu liði sinu ok uinvm / sinum. þeir ufriðinum vpphelldo nalgaðozc þa miok riki *konungsins* ok gerðo *honum* oftsamlega skaða drapo menn hans. ok hertoco konor. sætti þeim oft a morkum. Sva at einn dag er *hann* mœtti þeim. þa æpti. Gurnv systur son *konungs* fyrst a þa. En hinir varo aðr varir við þa. vel herklæddir. ok er þeir saman komo þa sotto *konungs* menn þa mioc vasklega. En hinir toco vel við þeim. ok fello margir af hvaromtvegivm. Gurnv sat á einum hinum

bazta rauðvm hesti. ok bar *hann* a spioti sinu eina friða erme af hinv bazta silki. er unnasta hans gaf *honum*. þa er hon gerðe *hann* unnasta sinn. *Hann* leypti fram hesti sinum. ok stefnde at einum valskum riddara. En sa var *konungs* sunr af irlannde. Sem *hann* sa at *hann* stefndi at *honum*. þa hellt <hann> spioteno ok stefndi imoti *honum*. ok moettuz þeir með horðum hoggum. En Gurun var kroftugr maðr ok hinn aflugazti skáut *honum* þegar af hestinum. ollum felagum hans asiannde. En einn felage hans af gotlannde. sa er hét Malkus. Sem *hann* <sa> felaga sinn liggia opinn. þa firirkunni *hann* mioc. ok bar fall hans með miclum harm. *hann* lét siga merkit ok leyfti at Gurun með miclu spioti ok lagðe *hann* horðu spiotlagi. En ei gat *hann* fellt *hann*. En *hann* lagðe *hann* með spiotino. sva at *hann* særðe *hann* en i þui einn af bogmonnum þeirra skaut at *honum*. ok laust *hann* unndir herðar blaðit. sva at broddrenn stoð allr i holde hans vpp yuir falinn. Sem Gurun kennde at *hann* var sarr. þa snœre *hann* aftr hestenum. ok hio hofuð af *honum* með brug<ðnu> sverðe sinu. ok kom þui nest til sinna manna.

4. Nv sem *konunge* var sagt <at> frænnde *hans* var mioc sár þa mislicaðe *honum* mioc. ok kunni þui illa. ok reiddizc *hann* mioc uvinum sinum. ok snœri liði sinu. ok felldi betr en .iii. hundrat. ok hertecnir varo iammargir eða fleiri ok toku þeir þa at flyia sem skiotazt. En *konungr* villdi firir þui ei. reca a land flottann at *hann* ottaðiz at þeir myndo hafa folgit lið sit i skogenum. ok bauð mannum sinvm allum aftr at snuazc. Ðui nest reið *hann* at finna frænda sinn. ok fecc *honum* goðan læcni er skiot grœddi *hann*. Mæren er sva mioc unni *honum*. Sem hon fra. ok vissi til sannz. þa ottaðez hon mynde alldre sia *hann* siðan // hon gerðe ser mikinn harm sva at nalega mynde hon springa. Siðan kallaðe hon dverginn ok mællti. Gac skiot til unnasta mins. ok spyr *hann* ef *hann* se lifs ven. ok sennde mer orð ef *hann* ma heilsu fa. En ef þeS er engi von. þa | skal ec ei liva eftir *hann*. frou kvað *hann* hætt at mæla slict. ei samir þer at hava sva mikinn harm. Ef þessi deyr þa mattv brat fa nyia ást. þuiat engi kona verðr raðláus nema of gomul se. Vist ertu kvað hon vandr ok illr. ok ill tilbrigði finnaz i þer. Eigi heui ec þat lunnderni. ok ei vil ec hafa er kallat er hverflynde. Sem hon hafðe þetta mælt. þa gec dvergrenn til herbyrgis. Guruns. þegar sem Gurun sa dverginn. þa callaðe *hann* hann til sin ok spurðe *hann* um vnnastu sina. *hann* talde *honum* þa at hon bar mikinn harm sacar *hans* nétr ok daga Sem *hann* heyrðe þat þa firir kunni *hann* mioc. þa callaðe *hann* þangat harparann. ok sennde henni orð ifanar/láust at *hann* verðr brat heill. Siðan for *hann* aftr til meynnar ok sagðe henni

þau tíðende. at unnasti hennar verðr bratt heill. Síðan for *hann* aftr til Guruns. ok sagðe *honum*. hversu mæren unni *honum*. Af þessum fagnaðe er nu fec *hann*. af ast meyiarennar þa mællti *hann* til harparans at *hann* skyllde safna nýia nota. þa sem *hann* matte fegrsta fínna. vm Gurun hinn bazta vin sinn. ok upphaf astar *hans*. ok fram færðer. En *hann* þegar gerðe sem Gurun bað *hann*. ok gerðe hinn fegrsta strengleic um allan þann atburð til lyctar. ok þessi er einnkennilegr strengleicr af hinum fegrstum nótvum. ok heitir Gurun En Gurun þegar sem *hann* var heill ok græddr af sarom sinum. þa tók *hann* á launnvngu meyna or drotnengar lofte eftir raðom harparans. ok mestr var *hann* vin *hans*. ok hafðe baða með ser dverginn ok harparann. ok foro oll saman i cornbreta lannd. ok tók *konungr* vel við allum þeim. Síðan reyndizc Gurvn hinn bazti riddare. harðr i vapnum. oflugr ok sterer ok vaskr sva at vm *hans* daga fannz ei *hans* maki. Margir segia þessa sogu með oðrum hætti. En ei las ec annat. En nu heui ec sagt yðr

MILUN

Riddaren Milun vert forelska i ei vakker adelskvinne. Det hemmelege forholdet deira resulterer i at ho vert gravid. Fordi dei ikkje er gift er kvinna redd for at omdømet hennar vil bli skada av dette. Dei bestemmer seg for å skjula svangerskapet.

Etter fødselen vert den nyfødde guten sendt til søstra hennar (gf.)/ hans (gn.). Saman med guten sender dei ein ring og eit brev. Guten vert oppfostra der og vert ei dyktig riddar som får fortalt om foreldra sine før han forlet tanta si.

Sjølv etter at kjærasten hans har blitt gifta vekk til ein annan er ikkje Milun i stand til å bryta kontakten med henne. Dei to elskande har ei svane som flyg fram og tilbake mellom dei med brev gøymd mellom fjørene. Slik held dei kontakt med kvarandre i tjue år.

Etterkvart får Milun høyra om ein uvanleg dyktig riddar som han ynskjer å møte i turnering. Utan å vita kven den andre er, sloss far og son. Sonen vinn, men skjønner at det er ein eldre riddar han har kjempa mot i det Milun mister hjelmen. Han vender seg derettet til Milun for å æra han. I løpet av dette møtet ser Milun ringen på sonens finger, og bandet mellom far og son er knytt. Sonen høyrer forteljinga om foreldras kjærleik. Han ynskjer å reisa avgarde for å drepa moras ektemann. Etter dette vil han sjølv vie foreldra sine. På veg til mora, møter far og son sendemannen hennar. Han er på veg til Milun med bod om at ektemannen hennar er daud. Til slutt gifter sonen foreldra sine.

MILUN

1 Ki ÷ divers cuntes veit traitier
2 Diversement deit comencier
3 ÷ E parler si rainablement
4 K'il seit pleisibles a la gent.
5 Ici comenceraí *Milun*
6 ÷ E ≈ musteraí par brief sermun
7 Pur quei ÷ e coment fu trovez
8 Li lais ki ≈ issi est numez.

9 Milun fu de Suhtwales nez.
10 ÷ Puis le jur k'il fu adubez
11 Ne trova un sul chevalier
12 Ki l'abatist de sun destrier.
13 Mut par esteit bons chevaliers.
14 ≈ Francs e hardiz, curteis e fiers.
15 ÷ Mut fu coneüz en Irlande.
16 En Norwejë e en Guhtlande;
17 En Logrë e en Albanie
18 Eurent plusur de lui envie.
19 Pur sa pruësce iert mut amez
20 E de muz princes honurez.
21 En sa cuntree ot un barun,
22 Mes jeo ne sai numer sun nun;
23 Il aveit une fille bele
24 ÷ E mut curteise dameisele.
25 Ele ot oí Milun nomer,
26 Mut le cumençat a amer.
27 Par sun message li manda
28 Que, si li plest, el l'amera.
29 ≈ Milun fu liez de la novele,

MILUN

+ her er Miluns strengleicr /

1. Þeir er sogvr vilia segia.
+ þa samir þeim með sundr/skiftilegum hætti

uphefia Miluns sagu.
≈ at segia yðr. með fám orðum.
+ ok firir hui er
þessi strengleicr + var gorr ok kallaðr
≈ Milun.

Milun var i valess fœddr

≈ dyrlegr maðr ok vel kyniaðr.

J þui fylki bio einn + ricr lenndr maðr.
En ei er mér nafn hans kunnict.
hann atti eina *friða* dottur.
+ hoska ok hygna ok kurteisa méy.
Sem *hon* fra til milvns.
+ þa toc *hon* at elska *hann* mioc.
+ ok sendi til hans sendi mann sinn.
+ ok sagðe ef *honum* licar. + þa vil *hon*
+ giarna elska *hann*
+ En ≈ hann fagnaðe + mioc þeim

30 ÷ S'en merciât la dameisele:
 31 Volentiers otriat l'amur:
 32 N'en partirat jamés nul jur!
 33 Asez li fait curteis respuns.
 34 Al message dona granz duns
 35 E grant amistié li premet.

 36 «Amis, fet il, or t'entremet
 37 Qu'a ≈ m'amie ÷ puisse parler
 38 E de nostre conseil celer.
 39 ÷ Mun anel d'or li porterez
 40 ÷ E de meie part li durez.
 41 Quant li plerra, si vien pur mei
 42 E jeo irai ensemble od tei.»
 43 ≈ Cil prent cungié ÷ e si le lait.
 44 A sa dameisele revait,
 45 L'anel li dune, si ÷ li dist
 46 Que bien ad fet ceo ke ≈ il quist.
 47 ÷ Mut fu la dameisele liee
 48 De l'amur issi otriee.
 49 Delez sa chambre en un vergier

 50 ÷ U ele alout esbanier,
 51 La justouent lur parlement
 52 ÷ Milun e ele bien suvent.
 53 Tant i vint ≈ Milun, ÷ tant l'ama
 54 Que ≈ la dameisele enceinta.
 55 Quant aparceit qu'ele est enceinte,
 56 Milun manda, si fist sa pleinte,

 57 Dist li cument est avenu:

tiðenndom.

+ | ok hennar orðsenndingum. ok mællti til
senndi mannz hennar.

Vin kvað *hann* þu skalt fara afr
til ≈ fru þinnar.

+ ok fœra *henni* + þetta fingrgull.

+ ok koma *eftir* mer þa er *henni* licar
ok skal ec + þa fylgia þer.

≈ sveinninn toc + þa leyui.

+ ok for + sva buit til fru *sinnar*

+ ok fec *henni* *fingrgullit*. ok sagðe
at *hann* heuir syst þat sem ≈ hon vil.

Scamt ifra svefnhusi *hennar* i grasgarðe
einum

setto þau + funnd *sinn*. ok viðr/ræðo *sina*.

+ ok vitiaðe ≈ hann *hennar* sva oft
at ≈ hon var með barne.

Sem *hon* fann at *hon* var með hofn.

+ þa sende *hon* eftir Milun ok cærðe *firir*
honum

+ ok sagðe *honum* atbvrð *sinn* + at *hon* var

- 58 S'onur e sun bien ad perdu,
 59 ÷ Quant de tel fet s'est entremise:
 60 De li ert faite granz justise:
 61 A gleive serat turmentee
 62 U vendue en autre cuntree.
 63 Ceo fu custume as anciens,
 64 Issi teneient en cel tens.
 65 Milun respunt que il fera
 66 Ceo que ele conseilera.
 67 «Quant li enfens, fait ele, ert nez,
 68 A ma serur le porterez
 69 Ki en ≠ Norhumbre est marïee,
 70 Riche dame, pruz e senee,
 71 ÷ Si li manderez par escrit
 72 E par paroles e par dit
 73 Que ceo est l'enfant sa serur,
 74 S'en ad suffert meinte dolor.
 75 Ore gart k'il seit bien nuriz,
 76 Queil ke ço seit, u fille u fiz.
 77 Vostre anel al col li pendrai
 78 E un brief ≈ li enveierai;
 79 ÷ Escriz i ert li nuns sun pere
 80 E l'aventure de sa mere.
 81 Quant il serat granz ≈ e creüz
 82 E en tel eage venuz
 83 Que il sache reisun entendre,
 84 Le brief e l'anel li deit rendre,
 85 Si li cumant tant a garder
 86 Que sun pere puisse trover.»
 87 ÷ A sun conseil se sunt tenu,
- með barne.
ok sacar hans hafðe hon tynt + allre sœmð
sinni. + ok foðurleifð. ok + allu aðru goðo.
- Milun svaraðe + henni at *hann* vill gera
 + allt þat er hon vill leggja til raðs.
 + þa kvað hon er barnit verðr fœtt.
 skalt þu sendæ systur minni.
 er gift er i ≠ normanndie.
 ric + ok auðig. kurteis ok hyggin fru.
- bit um hals þui fingrullit.
 ok man ec *senda* ≈ með barneno bræf
 + mitt.
- at þa er *hann* er fullkominn + maðr. ≈ at
vexti.
 + ok kvnni + skil ok skynsemð.
 + þa fae hon honum bræfit ok fingrullit.
 ok segi *honum* at *hann* varðveiti vel.
 at *hann* megí + af þessu finna foður sinn.

MILUN

- 88 Tant que li termes est venu
89 Que la dameisele enfanta.
90 Une vielle ki la garda,
91 A ki tut sun estre geï,
92 Tant la cela, tant la covri,
93 Unques n'en fu aparceance
94 En parole ne en semblance.
95 ≈ La meschine ot un fiz ÷ mut bel. + Siðan sem ≈ hon hafðe fœtt eitt sveinbarn
fagrt.
96 Al col ≈ li pendirent l'anel + þa festu þau fingr/gullit um hals
≈ sveininvm.
97 ÷ E une aumoniere de seie
98 Avoec le brief, que nuls nel veie;
99 Puis le cuchent en un bercel,
100 Envolupé d'un blanc lincel.
101 Dedesuz la teste a l'enfant
102 Mistrent un oreiller vaillant
103 E desus lui un couvertur
104 Urlé de martre tut entur.
105 La vielle l'ad Milun baillié,
106 Ki l'ot atendue el vergier.
107 Il le cumaunda a teu gent
108 Ki l'i porterent læaument.
109 Par les viles u il errouent
110 Set feiz le jur se resposoent;
111 L'enfant feseient aleitier,
112 Cuchier de nuvel e baignier.
113 Tant unt le dreit chemin erré
114 Qu'a la dame l'unt comandé.
+ ok var hann sva buit brott sendr ≠ faður
systr sinni.
115 El le receut, ÷ si l'en fu bel; er + vel toc við honum. + ok mioc unni
honum.

- 116 Le brief li baille e le seel.
 117 Quant ele sot ki il esteit, þa er hon vissi hvaðan hann var.
 118 A merveille le cheriseit. + þa let hon hann elskolega
 + ok með mikilli virt fostra.
- 119 ÷ Cil ki l'enfant eurent porté
 120 En lur païs sunt returné.
 121 Milun eissi fors de sa tere Milun brott fór ór fostrlannde sinu + með
 oðrum riddarvm.
 122 En soudees pur sun pris quere. at fá sér leigu ok frægð.
 123 S'amie remest a meisun. + En unnasta hans er eftir sat heima
 124 ≈ Sis peres li duna ≠ barun. (124–126) var þui nest gift. Einum rikum ok
 raustum ≠ riddara ok aflugvm hafðingia.
 125 Un mut riche humme del païs,
 126 Mut esforcible e de grant pris.
 127 Quant ele sot ≈ cele aventure. + En þa er hon vissi. ≈ at faðer hennar //
 skyllde gifta hana.
 128 Mut est dolente ÷ a demesure + þa bar hon
 (127) atbvrð þenna með
 (128) miclvm harm.
- 129 E suvent regrette Milun.
 130 Kar mut dute la mesprisum
 131 De ceo qu'ele ot eü enfant;
 132 Il le savra demeintenant.
 133 «Lasse, fet ele, que ferai?
 134 Avrai seignur? Cum le prendrai?
 135 Ja ne sui jeo mie pucele;
 136 A tuz jurs mes serai ancele.
 137 Jeo ne soi pas que fust issi,
 138 Ainz quidoue avoir mun ami;
 139 Entre nus celisum l'afaire,
 140 Ja ne l'oïsse aillurs retraire.
 141 Mieuz me vendreit murir que vivre!
 142 Mes jeo ne sui mie delivre,
 143 Ainz ai asez sur mei gardeins

- 144 Vieuz e jeofnes, mes chamberleins,
- 145 Ki tuz jurz heent bone amur
- 146 E se delitent en tristur.
- 147 Or m'estuvrat issi suffrir.
- 148 Lasse! quant jeo ne puis murir.»
- 149 ≈ Al terme k'ele fu donee, ≈ at brvðlaupi hennar
- 150 Sis sires l'en ad amenee. leiddi faðer hennar hana + til spusa sins. með
mikilli tign ok sœmð
- 151 Milun revint en sun païs. 2. + SEM milun kom aftr i fostrlandd sitt.
+ þa kunni hann illa at hann hafðe latet
umnasto sina.
- 152 Mut fu dolenz e mut pensis, ok var mioc ryggr ok hugafullr.
- 153 ÷ Grant doel fist, grant doel demena,
- 154 Mes de ceo se recunforta
- 155 Que pres esteit de sa cuntree
- 156 Cele k'il tant aveit amee.
- 157 Milun se prist a purpenser
- 158 Coment il li purrat mander.
- 159 Si qu'il ne seit aparceüz.
- 160 Qu'il est el païs revenuz.
- 161 Ses lettres fist, sis seela. + þa lét <hann> gera bráf ok inzigla.
- 162 Un cisne aveit k'il mut ama: + ok atti hann elftr eina er hann mikit unnni.
- 163 Le brief ≈ li ad al col lié hann batt brævit um hals ≈ ælftr sinnar.
- 164 E dedenz la plume ≈ muscié. ok ≈ batt unndir fioðrum hennar.
- 165 Un suen esquier apela, + ok kallaðe + til sin einn af skialld sveinum
sinum.
- 166 Sun message li encharga: + ok sagðe honum orðsending sina.
- 167 «Va tost, fet il, change tes dras! Gac skiott kvað hann ok skipt klæðom
þinom + ok bunaðe þinum.
- 168 Al chastel m'amie en irras, þa skaltu fara til castala frv minnar
- 169 Mun cisne porteras od tei; + ok hava með þer ælftr mina.
- 170 Garde que ÷ en prenges cunrei: Hygg at at þu mættir + þui aleiðis koma.
- 171 U par servant u par meschine, at annattveggia þionasto mær eða þionasto

172	Que presentez li seit le cisne!»	kona føere fru minni þessa ælfr.
173	≈ <u>Cil</u> ad fet sun comandement;	≈ <u>Scialldsveininn</u> gerðe + <u>þegar</u> sem herra <u>hans</u> bauð <u>honum</u> .
174	÷ <u>A tant s'en vet</u> , le cigne prent.	+ <u>ok</u> toc ælftena
175	Tut le ÷ <u>dreit</u> chemin ÷ <u>que il sot</u>	+ <u>ok</u> for leiðar sinnar
176	<u>Al chastel vint</u> , si cum il pot.	
177	Par mi la vile ÷ <u>est trespassez</u> ,	brot um miðian bæen.
178	A la ≈ <u>mestre</u> porte est alez.	+ <u>Nu</u> er <u>hann</u> kominn at ≈ <u>borgar</u> liðeno.
179	Le portier apelat a sei:	+ <u>þa</u> callaðe <u>hann</u> til sin gæzlo mann + <u>ok</u> <u>durvorð borgarliðsens</u> .
180	«Amis, fet il, entent a mei!	<u>ok</u> sagðe. Vinr kvað <u>hann</u> lyð orðvm minum.
181	Jeo sui uns hum de tel mestier,	Ec em fuglare ok livi ec við veiði mina.
182	D'oiseus prendre me sai aidier.	ok em ec vel kunnande at taca fugla. (184) ~ + <u>j dag</u> <toc> ec ælfr eina i gilldro minnæ undir arluns + <u>fiallæ</u> .
183	Une archiee suz Karlün	
184	~ Pris un cisnë od mun laçun.	
185	÷ <u>Pur force e pur meintement</u>	
186	La dame en voil fere present,	+ <u>ok</u> vil ec gefa + <u>þenna</u> fugl frv + <u>castalans</u>
187	÷ <u>Que jeo ne seie desturbez</u> ,	
188	<u>En cest païs achaisunez.</u> »	
189	Li bachelers li respundi:	+ <u>þa</u> svaraðe <u>honum</u> durvorðrenn.
190	«Amis, nuls ne parole od li;	Vinr + <u>kvað</u> <u>hann</u> . engum + <u>ukunnigvm</u> <u>manni</u> er lofat at rœða við <u>hana</u> . + <u>nema</u> <u>hyski hennar</u> ok <u>heima monnum</u> .
191	Mes nepurec j'irai saveir	En ei at siðr ec skal freista + <u>ok</u> viðrleita.
192	÷ <u>Si jeo poeie liu veeir</u>	
193	Que jeo t'i peüsse mener,	ef ec mætti koma þer a <u>funnd</u> hennar
194	÷ <u>Jeo te fereie a li parler.</u> »	
195	En la sale vint li portiers,	+ <u>þui</u> <u>nest</u> kom dyrvorðrenn i hollena.
196	N'i trova fors deus chevaliers;	+ <u>ok</u> fann <u>hann</u> þar engan mann + i <u>hia</u> <u>henni</u> nema tva + <u>eina</u> riddara.
197	÷ <u>Sur une grant table seeient</u> ,	

- 198 Od uns eschés se dedueient.
- 199 Hastivement returne ariere. + ok snerezc hann + þa aftr skyndilega.
- 200 ≈ Celui ameine en teu maniere + ok leiddi hann + þa ≈ skialld sveinenn sva + leynilega
- 201 Que de nului n'i fu scetüz, at engi vissi þarkvamo hans.
- 202 ≈ Desturbez ne aparceüz. ≈ ok engi spurðe hver hann var ne hvat hann villdi.
- 203 ÷ A la chambre vient, si apele:
- 204 L'us lur ovri une pucele.
- 205 Cil sunt devant la dame alé, þeir komo + baðer til frunnar
- 206 Si unt le cigne presenté. + ok færðo henni elftrena.
- 207 ÷ Ele apelat un suen vallet.
- 208 Puis si li dit: «Or t'entremet
- 209 Que mis cignes seit bien gardez
- 210 E ke il eit viande asez.
- 211 – Dame, fet cil ki l'aporta.
- 212 Ja nuls fors vus nel recevra:
- 213 E gia est ceo presenz rëaus:
- 214 Veez cum il est bons e beaus!»
- 215 Entre ses mains li baille ÷ e rent. + ok fengo henni + sialfre i hemndr.
- 216 El le receipt mut bonement. hon með miclvm fagnaðe viðr tóc.
- 217 Le col li manie e le chief, + ok strauc + mivclega hofuð hennar. ok hals.
- 218 Desuz la plume sent le brief; + ok kemnde + hon brævit. + i þui var folgit umndir fíoðrvm + elftrennar.
- 219 ÷ Li sancs li remut e fremi:
- 220 Bien sot qu'il vint de sun ami.
- 221 Celui ad fet del suen doner.
- 222 Si l'en cumandë a aler.
- 223 Quant la chambre ≠ fu delivree. + þa gec hon i loft sitt. ≠ ok lét bera þangat elftrena.
- 224 Une meschine ad apelee. + ok kallaðe + til sin mey eina.
- 225 Le brief aveient deslié, + ok leysti brævit

- 226 ÷ Ele en ad le seel brusié. + ok bráut *innsiglit*.
- 227 Al premier chief trovat «Milun»;
228 De sun ami ÷ cunut le nun: + ok *fann* hit fyrsta orð *miluns*
229 Cent feiz le baisë en plurant, *unnasta* *sins*
- 230 Ainz qu'ele puïst dire avant!
- 231 Al chief de piece veit l'escrit, + Nv var þat fyrst a brævino.
- 232 ÷ Ceo k'il ot cumandé e dit:
- 233 Les granz peines e la dolur
- 234 Que Milun seofre nuit e jur:
- 235 ~ «Ore est del tut en sun pleisir
- 236 ≈ De lui ocire u de garir. at *hon* skyllði ≈ / *noera æl<f>trena*
(235) ~sva lengi sem henni licaðe.
- 237 ÷ S'ele seüst engin trover
- 238 Cum il peüst a li parler,
+ En þa er henni licaðe
- 239 Par ses lettres ÷ li remandast
- 240 E ≈ le cisne li renveast. at *sennda* ≈ *hana* i brott
(239) með brævi sinu.
- 241 ÷ Primes le face bien garder,
- 242 Puis si le laist tant jeüner þa skyllde *hon* engan mat geva henni
- 243 Treis jurs ÷ que il ne seit peüz; a þrim dogvm.
- 244 Li briefs li seit al col penduz,
- 245 ≈ Laist l'en aler: il volera ≈ ok lata leiða hana + unndir beran himinn.
ok mynde *hon* + þegar brott fliyga
- 246 La u il primes conversa.» til þeirra + hibilia er *hon* var fyrr von at vera.
- 247 ÷ Quant ele ot tut l'escrit veü
- 248 E ceo qu'il i ot entendu,
- 249 Le cigne fet bien surjurner
- 250 E forment pestre e abevrer.
- 251 Dedenz sa chambre un meis le tint.
- 252 Mes ore oëz cum l'en avint!
- 253 Tant quist par art e par engin + frun um leitaðezc + þa með list ok velom.
- 254 Ke ele ot enke e parchemin. at *hon* gat syst ser blec ok bocfell.

MILUN

- 255 Un brief escrit ÷ tel cum li plot, + ok gerðe bráf.
+ ok (258) ~ batt unndir ≠ fiadrvm ≈ ælftenni
- 256 Od un anel l'enseelot.
- 257 ≈ Le cigne ot laissié jeüner, + þa er ≈ hon hafðe fastat + .iii. daga
- 258 ~ Al ≠ col ≈ li pent, ÷ sil laist aler.
- 259 Li oiseus esteit fameillus
- 260 E de viande coveitus:
- 261 Hastivement est revenuz + ok flaug hon + þegar skyndelega
- 262 ÷ La dunt il primes fu venuz.
- 263 En la vile e en la meisun til castala + miluns.
- 264 Descent ÷ devant ≈ les piez Milun. ok gecc + þegar ≈ til hans
- 265 ÷ Quant il le vit, mut en fu liez!
- 266 Par les eles le prent haitiez:
- 267 Il apela ≠ un despensier, + ok kallaðe hann ≠ ræðiz/ mann sinn
- 268 Si li fet doner a mangier. at geva henmi mat.
- 269 Del col li ad le brief osté. + ok toc + hann bráf af halsi hennar.
- 270 De chief en chief l'ad esgardé, + ok las + þegar allt yuir.
(272) ok hugaðez ðá mioc af + bliðri kveðiu hennar
- 271 Des enseignes qu'il ≈ i trova + ok iartegnum þeim ≈ er hon senndi honum.
- 272 E des saluz se reheita:
- 273 ≈ «Ne poet sanz lui nul bien avoir:
- 274 Or li remant tut sun voleir
- 275 Par le cigne sifaitement.»
- 276 Si ferat il hastivement.
- 277 Vint anz menerent cele vie 3. Vel .xx. vetr lifðu þau sva
- 278 Milun ÷ entre lui e s'amie. Milun ok vnnasta hans.
- 279 Del cigne firent messagier, at þau gerðo elftena sende mann sinn.
- 280 ÷ N'i aveient autre enparlier,
- 281 E sil feseient jeüner
- 282 Ainz qu'il le lessassent aler.
- 283 Cil a ki li oiseus veneit,
- 284 Ceo sachiez que il le peisseit.

- 285 Ensemble viendrent plusurs feiz.
- 286 Nuls ne poet estre si destreiz
- 287 Ne si tenuz estreitement
- 288 Que il ne truisse liu sovent.
- 289 La dame ki lur fiz nurri
- 290 Tant ot esté ensemble od li
- 291 Qu'il esteit venuz en eé.
- 292 A chevalier l'ad adubé;
- 293 ÷ Mut i aveit gent dameisel!
- 294 Le brief li rendi e l'anel,
- 295 ÷ Puis li ad dit ≠ ki est sa mere
- 296 E l'aventure de sun pere
- 297 ÷ E cum il est bon chevaliers.
- 298 Tant pruz, si hardiz e si fiers.
- 299 N'ot en la tere nul meillur.
- 300 De sun pris ne de sa valor.
- 301 Quant la dame li ot mustré
- 302 ÷ E il l'aveit bien escuté.
- 303 Del bien sun pere s'esjoï.
- 304 ÷ Liez fu de ceo k'il ot oï!
- 305 A sei meïsmes pense ÷ e dit:
- 306 «Mut se deit hum preisier ÷ petit.
- 307 Quant il issi fu ≈ engendrez
- 308 E sis pere est si alosez,
- 309 S'il ne se met en greinur pris
- + sva at engi vissi nema þau tvau
- En su hin + rica fru ≠ systir Miluns. En fostraðe sun þeirra.
- hafðe hann sva lengi með sér at hann var fullkominn maðr. + at vizko ok skynsemd ok afle.
- þa let hon gera hann riddara.
- + ok fecc honum bræf ok fingr/gull + þat er henni var sennt með honum. at fa honum þa er hann váere vaxinn maðr.
- ok sagðe honum ≠ hvar moðir hans var. ok + með hverium atburð faðer hans + gat hann.
- þa er frun hafðe + allt sagt honum.
- + þa fagnaðe hann at faðer hans var áætgoðr. + ok ricr at eignum.
- + ok ihugaðe hann at honum samir + ei at rosa ser. Þui at hann er ≈ sva ricra manna.
- ok faðer hans sva frægr af reysti + ok riddaraskap
- nema hann kome ser i meiri fremd + með

- 310 Fors ÷ de la tere e del païs.»
 311 Asez aveit sun estuveir,
 312 Il ne demure fors le seir.
 313 El ≈ demain aveit pris cungié;
 314 ~ La ≈ dame ≈ l'ad mut chastié
 315 ~ E de bien fere amonesté.
 316 Asez li ad avoir doné.
- 317 ÷ A Suhthamptune vait passer;
 318 ÷ Cum il ainz pot se mist en mer.
 319 ÷ A Barbefluet est arivez.
 320 Dreit en ≠ Brutaine en est alez.
 321 La despendi e turneia,
 322 As riches hummes s'acuinta.
- 323 ÷ Unques ne vint en nul estur
 324 Que l'en nel tenist al meillur.
 325 Les povres chevaliers amot;
 326 Ceo que des riches gaainot
 327 Lur donout e sis reteneit
 328 E mut largement despendeit.
 329 Unques sun voil ne surjurna:
 330 De tutes les teres de la
 331 Porta le pris e la valur.
 332 Mut fu curteis, mut sot honor.
 333 De sa bunté e de sun pris
 334 Veit la novele en sun païs
 335 ÷ Que uns damisels de la tere,
 336 Ki passa mer pur sun pris quere,
 337 Puis ad tant fet par sa pruësce,
- aðrum riddarum.
bio hann þa brott/ferð sina or lannde.
+ ok lét fostra hans allzecki skorta hann.
dvaldizc + þa eigi | lengr en um kvelldit
Vm ≈ morgeninn toc hann leyui.
+ En ≈ fostra hans
- gaf *honum* morg herklæðe.
 (314–315) ~ ≈ ok at hann skyllde vel reynaz
at riddara skap ok kurteisi.
 Siðan kom *hann*
 yuir sio
- + ok stefndi i ≠ bretlannd norðr.
+ ok hellt hann sec vel ok for at atreiðvm.
+ ok kannaðizc við + alla þa er ricaztir varo.
+ i þui lannde.
- for + þa (334) *hvervitna* (333) *reysti hans* //
 ok riddaraskapr
 heim i *fostrlannd* hans.

338	<u>Par sa bunté, par sa largesce,</u>	
339	<u>Que cil ki nel seivent numer</u>	
340	<u>L'apeloent partut «Sanz Per».</u>	
341	Milun oï <u>≈ celui</u> loër	Milun heyrðe + <u>mioc</u> lofaðan <u>≈ þenna hinn</u> <u>unnga riddara.</u>
342	<u>÷ E les biens de lui recunter.</u>	
343	Mut ert dolenz, <u>÷ mut se pleigneit</u>	+ <u>ok</u> mislicaðe <i>honum</i> mioc
344	Del chevalier ki tant valeit:	at sa riddare var sva ráustr
345	<u>÷ Pur tant cum il peüst errer</u>	
346	<u>Ne turneier n'armes porter,</u>	
347	<u>Ne deüst nuls del païs nez</u>	
348	<u>Estre preisiez ne alosez!</u>	
349	D'une chose se purpensa:	+ <u>ok</u> ihugaðe <i>hann</i>
350	Hastivement mer passera,	at fara skyndilega yuir + <u>ænglannz</u> sio.
351	Si justera al chevalier	ok gera atreið þessum riddara.
352	Pur lui leidir <u>÷ e empeirier.</u>	at svivirða <i>hann</i> + <u>ok frægð hans.</u>
353	<u>Par ire se vodra cumbatre:</u>	
354	<u>S'il le poet del cheval abatre,</u>	
355	<u>Dunc serat il en fin honiz.</u>	
356	<u>Aprés irra quere sun fiz</u>	
357	<u>Ki fors del païs est eissuz,</u>	
358	<u>Mes ne saveit qu'ert devenuz.</u>	
359	A s'amie le fet saveir,	+ <u>ok</u> gerðe þetta kunnict vnnasto sinni
360	Cungié voleit de li avoir.	+ <u>ok</u> vil <i>hann</i> hafa leyui af henni.
361	<u>÷ Tut sun curage li manda:</u>	
362	<u>Brief e seel li enveia</u>	
363	<u>Par le cigne, mun escient:</u>	
364	<u>Or li remandast sun talent!</u>	
365	Quant ele oï sa volenté,	Sem <i>hon</i> fra vilia <i>hans</i> .
366	Mercie l'en, si li sot gré,	+ <u>þa</u> þackaðe <i>hon</i> <i>honum</i> . + <u>ok</u> <i>kunni</i> <i>honum</i> + <u>micla</u> áfusu
367	Quant pur lur fiz trover <u>÷ e quere</u>	(368) ~ at <i>hann</i> uill fara ór lannde <i>sinv</i> . at leita sunar þeirra.

- 368 ~ Voleit eissir fors de la tere
 369 ÷ E pur le bien de lui mustrer;
 370 Nel voleit mie disturber.
 371 Milun oï le mandement;
 372 Il s'aparaille richement.
 373 En Normendië est passez,
 374 Puis est desqu'en Brutaine alez.
 375 ÷ Mut s'aquointa a plusurs genz.
 376 Mut cercha les turneiemenz;
 377 Riches osteus teneit sovent
 378 E si dunt curteisement.
 379 Tut un yver, ceo m'est avis.
 380 Conversa Milun el païs;
 381 Plusurs bons chevaliers retint.
 382 Desque après la Paske vint,
 383 ÷ K'il recumentent les turneiz
 384 E les gueres e les dereiz.
 385 Al Munt Seint Michel s'assemblerent;
 386 Normein e Bretun ÷ i alerent
 387 E li Flamenc e li Franceis.
 388 Mes n'i ot gueres des Engleis.
 389 Milun i est alez primiers,
 390 ÷ Ki mut esteit hardiz e fiers.
 391 Le bon chevalier demanda.
 392 Asez i ot ki li cunta
 393 De queil part il esteit venuz;
 394 ÷ A ses armes, a ses escuz.
 395 Tost l'eurent a Milun mustré.
 396 E il l'aveit bien esgardé.
 397 Li turneiemenz s'asembla.
- Milun frá orðsennding hennar.
 bio rikulega + ferð sina.
ok kom upp i normandie.
 Siðan for *hann* ut i bretlannd.
- + ok hafðe með sér marga goða riddara.
 + ok dvaldizc i bretflannde til þess er paskar
 varo liðnar.
- + þa safnaðezc + mikil fiolldi riddara vnndir
 michials fialli
 normenndingr ok bretar.
- Milun kom + þa fyrstr þar + allra.
 Grimr ok vapndiarfr.
 + ok spurðe hann + aðra riddara hvar sa hinn
 goðe riddare + var.
ok varo þeir yrnir er honum sagðo.
 + Oc i hvaro liði *hann* var.

- 398 Ki juste quist, tost la trova;
 399 Ki aukes volt les rens cerchier,
 400 Tost i pout perdre u gaaignier
 401 E encuntrer un cumpainun.
 402 Tant vus voil dire de Milun:
 403 Mut le fist bien en cel estur
 404 E mut i fu preisiej le jur,
 405 Mes li vallez dunt jeo vus di
 406 Sur tuz les autres ot le cri;
 407 Ne s'i pot nuls acumparer
 408 De turneier ne de juster.
 409 Milun le vit si ≠ cuntenir, + þa sa Milun at hann ≠ reið einkar vel.
 410 Si bien puindre e si ferir, ok gaf + stor hogg. ok kennde hann af vápnom.
- 411 ÷ Par mi tut ceo k'il l'enviöt,
 412 Mut li fu bel e mut li plot.
 413 Al renc se met encuntre lui, + ok skipaðizc i fylking imoti.
 414 Ensemble justerent amdui. + ok leyfti hvar at oðrvm + sem skiotazt máttu hestar þeirra laupa.
- 415 Milun le fiert si durement,
 416 S'anste depiece veirement, Milun lagðe hann með sva harðo hoggi.
 417 Mes ne l'aveit mie abatu. at + þegar brast spiot/skaptið i sumndr
 418 Ja ≈ l'aveit cil lui si feru En ≈ sveinmin festi sva spiot sitt a honum
 419 Que jus del cheval l'abati. at hann skaut honum af baki.
 420 Desuz la ventaille choisi + Sem hann fell þa sa hann unndir hialm hans.
- 421 La barbe e les chevoz chanuz:
 422 ÷ Mut li pesa k'il fu cheüz! at huitnat var har hans ok skegg.
 423 Par la reisne le cheval prent, + ok mislicaðe honum at hann fellde hann.
 424 Devant lui le tient en present, + ok tóç hann + þa hestinn með beislino
 425 ÷ Puis li ad dit: «Sire, muntez! + ok færðe honum i giof
 + ok mællti. herra + kvað hann. stig + a hest þinn.
- 426 Mut sui ÷ dolenz e trespensez Guð veit. Mer mislicar mioc.

- 427 ~ Que nul humme de vostre eage
 428 Deüsse faire tel outrage.» at ec skyllde sva mikit misgera
 (427) ~ nockorvm þeim manni er á þinum
 alldre er.
- 429 Milun saut sus, ≈ mut li fu bel; Milun liop + þegar a hest sinn. ≈ ok kummi
 honum micla afusu.
- 430 Al ≠ dei celui cunuit l'anel, ok kenndi hann + þa fingrgullit a ≠ hemnde
 honum.
- 431 ÷ Quant il li rendi sun cheval.
 432 Il areisune ≈ le vassal; + ok mællti + þegar til ≈ hans.
 433 «Amis, fet il, a mei entent! Vínr kvað hann lyð orðvm minum.
- 434 ÷ Pur amur Deu omnipotent,
 435 Di mei cument ad nun tis pere! Seg mér hvat faðer þin heitir
 436 Cum as tu nun? Ki est ta mere? + ok moðer þin ok sialfr þu.
- 437 ÷ Saveir en voil la verité.
 438 Mut ai veü, mut ai erré,
 439 Mut ai cerchiees autres teres
 440 Par turneiemenz e par gueres:
 441 Unques pur coup de chevalier
 442 Ne chaï mes de mun destrier!
 443 Tu m'as abatu al juster:
 444 A merveille te puis amer!
- 445 ≈ Cil li respunt: «Jo vus dirai + þa svaraðe ≈ sveinnen. + Giarna vil ec
 segia þér
 446 ÷ De mun pere tant cum j'en sai. þat er ec veit til.
 447 Jeo quid k'≈ il est de Gales nez Ec hygg + kvað hann. at ≈ faðir / minn var
 fœðr i valeS.
- 448 E si est Milun apelez. ok er hann callaðr. Milun
 449 Fillë a un riche humme ama, hann unni eins rics mannz dottur.
 450 Celeement m'i engendra. + ok gat mic i leynd + með henni.
- 451 ÷ En Norhumbre fu enveiez;
 452 La fu nurriz e enseignez.
 453 Une meie ≠ aunte me nurri; + En ≠ foður systir min fostraðe mec.

- 454 Tant me garda ensemble ÷ od li, + ok varðveitti mic sva lengi
 455 Cheval e armes me dona, at hon gaf mer hesta ok herklæðe.
 456 En ceste tere m'enveia. + ok sende mec i þetta land + faður mins at leita
- 457 ÷ Ci ai lungement conversé.
 458 En talent ai e en pensé.
 459 ~ Hastivement mer passerai,
 460 En ma cuntreie m'en irrai. + ok nu fýsir mic at fara i fostr land mitt
 (459) ~ + ok finna hann vuir + ænglamndz sio með skunnda.
- 461 Saveir voil l'estre de mun pere, + þui at ec vil vita hvat tit er um foður minn.
 462 Cum il se cuntient vers ma mere. + ok hverso | hann er til moður minnar.
 463 ÷ Tel anel d'or li musterai
 464 E teus enseignes li dirai.
 465 Ja ne me vodra reneier.
 466 ≈ Ainz m'amerat e tendrat chier. ≈ hverso samþykkilega ok astsamlega þau ero saman.
- 467 Quant Milun ÷ l'ot issi parler. Milun
 468 Il ne poeit plus ≠ escuter: matti ei + þa lengr ≠ þegia.
 469 ÷ Avant sailli hastivement.
 470 Par le pan del hauberc le prent.
 471 «E Deu! fait il, cum sui gariz! Hou + drottinn gvð kvað hann + dyrlega hevir þu holpit mér. + ok hialpsamlega huggat mic
- 472 Par fei, ≈ amis, tu es mis fiz! ≈ Sveinn minn + kvað hann þu ert at sannv sun minn
- 473 ÷ Pur tei trover e pur tei quere
 474 Eissi uan fors de ma tere.»
 475 Quant ≈ cil l'oï, a pié descent, Sem ≈ riddarinn hafðe heyrð orð hans. + þa steig hann af + hesti sinum
 476 Sun peire baisa ducement; ok kysti faður sinn. sætom + kossom.
 477 ÷ Mut bel semblant entre eus feseient
 478 E iteus paroles diseient

479	<u>Que li autres kis esgardouent</u>	
480	<u>De joie e de pitié plurouent.</u>	
481	Quant li turneiemenz depart,	(482) þegar (481) sem háetti atreiðvm.
482	Milun s'en vet; mut li est tart	+ þa for Milun i brot
483	Qu'a sun fiz parolt a leisir	þui at <i>hann</i> langaðe at rœða við sun sinn
484	E qu'il li die sun pleisir.	sva mart sem <i>honum</i> licaðe.
485	En un ostel furent ÷ <u>la nuit;</u>	+ ok varo + þa baðir i einu herbyrgi.
486	Asez eurent joie e deduit	+ ok skorti þar ei + <u>micla</u> skemtan. ok
		+ <u>goðan</u> fagnað.
487	De chevaliers a grant plenté.	+ ok var + þar mikill fioldi riddara.
488	Milun ad a sun fiz cunté	Milun talde syni <i>sinum</i>
489	De sa mere cum il l'ama,	frá mœðr <i>sinni</i> hverso <i>hann unni henni</i>
		+ <u>siðan</u>
490	÷ <u>E cum sis peres la duna</u>	
491	<u>A un barun de sa cuntree.</u>	
492	<u>E cument il l'ad puis amee</u>	
493	E ele lui ÷ <u>de bon curage.</u>	ok <i>hon honum</i> .
494	E cum del cigne fist message:	ok at þau gerðo ælftena <i>senndi mann sinn</i> .
495	÷ <u>Ses lettres lui feseit porter.</u>	
496	<u>Ne s'osot en nul liu fier.</u>	
497	≈ <u>Li fiz</u> respunt: «Par fei, bels pere,	Dat veit trv min kvað ≈ <u>hann</u> goðr faðer.
498	÷ <u>Assemblerai vus e ma mere!</u>	
499	Sun seignur ÷ <u>qu'ele ad ocirai</u>	Ec skal drepa bonda <i>hennar</i> .
500	E espuser ≈ <u>la vus ferai.</u> »	En þu skallt spusa ≈ <u>moðor mina</u> .
501	Cele parole dunc lessierent	+ ok hættu þeir + þa sva buit þeirre rœðo
502	÷ <u>E el demain s'apareillerent;</u>	Vm morgonenn biuggu þeir + <u>ferð sina</u> .
503	÷ <u>Cungié pernent de lur amis.</u>	
504	<u>Si s'en revunt en lur païs.</u>	
505	Mer passerent hastivement,	+ ok foro skiott yvir + <u>ænglanndz</u> sio.
506	Bon oré eurent e ≠ <u>fort vent.</u>	með goðum byr ok ≠ <u>hægivm</u> sio.
507	Si cum il eirent le chemin,	Ðui nest + <u>einn dag</u> sem þeir + <u>riðo retzleiðis</u>
		+ <u>heim</u>
508	Si encuntrent un meschin.	þa móetto þeir sveini <i>einum</i> .

509	De l'amie Milun veneit,	er komannde var fra <i>vm</i> nasto Miluns.
510	En Bretagne passer voleit;	+ <u>ok</u> villdi fara i brettlannd.
511	÷ Ele l'i aveit enveié.	
512	<u>Ore ad sun travail acurcié!</u>	
513	Un brief ≈ li baille enseelé;	<i>hann</i> <i>fecc</i> ≈ <u>Milun</u> bræf <i>innsiglat</i>
514	Par parole li ad cunté	+ <u>ok</u> sagðe <i>honum</i> vttan bocar
515	~ Que s'en venist, ne demurast:	
516	Morz est ≈ <u>sis</u> sire, ÷ <u>or s'en hastast!</u>	at <i>amndaðr</i> var bonde ≈ <u>unnasto</u> <i>hans</i> . (515) ~ + <u>ok</u> at <i>hann</i> skyndi heim. + <u>ok</u> dveli ecki + <u>ferð</u> <i>sina</i> . Sem Milun ≈ <u>þetta</u> frá. + <u>þa</u> var <i>hann</i> mioc feginn.
517	Quant Milun oī ≈ <u>la novele</u> ,	
518	A merveille li sembla bele!	
519	÷ <u>A sun fiz l'ad mustré e dit.</u>	
520	<u>N'i ot essuigne ne respit:</u>	
521	Tant eirent que il sunt venu	+ <u>ok</u> riðv þeir + <u>þa</u> sva lengi at þeir komo
522	Al chastel u la dame fu.	til castala frunnar.
523	÷ <u>Mut par fu liee de sun fiz</u>	
524	<u>Ki tant esteit pruz e gentiz.</u>	
525	Unc ne demanderent parent:	+ <u>En</u> engan <i>mann</i> spurðo þeir
526	Sanz conseil de ÷ <u>tute autre gent</u>	raz um. (525) hvarki frændr + <u>né vini</u> (526) ne aðra <i>men</i> n.
527	Lur fiz ÷ <u>amdeus les</u> assembla,	Sunr þeirra gifti
528	La mere a sun pere ÷ <u>dona</u> .	feðr <i>sinum</i> moðor <i>sina</i> .
529	<u>En grant bien e en grant duçur</u>	
530	<u>Vesquirent puis e nuit e jur.</u>	
531	De lur amur e de lur bien	Vm ast þeirra ok goðleic
532	Firent un lai li aunciën,	<i>gerðo</i> þeir i fyr<n> <i>skunni</i> + <u>vm þenna</u> atburð strengleic.
533	÷ <u>E</u> jeo, ki ≈ l'ai mis en escrit,	er + <u>nv</u> // ≈ <u>þesse</u> <i>saga</i> ritað
534	÷ <u>Al recunter mut me delit.</u>	+ <u>sva sem ec gat giorst skyndiat ok skilt.</u>

CHIEVREFOIL/GEITARLAUF

På grunn av Tristrams kjærleik til dronninga er onkelen hans, Mark, sint på han og har bannlyst han frå riket sitt. Tristram reiser heim og blir verande der eitt år.

Deretter reiser han til dronningas land, Cornwall, og gøymer seg i skogen. Om kvelden finn han nattestad og spør etter nytt om kongen. Då får han vita at kongen og følgjet hans skal feira pinse i Tintagel. Tristram finn trøyst i dette fordi han veit kva veg dronninga skal reisa for å komma dit. Dermed gøymer han seg i skogen, skjer av ein hasselkvist og rissar namnet sitt inn i denne.

Dronninga kjem ridande og ser kvisten som står i vegen, og ber dermed om ein pause. Ho forlet følgjet sitt saman med tenestejenta Brengveinn og møter Tristram. Før dei grinande skil lag, fortel ho han kva han kan gjera for å komma på god fot med kongen igjen.

Tristram blir verande i Wales til kongen sender bod på han. Gleda og trøysten Tristram opplevde av å møta dronninga i skogen inspirerte han til å komponera ein ny strengleik.

CHIEVREFOIL

- 1 ASEZ me plest e bien le voil,
2 Del lai qu'hum nume *Chievrefoil*,
3 ÷ Que la verité vus en cunt
4 Pur quei fu fez, coment e dunt.
5 ~ Plusur le m'unt cunté ÷ e dit
6 E jeo l'ai trové en escrit
7 De Tristram e de la reïne,
8 De lur amur ki tant fu fine,
9 Dunt il eurent meinte dolur,
10 Puis en mururent en un jur.
11 Li reis Marks esteit curuciez,
12 Vers Tristram sun ≈ nevu ÷ iriez:
13 De sa tere le cungea
14 Pur la reïne qu'il ama.
15 En sa cuntree en est alez,
16 En Suhtwales u il fu nez.
17 Un an demurat tut entier,
18 Ne pot ariere repeirier;
19 ÷ Mes puis se mist en abandun
20 De mort e de ≈ destructiun.
21 Ne vus esmerveilliez neënt,
22 Kar cil ki eime lealment
23 Mut est dolenz ÷ e trespensez
24 Quant il nen ad ses volentez.
25 Tristram est dolenz ÷ e pensis,
26 Pur ceo s'esmut de sun païs.

GEITARLAUF

+ bretar calla gotulæf en ver kollum

Geitar\lauf

1. Míoc licar mér ok giarna vil ec syna + yðr
þann strengleic er heitir + i volsku cherfe.
fuillenn. + Geitarlauf [i norr]æno.

hvar þessi strengleicr var gor [ok kveðenn
ok] með hverium hætti

þat heui ec a boc [leset

(5) ~ þat sem m]argir segia + ok sanna

um *tristram* ok um drotneing

+ ok vm hina tryggazto ast þeirra.

af hverio þau fengo margan + harmulegan
harm.

+ ok um siðir do þau + bæðe a einum degi.

Marhæs *konungr* var reiðr

tristam ≈ frænnda sinvm

+ ok firir bauð honum rikir sitt

sacar þeS at *hann* unni drotningenni.

+ ok for + hann i fóstr lannd sitt.

Suð/vales þar sem *hann* var fœddr.

+ ok var + hann fulla tolfma<na>ðe

sva at *hann* fecc ei leyui aftir at fara.

Siðan lagðe *hann* sec i abyrgð

≈ lifs eða dauða.

| + En þer latet yðr ei kynlect þyckia.

þui at sa er ann trygglega

er harms fullr mioc

þa er *hann* fær ei vilia sinn. + ok fyst.

Tistram var + mioc rygg

+ ok firir þui for *hann* or fostrlande sino.

27	En Cornwaille vait ÷ <u>tut dreit</u>	+ <u>ok</u> stefndi i kornbretalannd.
28	La u la reïne maneit.	þannog sem drottning var firir.
29	En la forest tuz suls se mist:	+ <u>ok</u> fals einnsaman i skogum.
30	÷ <u>Ne voleit pas qu'hum le veïst.</u>	
31	En la vespree s'en eisseit,	+ <u>En þa</u> kvellða tók + <u>þa</u> fór hann ór
32	÷ <u>Quant tens de herbergier esteit.</u>	
33	<u>Od paisanz, od povre gent.</u>	
34	Perneit ÷ <u>la nuit</u> herbergement;	+ <u>ok</u> toc sér herbyrgi.
35	Les noveles ÷ <u>lur</u> enquireit	+ <u>ok</u> spurðe hvat tit var
36	Del rei ÷ <u>cum il se cunteneit.</u>	með konunge.
37	Ceo li dient qu'il unt oï	+ <u>þa</u> sagðu þeir homum er fregit hafðo.
38	Que li barun ÷ <u>erent bani.</u>	at + <u>allir</u> lenndir menn. + <u>ok</u> hafðingiar
39	A Tintagel deivent venir:	skolu safnazc i tintaiol.
40	Li reis i veolt ≠ <u>sa curt</u> tenir;	+ <u>þuiat</u> konungr vill hallda þar ≠ <u>hatið.</u> + <u>ok</u> <u>veita</u> ollu hirðliði sinu <u>ok</u> <u>hofðingivm</u>
41	A Pentecuste i serunt tuit,	a pikis dogum skolu allir þar vera.
42	≈ <u>Mut i avra</u> joie e deduit,	+ <u>ok</u> ≈ <u>man</u> þar ei skorta skemtan <u>ok</u> + <u>rikan</u> fagnað.
43	E la reïnë i sera.	ok skal þar drottningen vera.
44	Tristram l'oï, mut se haita:	+ <u>Sem</u> tistram hafðe heyrð þat. + <u>þa</u> huggaðizc hann miok.
45	Ele n'i purrat mie aler	+ <u>þui at</u> hon man ei fara sva + <u>um</u> <u>vegin</u>
46	K'il ne la veie ÷ <u>trespasser.</u>	at hann se hana ei.
47	Le jur que li reis fu meüz,	+ <u>Nu</u> þann dag sem + <u>hann</u> vissi at <u>konungr</u> skyldi + <u>þangat</u> fara.
48	Tristram est el bois revenuz.	+ <u>þa</u> kom Tistram i morkena
49	Sur le chemin que il saveit	þar i hia vegenum sem hann vissi
50	Que ≠ <u>la rute</u> ≈ <u>passer</u> deveit,	at ≠ <u>drottning</u> skyldi vm ≈ <u>riða.</u>
51	Une codre ≠ <u>trencha par mi,</u>	+ <u>þa</u> ≠ <u>hio</u> <u>hann</u> ≠ <u>niðr</u> einn hesli + <u>vonnd</u>
52	Tute quarreie la fendi.	<u>ok</u> telgdi ferstrenndan
53	÷ <u>Quant il ad paré le bastun,</u>	
54	De sun cutel escrit sun nun.	með knifi sinum. + <u>ok</u> reist nafn sitt + <u>a</u> <u>stavenom.</u>

55	Se la reïne s'aparceit,	ef + sva kann at bera at drotning ser <u>≈ stafenn.</u>
56	÷ <u>Ki mut grant garde s'en perneit –</u>	
57	~ Autre feiz li fu avenu	
58	÷ <u>Que si l'aveit aparceü –</u>	
59	De sun ami <u>≈ bien conustra</u>	+ þa man hon <u>≈ ihuga unnasta sinn.</u> (57) ~ + þui at sva hafðe henni oðru sinni atborit.
60	Le bastun, ÷ <u>quant el le verra.</u>	
61	<u>≈ Ceo fu la summe de l'escrit</u>	+ Nu <u>≈ var ristið</u> (60) a stavenom
62	Qu'≈ il li aveit ÷ <u>mandé e dit</u>	at <u>≈ Tistram</u> hafðe
63	Que lunges ot ilec ÷ <u>esté</u>	þar lengi
64	÷ <u>E atendu ÷ e surjurné</u>	beðit hennar
65	Pur espïer e pur saveir	+ ok umlyz / at spyria til hennar + ok vita
66	Coment il la peüst veeir,	með hverivm hætti hann mátti sia hana.
67	Kar ne poeit vivre sanz li.	þui at hann ma engum kosti liva on hennar.
68	D'euls deus fu ÷ <u>il tut autresi</u>	Sva ferr með ocr + <u>kvað hann</u>
69	Cume del chievrefoil esteit	sem viðundil
70	Ki a la codre se perneit:	sa er binnz um hæsliðið.
71	Quant <u>≈ il ÷ s'i est laciez e pris</u>	Meðan <u>≈ þessir tveir viðir</u>
72	<u>≈ E tut entur le fust s'est mis.</u>	<u>þua baðer saman.</u>
73	<u>Ensemble poënt bien durer.</u>	<u>þa liva ok bera lauf sitt.</u>
74	Mes ki puis <u>≈ les</u> voelt desevrer,	En sa er <u>≈ þessa viðe</u> skildi hvarn frá oðrum.
75	Li codres muert ÷ <u>hastivement</u>	<u>≈ þa déyr haslenn</u>
76	E li chievrefoilz <u>≈ ensement.</u>	ok + þui nest viðvinndillemn + ok berr hvarki <u>lauf. nema þorna ≈ ok firir verðaz bæðe.</u>
77	«Bele amie, si est de nus:	Hin friða unnasta + <u>min.</u> Sva ok eftir þeim hætti ero vit.
78	Ne vus sanz mei, ne jeo sanz vus.»	Ei ma ec lifa on þin. ok ei þu on min.
79	La reïne vait chevachant.	Drotning kom + þa riðannde
80	÷ <u>Ele esgardat tut un pendant,</u>	
81	Le bastun vit, ÷ <u>bien l'aparceut.</u>	+ ok leit stafenn + er stoð i veginum. ok toc <u>stafenn.</u>

82	≈ Tutes les lettres i conut.	≈ ok upp las þat er á var ristit.
83	Les chevaliers ki la menoent	Riddara þa er fylgdo henni
84	÷ E ki ensemble od li erroent	
85	Cumanda ÷ <u>tuz</u> a arester:	+ let hon nema stað. ok bauð þeim biða sin.
86	Descendre voet e resposer.	+ hon kvaz vilia stiga af hesti sinum. ok huilazc + þar nockura stund.
87	Cil unt fait sun commandement.	ok gerðo þeir sem hon mællti.
88	Ele s'en vet luinz de sa gent;	+ En hon gec + þa mioc fiarre liði sinu.
89	Sa meschine apelat a sei,	+ ok kallaðe hon + þa þionasto mey sina.
90	Brenguein, ≈ ki mut ot bone fei.	+ sem Brengveinn + <het> ≈ er henni var iaflan holl ok trygg.
91	Del chemin ÷ un poi s'esluina,	+ Oc gec hon + þa af vegenom
92	÷ Dedenz le bois celui trova	at hon fann þann er
93	Que plus amot que rien vivant:	hon mioc elskaðe. yuir alla livannde.
94	Entre eus meinent joie mut grant.	+ ok var i þeim fundi mikill fagnaðr hvarstveggia
95	A li parlat tut a leisir	+ ok mællti við hann i goðo tome
96	E ele li dit sun pleisir;	allt þat er henni licaðe
		+ ok hann til hennar.
97	Puis li mustra cumfaitement	Siðan sagðe hon honum með hverivm hátti
98	Del rei avrat acordement,	hann ma fa + sátt ok samræðe af + herra sinum konungi.
99	E que mut ≈ li aveit pesé	ok at ≈ konungrinn mioc iðraðezc
100	De ceo qu'il l'ot si cungeé:	at hann visti honum i brott.
101	≈ Par encusement l'aveit fait.	≈ ok trvði vandra manna uraðom.
102	A tant s'en part, sun ami lait.	þui nest skildizc hon við unnasta sinn.
103	Mes quant ceo vint al desevrer,	En þa er at kom skilnaðe þeirra.
104	Dunc comencierent a plurer.	þa greto þau bæðe.
105	Tristram en Wales ≠ s'en rala	Tistram ≠ dvaldizc i vales
106	Tant que sis uncles le manda.	allt til þess er + konungrinn moðor broðer hans sendi eftir honum
		+ ok uppgaf honum reiði sina.
107	Pur la joie qu'il ot eüe	Nv af þeim fagnaðe er hann fec + i morkinni

- 108 De ≈ s'amie qu'il ot veüe af huggan ≈ drotningarennar ok af syn
hennar + ok fundi.
- 109 ÷ E pur ceo k'il avait escrit
- 110 Si cum la reïne l'ot dit,
- 111 Pur les paroles remembrer, at mvna þau orð er hon mællti.
- 112 Tristram, ki bien saveit harper, Tistram er full/kominn var + allzskonar
strengleica er i horpu gerazc.
- 113 En avait fet un nuvel lai; fann þa nyian strengleic.
- 114 ÷ Asez briefment le numerai:
- 115 Gotelef l'apelent ≠ Engleis, ≠ bretar kalla gotulæf.
- 116 Chievrefoil le nument Franceis. valskir menn chæfrefuill.
+ En ver megum kalla Geitarlauf.
- 117 Dit vus en ai la verité En nv heui ec yðr sagt þat sem ec veit
sannazt
- 118 Del ≈ lai ÷ que j'ai ici cunté. um þessa ≈ skemtan //
+ Geitar/lauf er her

STRANDAR STRENGLEIKR

Etter at kong William fekk fullt herredøme over England tek han sjøvegen frå Southampton til Normandie. Denne reisa gjer han fordi han har fått høyre at baronane der utfordra herredømet hans. Saman ein stor hær, slår han ned på opprøret og gjenopprettar freden i Normandie.

Etter å ha vore der ei stund ynskjer han å venda attende til England. Han reiser til Barfleur og jaktar lenge i området medan han ventar på god bør. Han sender så bod til den Raude Frua. Denne kvinna er røynd i alle strengleikar. Kongen ber henne komponera ein ny og vakker strengleik for han til minne om denne tida i Barfleur. Han sender dei beste harpeslagarane sine til henne med rike gåver. Ho tek vel imot dei.

Etter ei lita stund komponerer ho den strengleiken som kongen har bedt om og lærer denne til harpespelarane hans. Når dei kjem attende til kongen framfører dei strengleiken for kongen og følgjet hans. Kongen vert uvanleg glad i denne strengleiken.

Ingen harpespelar vert rekna for å vera dugande om han ikkje er i stand til å framføra ein god versjon av denne. Strengleiken vert vel kjend i vide kretsar.

STRANDAR STRENGLEIKR

NV samer oss þeSo nest at skilia þann er heitir strandar strengleicr. hversó hann upp hefzc. Viliamr *konungr.* er sotti ængland lét gera þenna strengleic. þa er *hann* hafðe allt unndir sitt valld lagt. ok vorðum skipat firir lannda móere. þa for *hann* aftr ok steig a skip i suhamtun. þui at *hann* hafðe fregit. at lenndir menn er atto kastala i lannda máere Normandie. flestir allir misgerðo við *hann*. ok a gengo riki hans. En *hann* sneri þa reiði imoti þeim. ok samnaðe mikit lið imoti þeim ok fiolmennilegan her ór lonndvm sinum. Sem *hann* kom i normanndie þa settiz *hann* um kastala þeirra. ok niðr bráut. ok aftr sem *honum* bezt licaðe. vpp sotti þa alla. ok friðaðe vel allt riki sitt. ok gaf þeim verðuga refsing er illir ok uruar menn varo. Sem *hann* hafðe settit nokkora stunnd i riki sinu. þa fyrsti *hann* aftr at fara yuir ænglandz sio. ok for hann til barbeflear bæar ok sat þar mioc lengi. ok for hvern dag með gashaukum ok veiddi tronur. ok tok mikinn fiollda. ok þar sat *hann* mioc lengi at biða goz byriar. ok samnaðez þar mikill skipa fiolde at flytia her hans. En *konungr* villde ei hafa rað styremanna at rapa i uraðet veðr. fyrre dvaldez *hann* þar mioc lengi. sacar þeirrar skemtanar er *honum* licaðe sua vel ok yndelega hugnaðe. þa ihugaðe *hann* með retto athygli. at *hann* skal sendi menn sina gera með brævi sinu ut i bretlannd til hinnar rauðu fru. er nattuoro kunni allra strengleica. ok iamnan at faret þesskonar skemtan. ok allan hug á lagt or bernsku sinni at hon skyllði gera *honum* einn nyfunninn strengleic með þeim hinum fegrstvm nótum. er hin margfroða kunnasta hennar mátte til finna. ok skyndilega senda *honum* með þessum sendi mannum. er þessa orðzennding bera henni. ok skal heita strandar strengleicr. Af þessvm strengleic | vill *hann* muna ok hveriv sinni minnaz þeirrar skemtanarsamlego seto er *hann* sat a barbeflear. strondv til byriar biðo /

Hann sende þui nest i bretlannd alla þa er með *honum* varo baztir harparar. ok uið þeim ricar giafer ok fornir *konunglegs* orleics. Sem þeir varo til hennar komnir i bretlannd ricar fornir færannde henni. af *konungs* milleic. þa uiðr toc hon með miclum fagnaðe. ok morgvm þockum. Siðan leið litil stund þess i millum. þa gerðe hon strengleic þann er *konungr* hafðe beðit hana. með brævi sinu. ok sendi mannum. ok frædde harpara ok kenndi þeim strandar strengleic. Sem þeir aftr til *konungs* foro með miclvm fagnaðe ok bliðre gleðe. þui at þeir hofðu vel ok skiott syst allt þat er þeim licaðe þui nest skolu þeir

STRANDAR STRENGLEIKR

leica firir *konungi* þenna strengleic ok villdar mannum hans ok hirðliði. ok sogðu þeir er skiliannde varo at alldre heyrðo þeir fyrir an/an strengleic iamgoðan þessum. En með þui at *konungr* let lica sér þenna einkennilega yuir alla strengleica. þa læz ei harparenn ne glyiarenn vera nytr nema *hann* være þenna kunnande vel at gera ok gorsamlega. ok for þess<i> um allar hirðer. *konunga* ok hertoga ok jarla. ok var engi su *drottning* hertoga ne jarla. ne aðrar rikar frúr. er ei leto lica sér þenna strengleic. Oc enn um vara daga ero þeir margir er þenna kalla himn villdazta. ok *konungleg*<r>ar skemtanar strengleic. Nu las ec ei lengra i volsku male. af þeima strengleic. En allzecki uil ec uiðr áuca. nema þat at guð signi. *konunginn* ok sœmi. varðveiti ok uirðe er þessa boc let norrœna. veranndom ok viðkomanndom til skemtanar. ok miskummi þeim er þetta ritaðe amen.

LAI DU LECHEOR/LEIKARA LIOD

Berre eit brotstykkje av byrjinga av denne forteljinga er overlevert (omlag 15 vers). Bladet i N som inneheldt resten er varsamt skore ut av handskriftet. Vanlegvis vert det rekna med at grunnen til dette er det vågale innhaldet i forteljinga.

Eg har gjort ei endring i Cook og Tveitane (1979, 208ff.) sin tekst, og erstatta *hins varis* i LeiS 1 med *hins paris*. For diskusjonen kring byrjinga av forteljinga sjå s. 159 i band 1 av denne avhandlinga.

Kvart år stasar adelsfolk seg opp og samlar seg for å feira Sankt Pantaleon (gf.)/samla seg under Leunsfjellet for ein helgenfest (gn.) Dei utvekslar informasjon om kva som har hendt i løpet av året. Den beste historia vert deretter laga om til ein *lai* som vert namngjeven etter hovudpersonen. Denne *lai* vert vidgjeten.

Ved akkurat denne høgtida er alt som vanleg. Ei gruppe høviske kvinner frå Bretland er eit nytt tilskot på festen, og ei av desse kjem opp med eit nytt framlegg for ein *lai*. Ho reknar opp ei rekkje høviske aktivitetar og hevdar at det er ein einaste grunn til at riddarar gjer det dei gjer, kler seg som dei gjer og kurtiserer kvinner. Til slutt oppgjev ho grunnen, nemleg riddaranes interesse i kvinners genitalia. Ei kvinne vil aldri få ei beilar dersom ho mister genitalia sine. Dette meiner ho at må vera emnet for den *lai* som vert komponert dette året. Kvinnene rundt henne og dei andre som er til stades samtykkjer. Forteljinga reiser vidt og vert verdsatt.

CE EST LE LAY DEL LECHEOR

LEIKARA LIOÐ

+ leicara lioð en i brezkv heitir þessi
strengleicr Gumbelauc

1 ~ Jadis a ≠ Saint Pantelion,
2 ce nos racontent li Breton,
3 soloient granz genz asembler
4 por la feste au saint honorer,
5 les plus nobles e les plus beles
6 ÷ du païs, dames e puceles,
7 qui dont estoient el païs;
8 n'i avoit dame de nul pris
9 qui n'i venist a icel jor;
10 molt estoient de riche ator.
11 Chascuns i metoit son poër
12 en lui vestir ÷ e atoner.
13 La estoient tenu li plet
14 e la erent conté li fet
15 des amors e des drueries

Þat hava sagt oss kornbretar
(1) ~ at + hins paris undir ≠ leuns fialle.
vaðdizc mikit folc + ok fiolde, at samnaz
+ til veniolega a hverium tolfmanaðom
til hatiðlegrar tignar. þess hins helga nafns.
+ þangat komo rikir ≈ riddarar
+ fiolmeðnilega, ok allar hinar friðaztu
frúr, ok meyar
er i þui fylki varo.
sva at engi frú var su er nockorrar fegrðar
var.
at ei kom þar (10–11) rikolega buin (9) a
þeim degi.
þar var þa mart róet með korlvm ok konum.
ok langar ræður gorvar //.....

LANVAL/JANUAL

Den gammalnorske omsetjinga av det som tilsvarar dei første 156 versa av den gammalfranske teksten er ukjend grunna ei lakune i handskriftet. Det fjerde bladet av det sjette legget er varsamt skore ut.

Samandrag av dei første 156 versa av den gammalfranske teksten

Ved feiringa av pinse gjev Arthur gåver til alle adelsmennene han omgjev seg med, bortsett frå Lanval/Janual. Denne kongssonen frå eit fjent land har gjort seg upopulær ved hoffet fordi han er for vakker, for tapper og for gåvmild. Dermed har han òg gjeve vekk alt han eig.

Fortvila rir han ein dag ut frå byen og kjem til ei eng ved ei elv som hesten er redd for å kryssa. Han stig av og legg seg ned for å kvila. Deretter ser han og gjev han bod om at frua deira ynskjer at han skal komma til teltet hennar. Han følgjer med dei, og inne i teltet ligg den vakre frua på ei seng. Ho fortel riddaren at ho er komen frå landet sitt fordi ho elsker han over alt anna. Dermed byr ho han kjærleiken sin, i tillegg til all den materielle rikdomen han måtte ynskja. Han samtykkjer. Frua set eit villkår for kjærleiksforholdet; han må aldri fortelja nokon om kjærleiken deira. Dersom det skjer vil han aldri sjå henne att. Deretter går dei til senga og vert verande der...

Samandrag av resten av forteljinga

... til ho fortel han at det er på tide at han dreg. Ho gjev han melding om at dersom han ynskjer å treffa henne skal han tenkja på ein høveleg stad for løynde elskovsmøter. Tenestejentene hennar kler han i dyre klede. Han et saman med kjærasten sin før han rir attende til byen. Der er mennene hans vel kledde og han fører igjen eit rikt og gåvmildt liv.

I tida som følgjer møter han ofte kjærasten sin. Sommaren same året går ei gruppe riddarar for å mora seg i ein hage. Dei insisterer på at Lanval/Janual følgjer med, men riddaren held seg for seg sjølv. Dronninga ser Lanval/Janual frå vindauga sitt og tek med seg eit følgje av vakre kvinner for å mora seg saman med riddarane. Sjølv oppsøkkjer ho Lanval/Janual som sit for seg sjølv og lengtar etter kjærasten sin. Dronninga byr han kjærleiken sin. Riddaren avslår og grunnlegg dette med lojaliteten han føler for Arthur. Rasande anklagar dronninga han for å foretrekka menn. Utan å tenkja seg om svarar han henne at den styggaste av tenestejentene til kjærasten hans er vakrare enn dronninga sjølv. Harmdirrande trekkjer dronninga seg attende til kongens rom og let som ho er sjuk. Ho erklærer at ho aldri vil stå opp om ikkje kongen straffar Lanval/Janual for måten han har behandla henne på.

Når kongen kjem att frå jakt lyg ho. Ho fortel han at Lanval/Janual har freista å bli kjærasten hennar og at han håna henne då ho av slo. Kongen hissar seg opp over desse hendingane. Han erklærer at dersom Lanval/Janual ikkje kan forsvara seg foran ein jury vil kongen få han brent eller hengt. Lanval/Janual sørgjer no over tapet av kjærasten sin. Han vert henta og ført foran kongen. Der heldt riddaren fast på sin versjon av kva som har skjedd.

Førebuingar vert gjort for rettssaka mot Lanval/Janual. Den dagen saka tek til er juryen medfølande med denne høviske og gode riddaren. Kongen meiner at dette allereie har teke for lang tid og ber dei om å setja opp farta. I det dei skal til å avseie dommen kjem to uvanleg vakre kvinner ridande. Venene til Lanval/Janual vener peiker kvinnene ut for han og lurar på kva for ei av dei som er kjærasten hans. Han svarar at han ikkje kjenner nokon av dei. Kvinnene rir fram til kongen og ber han om å gjera i stand eit rom for å ta i mot frua deira. Så vert gjort, før kongen igjen insisterer på å få høyra dommen. Juryen kranglar, og deretter kjem på ny to vakre kvinner ridande. Desse gjev kongen den same budskapen som dei føregåande. For tredje gong insisterer kongen på at det er på tide å avseie dom i saka. Gjennom byen kjem det då ridande ei usannsynleg vakker kvinne. Lanval/Janual vert trøysta over å sjå kjærasten sin. Vel framme foran kongen stig frua av hesten og stadfestar kjærleiken sin til riddaren. Samstundes peiker ho på at dronninga lyg om kva som har skjedd. Dermed vert Lanval/Janual sett fri, og frua er på veg vekk frå kongens hoff. Nær slottsdøra står det ein stor stein som Lanval/Janual hoppar opp på og landar bak henne på hesten. Saman reiser dei til Avalon, og sidan har ingen høyrte frå Lanval/Janual.

LANVAL

JANUAL

- 1 ÷ L'AVENTURE d'un autre lai,
- 2 Cum ele avint, vus cunterai.
- 3 Faiz fu d'un mut gentil vassal:
- 4 En bretans l'apelent *Lanval*.
- 5 A Kardoel surjurnot li reis
- 6 Artur, li purz e li curteis,
- 7 Pur les Escoz e pur les Pis,
- 8 Ki destrueient le païs:
- 9 En la tere de Logre entroent
- 10 E mut suvent la damagoent.
- 11 A la Pentecuste en esté
- 12 I aveit li reis sujurné:
- 13 Asez i duna riches duns
- 14 E as cuntés e as baruns.
- 15 A ceus de la Table Roünde –
- 16 N'ot tant de teus en tut le monde –
- 17 Femmes e teres departi,
- 18 Fors a un sul ki l'ot servi:
- 19 Ceo fu Lanval; ne l'en sovint,
- 20 Ne nuls des soens bien ne li tint.
- 21 Pur sa valor, pur sa largesce,
- 22 Pur sa beauté, pur sa prüesce,
- 23 L'envioent tuit li plusur:
- 24 Tels li mustra semblant d'amur,
- 25 S'al chevalier mesavenist,
- 26 Ja une feiz ne l'en pleinsist!
- 27 Fiz a rei fu, de haut parage,
- 28 Mes luin ert de sun heritage!
- 29 De la meisniee le rei fu?
- 30 Tut sun aveir ad despendu,
- 31 Kar li reis rien ne li dona
- 32 Ne Lanval ne li demanda.

- 33 Ore est Lanval mut entrepris,
34 Mut est dolenz, mut est pensis!
35 Seignurs, ne vus esmerveillez:
36 Hum estrange descunseillez,
37 Mut est dolenz en autre tere,
38 Quant il ne seit u sucurs quere!
39 Li chevaliers dunt jeo vus di,
40 Ki tant aveit le rei servi,
41 Un jur munta sur sun destrier,
42 Si s'est alez esbaneier.
43 Fors de la vilë est eissuz,
44 Tuz suls est en un pré venuz:
45 Sur une ewe curaunt descent,
46 Mes sis chevaux tremble forment:
47 Il le descengle, si s'en vait,
48 En mi le pré vuiltrer le lait.
49 Le pan de sun mantel plia
50 Desuz sun chief, puis se cucha.
51 Mut est pensis pur sa mesaise,
52 Il ne veit chose ki li plaise.
53 La u il gist en teu maniere,
54 Garda aval lez la riviere,
55 Si vit venir deus dameiseles:
56 Unkes n'en ot veü plus beles!
57 Vestues furent richement,
58 Laciees mut estreitement
59 En deus bliauz de purpre bis:
60 Mut par aveient bel le vis!
61 L'eisnee portout uns bacins
62 D'or esmeré, bien faiz e fins:
63 Le veir vus en dirai sanz faile:
64 L'autre portout une tũaile.
65 Eles s'en sunt alees dreit

66 La u li chevaliers giseit.
 67 Lanval, ki mut fu enseigniez.
 68 Cuntre eles s'en levad en piez.
 69 Celes l'unt primes salué.
 70 Lur message li unt cunté:
 71 «Sire Lanval, ma dameisele,
 72 Ki tant est pruz e sage e bele,
 73 Ele nus enveie pur vus;
 74 Kar i venez ensemble od nus!
 75 Sauvement vus i cundurums:
 76 Veez, pres est li paveilluns.»
 77 Li chevaliers od eles vait,
 78 De sun cheval ne tient nul plait,
 79 Ki devant lui pesseit el pré.
 80 De si qu'al tref l'unt amené,
 81 Ki mut fu beaus e bien asis;
 82 La reine Semiramis,
 83 Quant ele ot unkes plus aveir
 84 E plus pussaunce e plus saveir,
 85 Ne l'emperere Octovian,
 86 N'esligasent le destre pan.
 87 Un aigle d'or ot desus mis;
 88 De cel ne sai dire le pris,
 89 Ne des cordes ne des peissuns
 90 Ki del tref tienent les giruns:
 91 Suz ciel n'ad rei kis esligast
 92 Pur nul aveir k'il i donast!
 93 Dedenz cel tref fu la pucele;
 94 Flur de lis e rose nuvele,
 95 Quant ele pert al tens d'esté,
 96 Trespasot ele de beauté.
 97 Ele jut sur un lit mut bel –
 98 Li drap valeient un chastel –

- 99 En sa chemise senglement.
100 Mut ot le cors bien fait e gent!
101 Un chier mantel de blanc hermine,
102 Covert de purpre alexandrine,
103 Ot pur le chaut sur li geté;
104 Tut ot descovert le costé,
105 Le vis, le col e la peitrine:
106 Plus ert blanche que flur d'espine!
107 Li chevaliers avant ala,
108 E la pucele l'apela;
109 Il s'est devant le lit asis.
110 «Lanval, fet ele, beus amis,
111 Pur vus vinc jeo fors de ma tere:
112 De luinz vus sui venue quere!
113 Se vus estes pruz e curteis,
114 Emperere ne quens ne reis
115 N'ot unkes tant joie ne bien,
116 Kar jo vus aim sur tute rien.»
117 Il l'esgarda, si la vit bele.
118 Amurs le puint de l'estencele
119 Ki sun quor alume e esprent.
120 Il li respunt avenantment:
121 «Bele, fet il, si vus pleiseit
122 E cele joie m'aveneit
123 Que vus me vousissez amer,
124 Ne savrîez rien comander
125 Que jeo ne face a mun poeir,
126 Turt a folie u a saveir.
127 Jeo ferai voz comandementz;
128 Pur vus guerpirai tutes genz.
129 Jamés ne quier de vus partir,
130 Ceo est la rien que plus desir!»
131 Quant la meschine oï parler

- 132 Celui ki tant la peot amer,
 133 S'amur e sun cors li otreie.
 134 Ore est Lanval en dreite veie!
 135 Un dun li ad duné après:
 136 Ja cele rien ne vudra mes
 137 Que il nen ait a sun talent;
 138 Doinst e despende largement,
 139 Ele li troverat asez.
 140 Mut est Lanval bien assenez:
 141 Cum plus despendra richement,
 142 E plus avra or e argent!
 143 «Amis, fet ele, or vus chasti,
 144 Si vus comant e si vus pri:
 145 Ne vus descovrez a nul humme!
 146 De ceo vus dirai ja la summe:
 147 A tuz jurs m'avrîez perdue,
 148 Si ceste amur esteit seüe;
 149 Jamés nem purrîez veeir
 150 Ne de mun cors seisine avoir.»
 151 Il li respunt que bien tendra
 152 Ceo qu'ele li comaundera.
 153 Delez li s'est el lit cuchiez.
 154 Ore est Lanval bien herbergiez!
 155 Ensemble od li la relevee
 156 Demurat tresqu'a la vespree,
 157 E plus i fust, se il poïst ok lengr mynde *hamn* hafa dvalzc
 158 E \approx s'amie lui cunsentist. ef \approx hemmi licaðe.
 + ok mællti hon þa til hans.
 159 «Amis, fet ele, levez sus! Unnaste kvað hon statt *vpp.*
 160 Vus n'i poëz demurer plus: þu mat ei her dveliazc lengr
 161 Alez vus en! Jeo remeindrai. ± Nu samir þer brott at fara. ± En ec man her
 eftir dveliazc.
 162 Mes une chose vus dirai: En *einn* lut vil ec segia þér.

- 163 Quant vus vodrez od mei parler, hveriu sinni er þu villt rœða við mec
 164 Ja ne savrez cel liu penser + þa ihuga þann stað + er þu sér
 165 U nuls puïst aveir s'amie at manni samir at rœða + ok finna unnasto
 sina.
 166 Sanz repreoce e sanz vileinie, ropláust ok amælis
 (169) ~ ≈ fra manna augsyn.
 167 Que jeo ne vus seie en present ok skalltu + þegar sia mic. hia þer
 168 A fere ÷ tut vostre talent; ok gera vilia þinn.
 169 ~ ≈ Nuls hum fors vus ne me verra
 170 ÷ Ne ma parole nen orra.»
 171 Quant il l'oï, mut ÷ en fu liez; Sem hann hafðe þetta heyrt. + þa gladdizc
 hann mioc.
 172 Il la baisa, ÷ puis s'est dresciez. + ok þaccaðe henni morgum þockum.
 173 ≈ Celes ki al tref l'amenerent kyssannde hana + ok halsfaðmannde.
 174 De riches dras le cunreerent; En ≈ meyiarnar er i landtialldit leiddv hann.
 175 Quant il fu vestuz ÷ de nuvel, klæddu hann rikum gangverum.
 176 Suz ciel nen ot plus bel dancel! Sem hann var + sva rikulega klæddr.
 177 ÷ N'esteit mie fous ne vileins! + þa syndizc hann hinn friðazti maðr.
 178 L'ewe li donent a ses meins
 179 E la tüaille a essuier;
 180 Puis li aportent a mangier.
 181 Od s'amie prist le super: + ok tócc hann + þar náttvorð með vnnasto
 sinni
 182 Ne feseit mie a refuser! er honum samde ei at hafna.
 183 ÷ Mut fu serviz curteisement
 184 E il a grant joie le prent.
 185 ≈ Un entremés i ot plenier, ≈ þar skorti ei allzconar sendingar.
 186 Ki mut pleiseit al chevalier, + En riddarenn lét sér vel lica
 187 ÷ Kar s'amie baisout ÷ sovent með kossum
 188 E acolot ÷ estreitement! ok halsfaðman (187) vnnasto sinnar.
 189 Quant del mangier furent levé, Sem þau upp stoðo fra náttverðar + borðvm.
 190 Sun cheval li unt amené; þa leiddu þær hest hans til hans

191	÷ <u>Bien li eurent la sele mise.</u>	
192	<u>Mut ad trové riche servise!</u>	
193	Il prent cungié, si est muntez,	+ <u>ok</u> tóç <hann> leyui. ok steig á hest <i>sinn</i>
194	Vers la cité s'en est alez.	+ <u>ok</u> reið til borgarennar
195	÷ <u>Suvent esgarde ariere sei.</u>	
196	<u>Mut est Lanval en grant esfrei!</u>	
197	De s'aventure vait pensaunt	+ <u>mioc</u> ihugannde þenna atburð.
198	E en sun curage dotaunt;	ok ifaðez i hug sinum
199	≈ <u>Esbaiz est, ne seit que creire.</u>	≈ <u>með hverium hætti þetta villdi verða.</u>
200	<u>Il ne la quide mie a veire.</u>	
201	Il est a sun ostel venuz,	+ <u>SEM</u> hann kom til herbergis sins.
202	Ses hummes treve bien vestuz.	+ þa fann hann menn sina vel klædda.
203	Icele nuit ≈ <u>bon ostel tint,</u>	+ <u>ok</u> hellt þa nott ≈ <u>riçt borðhalld.</u>
204	÷ <u>Mes nuls ne sot dunt ceo li vint.</u>	+ <u>ok</u> vissi engi hvaðan þau fong komu honum.
		(207) ~ hann sende
205	N'ot en la vile chevalier	um + <u>alla</u> borgena. at + <u>allir</u> riddarar
206	Ki de surjur ait grant mestier	er hialpar varo þurfi
207	~ Que il ne face a lui venir	skylldo til hans koma
208	E richement e bien servir.	ok let hann þeim veita vel ok virðulega + <u>af gnogvm fagnaðe.</u>
209	Lanval donout les riches duns,	Janval gaf + <u>þa margar ok</u> ricar giaver.
210	≈ <u>Lanval</u> aquitout les prisuns,	≈ <u>hann</u> leysti þa er hertecnir varo.
211	Lanval vesteit les juggleurs,	Janual klædde þa er leicarar varo.
212	÷ <u>Lanval feseit les granz honors!</u>	
213	N'i ot estrange ne ≠ <u>privé</u>	En<gi> var utlenzcr ne ≠ <u>mallaus</u>
214	A ki Lanval n'eüst doné.	er Janual gaf ei giavir
215	Mut ot Lanval joie ÷ e <u>deduit:</u>	Janual hafðe mikinn fagnað
216	U seit par jur u seit par nuit,	sva netr sem daga.
217	S'amie ≈ <u>peot veeir</u> sovent,	+ <u>þui at hann</u> ≈ <u>mælir</u> oft uið <i>umnasto</i> sina.
218	Tut est a sun comandement.	+ <u>ok</u> er + <u>hon</u> oll eftir hans vilia.
219	Ceo m'est avis, meïsmes l'an,	+ <u>Nu</u> sem mer var sagt. a þeim somum tolfmanaðom

- 220 Après la feste seint Johan, + um sumarit eftir Jons voku.
- 221 De si qu'a trente chevalier þrir tigur riddara + af konungs liði
- 222 S'ierent alé esbanier gengu + allir saman at skemta sér
- 223 En un vergier, desuz la tur i grasgarðenn vnndir turninom. + ok illmdi
allskonar sœtvm grosum.
- 224 ÷ U la reïne ert a surjur.
- 225 ≈ Ensemble od eus esteit Walwains ≈ J þeira flokki var + herra Valuein
- 226 E sis cusins, li beaus Ywains. ok / hans hinn friði frænnde + ok felage Sira
iven
- 227 Ceo dist Walwains, li francs, li pruz, + þa mællti + herra valvein hinn goðe
+ riddare ok hinn kurteisi.
- 228 Ki tant se fist amer de tuz: er hvern mann gerðe sér at vin.
- 229 ÷ «Par Deu, seignurs, nus feimes mal Herrar + kvað hann nu hofum ver illa gort.
- 230 De nostre cumpainun Lanval, um Janual felaga várn.
- 231 Ki tant est larges e curteis er sva er milldr ok kurteiss.
- 232 ≈ E sis peres est riches reis, ≈ ok hann konungs sun
- 233 Qu'od nus ne l'avum amené.» er vér hofum hann ei + hingat með oss.
- 234 A tant sunt ariere turné; + ok snæroz þeir þa
- 235 A sun ostel revunt ariere, aftr til herbergis.
- 236 ≈ Lanval ameinent par preiere. + en af bœnom + ok | beiðingum þeirra. + þa
gec ≈ hann með þeim. + at hallda með þeim
felagskap sinn.
En a þeim tima þess sama dags
- 237 ~ A une fenestre entailliee
- 238 S'esteit la reïne apuiee; + þa sat drotning + i steinlofti sinu. ok
hallaðez (237) ~ i einn skurðar glygg.
- 239 Treis dames ot ensemble od li. + ok þriar + friðar frur með henni.
- 240 La maisniee le rei choisi, + ok kennde hon + þegar hirðlið konungs
- 241 Lanval ÷ conut e esgarda. + ok Janual + með þeim.
- 242 Une des ≈ dames apela; ok mællti hon + þa til einnar ≈ þeirrar er hia
henni var.
- 243 Par li manda ses dameiseles, at hon skyllde stefna til hennar
- 244 ÷ Les plus quointes e les plus beles: + allar hinar friðaztu (243) meyar hennar.

- 245 ÷ Od li s'irrunn esbanier + þui at hon vill + ofan ganga
- 246 La ≈ u cil erent el vergier. i grasgarðenn (245) at skemta sér (246) ≈ i hia konungs riddarom.
- 247 Trente ≈ en menat od li e plus; + ok fylgdo + þa henni betr en þrir tigr ≈ meya + þær er friðaztar varo ok kurteisaztar.
- 248 Par les degrez descendent jus. ok gecc hon + þa ofan um graddur.
- 249 Li chevalier encuntre vunt, + En riddararnir gengo + allir imoti þeim
- 250 Ki pur eles grant joie funt. + ok fagnaðo þeim með miclum goðvilia. + ok hirðlegre heyveski
- 251 Il les unt prises par les mains; ok leiddi sina hverr þeirra. + ok er þau varo niðr sez
- 252 Cil parlemenz ≈ n'iert pas vilains! þa hofu þau ≈ kurteisa ræðo + ok gaman kurteisra<r> skemtanar.
- 253 Lanval s'en vait a une part Sira Janual gecc ser einn saman + ok licaðe honum ei at kannazc við drotningena ne meyar hennar.
- 254 Luin des autres; ceo li est tart Settiz mioc fiarri þeim. + ok langaðe hann
- 255 Que s'amie ÷ puisse tenir, + þa mioc eftir vnnasto sinni
- 256 Baisier, acoler ≈ e sentir; at kyssa hana + ok halsfaðma ≈ ok leica við hana. siðnæmilegom leic.
- 257 ~ L'autrui joie prise petit,
- 258 Si il nen ad le suen delit. + En firir þui at hann hafðe ecki þat er honum licaðe. (257) ~ þa virðizc honum enskis. þat er hann sa þau skemta sér.
- 259 Quant la reïne sul le veit, + NV sem drotningin sa at hann sat einnsaman + fiarre oðrum.
- 260 Al ≈ chevalier en va tut dreit; þa gecc hon beint at ≈ honum.
- 261 Lunc lui s'asist, si l'apela, + ok settizc i hia honum. ok kallaðe hann + til sin.
- 262 Tut sun curage li mustra: ok synde honum allan vilia sinn.
- 263 «Lanval, mut vus ai honoré + Sira Janual + kvað hon. lengi mioc heui ec

- 264 E mut cheri e mut amé; þér unnat. (263) lofat þec (264) ok frægt
+ firir morgvm.ok oft heui ec girnzc þic með
mikilli fyst.
- 265 Tute m'amur poëz aveir. allan mattv hafa astarþocca minn //
- 266 ÷ Kar me dites vostre voleir! seg mer + braðlega vilia þinn.
- 267 ÷ Ma druërie vus otrei:
- 268 Mut devez estre liez de mei!
- 269 – Dame, fet il, ≠ lessiez m'ester! fru + min kvað hann ≠ mæl ecki slict.
- 270 Jeo n'ai cure de vus amer. vist ei licar mér + ast þin ne unna yðr.
- 271 ÷ Lungement ai servi le rei:
- 272 Ne li voil pas mentir ma fei.
- 273 Ja pur vus ne pur vostre amur hvarki sacar þin + kvað hann ne astar þocca þins.
- 274 Ne mesferai a mun seignur.» vil ec vera svicare. + ne suivirðing herra mins.
- 275 La reïne s'en curuça; + þa reiddizc drotningin.
- 276 Ireee fu, si mesparla: + ok <i> reiði sinni mismællti.
- 277 «Lanval, fet ele, bien le quit, Janual kvað hon þat hygg ec at visu.
- 278 Vus n'amez gueres ÷ cel deduit. at þer licar litt
- 279 Asez le m'ad hum dit sovent
- 280 Que des femmes n'avez talent! kvemma astir + ok uiðr/skifti.
- 281 Vallez avez bien afeitiez, þui at þér hugnar betr at eiga við unga sveina
- 282 Ensemble od eus vus deduiez. + ok gera + syndgan vilia þinn a þeim.
- 283 ÷ Vileins cüarz, mauveis failliz.
- 284 Mut est mis sires maubailliz.
- 285 Ki pres de lui vus ad suffert.
- 286 Mun escient que Deu en pert.»

+ Slica skemtan lætr þu lica þér.
- 287 Quant il l'oï, mut fu dolenz; Sem hann heyrðe þetta. + þa fec hann mikinn harm + ok angr af orðum hennar.
- 288 Del respundre ne fu pas lenz. ok var hann + þa ofskiotr at svara henni.
- 289 ~ Teu chose dist par maltalent
- 290 Dunt il se repenti sovent. at hann man oft iðrazc þess.

- 291 «Dame, dist il, de cel mestier
 292 Ne me sai jeo nient aidier.
 293 Mes ÷ jo aim e si sui amis
 294 Cele ki deit avoir le pris
 295 ≈ Sur tutes celes que jeo sai.
 296 E une chose vus dirai,
 297 Bien le sachiez ÷ a descovert:
 298 ~ Une de celes ki la sert,
 299 ÷ Tute la plus povre ÷ meschine,
 300 Vaut mieuz de vus, dame reïne,
 301 ÷ De cors, de vis e de beauté,
 302 D'enseignement e de bunté!»
 303 La reïne s'en part a tant,
 304 En ≠ sa chambre s'en vait plurant;
 305 ÷ Mut fu dolente e curuciee
 306 De ceo k'il l'out si avilliee.
 307 En sun lit malade cucha;
 308 Jamés, ceo dit, ne levera,
 309 Si li reis ne l'en feseit dreit
 310 De ceo ≈ dunt ele se pleindreit.
 311 Li reis fu del bois repeiriez;
 312 ÷ Mut out le jur esté haitiez.
 313 Es chambres la reïne entra.
 314 Quant ≈ el le vit, si se clamma;
 315 ÷ As piez li chiet, merci li crie,
 316 E dit que Lanval l'ad hunie:
 317 De druërie la requist;
- (289) ~ + þa mællti *hann* i angre sinum.
 Fru kvað *hann*. þesskonar iðn
 nam ec alldre ok alldre fer ec at þeirre illzku.
 helldr em ec vnnasti þeirrar
 er ein er verðug lofs + ok frægðar
 er ec veit ≈ lifamnde.
 (297) vittu ok (296) + frú kvað *hann*. þér
 + berlega at segia
 at hin fatækazta (298) ~ i hennar þionasto
 er friðare. en þér frú drotning.
 + þa stoð drotningin + upp ok gecc i brott
 + i reiði sinni
 i svefn loft ≠ *konungs* gratamnde
 + ok lagðezc i huilu sina. + ok lezc vera siuc.
 + ok sagðe + þat opinberlega at alldre skal
 hon upprisa
 fyrir en *konungr* gere henni rett
 af þui ≈ er Janual mismællti henni ok i
 orðum henni mismællti. |
 Konungrenn kom + þui nest af veiðum ór
 morkinni. + þar sem *hann* for at veiðum.
 + ok er *hann* kom i svefn hus drotningar.
 + ok ≈ drotning leit *hann* þ<a> kærðe hon
 fyrir honum.
 um Janual er mismællti henni.
 + ok sagðe *honum* at ≈ Janual bað astar

- 318 Pur ceo qu'ele l'en escundist,
 319 Mut la laidi ÷ e avila;
 320 De tel amie se vanta
 321 Ki tant iert cuinte e noble e fiere
 322 Que mieuz valeit sa chamberiere,
 323 La plus povre ≈ ki la serveit,
 324 Que la reïne ne feseit.
 325 Li reis s'en curuçat forment;
 326 Juré en ad sun serement,
 327 S'≈ il ne s'en peot en ÷ curt defendre,
 328 ≈ Il le ferat ardeir u pendre.
 329 Fors de la chambre eissi li reis;
 330 De ses ≈ baruns apelat treis.
 331 Il les enveie pur Lanval,
 332 Ki asez ad dolur e mal.
 333 A sun ostel fu revenuz;
 334 Il s'esteit ≈ bien aparceüz
 335 Qu'il aveit perdue s'amie:
 336 Discovert ot la druërie!
 337 En une chambre fu tuz suls;
 338 Pensis esteit e anguissus.
 339 S'amie apele mut sovent,
 340 Mes ceo ne li valut neent.
 341 ÷ Il se pleigneit e suspirot,
 342 D'ures en autres se pasmot;
 343 Puis li crie cent feiz merci,
 344 Qu'ele parolt a sun ami.
 345 Sun quor e sa buche maudit;
- þocca hennar.
 + En firir þui at hon syniaðezc honum
 + þa suivirðe hann hana + i orðum sinum.
 ok rosaðe þui. at hann atti þa vnnasto
 er sva var dyrleg ok ric ok máttog.
 at hann kvað villdre vera þa
 er fatœcazt var (322) ≈ þionasto mey
 (323) ≈ unnasto hans
 en drottningin syndi sec vera.
 Konungrenn + þegar mioc reiðr
 svor + mikinn eið.
 ef ≈ Janual getr ei vart sec + máli konungs
 með retenndum.
 þa skal ≈ konungr lata á bal brenna hann eða
 hengia hann + sem þiof a galga.
 Ðui nest gec konungr or svefnlofti sinu
 + ok sendi eftir þrim ≈ vinum sinum
 + ok sendi heim eftir Janual.
 er + þa hafðe ærinn harm ok vanndræðe.
 hann var + þa / heima i herbergi sinu.
 + ok fann hann + þa ≈ at sonnu
 at hann hafðe tynt unnasto sinni.
 + þui at hann hafðe + rofit ok uppsagt astar
 þocca hennar.
 + ok [var hann ei]nnsaman i klefa sinum
 ahyggio fullr + rygggr [ok] + mioc angraðr.
 hann callaðe + þa mioc oft a unnasto sina.
 En þat teði honum allzecki.

- 346 C'est merveille k'il ne s'ocit!
- 347 Il ne seit tant crier ne braire
*hann kunni alldri sva œpa ne + hormulega
lata*
- 348 ÷ Ne debate ne sei detraire
- 349 Qu'ele en veulle merci aveir,
at hon villdi miskunna honum.
- 350 ÷ Sul tant que la puisse veeir.
- 351 Oi las, cument se cuntendra?
- 352 ≈ Cil ke li reis i enveia,
*Huilicr man hann nu synaz
+ J þui (353) komo (352) konungs ≈ senndi
menn*
- 353 Il sunt venu, si li unt dit
ok sogðu honum.
- 354 Qu'a la ≠ curt voise ÷ sanz respit:
- 355 Li reis l'aveit par eus mandé;
*at hann kæmi til ≠ konungs
+ sva sem konungr bauð honum. i þeirra
+ orðum
er drotning hafðe rœgt hann.*
- 356 La reïne l'out encusé.
- 357 ~ Lanval i vet od sun grant doel;
- 358 Il l'eüssent ocis sun veoil!
*Janual hafðe drepit sialvan sec ef hann mætti
(357) ~ þui uiðr koma i þeim micla harm.
+ <er> þa hafðe hann siðan sem hann kom
firir konung.*
- 359 Il est devant le rei venuz;
- 360 ~ Mut fu pensis, taisanz e muz,
- 361 De grant dolur mustre ≈ semblant.
*+ þa syndizc hann ≈ slicr sem hann var.
hugsiucr (360) ~ ok harms fullr. litlaus ok
ryggr.*
- 362 Li reis li dit par maltalant:
*+ þa mællti konungrinn til hans i + mikilli
reiði.*
- 363 «÷ Vassal, vus m'avez mut mesfait;
- 364 Trop començastes vilein plait
*+ Snapr kvað hann mioc heuir þu svivirt mic
+ ok við mic gort suivirðlega.
+ þu hoft i dag kvað hann illa ok unyta
deilld.*
- 365 De mei hunir ÷ e avillier
- 366 E la reïne ledengier!
Suivirðir mic
- 367 Vantez vus estes de folie:
ok spottaðer drotningena.
- 368 Trop par est noble vostre amie,
*Rosaðer mikili heimsku.
+ of frið ok of dyrleg er unnasta þin.*

- 369 Quant plus est bele sa meschine ef þionasto mær hennar er villdre
 370 E plus vaillanz que la reïne!» ok hoskare en drotning + vár er.
 371 Lanval defent ≠ la deshonor Janual varðe sec ≠ með morgum af rogum.
 372 E la hunte de sun seignur + at alldri gerðe hann sinum herra sviuirðing.
 373 ÷ De mot en mot si cum il dist.
 374 Que la reïne ne requist.
 375 Mes de ceo dunt il ot parlé
 376 Reconut il la verité.
 (378) + En nu heui ≠ ec + kvað hann ~ tynt
 unnasto minni.
 377 De l'amur dunt ≠ il se vanta; + af þui er ≠ ec rosaðe mér af ástar þocca
 hennar.
 378 Dolenz en est, ~ perdue l'a! firir þui em ≠ ec harms + fullr
 379 De ceo lur dit qu'il en ferat En þær sakir er konungr gaf honum.
 380 Quanque la curz esgarderat. + þa vill hann af þui sem konungs hirðlið
 getr sannazt sét
 381 Li reis fu mut ÷ vers lui iriez: Konungrenn var mioc reiðr
 382 Tuz ses hummes ad enveiez + ok firir þui sendi hann + þegar eftir ollu
 hirðliði sinu
 383 Pur dire dreit ÷ qu'il en deit faire. at dæma af þesso þat er rétt er.
 384 C'um ne li puisse a mal retraire. Sva at ei virðize konungi til hallmælis.
 385 Cil unt sun commandement fait: + þa gerðo þeir þat sem <hann> hafðe boðit
 + þeim
 386 U eus seit bel u eus seit lait. hvart sem licar eða mislicar.
 387 Comunement i sunt alé; + Sem allir varo þangat gengnir.
 388 Si unt jugié ÷ e esgardé þa dæmdo + allir
 389 Que Lanval deit avoir un jur, at Janual skal hafa einn dag + eindagaðan
 390 Mes plegges truisse ≈ a sun seignur ser til at svara. |
 391 Qu'il atendra sun jugement En þess imillum + skal Janual (390) fa
 ≈ konungi vorðzlu menn firir sec.
 (391) at hann skal biða doms
 392 ÷ E revendra en ≈ sun present; at koma + þa sialfr firir ≈ konung.
 393 Si serat la curz esforciee, + þa man konungs lið vera fiolmennare.

- 394 Kar n'i ot dunc fors la maisniee. þuiat // fair varo nu heima
- 395 Al rei revienent ≈ li barun, nema þeir einir er ≈ nestir gengo. + ok hinir kærazto varo konungi.
- 396 Si li mustrent la reisun. + þa sendv þeir til konungs ok birtu honum þat sem þeim hafðe af sva voxnu male synzc.
- 397 Li reis ad plegges demandez; + ok krafðe þ[a konung]r vorzlu/mann.
- 398 Lanval fu suls ÷ e esgarez, + En Janual var + þa enn einnsaman
- 399 N'i aveit parent ne ami. + fiarre uinvm sinvm ok frændum.
- 400 Walvains i vait, ki l'a plevi, + J þui kom + sira Valuein
- 401 E tuit si cumpainun après. ok allir felagar hans. (400) ok gengv i vorzlu firir hann.
- 402 Li reis ÷ lur dit: ≈ «E jol vus les + þa mællti konungrenn. Ek læt nu + kvað hann ≈ Janual i yðra vorzlu vpp
- 403 Sur quanke vus tenez de mei, a allt þat er þer haut af mér þegit.
- 404 Teres e fieus, ÷ chescuns par sei.» eignir ok castala. + ok rikar borgir ok allzkonar aðrar rikar giafar. er lendum monnum er<o> til sæmdar gefnar ok eignaðar.
- 405 Quant pleviz fu, ÷ dunc n'i ot el: Nu sem þeir hofðu i vorzlu gengit.
- 406 Alez s'en est a sun ostel. + þa gengo þeir til herbyrgia sinna.
- 407 Li chevalier ≈l'unt conveié; Riddararner fylgðo + þa ≈ Janual
- 408 Mut l'unt blasmé e chastié + ok avitaðo hann mioc ok refstu honum
- 409 Qu'il ne face si grant dolur, at hann skylldi ei hafa harm sva mikinn + af ast sinni.
- 410 E maudient si fole amur. ok bolvaðo sva uhofsamlegvm astum.
- 411 ÷ Chescun jur l'aloent veeir,
- 412 Pur ceo k'il voleient saveir
- 413 U il beüst u il mangast:
- 414 Mut dotouent k'il s'afolast!
- 415 Al jur que cil orent numé + Nu sem sa dagr kom er þeir + hafðo ein / dagat at dæma þær sakir er konungr gaf Janual.
- 416 Li barun furent asemblé. þa varo þar samnaðer + allir lemdir menn

- 417 Li reis e la reïne ÷ i fu,
 418 E li plegge unt Lanval ≈ rendu.
 419 Mut furent tuit pur lui dolent;
 420 ÷ Jeo quid k'il en i ot teus cent
 421 Ki feïssent tut lur poeir
 422 Pur lui sanz pleit delivre avoir:
 423 Il iert rettez a mut grant tort.
 424 Li reis demande le recort
 425 Sulunc le cleim e les respuns;
 426 Ore est trestut sur les baruns.
 427 ~ Il sunt al jugement alé,
 428 ~ Mut sunt pensif ÷ e esgaré
 429 Del franc humme d'autre païs
 430 ÷ Ki entre eus ert si entrepris.
 431 Encumbrier le veulent plusur
 432 Pur la volenté ≈ lur seignur.
 433 ÷ Ceo dist li quoens de Cornwaille:
 434 «Ja endreit nus n'i avra faille,
 435 Kar ki qu'en plurt e ki qu'en chant,
 436 Le dreit estuet aler avant.
 437 Li reis parla vers sun vassal
 438 Que jeo vus oi numer Lanval:
 439 De felunie le retta
 440 E d'un mesfait l'acheisuna,
 441 D'une amur dunt il se vanta,

+ konungs.

konungr + gaf Janual. þa sakir ok drottning.

+ þa komv konungs riddarar er i vorzlu

hofðu gengit firir Janual ≈ ok leiddu hann

firir konunginn.

Allir (427) ~ er at sato domenom (419) varo

ryggir mioc. (428) ~ + ok harmaðo mioc at

þeir skylldo dæma (419) hann + sva

dyrlegan mann. sva milldan ok kurteisan

+ ok vel reyndan. ok utlernzkan mann. + on

hialpar ok hugganar allra sina frænda.

Margir varo þeir

er at lica ≈ konungi + ok drottning

(431) villdu spilla hans lut.

- 442 E ma dame s'en curuça.
443 Nuls ne l'apele fors le rei.
444 Par cele fei ke jeo vus dei.
445 Ki bien en veut dire le veir.
446 Ja n'i deüst respuns avoir
447 Si pur ceo nun qu'a sun seignur
448 Deit hum partut fairë honor.
449 Uns seremenz l'en gagera
450 E li reis le nus pardura.
451 E s'il peot avoir sun garant
452 E s'amie venist avant.
453 E ceo fust veir k'il en deüst.
454 Dunt la reïne se marist.
455 De ceo avra il bien merci.
456 Quant pur vilté nel dist de li.
457 E s'il ne peot garant avoir.
458 Ceo li devum faire saveir:
459 Tut sun servise pert del rei
460 E sil deit cungeer de sei.»
461 Al chevalier unt enveié
462 E si li unt dit e nuntié
463 Que s'amie face venir
464 Pur lui tencer e garentir.
465 Il lur dit que il ne poeit:
466 Ja par li sucurs nen avreit.
467 Cil s'en revunt as jugeürs
468 Ki n'i atendent nul sucurs.
469 Li reis ÷ les hastot ÷ durement *konungrinn bauð at skunnda + domenom*
470 Pur la reïne, kis atent. *sacar drotningar er beið + orskurðar þeirra.*
471 Quant il deveient ≠ departir. *Sem þeir skylldu ≠ skiliazc.*
472 Deus puceles virent venir *± þa sa þeir tvær meyiar komannde*
473 Sur deus beaus palefreiz ÷ amblanz: *a tveim friðum gangarom*
474 Mut par esteient avenanz! *varo hinar friðazto.*

- 475 ÷ De cendal purpre sunt vestues
- 476 Tut senglément a lur char nues.
- 477 Cil les esgardent volentiers. + allir þeir + er þar varo staddir hugðo at þeim vannlega + ok kvaðoz alldre fyrr hafa iamfriðar seett.
- 478 Walwain, od lui treis chevaliers, þa (479) gec (478) + herra Valvein ok þrir riddarar með honum
- 479 Vait a Lanval, si li cunta, til Januals. ok sagðe honum
- 480 Les ÷ deus puceles li mustra; fra mey<iu>num. ok synde honum.
- 481 Mut fu haitiez, forment ≈ li prie + ok huggaðezc hann + þa mioc. + En þa bað hann ≈ Sira Valuein mioc + með litillatlegom bœnum.
- 482 Qu'il li deïst si c'ert s'amie. at hann skyllde syna honum hvarr + þeirra tvegia var unnasta hans.
- 483 Il lur ad dit ne seit ki sunt + hann svaraðe. Ec veit ei kvað hann. hveriar þær ero
- 484 Ne dunt vienent n'u eles vunt.» ne hvaðan / þær komo + ne hvat þær villdu. ne hvert þæ<r> villdv fara.
- 485 Celes sunt alees avant þær (486) riðu (487) + þegar fram.
- 486 Tut a cheval; ÷ par tel semblant
- 487 ~ Descendirent devant ÷ le deis + ok namo ei staðar
- 488 La u seeit | Artur li reis. fyrr en þær komo firir konung. (487) ~ þa stígv þær + af hestonom.
- 489 Eles furent de grant beuté, þær varo hinar friðazto.
- 490 Si unt curteisement parlé: ok mællto kurteislega.
- 491 «Reis, fai ÷ tes chambres delivrer + herra konungr + kvaðo þær. latet ryðia svefnbur
- 492 ÷ E de pailles encurtiner
- 493 U ma dame puisse descendre: + imoti frú occurre + þui at hon vill af hesti stiga.
- 494 Ensemble od vus veut ostel prendre.» + ok hava herbyrgi með yðr.
- 495 ≈ Il lur otreie volentiers; ≈ konungr jatti þeim giarnsamlega + þat er

496	Si appela deus chevaliers,	<u>þær baðo.</u>
497	As chambres <u>≈ les</u> menerent sus.	ok kallaðe <u>+ til sin</u> tva riddara. <u>+ ok fylgdo</u> þeir <u>≈ meyunum</u> vpp i svefnhusit <u>+ ok gerðo þeir þat sem þær</u> <u>beidduz.</u>
498	A cele feiz ne distrent plus.	<u>En þær</u> mælltu ecki fleira at þui sinni
499	Li reis demande a ses baruns	<u>Konungrinn</u> krafðe <u>+ þa</u> af lendum monnum sinvm
500	Le jugement e les respuns,	<u>+ er i domenom sato</u> svor þeirra ok orskurð domsens.
501	E dit que mut l'unt curucié	ok sagðe at þeir hafðo mioc angrat
502	De ceo que tant l'unt delaié.	at þeir dvoldu hann sva lengi. <u>+ at segia honum þat sem þeir hafðo dæmt.</u>
503	«Sire, funt il, nus <u>≠ departimes</u>	Herra kvaðo þeir. ver <u>≠ skildvmzc</u>
504	Pur les dames que nus veïmes;	<u>+ þa</u> er ver sáam meyiarnar.
505	Nus n'i avum nul esgart fait.	<u>+ ok hofðum</u> ei þa lokit domenom.
506	Or recumencerum le plait.»	<u>+ En</u> nu skolum vér <u>+ aðru sinni</u> til settiazc domsens.
507	Dunc assemblerent ÷ <u>tuit pensif</u> ;	<u>+ Nu</u> sem þeir varo <u>+ oðru sinni</u> samnaðer.
508	Asez i ot noise e estrif.	<u>+ þa</u> gerðo þeir þrátto micla ok deilld.
509	Quant il ierent en cel esfrei,	<u>+ En</u> i þeirre sundrþyckiu er þa gerðizc þeirra imillum.
510	Deus puceles ÷ <u>de gent</u> cunrei,	(513) <u>+ þa sa þeir</u> komande (510) tvær meyiar
511	Vestues de ÷ <u>deus pailles</u> freis –	<u>+ rikolega</u> bunar
512	Chevauchent <u>≠ deus muls espanneis</u> –	a hinum <u>≠ friðaztom</u> hestom.
513	Virent venir ÷ <u>la rue aval</u> .	<u>+ ok glodduzc</u> <u>+ þa allir</u> er <i> <u>domenom</u> <u>sato. Sacar sira Januals</u>
514	<u>Grant joie en eurent li vassal!</u>	
515	<u>≈ Entre eus</u> dient qu'ore est gariz	<u>+ ok mællto</u> <u>+ þa ≈ allir.</u> <u>+ at þessar meyiarnar</u> <u>ero komnar Janual</u> til hialpar.
516	Lanval, li pruz e li hardiz.	er sva er vaskr ok vapndiarfr <u>+ kurteis ok</u> <u>milldr ok konunglega tigurlega.</u>

- 517 Yweins en est a lui alez, + þa gec + sira Jveins til hans
518 Ses cumpainuns ≈ i ad menez. ≈ með felagum sinum.
519 ÷ «Sire, fet il, rehaitiez vus!
520 Pur amur Deu, parlez od nus!
521 Ici vienent deus dameiseles,
522 Mut acemees e mut beles:
523 C'est vostre amie veirement!
524 Lanval respunt hastivement
525 E dit qu'il pas nes avuot
526 N'il nes cunut ne nes amot.
527 A tant furent ≈ celes venues, + ok j þui komo ≈ meyiarnar
528 Devant le rei sunt descendues. til konungs ok stigu af + hestum sinum.
529 ~ ≈ Mut les loèrent li plusur
530 De cors, de vis e de colur:
531 ÷ N'i ad cele mieuz ne vausist
532 Qu'unkes la reïne ne fist.
533 L'aisnee fu curteise e sage, Hin ellre var snioll ok curteis.
534 Avenantment dist sun message: + ok bar sniallega fram ærendi sitt.
535 «Reis, kar nus fai ÷ chambres baillier + Herra konungr + kvað hon. lateð bva
536 A oés ma dame herbergier: herbyrgi frú minni.
537 Ele vient ci a tei parler.» hon er her + nu komannde at rœða við yðr.
538 ≈ Il les cumandē a mener + ok mællti + þa ≈ konungrenn. at riddarar
539 Od ≈ les autres ki ÷ ainceis vindrent. + til þeirra sve<f>nlofta er hann hafðe til vist
≈ hinum fyrrum meyonvm.
(530) ~ ≈ ok syndizc þa allum þessar miclu
fridare + en hinar fyrru. (529) ~ ok lovaðo //
allir baðar + ok miclu meir hinar siðarro.
- 540 ÷ Unkes des muls nul plait ne
tindrent.
541 Quant il fu d'eles delivrez, + Nu sem þær varo [bro]tt gengnar.
542 Puis ad ÷ tuz ses baruns mandez, þa krafðe konungr af lendum monnum
543 Que li jugemenz seit renduz: dom þann er þeir skylldo døma.

- 544 Trop ad le jur esté tenuz; + ok kvað oflengi hafa staðit d[riuga]zt allan daginn orskurð þeirra.
- 545 ÷ La reine s'en curuçot,
- 546 Que trop lungement jeünot.
- 547 Ja ≠ departissent a itant, + ok myndo þeir þa at fullu ≠ skiliazc.
- 548 Quant par la vile vint errant + En i þui
- 549 Tut a cheval une pucele. kom riðande (548) um emndilangan b[æen] (549) ein + sva frið mæR + a sva goðum hesti. at i ollum heiminvM var engi henni iamfrið. (554) ~ ne ≈ hesti hennar annar iamgoðr. ≈ hann var huitr + sem snior.
- 550 En tut le siecle n'ot plus bele!
- 551 Un blanc ≈ palefrei chevauchot,
- 552 ÷ Ki bel e suëf la portot;
- 553 Mut ot bien fet e col e teste.
- 554 ~ Suz ciel nen ot plus ÷ gente ≈ beste!
- 555 Riche atur ot el palefrei: Sua var hann hogværr gangare + skiotr ok vaskr ok einkennilegr yuir allum dauðlegum hestum. at engi hafðe set þuilican.
- 556 ÷ Suz ciel nen ad cunte ne rei
- 557 Ki tut le peüst eslegier
- 558 Sanz tere vendre u engagier.
- 559 Ele iert vestue en itel guise
- 560 De chainse blanc e de chemise
- 561 Que tuit li costé li pareient.
- 562 Ki de deus parz lacié esteient.
- 563 Le cors ot gent, basse la hanche.
- 564 Le col plus blanc que neif sur
branche;
- 565 Les oilz ot vairs e blanc le vis.
- 566 Bele buche, neis bien asis.
- 567 Les surcilz bruns e bel le frunt.
- 568 E le chief cresp e aukes blunt:
- 569 Fils d'or ne gette tel luur
- 570 Cum si chevel cuntre le jur!

- 571 Sis manteus fu de purpre bis;
 572 Les pans en ot entur li mis.
 573 Un espervier sur sun poin tint \approx Mæren bar sparháuc i + hœgre hendi sinni.
 574 E uns levriers après li vint. ok fylgdi henni einn hunndr. + En fegrð ok
heyveskleic hennar. þarf ei aðra leið geta en
fýrr er sagt.
 (580) ~ + En hon reið helldr i skiotara lage.
+ ok var engi sa i + allre þeirre borg
 vngr ne gamall.
 er ei liop at sia hana
 meðan hon reið + vm borgena.
- 575 Il n'ot el burc ÷ petit ne grant
 576 Ne li veillard ne li enfant,
 577 Ki ne l'alassent esgarder,
 578 Si cum il la veient errer.
 579 ÷ De sa beauté n'iert mie gas!
 580 ~ Ele veneit plus que le pas.
 581 Li jugeür ki la veeient Deir er i domenom sato sem þeir sa hana.
 582 A grant merveille le teneient: + þa þotti + ollum kynlect + ok undarlect.
 583 Il n'ot un sul ki l'esgardast Sva at engi var + sa i millum þeirra er ei festi
 augu sin a henni.
 584 De dreite joie n'eschaufast! + ok þeir + flestir er ornaðoz af asion hennar.
 585 Cil ki le chevalier \approx amoent + En þeir er \approx vinir varo riddarans
 586 A lui vienent, si li cuntouent komo til hans ok sogðv honum.
 587 ÷ De la pucele ki veneit,
+ En hann er fyr sat gnufa ryggr. ok ræddizc
firir dom konungs riddara sacar
- 588 Si Deu plest, kil delivereit. (593) ~ lyfti vpp hofði sinu + þui at þeir
sogðu honum.
 ef guði licar + at þessi mær man leysa hann
+ ok frialsa.
- 589 ÷ «Sire cumpain, ci en vient une,
 590 Mes el n'est pas fauve ne brune:
 591 Ceo est la plus bele del mund,
 592 De tutes celes ki i sunt!»
 593 \approx Lanval l'oi, ~ sun chief dresça, + Sem \approx hann hafðe | heyrtr orð þeirra. + ok
litið umm sec at sia meyna.

- 594 Bien la cunut, ÷ si suspira;
 595 Li sancs li est muntez al vis.
 596 ≈ De parler ÷ fu aukes hastifs;
 597 «Par fei, fet il, ceo est m'amie!
 598 ~ ÷ Or ne m'en est gueres ki m'ocie,
 599 Si ele n'ad merci de mei,
 600 ÷ Kar gariz sui quant jeo la vei!»
 601 La pucele entra el palais:
 602 ≈ Unkes si bele n'i ≈ vint mais!
 603 Devant le rei est descendue,
 604 Si que de tuz iert bien veüe.
 605 Sun mantel ad laissié cheeir,
 606 Que mieuz la peüssent veeir.
 607 Li reis, ≈ ki mut fu enseigniez,
 608 Il s'est encuntre li dreschiez,
 609 E tuit li autre l'enurerent;
 610 De li servir se presenterent.
 611 Quant il l'orent bien esgardee
 612 E sa beauté asez loëe,
 613 Ele parla en teu mesure,
 614 Kar de demurer nen ot cure:
 615 «Reis, j'ai amé un tuen ≈ vassal;
 616 ÷ Veez le ci: ceo est Lanval!
 617 Acheisunez fu en ta curt.
 618 ≈ Ne vuil mie qu'a mal li turt
 619 ÷ De ceo qu'il dist: ceo saches tu,
 620 Que la reïne ad tort eü:
 621 Unkes nul jur ne la requist.
- þa kennde *hann* hana at fullu
 ≈ ok svaraði þeim.
 þat veit trv min kvað *hann* þessi er min
 unnasta.
 Ef hon miskvinnar [mic] ei + kv[að] *hann*
 (598) ~ + þa hirðe ec ei hverr drepr mic.
 Ec [em nu hol]pen at ec se hana.
 Máren reið + þegar i *konungs* g[arð].
 ≈ Engi maðr sa aðra iamfriða.
 Hon steig + þa af hesti *sinum* er hon kom firir
konung.
 ok hofðv + þa allir augu sin a *henni* + at
kenna hana gløegsynilega.
 hon let af ser falla skick/kiu sina.
 at *hon* skyllði mega gløeglega synazc.
konungr ≈ hinn kurteisazti
 stoð + þegar vpp imoti *henni*.
 ok allir tignaðo hana + ok scemdo.
 + ok allir kostaðo + giar<na> at þiona *henni*.
 + Nu sem allir hofðu gorsamlega / sét hana
 ok mioc lovat fegrð *hennar*
 + þa mællti *hon*. með þeim hætti
 sem *hon* vill ecki lengi + þar dveiliazc
 + Herra konungr + kvað hon. Ec ann einum
 ≈ riddara + hirðliðs þins.
 er + sira Janval er.
honum varo sacar gefnar. her innan hirðar.
 ≈ En ec vil at engvm se orð min til meina.
 + ok vil ec at allir viti
 at + fru drotning heuir ranga soc + a honum.
þui at allðri bað *hann* *hennar*

- 622 De la vantance ke il fist, + En vm hœlni ok um rosan þa sem hann
mællti
- 623 Si par mei peot estre aquitez, + þa em ec komin at frialsa hann.
- 624 Par voz baruns seit delivrez!» at lendir menn yðrir dœmi hann frialsan.
- 625 Ceo qu'il en jugerunt par dreit sva sem þeir rœddo i domi sinum.
- 626 Li reis otrie ≈ k'issi seit. konungr iatti henni + þegar ≈ þat sem hon
beiddizc.
- 627 ≈ N'i ad un sul ki n'ait jugié + ok dœmdo þa ≈ allir
- 628 Que Lanval ad tut desrainié: Janual + frialsan ok var + þa klanda lauss.
- 629 Delivrez est par lur esgart. + ok at fullu laus af asio þeirra.
- 630 E la pucele s'en depart, ok for + þa mærin i brott.
- 631 ~ Ne la peot li reis retenir; + En meðan hon var i konungs hirð.
- 632 Asez gent ot a li servir. þa tignaðo hana allir. ok þionaðo henni
+ giarnsamlega með goðom vilia.
(631) ~ + En konungr gat með engum kosti þar lengr dvalt hana.
- 633 Fors de la sale aveient mis Uti firir hallar + dvrum var standandi
- 634 Un ÷ grant perrun de marbre ÷ bis. einn ma<l>mara steinn.
- 635 U li pesant humme muntoent.
- 636 Ki de la curt le rei aloent.
- 637 Lanval esteit muntez desus. + J þui liop Janual á [steininn].
- 638 Quant ≈ la pucele ist fors a l'us, Sem ≈ hon vt reið or + hallar dvrum.
- 639 Sur le palefrei, detriers li, + þa (640) flaug ≈ hann (639) up a hestinn at
- 640 ÷ De plain eslais ≈ Lanval sailli! baki henni.
- 641 Od li s'en vait en Avalun, + ok reið hon með honum til + eyiar þeirrar
er ualun þa heitir.
- 642 Ceo nus recuntent ≠ li Bretun. þat hafa sagt ≠ hinir samfroðastu menn.
- 643 En un isle ki mut est beaus. at sv er hin fridasta ey + i heiminum.
- 644 La fu raviz li dameiseaus! þagat var tekinn sa hinn ungi maðr.
- 645 Nuls hum n'en oï plus parler Siðan fra engi maðr til hans.
- 646 Ne jeo n'en sai avant cunter. + ok firir þui kann ec ecki lengra telia + yðr
fra þeim her lycr þessarre sogu. haui þackir

þeir er heyrðu.

YONEC/JONET

Ei vakker kvinne er gift med ein sjalu gammal mann. Av redsle for at ho er utrugen held han henne innestengt i eit tårn og lar søster si halda vakt over henne. Slik har ho det i mange år, og ho sluttar etterkvart å ta vare på seg sjølv. Ein dag ber ho om å få oppleva kjærleiken, slik ho har høyrte fortalt hendte i tidlegare tider. Kort tid etter landar ein hauk i vindaugget i tårnet, og forvandlar seg så til ein vakker riddar, Muldumarec,¹ som fortél henne at han har elska henne i lang tid, men at han ikkje kunne ta kontakt med henne før ho ynskte det sjølv. For å prova at han ikkje er sendt av djevelen, tek han hennar skapnad og tek imot nattverden.

Dei to elskande møtes deretter ofte, og kjærleiken fører til at kvinna tek betre vare på seg sjølv. Dette vekker omgjevnadenes mistanke, og ektemannen får søster si til å spionera på henne. Dermed vert forholdet hennar til den hamskiftande riddaren avslørt. Ektemannen får laga jernpiggjar som han monterer i vindaugget. Neste gong Muldumarec kjem for å vitja kjærasten sin vert han hardt skadd. Han fortél kjærasten sin at ho ber ein son som ho skal kalla Yonec/Jonet, og som kjem til å hemna han når han veks opp. Deretter forlet han henne og reiser heim. Ho hoppar ut vindaugget og følgjer blodsporet hans til ein rik by. Her finn ho omsider riddaren. Han gjev henne ein ring som skal få ektemannen hennar til å gløyma utruskapen hennar og eit sverd ho skal gje vidare til sonen sin når han vert vaksen. Frua gjev seg på heimveg og høyrer etterkvart klokkene som signaliserer Muldumarecs død.

Som Muldumarec spådde, får ho ein son som ho kallar Yonec/Jonet. Når sonen er vaksen reiser han saman med mor sin og ektemannen hennar for å feira ei kyrkjeleg høgtid. På vegen rotar dei seg vekk og derfor overnattar i eit kloster. Før dei gjev seg i veg frå klosteret, vert dei vist rundt på området av abbeden. Dei ser mellom anna ei praktfull grav og spør abbeden kven det er som er gravlagd der. Svaret dei får er at dette er grava til Muldumarec og at folket ventar på at arvingen hans skal komma og overta riket hans. Dermed fortél kvinna sonen sin om opphavet hans og gjev han sverdet før ho fell saman og døyr. For å hemna foreldra sine drep Yonec/Jonet stefaren sin med sverdet. Han gravlegg deretter mor si saman med kjærasten hennar og tek over som herre over riket.

1. Namnet er berre nytta i den franske teksten.

YONEC

- 1 Puis que des lais ai comencié,
2 Ja n’iert pur mun travail laissié;
3 Les aventures que j’en sai,
4 ~ ÷ Tut par rime les cunterai.
5 ÷ En pensé ai e en talent
6 Que d’Iwenez vus die avant
7 Dunt il fu nez, e de sun pere
8 ÷ Cum il vint primes a sa mere.
9 Cil ki engendra Yvvenec
10 Aveit a nun Muldumarec.
11 En Bretaingne maneit jadis
12 Uns riches hum, vielz e antis;
13 ÷ De Carwënt fu avouez
14 E del païs sire clamez.
15 La citez siet sur Duélas;
16 Jadis i ot de nes trespas.
17 Mut fu trespassez en eage.
18 Pur ceo k’il ot bon heritage,
19 Femme prist pur ≠ enfanz avoir,
20 Ki après lui fuissent si heir.
21 De haute gent fu la pucele,
22 Sage, curteise e forment bele,
23 ~ Ki al ≈ riche hume fu donee;
24 Pur sa beauté l’ad mut amee.
25 ÷ De ceo ke ele iert bele e gente,
26 En li garder mist mut s’entente;

JONET

- + J[one]t heitir þessi strengleicr
MEt þui at ec hof strengleica sogur.
þa vil ec fram hallda starvi minu
+ ok (4) ~ telia + yðr (3) þa atburði er mer ero
kunmigr.

+ En nv vil ec framleiðiz telia yðr fra Jonet.
hvaðan *hann* var fœddr ok fra feðr hans.

J + kornbreta lannde bio forðom
einn ricr maðr gamall ok + mioc | alldraðr.

+ En firir þui at *hann* var rikum auðœfom
+ ok morgvm miclum eignum auðgaðr.
þa fecc *hann* ser + unga kono // at fa ser
≠ arfa
við til erfða + ok auðœfa sinna er þeim mætti
stiorna eftir hans + daga.
Mær (23) ~ sv er ≈ hann fecc (21) var + rikra
mana. ok agætrar ættar.
hyggin ok heyvesk. ok hin friðazta.
hann unni henni mikit sacar [fegr]ðar
hennar.

- 27 Dedenz sa tur l'ad enserreie + ok læsti hana + iamnan i turni sinum
- 28 En une grant chambre pavee. [i ei]nv miclv lofte stenþildu.
- 29 Il ot une sue serur, hann atti + þar systur + með henni
- 30 Veille ert e vedve, sanz seignur; ok var gomul ok æckia. hafðe latet bonda sinn.
- 31 Ensemble od ≈ la dame l'ad mise hann hafðe skipat henni hia ≈ unnasto sinni.
- 32 Pur li tenir ÷ mieuz en justise. <at> hafa + grunsemd ok gæzlu a henni.
- 33 ÷ Autres femmes i ot, ceo crei,
- 34 En une autre chambre par sei,
- 35 Mes ja la dame n'i parlast,
- 36 Si la vielle nel comandast.
- 37 Issi la tint plus de set anz.
- 38 Unques entre eus n'eurent enfanz
- 39 Ne fors de cele tur n'eissi,
- 40 Ne pur parent ne pur ami.
- 41 Quant li sires s'alot cuchier,
- 42 N'i ot chamberlenc ne huissier
- 43 Ki en la chambre osast entrer
- 44 Ne devant lui cirge alumer.
- 45 Mut ert la dame en grant tristur.
- 46 Od lermes, od suspir e plur;
- 47 Sa beuté pert en teu mesure
- 48 Cume cele ki n'en ad cure.
- 49 De sei meisme mieuz vousist
- 50 Que morz hastive la preisist.
- 51 Ceo fu el meis d'avril entrant, + Nu bar sva at i upphafi aprilis manaðar.
- 52 Quant cil oisel meinent lur chant. er + utifuglar taca at syngia + siðveniolegum saungvm
- + natturo sinnar hvetiannde hverr annan til
- astar ok auca.
- 53 Li sires fu matin levez; þa upp stoð sa hinn + riki maðr + einn dag
- mioc arla.
- 54 D'aler en bois s'est aturnez. + ok klæddizc i skog at fara + a veiðar.

55	<u>÷ La vielle ad fete lever sus</u>	
56	<u>E après lui fermer les hus.</u>	
57	<u>Cele ad fet sun comandement.</u>	
58	<u>Li sires s'en vet od sa gent.</u>	
59	<u>La vielle portot sun psautier.</u>	
60	<u>U ele voleit verseiller.</u>	
61	La dame, em plur <u>÷ e en esveil.</u>	+ þa vacnaðe hin + rica frv ok toc at grata
62	Choisi la clarté del soleil.	+ þa er hon sa solar liosit.
63	De la vielle est aparceüe	+ ok fann hon + þa at + gæzlu kerling + hennar
64	Que de la chambre esteit eissue.	var brott gengin or svefnlofteno.
65	Mut se pleineit e suspirot	kærðe hon mioc + lif sit ok þat er henni þotti at vera. andvarpaðe + mioc
66	E en plurant se dementot:	ok gratannde + einsaman mælltize viðr.
67	«Lasse, fait ele, <u>÷ mar fui neel!</u>	Uesol + em ec kvað hon + ok ugæfo kvenmaðr
68	Mut est dure ma destinee!	at ec heui sva þung orlog.
69	En ceste tur sui en prisun,	Ec em + her hertekin ok læst i þessum turn.
70	Ja n'en istrai si par mort nun.	Ec man alldre heðan + i brott komaz nema ec se dauð + dregin.
71	Cist vielz gelus, <u>≈ de quei se crient.</u>	þessi hinn gamle ok hinn abruðgi karl + er ec em viðr bvndin ≈ hvat ottaz hann
72	Que en si <u>÷ grant prisun me tient?</u>	er her helldr mec. i sva + þrængri hertoku.
73	<u>÷ Mut par est fous e esbaiz!</u>	
74	<u>Il crient tuz jurs estre trahiz!</u>	
75	Jeo ne puis al mustier venir	at ec fæ ei + frælsi til kirkiu at ganga.
76	Ne le servise Deu oïr.	ne helgar tíðir heyra.
77	Si jo püisse od <u>÷ gent</u> parler	Ef ec mætti við mæla
78	E en deduit od lui aler,	ok með honum ganga mer at skemta.
79	Jo li mustrasse beu semblant,	+ þa mynda ec syna honum bliðlæti mitt.
80	Tut n'en eüsse jeo talant.	+ þo at ec hefða ei til þess fyst.
81	Maleeit seient mi parent	bolvaðir se minir frænndr.
82	E li autre communalment	ok allir þeir + er þat rað gerðo.

- 83 Ki a cest ÷ gelus me donerent at gifta mic þessum + gamla manni
- 84 E de sun cors me marïerent! ok pusaðo mec hans + callda licam. + er sva
hevir byrgt mec i þessum turn sem þiof i
myrkvastofu.
- 85 ÷ A forte corde trai e tir,
- 86 Il ne purrat jamés murir! hann man aldre kunna deya.
- 87 ÷ Quant il dut estre baptiziez,
- 88 Si fu el flum d'enfern plungiez:
- 89 Dur sunt li nerf, dures les veines,
- 90 Ki de vif sanc sunt tutes pleines!
- 91 Mut ai sovent oï cunter Oftsamlega heui ec heyrst sagt
- 92 Que l'em suleit jadis trover at menn hafa funnit (93) ~ i þesso fylki
- 93 ~ ÷ Aventures en cest país (92) ~ i fyrskunni
+ marga kynlega luti er leysti þa ok frialsaðo.
þa er ænglega varo staddir.
- 94 ÷ Ki rehaitouent les pensis
- 95 Chevalier trovoent puceles Riddarar funnv (96) friðar (95) meyar
- 96 A lur talent, gentes e beles, ok kurteisar eftir vilia sinum.
- 97 ÷ E dames truvoent amanz
- 98 Beaus e curteis, pruz e vaillanz,
+ ok varo þeim sva / leynilega vnnande
- 99 Si que blasmees n'en esteient at þau lifðu + lengi sva roplaus
- 100 Ne nul fors ≈ eles nes veeient. at engi maðr vissi nema ≈ þær ok þeir.
- 101 Si ceo peot estrê e ceo fu, + Nu ef sva hevir verit ok sva ma vera
- 102 Si unc a nul est avenu, einnihverri.
- 103 Deus, ki de tut ad poësté, Gvð er hvetvitna gerir
- 104 Il en face ma volenté!» geui mer vilia mim.
- 105 Quant ele ot fait sa plainte issi, + NV sem hon var + mioc slict kárannde
- 106 L'umbre d'un grant oisel choisi + þa sa hon + inn beraz at sér skuggi + være
eins mikils fugls
- 107 Par ÷ mi une estreite fenestre; vm einn litinn glygg.
- 108 Ele ne seit que ceo pout estre. + ok þotti henne kynlect ok vissi ei hvat þat
mynde vera

109	En \approx <u>la chambre</u> volant entra;	+ ok i þui inn fláug \approx <u>vm glyggenn</u>
110	\neq <u>Giez ot as piez</u> , ostur \div <u>sembla</u> ,	<u>einn hinn friðazte</u> gasháucr \neq <u>með fogrum</u> fotum
111	De cinc mues fu u de sis.	sva sem <i>hann</i> være <i>fim</i> <i>sinnum</i> eða <i>sex</i> mutaðr. + <u>hinn fegrsti fugl</u> .
112	Il s'est devant la dame asis.	ok settiz <i>hann</i> firir + <u>huilu</u> frummar.
113	Quant il i ot un poi esté	Sem <i>hann</i> hafðe þar + <u>litla</u> stund setið
114	E ele l'ot \div <u>bien</u> esgardé,	ok hon leit til <i>hans</i> .
115	Chevaliers bels e genz devint.	+ þa syndiz <i>hann</i> friðr ok mikill riddare.
116	\approx <u>La dame</u> a merveille le tint;	+ ok þotti \approx <u>henni</u> + þat hit mesta vnnr.
117	Li sens li remut e fremi,	+ ok rærðizc + þa holld <i>hennar</i> + ok bloð ok skalf hon + <u>oll</u>
118	\div <u>Grant</u> poür ot, sun chief \neq <u>covri</u> .	af ræzlu + ok \neq <u>gnufði hon með</u> hofði sinu.
119	Mut fu curteis li chevaliers,	Riddarenn var hinn kurteisazti
120	Il la areisunat primiers:	+ ok mællti fyrri til <i>hennar</i> .
121	«Dame, fet il, n'eiez poür:	Fru kvað <i>hann</i> ottaz ecki (123) ~ þo at <ec> segi þer leyndar mal mit. dyrlegr fugl er gashaucr.
122	Gentil oisel ad en ostur!	
123	~ Si li segrei vus sunt oscur,	
124	Gardez ke seiez a seür,	ver urædd ok urugg
125	Si fetes de mei vostre ami!	ger mec vnnasta þinn.
126	Pur ceo, \div <u>fet il</u> , vinc jeo ici.	+ þui at firir þui em ec hingat kominn.
127	Jeo vus ai lungement amee	Ec heui lengi vnnat þer.
128	E en \approx <u>mun quor</u> mut desiree;	ok innan \approx <u>hugar</u> mioc fyst + til þin.
129	Unkes femme \div <u>fors</u> vus n'amai	alldre vna ec kono + <u>fyr</u> en þer
130	Ne jamés autre n'amerai.	+ ok alldre skal ec annarre vna + en þer.
131	Mes ne poeie a vus venir	ei mætti ec til þin koma
132	Ne fors de mun \neq <u>paleis</u> eissir,	or \neq <u>fostr lande</u> minv.
133	Si vus ne m'eüssez requis.	nema þu hefðer beðit mec.
134	Or puis bien estre vostre amis!»	+ <u>En</u> nu ma ec at visu vera vnnaste þinn.
135	La dame se raseüra,	frun toc at huggazc
136	Sun chief descovri, \div <u>si parla</u> ;	+ ok toc + þa klæðe af hofði ser
137	\approx <u>Le chevalier</u> ad respundu	+ ok svaraðe \approx <u>honum</u> .

- 138 ÷ E dit qu'≠ ele en ferat sun dru,
 139 S'en Deu creïst ÷ e issi fust
 140 Que ≠ lur amur estre peüst.
 141 ÷ Kar mut esteit de grant beauté:
 142 Unkes nul jur de sun eé
 143 Si bel chevalier n'esgarda
 144 Ne jamés si bel ne verra.
 145 «Dame, dit il, vus dites bien.
 146 Ne vodreie pur nule rien
 147 Que de mei i ait acheisun,
 148 Mescreauncë u suspesçun.
 149 Jeo crei ÷ mut bien el Creatur,
 150 Ki nus geta de la ≈ tristur
 151 U Adam nus mist, nostre pere,
 152 Par ≈ le mors ≠ de la pumme amere;
- 153 ÷ Il est e ert e fu tuz jurs
 154 Vie e lumiere as pecheürs.
 155 Si vus de ceo ne me creez,
 156 Vostre chapelain demandez,
 157 Dites ke mals vus ad susprise,
 158 Si volez avoir le servise
 159 Que Deus ad el mund establi,
 160 Dunt li pecheür sunt gari.
 161 La semblance de vus prendrai,
 162 Le cors Damedeu recevrai,
 163 Ma creance vus dirai tute:
 164 Ja mar de ceo serez en dutel!»
 165 El li respunt que bien ad dit.
 166 Delez li s'est cuchiez el lit,
- 167 Mes il ne vout a li ≈ tuchier
 168 Ne d'acoler ne de baisier.
- + Giarna vil ≠ ec gera ≠ þec unnasta minn
 ef ≠ þu tryr a + sannan gvð
 sva at ast ≠ ockor megi saman falla.
- frv kvað hann þu mælir rett
 Ec vil engum kosti
 at þu haur sacar a mér
 ne illa grunsemd eða tortrygð.
 Ec trui vel a skapara + allrar skepnu
 er frialsaðe oss or ≈ helvitis pinslum.
 er adamr + hinn fyrsti faðer var i batt oss.
 er af þui ≠ bannaðo tré ≈ át + er gvð firirbauð
honum.
- alla trv mina + kvað hann skal ec segia þer.
 Sva at ei skalltu þar um // þurfa ifaz.
 + þa svaraðe hon vel heuir þu mælt
 + ok steig <hann> + þa i reckiu + hennar. ok
 lagðizc i hia henni.
 En ei villdi hann ≈ hondum á henni ≈ taca.
 + ok ei kyssa + hana ne halsfaðma.

169	A tant la veille est repeiriee;	J þui kom kerlingin aftr
170	La dame trovat esveilliee,	+ <u>ok</u> <u>fann</u> frúna vacna.
171	Dist li que tens est de lever:	+ <u>ok</u> sagðe henni at var timi til upp at stannda.
172	Ses dras li voleit apporter.	+ <u>ok</u> villdi hon + þa fœra henni klæðe sin.
173	≈ <u>La dame</u> dist qu'ele est malade:	+ <u>En</u> ≈ hon + svaraðe <u>ok</u> kvazc vera sive.
174	Del chapelain ÷ se prenge garde,	+ <u>ok</u> mællti hon (175) ~ skylldi skunnda
175	~ Sil face tost a li venir,	(174) <u>prestinom</u> til sin.
176	Kar grant poür ad de murir.	þui at hon ræðiz mioc at deya.
177	La veille dist: ÷ « <u>Vus sufferez!</u>	+ þa mællti kerlingin.
178	≠ <u>Mis</u> sires est el bois alez;	herra ≠ þinn + kvað hon er i skog farenn.
179	Nuls n'entrera caënz fors mei.»	+ <u>ok</u> skal engi maðr her koma nema ec ein.
180	÷ <u>Mut</u> fu la dame en grant esfrei;	+ þa var fruinn mioc angrað.
181	Semblant fist qu'ele se pasma.	+ <u>ok</u> lét sem hon være i úviti.
182	÷ <u>Cele</u> le vit, <u>mut</u> s'esmaia;	+ <u>En</u> þa reiddizc ≈ <u>kerlingin</u>
183	÷ <u>L'us</u> de la chambre ad defermé,	+ <u>ok</u> <u>gec</u> i brott <u>ok</u> læsti loftino + <u>eftir sér.</u>
184	÷ <u>Si</u> ad le prestre demandé,	<u>ok</u> kallaðe <u>prestinn</u> + <u>sem skiotazt.</u>
185	E cil i vint cum plus tost pot:	<u>ok</u> kom hann + þa <u>laupande</u> sem skiotazt.
186	<i>Corpus domini</i> aportot.	+ <u>ok</u> hafðe helga þionasto með sér.
187	Li chevaliers ≈ l'ad receü,	+ <u>ok</u> toc riddarenn ≈ við þionastonni.
188	÷ <u>Le vin</u> del chalice beü.	
189	Li chapeleins s'en est alez	+ <u>Siðan</u> gec kapalinenn i brott.
190	E la vielle ad ≠ <u>les us</u> fermez.	<u>ok</u> læsti + þa kerlingen ≠ <u>lofteno.</u>
191	La dame gist lez sun ami:	fruinn la + þa i hia unnasta sinum
192	÷ <u>Unke</u> si bel cuple ne vi!	
193	Quant unt ÷ <u>asez ris</u> e jué	+ <u>ok</u> biuggu þau með miclum fagnaðe.
194	÷ <u>E</u> de lur priveté parlé,	
195	≈ <u>Li chevaliers</u> ad cungié pris:	+ þa er honum licaðe tócc ≈ <u>hann</u> heimleuyi
196	Raler s'en voelt en sun païs.	+ <u>ok</u> for i brott i fostr lannd sitt.
197	Ele le prie ≈ <u>ducement</u>	hon bað hann ≈ þa <u>morgum bænum</u>
198	Que il la reveie sovent.	at hann skylldi oft vitia hennar.
199	«Dame, fet il, quant vus plerra,	frv kvað hann þa er þér licar
200	≈ <u>Ja l'ure</u> ne trespassera:	≈ <u>man</u> ec til þin koma.

201	Mes tel mesure en esgardez	En þu gæt vanndlega
202	Que nus ne seium <u>≈ encumbrez.</u>	at vit verðem ei <u>≈ svikin.</u>
203	Ceste vielle nus traïra,	þessi kerling man svikia ocr
204	÷ <u>E nuit e jur nus gaitera:</u>	
205	<u>Ele parcevra nostre amur.</u>	
206	Sil cuntera a sun seignur.	<u>+ ok</u> segia herra sinum.
207	Si ceo avient cum jeo vus di	<u>+ En</u> ef sva kann at atberazc sem <u>+ nu</u> heui ec sagt.
208	E nus seium ÷ <u>issi</u> trahi,	at vit verðom suikin.
209	Ne m'en puis mie departir	<u>+ þa</u> komumzc ec ei sva i brot
210	Que mei n'en estuce murir.»	at ei verð ec drepinn.
211	Li chevaliers a tant s'en veit;	Riddarenn for þa i brott
212	A grant joie s'amie leit.	<u>+ en</u> unnasta hans eftir dvaldizc með miclum fagnaðe <u>+ ok mikilli gleði.</u>
213	El demain lieve ÷ <u>tute</u> seine;	Um morgonenn stoð hon heil upp.
214	÷ <u>Mut</u> fu haitiee la semeine.	<u>+ ok</u> var blið <u>+ ok gloð alla</u> þa viku.
215	Sun cors teneit en ÷ <u>grant</u> chierté:	hellit hon <u>+ þa</u> licam sinn <u>+ sem hon matte</u> yndilegst.
216	Tute recovre sa beauté.	<u>+ ok enndr</u> fecc <u>+ skiot</u> alla fegrð sina.
217	Or li plest plus <u>≈ a surjurner</u>	Nu licar henni bezta <u>≈ kurseta sin + i</u> <u>turninum.</u>
218	Qu'en nul autre deduit aler!	<u>En fyrir</u> þui at <u>+ nv</u> hugnar henni eigi onnur skemtan.
219	÷ <u>Sun ami voelt suvent veeir</u>	
220	<u>E de lui sun delit aveir:</u>	
221	Des que sis sires s'en depart,	<u>+ þui at hveriu</u> sinni er herra hennar <u>+ heiman</u> for.
222	E nuit e jur e tost e tart	dag ok not snimma ok siðla
223	Ele <u>≈ l'ad</u> ÷ <u>tut</u> a sun <u>≈ pleisir.</u>	hafðe hon <u>≈ vilia</u> sinn <u>≈ af vnnasta.</u>
224	÷ <u>Or</u> l'en duinst Deus ÷ <u>lunges</u> joïr!	lati guð hana hans niota.
225	Pur la grant joie u ele fu	Sacar þess hins micla fagnaðar er hon hafðe <u>+ af vnnasta sinum</u>
226	Que suvent puet veeir <u>≈ sun dru.</u>	er sva oftsamlega kom <u>≈ til hennar /</u>

- 227 Esteit tuz sis semblanz changiez. + þa hon um snære + siði sinum. ok oll
+ pryddiz fegrð hennar.
- 228 Sis sire esteit mut veiziez: + þa fann herra hennar smasmugall
- 229 En ≈ sun curage s'aparceit ok ihugaðe hann + þa at + allir ≈ hagir
hennar + ok [ha]mnar hennar ok meðferðir
varo með oðrvn [hæt]ti en verit hofðu.
- 230 Qu'autrement est k'il ne suleit.
- 231 ÷ Mescreance ad vers sa serur.
- 232 Il ≈ la met ÷ a reisun un jur + ok mællti hann + þa til ≈ systur
- 233 ÷ E dit que mut ad grant merveille ÞESi er + nu kvað hann kynlegr atburðr
at fru + vor byr sec pruðlega.
- 234 Que la dame si s'appareille; spyrr hana þess hvatt velldr þui.
- 235 Demande li que ceo deveit. + þa svaraðe kerlinngen + honum at hon
+ kvaðz ecki til þess vita.
- 237 ÷ Kar nuls ne pot parler od li
- 238 Ne ele n'ot dru ne ami.
- 239 Fors tant que sule remaneit nema þat at eins at hon undi
- 240 Plus volentiers qu'el ne suleit: þa betr einsaman en fyrr meirr.
- 241 De ceo s'esteit aparceüe. þat + kvaz hon hafa funnit + at sonnu.
- 242 Dunc ÷ l'ad li sires respundue: þa mællti herra + hennar.
- 243 «Par fei, ÷ fet il, ≈ ceo qui jeo bien. þat veit tró min ≈ þat man vel vera.
- 244 Or vus estuet fere une rien: Nu samir þér einn lut at gera.
- 245 Al matin, quant jeo erc levez um mœrna þa er ec vpp stat + vm mœrna
arla.
- 246 E vus avrez les hus ≈ fermez. ok þu heuir + aftr ≈ læst hurðinni.
- 247 ÷ Fetes semblant de fors eissir, + þa seg henni at þu villt brott ganga
- 248 Si la lessiez sule ÷ gisir; ok lata eina saman.
- 249 En un segrei liu vus ≈ estez + ok ≈ fel þec i + nockorom leyndum stað.
- 250 E si veez ÷ e esgardez sva at þu megir sia
- 251 Que ceo ≈ peot estre e dunt ço vient hvat þa ≈ gerizc með henni + er hon er
einsaman. ok hvaðan þessi + fagnaðr kœmr
+ henni
- 252 Ki en si ÷ grant joie la tient.» er hon er sva + pruð ok blið.
- 253 De cel cunseil sunt ≈ departi. + ok varo þau + þa ≈ samþycc a þetta rað.

- 254 ÷ Allas! Cum ierent malbailli + Nu er harmr at þau er sva unnuzc monu
 255 Cil ke l'un veut si agaitier svikin vera af þessum vsoma + er nu er
raðenn þeim uvitandom
 256 Pur eus traïr e enginnier! at bleckia þáu ok suikia.
 257 Tiers jur après, ç'oi cunter, Ðui nest a þrim dogvm sva sem sagt er.
 258 Fet ≈ li sires semblant d'errer. + þa lét ≈ konungr sem hann skyllði
+ heiman fara
 259 A sa femme ad dit ÷ e cunté + ok sagðe kono sinni
 260 Que ≠ li reis l'ad par brief mandé, at konungr ≠ einn gerðe eftir honum bræf sitt
+ at koma til fundar sins
 261 ÷ Mes hastivement revendra. ok kvaz hann skylldo skiott aftr koma.
 262 De la chambre ist e l'us ≈ ferma. + ok gecc hann + þa or svefn husi + sinu ok
≈ læsti hurðena.
 263 Dunc s'esteit la vielle levee, + ok stoð þa kerlingen upp + ok klæddiz.
 264 Triers une cortine est ≈ alee; ok ≈ fal sec a bacc reflunum + ok leyndiz
sva.
 265 Bien purrat oïr e veeir ≈ at verða uis þess er þar gerðizc
 266 Ceo qu'ele cuveite a saveir. ok hon hafðe + lengi girnz ok forvitnaz.
 267 La dame jut, pas ne dormi, Fruin la kuirr ok vakandde.
 268 Kar mut desire sun ami. þui at hana langaðe mioc eftir unnasta sinum.
 269 Venuz ÷ i est, pas ne demure, + ok kom hann + þa þegar iamskiott.
 270 Ne trespasse terme ÷ ne hure. sva at engi stunnd leið + þess imillum
 271 Ensemble funt joie mut grant ok komo þa + bæðe saman með miclum
fagnaðe
 272 E par parole e par semblant, ok bliðláeti ok + astsamlegum ræðom.
 273 De si ke tens fu de lever, + allt til þess er timi var til upp at risa.
 274 Kar dunc li estuveit aler. þui at + þa varð hann + brott at fara.
 275 Cele ÷ le vit, si l'esgarda. hon + la ok hugði at + vannlega
 276 Coment il vint e il ala. hverso hann kom ok + brott fór
 277 ÷ De ceo ot ele grant poür + ok ræddizc hon mioc //
 278 Qu'hume le vit e pus ostur. þat sem hon sa hann mann ok þui nest
gashauc
 279 Quant ≈ li sires fu repeiriez, + Nu sem ≈ konungr var heim kominn

280	Ki gueres n'esteit esluignez,	er ei langt + <u>heiman</u> <var> farenn.
281	≈ <u>Cele</u> li ad dit e mustré	+ <u>þa</u> sagðe ≈ <u>kerlingin</u> <u>honum</u> ok syndi + <u>þat</u> <u>sem hon sa</u>
282	Del chevalier ÷ <u>la verité.</u>	um riddarann.
283	E il ≈ <u>en</u> est forment pensifs.	ok var <u>hann</u> þa mioc ahyggiofullr ≈ <u>um</u> <u>riddarann.</u> + ok mart ihugannde.
284	÷ <u>Des engins</u> faire fu hastifs	<u>ok</u> let <u>hann</u> skyndilega gera
285	÷ <u>A ocire le chevalier.</u>	
286	Broches de fer fist ÷ <u>granz furgier</u>	gadda af iarni. + ok <u>stæla oddana alla</u>
287	E acerer le chief ÷ <u>devant:</u>	ok let hvetia sva hvassa.
288	÷ <u>Suz ciel n'ad rasur plus trenchant!</u>	+ <u>Sem</u> hinn hvassasta harknif
289	÷ <u>Quant il les ot apparailiees</u>	
290	<u>E de tutes parz enfurchiees,</u>	
291	Sur la fenestre les ad mises,	+ <u>ok</u> let setia firir glyggenn
292	÷ <u>Bien serreies e bien asises,</u>	
293	Par unt ≈ <u>li chevaliers passot.</u>	þar sem ≈ <u>hann varndizc + inn at fliuga.</u>
294	÷ <u>Quant a la dame repeirot.</u>	
295	<u>Deus, qu'il ne sout la traïsun</u>	
296	<u>Que aparaillot le felun!</u>	
297	El demain a la matinee,	VM morgonenn i dagan
298	≈ <u>Li sires lieve ÷ ainz l'ajurnee</u>	stoð ≈ <u>hann</u> upp
299	E dit qu'il voet aler ≈ <u>chacier.</u>	ok kvaz vilia + i skóg fara ≈ <u>at dyrom.</u>
300	La vielle le vait cunveier,	+ <u>ok</u> gec + <u>þa</u> kerlingin + <u>með honum</u> at fylgia <u>honum.</u> + <u>Sem hann kom til manna</u> <u>sinna</u>
301	Pus se recuche pur dormir,	þa gec hon aftr at sofa.
302	Kar ne poeit le jur choisir.	þui at hon gat ecki sett a + <u>sva andverðvm</u> degi.
303	La dame veille, si atent	+ <u>En</u> frun vacte ok beið
304	≈ <u>Celui</u> qu'ele eime lealment,	≈ <u>riddarans</u> er hon unni sva tryglega.
305	E dit qu'÷ <u>or purreit bien venir</u>	ok mællti at <u>hann</u> mætti vel koma + <u>til</u> <u>hennar.</u>
306	E estre od li ≈ <u>tut a leisir.</u>	at vera með henni ≈ <u>i goðo tome.</u>

- 307 ÷ Si tost cum el l'ad demandé,
 308 N'i ad puis gueres demuré: + ok dvaldizc *hann* + þa ei lengi
 309 En la fenestre vint volant. + ok kom fliugannde i glyggenn.
 310 Mes les broches furent devant: en gaddarnir stoðo firir + glyggenum.
 311 L'une le fiert par ÷ mi le cors, ok láust einn i gegnum licam hans.
 312 Li sans ÷ vermeilz ≈ en sailli fors! + Sva at bloðit gáus ≈ ór sareno + með
mikilli rás.
 313 Quant il se sot a mort nafrez, Sem *hann* kende sec særðan til ulifis
 314 Desferre sei, enz est entrez. + þa sleizc *hann* af + gaddunvm. ok komz
sva inn.
 315 Devant ≈ la dame el lit descent, + ok steig i reckiuna ihia ≈ henni
 316 Que tuit li drap furent sanglent. + ok bloðgaðozc oll reckiuklæðen *hennar*
+ af bloðras hans.
 317 Ele veit ≠ le sanc e la plaie, ok sa hon + þa ok ≠ kenndi *hann* saran.
 318 Mut anguissusement s'esmaie. + ok angraðez hon + af þui með miclum
harm.
 319 Il li ad dit: «Ma duce amie, + Ða mællti *hann* til *hennar*. Sóeta + kvað
hann unnasta min.
 320 Pur vostre ≈ amur perc jeo la vie. + nu heui ec latið lif mit ≈ sacar þin.
 321 ÷ Bien le vus dis qu'en avendreit: + ok sagðe ec þér at sva minnde fara.
 322 Vostre semblanz nus ocireit.» + þu ok fegerd þin + ok bliðlæti þitt heuir
drepit ocr + bæðe.
 323 Quant el l'oï, dunc chiet pasmee; Sem hon heyrðe þa fell hon + drivgum i uvit
 324 ÷ Tute fu morte une loëe. + ok la hon + mioc lengi sem dauð være.
 325 Il la cunforte ≈ ducement + En *hann* huggaðe hana ≈ með astsamlegum
orðom.
 326 E dit que dols n'i vaut nient: ok sagðe at ecki teði *henni* harmr + ne sorg
hennar.
 327 ÷ De lui est enceinte d'enfant. + Hann sagðe *henni* at hon var með hofn
 328 Un fiz avra, pruz e vaillant; + ok at hon man fœða sun vaskan + mann ok
raustan.
 329 Icil la recunforterat. *hann* skal vera huggan *hennar*
 330 Yönecc numer le ferat. + ok skal hon kalla *hann* Jonet.

- 331 Il vengerat \approx e lui e li, *hann skal hefna \approx þeirra beggia*
- 332 Il oscirat \approx sun enemi. *+ ok drepa uvin \approx þeirra.*
- 333 Il ne peot dunc demurer mes, *+ Sem hann hafðe þetta sagt henni. þa mátti hann ei + þar lengr dveliazc*
- 334 Kar ÷ sa plaie \approx seignot adés; *firir \approx bloðras.*
- 335 A grant dolur s'en est partiz. *+ þa for hann + brot með miclum harm.*
- 336 Ele le siut ÷ a mut gran criz. *+ ok fylgde / hon honum + með tomlegre gongv.*
- 337 Par une fenestre s'en ist; *ok komzc hon i glygg einn ok liop ut*
- 338 C'est merveille k'el ne s'ocist, *+ ok var þat undr at hon drap ei + sialfa sec.*
- 339 Kar bien aveit \neq vint piez de haut *þui at + glyggrenn var betr en \neq xalna har.*
- 340 ÷ Iloec u ele prist le saut!
- 341 Ele esteit \approx nue en sa chemise. *Hon var \approx i engum klæðom nema serc einum.*
- 342 A ÷ la trace del sanc s'est mise *+ ok fylgde hon + þa bloðrasinni er var*
- 343 Ki \approx del chevalier degotot *(344) ~ forvegr hennar*
- 344 ~ ÷ Sur le chemin ÷ u ele alot. *er or hafðe \approx runnit licam hans.*
- 345 Icel sentier errat e tint.
- 346 De si qu'a une \approx hoge vint. *Sva lengi at hon kom + um siðir þar sem var*
- 347 ÷ En cele hoge ot une entree. *+ mikill \approx hellir. + ok er hon kom i hellinn.*
- 348 De cel sanc fu tute arusee;
- 349 Ne pot niënt ÷ avant veir. *+ þa var þar sva myrcet at hon matti ecki sia.*
- 350 Dunc quidot ele ÷ bien saveir *(352) ~ + ok skunndaðe hon um hellinn.*
- 351 Que sis amis entrez \approx i seit: *þui at hon hugðe*
- 352 ~ Dedenz se met a grant espleit. *at vnnaste hennar váre \approx i hellinum.*
- 353 El n'i trovat nule clarté. *+ af þui at hon sa forveg bloðsens liggia.*
- 354 Tant ad le dreit chemin erré *+ En hon sa þar allzecki lios.*
- 355 Que fors de la hoge est issue *+ ok hellt hon rettom vege + um hellinn*
- 356 ÷ E en un ÷ mut bel pré ÷ venue. *ok kom + þui nest or hellinom.*
- + þar niðr sem fagr vollr var + ok engiar grasvaxnar.*

- 357 Del sanc trovat l'erbe ÷ moilliee,
 358 Dunc s'est ele ÷ mut ≠ esmaiee.
 359 ÷ La trace ensiut par ÷ mi le pré.
 360 ÷ Asez pres ot une cité.
 361 De mur fu close tut entur;
 362 ÷ N'≈ i ot mesun, sale ne tur
 363 Ki ÷ ne parust ÷ tute d'argent;
 364 ÷ Mut sunt riche ÷ li mandement.
 365 ≈ Devers le ≈ burc sunt li mareis
 366 E les forez ~ ≈ e li difeïs.
 367 De l'autre part, ÷ vers le dunjun.
 368 Curt une ewe ÷ tut envirun;
 369 Ileoc arivoent les nefis,
 370 Plus ÷ i avait de ≠ treis cenz tres.
 371 La porte ÷ aval fu desfermee;
 372 La dame est en la vile entree
 373 ÷ Tuz jurs après le sanc ÷ novel.
 374 Par ÷ mi le burc, desk'al chastel.
 375 Unkes nuls a li ne parla,
 376 Humme ne femme n'÷ i ≈ trova.
 377 El paleis vient ÷ al pavement.
 378 Del sanc le ≈ treve tut sanglent.
 379 En une bele chambre entra,
 380 Un chevalier dormant trova;
 381 Nel cunut pas, si vet avant.
 382 En une autre chambre ÷ plus grant
 383 Un lit trevë ÷ e nient plus.
 384 Un chevalier dormant ÷ desus.
 385 Ele s'en est utre passee,
 ok fann hon + þa forveg bloðsens a graseno.
 + ok þotti henni þat ≠ kynlect.
 fylgdi hon + þa bloðrasin*ni* um + endilangar
 ænggiarnar.
 + Þvi nest leit hon firir ser mioc micla borg.
 + ok var + borg veggia<ð> oll umhveruis.
 ≈ J þeirre borg varo hus ok hallir ok turnar
 + sva skinannde sem silfr + klæðe være.
 + at sonnv varo + þeir rikir + er þar biuggo.
 ≈ Oðrum megin ≈ at turnenom varo stoðu
 votn + reyr vaxin
 ok + veiði skogar + með alskyns dyrum.
 En annan veginn at (366) ~ ≈ borgar liðe
 rann | + mikil a. + ok breið.
 þar lendu skip + oll.
 ok myndi betr vera en ≠ fiugur hundrat
 skipa.
 + Borgar lið var opet.
 + ok gec + þa frun i borgena.
 + ok fylgdi + forvegi bloðsens
 vm + enndilangt strætið at castala einum.
 Engi mællti við hana.
 + þui at hvarki ≈ sa hon karla ne konur.
 + Sem hon kom at castals + holl
 þa ≈ sa hon mikinn + forveg bloðsens.
 + ok kom hon + þa i eitt fagrt loft.
 + ok sa hon + þa einn riddara + i reckiu sofa.
 + ok firir þui at hon kennde hann ei. þa
 stefndi hon fram.
 + ok kom + þui nest i annat loft
 + ok fann + þar
 + annan riddara sofannda.

- 386 En la tierce chambre est entree: + ok gecc hon fram i þriðia loft.
- 387 Le lit sun ami ad trové. + ok fann hon + þa reckiu unnasta sins
- 388 ≈ Li pecol sunt d'or esmeré; ≈ Staur þeir er upp helldo reckiunni varo af brenndo gulli.
- 389 Ne sai mie les dras preisier; + En reckiu klæðe hans kunni engi virða.
+ sva varo þau dyr ok ágæt.
- 390 ÷ Li cirgë e li chandelier, En kerta // stickur + þær er þar stoðo firir reckiunni er upp helldo kertum
- 391 Ki nuit e jur sunt alumé, þeim er brunnu netr ok daga.
- 392 Valent ÷ tut l'or d'une cité. varo villdri gulli + ok silfre einnar + ricrar borgar.
- 393 Si tost cum ele ≈ l'ad veü, Ðe<gar> sem hon <sa> ≈ vnnasta sinn.
- 394 ≈ Le chevalier ad cuneü. + þa kenndi hon ≈ hann.
- 395 ÷ Avant alat tute esfreee, + ok hon harms/full
- 396 Par desus lui cheï pasmee. fell i úit a hann.
- 397 Cil la receit ki ≈ forment l'aime; hann toc vel við henni er ≈ yuir hvetuitna unni henni.
- 398 ÷ Maleürus sovent se claime. + ok kærðe + dauða sinn er hann hafðe fengit af henni.
- 399 Quant del pasmer fu trespassee, Sem hon uiðr rettiz or uviti
- 400 Il l'ad ducement cunfortee: + þa huggaðe hann hana + mioc astsamlega + ok mællti.
- 401 «Bele amie, pur Deu merci, Hin fríða unnasta min + kvað hann miskunn firir guðs sakir.
- 402 Alez vus en, fueiez ÷ d'ici! far + sem skiotazt i brott ok fly
- 403 Sempres murai en mi le jur; nu dey ec. a þessvm miðium degi.
- 404 ≈ Ci einz avrat si grant dolur, ≈ i þessum castala man þa hefiazc mikill harmr.
- 405 Si vus i esteiez trovee, Ef þu verðr her funnin
- 406 Mut en seriez turmentee. + þa munu þeir pina þec + ok drepa þec með splotom.
- 407 ÷ Bien iert entre ma gent seü þui at allir vit minir menn.
- 408 Que m'unt par vostre ≠ amur perdu. at ec ≠ em dauðr sacar þin.

- 409 Pur vus sui dolenz e pensis.» + Nu em ec ryggr ok hyggiu + fullr sacar þin.
- 410 La dame li ad dit: ÷ «Amis, + þa svaraðe honum frv hans.
- 411 Mieuz voil ensemble od vus murir
- 412 Qu'od mun seignur peine souffrir:
- 413 S'a ≈ lui revois, il m'ocira!» Ef ec aftr fer til ≈ spusa mins. þa man hann drepa mic.
- 414 Li chevaliers ÷ l'aseüra: + þa mællti riddarenn. ≈ Ei skal sva vera + kvað hann
- 415 Un anelet li ad baillé, ok fecc hann henni eitt litið fingrgvll.
- 416 Si ÷ li ad dit ÷ e enseigné, ok mællti
- 417 Ja tant cum el ≈ le gardera, alldre (418) ~ skal herra þinum i hug koma
- 418 ~ A sun seignur n'en membera + glœpr þinn (417) meðan þu varðveitir ≈ fingrgull þetta.
- 419 ≈ De nule rien ki fete seit, ≈ þat sem þu heuir misgort.
- 420 Ne ne l'en tendrat en destreit. Helldr skal hann sœma þic til goðra luta.
- 421 S'espee li ÷ cumande e rent, + þa fecc hann henni sverð sit.
- 422 Puis la cunjurë ÷ e defent + ok sœrðe hana + við gvð oc alla helga
- 423 Que ja nuls hum n'÷ en seit saisiz, at hon fai engom + þetta sverð
- 424 Mes ÷ bien la gart ÷ a oés sun fiz. nema hirði syni sinum
- 425 Quant il serat creüz e granz til þess er hann verðr vaxinn + maðr ok fullkominn + at vexti
- 426 E chevaliers pruz e vaillanz, ok ráustr riddare ok hinn vaskasti.
- 427 A une feste u ele irra + J þenna tima man hon + heiman fara + ok sun hennar til veizlu
- 428 ÷ Sun seignur e lui amerra.
- 429 En une abbeïe vendrunt; þar sem er eitt muncliui.
- 430 Par une tumbre k'il verrunt þar munu þau sia leg eitt.
- 431 Orrunt renoverer ÷ sa mort + ok man þeim + þar vera sagt ok endrnyiat + ok sagt
- 432 E cum ≈ il fu ocis ÷ a tort. hverso ≈ faðir sveinsins var drepinn + ok suikinn.
- 433 Ileoc ≈ li baillerat s'espeie. þar skal hon fa ≈ syni sinum sverðet.
- 434 L'aventure li seit cunttee + ok segia honum + allan atburð

- 435 Cum il fu nez, ≈ ki l'engendra: hverso *hann* var getinn. ≈ ok hverr faðer
hans er.
- 436 Asez verrunt k'il en fera. + þa munu þér sia hvat *hann* athefzc.
- 437 Quant ≈ tut li ad dit ÷ e mustré. SEM *hann* hafðe mællt til *hennar* ≈ þetta
- 438 Un chier bliaut li ad doné; + þa gaf *hann* henni eitt dyrlect bliet
- 439 ÷ Si li cumandë a vestir.
- 440 Puis l'ad fete ÷ de lui partir. + ok mællti at hon skyllði + sem skiotazt brot
fara.
- 441 Ele s'en vet, l'anel ÷ enporte hon for + þa brott með fingrgvllino
- 442 E l'espee ki la cunforte. ok sverðeno. er henni var + mest til
hugg|anar.
- 443 A l'eissue de la cité, + Sem hon / var ór komin borginni
- 444 N'ot pas demie ≈ liwë erré, + ok varla halfan ≈ fiorðung + fra borginni.
- 445 Quant ele oï les seins suner þa heyrðe hon at + allar klockur
- 446 E ≈ le doel el chastel mener + borgarennar ringdo
- 447 ÷ Por lur seignur ki se mureit. ok ≈ op ok hormuleg læti þeirra er i
castalanom varo.
- 448 Ele set bien que morz esteit;
- 449 De la dolur que ele ÷ en ad + þa vox harmr *hennar*.
- 450 Quatre fiëes se pasmad. <fell hon> *fiorom* sinnum i úvit.
- 451 E quant ÷ de paumesuns revint, ok er hon viðr rettize
- 452 Vers la hoge ÷ sa veie tint; + þa stefnde hon at *hellenom*
- 453 Dedenz entra, ÷ utre est passee. + ok gec um + sem skiotazt.
- 454 Si s'en reveit en sa cuntree. ok kom + þui nest i fostr land sitt
- 455 ÷ Ensemblement od sun seignur + ok til bonda sins.
- 456 Demurat meint ≈ di e meint jur + ok bio marga ≈ vetr + með honum.
- 457 Que de cel fet ne ÷ la retta ok gat hann alldre þess er hon hafðe
+ misgort + Sva gec þat vannlega or minni
hans sem hann hefðe þat alldre vitað.
- 458 Ne ne mesdist ne ne gaba. hvarki auitaðe *hann* + hana ne mismællti
+ til hennar.
- 459 Sis fiz fu nez e bien nuriz + Sem sun *þeirra* var föeddr. + þa leto þau

- 460 ÷ E bien gardez e ÷ bien cheriz.
 461 Yö nec le firent numer.
 462 El regné ne pot hum trover
 463 Si bel, si pruz ne si vaillant,
 464 Si large ne si despendant.
 465 Quant il fu venuz en eé,
 466 A chevalier l'unt adubé.
 467 ~ En l'an meïsme que ceo fu,
 468 Oëz cument est avenu:
 469 A la feste seint Aaron,
 470 C'um selebrot a Karlion
 471 E en plusurs autres citez,
 472 Li sire aveit esté mandez
 473 ÷ Qu'il i alast od ses amis
 474 A la custume del païs;
 475 ~ Sa femme e sun fiz i menast
 476 E richement s'aparaillast.
 477 Issi avint, alé i sunt,
 478 Mes il ne seivent u il vunt.
 479 Ensemble od eus ot un meschin
 480 Kis ad menez le ÷ dreit chemin,
 481 Tant qu'il viendrent a un chastel;
 482 En tut le mund nen ot plus bel!
- varndlega fostra *hann*
 + hverr maðr *vnni honum* ok tignaðe *hann*.
 Jonet var *hann* kallaðr.
 i + ollu þui + konungs riki var engi *honum*
 iamfriðr ne iamningi hans at vænleic ne
 reysti.
 hinn milldazti ok hinn mesti reysti/maðr.
 Nu er *hann* var fullkominn at afle.
 + þa var *hann* gor riddare.
 Heyrit nu *hverso* at bar
 (467) ~ a þeim *hinum samum tolfmanaðom*
 at hatið hins helga arons
 er halldin er + ok helgat i karlun borg
 ok morgum oðrum borgum.
 + þa var herra + hennar boðit + til þeirrar
hatiðar
 með *vinum sinum*
 sem landz siðvenia var til.
 Hann biozc + heiman rikulega.
 (475) ~ + ok hafði með ser sun *sinn* ok spusu
 sina.
 + ok bar + þa sva at at *hann* for þangat.
 En + a vegenum villtuz þau. ok vissu ei hvar
 þau varo komin.
 + En með þeim var eitt ungmenni
 + i ferðenni.
ok gerðizc hann þa leiðtogi þeirra ok leiddi
hann þau um veginn einn
 sva lengi at þau komo at einum + sva fogrum
 castala.
 at i ollum *heiminum* var engi annar iamfriðr.

483	Une abbeïe <u>≈ i</u> ot dedenz	<u>Jnnan ≈ castalans</u> var eit munclivi
484	De mut religïuses genz.	<u>+ ok biuggo þar</u> hinir reinlifazto menn.
485	÷ <u>Li vallez</u> les i herberja	þar herbergdu þau er
486	Ki a la feste les mena.	fylgia skylldo til hatiðar.
487	En la chambre ki fu l'abbé	J sialfs abota herbyrgi
488	Bien sunt servi e honuré.	var þeim rikolega þionat. ok <u>+ þau virðolega</u> tignat.
489	El demain vunt la messe oïr,	Um morgeninn gengo þau <u>+ til kirkiu</u> at heyra messo <u>+ fyrst</u>
490	Puis ÷ <u>s'en voleient</u> departir.	<u>ok</u> ferðazc siðan.
491	Li abes vet od eus ÷ <u>parler</u> ,	<u>+ ok kom + þa herra</u> abote til þeirra
492	Mut les prie de surjuner:	<u>+ ok</u> bað mioc at þau dveldizc <u>+ þar ok</u> <u>þiggia fagnað hans.</u>
493	Si lur musterrat sun dortur,	<u>hann + leiddi</u> þau at sia <u>+ þau hin dyrlego</u>
494	Sun chapitre, sun refeitur,	hus. <u>+ er munkarnir i biuggu. hit friða</u> (493) svefnloft (494) <u>+ ok hina dyrlego</u> holl <u>+ er muncarnir i mataðoz.</u>
495	E cum il sunt ÷ <u>bien herbergié.</u>	ok syndi <u>hann + þeim // allan garðinn.</u>
496	<u>Li sires lur ad otrié.</u>	
497	<u>Le jur</u> , quant il orent digné,	Siðan er þau hafðo <u>framt offrennd</u> sina
498	<u>≈ As officines</u> sunt alé.	<u>+ þa gengo þau ≈ til borz.</u> + <u>Sem þau varo</u> <u>mett. þa gec aboti með þeim i þau hus er þau</u> <u>hofðu ei fyrr séét.</u>
499	El chapitre vindrent avant;	<u>ok j þui komu þau i capitulo.</u>
500	Une tumbé <u>≈ troverent</u> grant,	<u>+ ok ≈ sa + þar</u> eitt mikit leg
501	Couverte d'un palie roé,	er hult var <u>+ gullvofno</u> pelli. er hvelgort var.
502	D'un ÷ <u>chier</u> orfreis ÷ <u>par mi</u> bendé.	<u>+ ok allt</u> gvllodvm saumat.
503	Al chief, as piez e as costez	At hofði ok fotom ok umhveruis <u>+ legit</u>
504	Aveit vint cirges alumez;	brunnv .xx. kerti.
505	D'or fin erent li chandelier,	kertistickur varo af brenndv gulli.
506	D'ametiste li encensier	<u>+ en</u> rekelsis ker
507	Dunt il encensouent le jur	með hveriu <u>+ þeir</u> reyctu <u>+ þann hinn sama</u> dag (508) ~ leget með mikilli tign (506) var

		af + <u>gimsteini þeim er heitir amatiste.</u>
508	~ Cele tumbe pur grant honur.	
509	Il unt demandé ÷ e enquis	+ <u>þa spurðu þau</u>
510	Icels ki erent del païs	þa er þar varo + <u>barnfœddir</u> i þui fylki
511	De la tumbe ÷ ki ele esteit	um legit
512	<u>E</u> queils hum fu ki la giseit.	hverr sa være + <u>er sva tigulega</u> var grauinn.
513	Cil comencierent a plurer	Hinir + <u>sem þeir heyrðo</u> tocu + <u>þegar</u> at grata
514	E en plurant a recunter	ok gratannde mællto.
515	Que c'iert li mieudre ÷ <u>chevaliers</u>	Þessi var hinn vaskasti
516	E li plus forz e li plus fiers,	ok hinn villdazti
517	Li plus beaus e li plus amez	hinn friðazti + <u>ok hinn harðazti i vápnvm</u>
		(516) hinn virðulegste (517) ok hin
		vinsælazti.
518	≈ <u>Ki jamés seit el siecle nez.</u>	≈ er i <u>heiminn</u> hevær komit.
519	De ceste tere ot esté reis,	<u>hann</u> var <u>konungr</u> yuir þesso riki.
520	Unques ne fu nuls si curteis.	alldre var + <u>fœddr</u> <u>honum</u> kurteisare maðr.
521	A Carwënt fu entrepris,	<u>hann</u> var svikinn i caroen borg.
522	Pur l'amur d'une dame ocis.	+ <u>ok þar</u> drepinn sacar astar einnar frv.
523	«Unques puis n'eümes seignur,	Alldre siðan hofðu ver hofðingia.
524	Ainz avum atendu meint jur	þui at ver hofum + <u>lengi ok</u> marga daga
		+ <u>beðit</u>
525	Un fiz qu'en la dame engendra,	svnar <u>hans</u> er <u>hann</u> gat með <u>þeirre</u> fru + <u>sacar</u>
		<u>hverrar hann</u> var svikinn.
526	Si cum il dist ÷ e <u>cumanda.</u> »	Sva sagðe <u>hann</u> + <u>os</u> at <u>hann</u> <u>skylldi</u> vera arfe
		<u>hans.</u>
527	Quant la dame oï la novele,	SEM frun hafðe heyrð þessi tiðennde.
528	A haute voiz sun fiz apele:	+ <u>þa</u> kallaðe <u>hon</u> hare roddv sun sinn + <u>til sin</u>
		<u>ok mællti.</u>
529	«Beaus fiz, fet ele, avez oï	Hinn friði sunr kvað <u>hon.</u> heuir þu heyrð
530	≠ <u>Cum Deus</u> nus ad menez ici?	≠ <u>hvat atburð</u> oss hevur hinggat vist.
531	C'est vostre pere ki ci gist,	þessi er faðer þinn er her huilir
532	Que cist villarz a tort ocist.	er þessi hinn gamli karl drap með svikum
		<u>sinum</u> + <u>ok iatte hon þa firir</u> ollum. er þar

- 533 Or vus ÷ comant e rent s'espee,
 534 Jeo l'ai asez lung tens gardees.»
 535 ÷ Oiant tuz li ad coneü
 536 Qu'il l'engendrat e sis fiz fu;
 537 Cum il suleit venir a li
 538 E cum si sires le trahi,
 539 La verité li ad cuntee.
- 540 Sur la tumber chei pasmee;
 541 ÷ En la paumeisun devia,
 542 Unc puis a humme ne parla.
- 543 Quant sis fiz veit que morte fu,
 544 Sun parastre ad le chief tolu;
 545 ~ De l'espeie ki fu sun pere
 546 Ad dunc vengie ≈ lui e sa mere.
 547 Puis ke si fu dunc ≈ avenu
 548 E par ÷ la cite fu sceü,
- 549 ÷ A grant honor la dame unt prise
 550 E el sarcu posee e mise
 551 Delez le cors de sun ami.
 552 Deus leur face bone merci!
 553 Lur seignur firent d'Yonec,
 554 ÷ Ainz que il partissent d'ilec.
 555 Cil ki ceste aventure oïrent
 556 Lunc tens ÷ après un lai en firent
- varo. at sa hinn same riddare er þar hvilldi
gat hann ok var faðer hans.
 Nu fæ ec þer sverð þetta + kvað hon
 er ec hevi lengi varðveitt.
- + ok talde hon honum + allt
 þat hit sannazta + er hon vissi um foður hans.
þui nest fell hon i uuit + ofan a legit.
- + ok mællti alldre / orð við menn.
 + þar upp gevande ond sina.
 Sem hon var dauð ok sveinninn fann þat.
 + þa bra hann þegar
 (545) ~ sverðeno þui er faðer hans atti
 + ok hio hofuð af stiup feðr sinum.
- + ok hefndi þa ≈ foður sins ok mœðr sinnar.
 þui nest ≈ þessum atburð locnom
þa dreifðuz ok frægðoz þessi + tiðenndi um
+ allt landit.
- + ok kusv + þa allir Jonet + sér til hofðingia.
 + ok foðurleifð sina skipannde
- þeir + siðan er vðir komo. ok þenna atburð
 frago
 longv + siðan. gerðo af þessu + fagran

557 De la pitié de la dolor

558 Que cil souffrirent pur amur.

strengleic

vm harm ok meinlæti

er þau baro sacar astar sinnar. + her lycr
þessarre sogu. Gvð se miskunnare þeim er
þessi boc var norrœnað

NABAREZ/NABOREIS

Ein konge i Bretland heiter Naboreis. Kona hans er vakker og av god slekt. Ho nyttar all tida og merksemda si på å ta seg bra ut. Ektemannen hennar mislikar dette og mistenkjer henne for å gjera dette fordi ho møter ein annan mann. Han ber henne om å vera noko meir nedtona i framtoninga si, men dette nektar ho å gjera.

Dermed sender han bod på mange av frendane hennar og klagar til desse over framferda hennar. Dette gjer han for å få henne til å slutta med denne pyntesjuka. Ho svarar slektningane at dersom han mislikar framtoninga hennar får han sjølv la skjegget og barten gro i lang tid. Deretter meiner ho at han skal fletta desse (gf.) / klippa desse av (gn.). På dette viset vil han kunna hemna seg på henne. Tilhøyrarane morar seg stort av svaret hennar. Forteljinga om dette vert spreidd vidt rundt.

LE LAI DE NABAREZ

1 En Bretagne fu ≠ li laiz fet
2 ke ≠ nus appellum Nabaret.
3 Nabaret fu un chevaler
4 pruz e curteis, hardi e fer;
5 grant tere aveit en heritage;
6 femme prist de mut haut parage,
7 noble, curteise, bele e gente.
8 Ele turna de tut s'untente
9 a li vestir e aturner,
10 e a lacié e a guimpler;
11 orgiluse ert a demesure.
12 Nabaret ÷ n'eüst de ce cure;
13 asez li plut de sa manere
14 tut ne parait ele si fere;
15 ≠ mut durement s'en coruça,
16 ÷ a plusurz feiz la chastia;
17 ÷ devant li e priveement
18 s'≈ en coruça asez sovent
19 e dit ke pas n'esteit pur lui,
20 ke ententë at vers autrui.
21 Sa ≠ beuté li fut ≈ sufferable
22 ÷ e a sun oef trop covenable.

NABOREIS

+ Naboreis streingleicr

I kornbreta lamnde var ≠ konungr einn.
er ≠ callaðo naboreis.
Naboreis var einn riddare
curteis ok vaskr ok vapndiarfr. + grimr
uvinum. goðgiarn vinum.
atti mikit riki + mioc rica ok auðga
foðurleifð.
hann fecc ser kono ricrar ættar
dyrlega ok pruða. friða ok heyveska + ok vel
vaxna.
hon lagðe allan hug
a þat at klæðazc + vel. ok buaz + snyrtilega.
laza + clæðe sin. ok bva hofuð sit + með
hverskonar kvemma hofuð bunaðe. er hon
fann til fegrðar var ok kvemma pruðleics.
þui at hon var uhofsamlega dramblætis
+ kona.
Naboreis + bonde hennar
athugði siðveniu hennar + ok mislicaðe
honum mioc
at hon villde sva ofprvðlega bvazc.
+ ok reiddiz hann henni ≠ oftsamlega.
+ ok refsti henni
leynilega + með horðum orðvm.
ok ræddi hann iðulega ≈ vm metnað hennar
+ ok | drambvísi mikillæti ofpruðleic.
ok sagðe at þat var ei sacar hans.
+ helldr af þui at hugr hennar stoð a oðrum.
+ hann kvað ser ≈ lica ≠ athævi hennar.
+ þo at hon være ei sva mikillat ne sva

- 23 ~ Qant el nel vot pur li laisser,
 24 ne le guimpler ne le laicer
 25 ne le grant orgoil k'el mena,
- 26 de ses parenz plusurs manda;
 27 ≈ la plainte lur mustra ÷ e dit,
- 28 a sa femme parler les fit.
 29 Parenz manda ço ke ÷ desplout,
- 30 ke durement li enuiout
 31 k'ele ≠ se demenot issi.
- 32 Oiez cum ele respondi.
 33 – Seignurs, fet ele, ÷ si vus plest,
 34 si ≈ lui peise ke jo m'en vest
- 35 e ke jo m'atur noblement,
 36 jo ne sai autre ≠ vengement.
- 37 Ço li dites, ≈ ke jo li mand
 38 k'il face crestre sa barbe ÷ grant
 39 e ses gernuns ≠ face trescher:
 40 issi se deit gelus venger.”
- uhofsom i skarti sinu.
 j lazan klæða sinna. ok hofuð fallða.
 ok sva einkennilego drambe er hon bar a ser.
 (23) ~ Nu sem hon villdi engum kosti //
 hafna (25) + ne af lata tiltekiu <ok>
 uhofsamlego drambe sinu.
 + þa senndi ≈ Naboreis + bonde hennar eftir
 morgum + þeim monnum er villdazte<r>
varo. ok er þar komo hinir skylldazto
 frænndr hennar.
 + þa kęðe hann firir þeim ≈ þat sem honum
mislicaðe i atævom hennar.
- + ok sende hann henni þa orð með frændom
 hennar
 at mioc angraðe hann
 at hon ≠ vill ei af lata ofstarki sinu. + ef henni
licaðe þa villde hann giarna at hon eftir late
raðom hans. ok af late ofstarki sinu.
En nu heyrit hverso hon svaraðe. + bonda
sins orðsendingvm.
 Herrar kvað hon.
 ef ≈ bonda minum mislicar ok firir kann at ec
 klæðe mic.
 ok at ec bvmzc virðulega + sem siðr er friðra
ok kurteisra kvenna.
þa kann ec engan annan ≠ orskurð
orðzenninga hans
 En þat at þér segit ≈ af minni hernde.
 at hann late lengi vaxa skegg
 ok campa. ≠ Siðan skere hann af hvarttvegia
 þa hevir hann vel hefnt sin sem abruðigr

41 Cil ki i respuns unt oī
 42 de la dame, se sunt parti.
 43 Asez s' ≈ en ristrent e gaberent,
 44 en plusurs lius le recunterent
 45 ÷ pur le deduit de la parole.
 46 Cil ki de lais tindrent l' escole
 47 de Nabarez un lai noterent
 48 e de sun nun le lai nomerent.

herra.
 Þeir er heyrðu svor
 frunnar gengv fra henni.
 ok logu mioc at ≈ orðvm hennar. ok gerðo ser
 gaman ≈ af svorum hennar.
+ ok var þetta mioc viðá + dreift ok fregit
+ hvervitna.
 þeir er skola helldo at gera streingleiki
 gerðo + fagran strengleics song vm naborez.
 ok kallaðo strengleikinn naf<n>s hans

RICAR HINN GAMLI

Det gammalfranske førelegget til forteljinga er i dag ukjend. Grunna ei lakune på eitt eller to blad i N bryt forteljinga av midt i og slutten er dermed tapt.

Ein mektig konge i Bretland har ei vakker dotter som kan spela både harpe og fele. Ho elsker ein nobel riddar og han elsker henne. Kongen misliker dette og let dottera si vakta dag og natt. Ein dag ser ho kjærasten sin utanfor vindauga sitt. Ho ber han venta på henne i hagen. Ho går inn og speler harpe for vaktarane sine og skjenkar dei dauddrukne. Ho kallar til seg tenestejenta si og ber henne om å spela på harpa medan ho sjølv er vekke. Så går ho til kjærasten sin og morar seg med han. Då ho kjem attende søv vaktarane framleis, og ho går for å snakka med far sin. Ho ber han følgja henne til rommet sitt og der finn kongen vaktarane hennar sovande. (...)

RICAR HINN GAMLI

Ricar hinn gamli er her

Ek vil telia yðr einn strengleic. ok segia yðr soguna af hveriu efni *hann* var gorr. þessi strengleicr heitir <Ricar> hinn gamli Forðom bio i syðra brettlannde einn rier *konungr*. *hann* atti friða dottur. *hann* vnni henni mikít. ok tignaðe hana mioc. þui at *hon* var frið ok kurteis. *hon* kunní vel harpa ok gigia. J þui fylki var einn vaskr ok kurteis riddare. ok mioc fráegr er *hon* mioc vnni með astar þocca. ok var *hann* ok at sliko mikill vinr *hennar*. *konunginum* var þetta sagt. ok mislicaðe *honum* þetta at *hann* fra slict. þa skipaðe *hann* riddarom i loft sitt at varðveita hana netr ok daga. þa bar / sva at einn dag eftir mat. at *hon* gec at skemta sér ok settiz i þann glygg er yztr var i lofte *hennar*. ok hallaðez þa a stolpa einn. ok er *hon* ut leit um glyggenn. þa sa *hon* vnnasta sinn unndir lofteno i garðenom. ok mickennde *hann* eigi. *Hon* var buin rikum klæðom. ok licaðe henni | mioc at sia *hann*. ok var *hann* einnsaman þangat genginn i kastalann at verða i augliti *hennar* ok sia *hana* Sem *hann* leit *hana* þa nam *hann* staðar ok gec hvergi. En mæren syndi *honum* með henndi sinni ok bende *honum* at ganga i grasgarðenn einnzaman on felaga at skemta sér. er þar var vndir lofteno sem <hon> svaf. ok mællti *hon* at *hann* skyllði þar biða. *hann* gerðe sem *hon* mællti. En *hon* gec þa til manna sinna. þa toc *hon* horpu sina ok slo. ok gládde mioc felaga sina. *Hon* krafðe vinet ok gaf þeim mikít at drecca. at a litille stunndo. varo þeir allir ofdrucnir. ok sofnaðo þeir þegar allir. ok lago drvcnir sem dauðir være. Sem mæren sa þa sofnaðde. þa kallaðe *hon* þiona<stomey> sina til sin ok fecc henni horpu sina. ok særðe *hana* biðiannde at *hon* slai strengena. ok lati ei niðr falla horpu slattinn meðan *hon* gengr at finna unnasta sinn. ok at *hon* hyggi at vandlega at riddarar *hennar* vacni ei. meðan *hon* var i brotto *Hin* gerðe þegar sem *hon* mællti. En *hon* gec þa i brott til unnasta sins. ok rædde við *hann* slict sem henni licaðe i goðo tomi. ok er þau bæðe villdv þa skilduzc þau. Sem *hon* aftr kom. þa svafo þeir er gæzlu menn *hennar* varo. þa gec *hon* ifrá þeim i svefnloft foður sins ok gec firir *hann*. ok heilsaðe *honum*. En *konungr* faðer *hennar* callaðe *hana* til sin. ok spurðe *hana* hvat *hon* villde. ok synde *hon* *honum* þa vilia. Herra minn kvað *hon* miskunn firir guðs sakir. fylg mer kvað *hon* i svefnloft mitt. þa iatti faðer *hennar* henni þat er *hon* bað ok leiddi *hann* þa i svefnloft sit. ok sa *hann* þar gæzlo/ menn *hennar* sofande. þa synde *hon* *honum* ok mællti...¹

1.Eitt eller to blad manglar i det gammalnorske handskriftet.

TVEGGIA ELSKANDA STRENGLEIKR

Førelegget til denne strengleiken er ikkje kjend, og den overleverte gammalnorske teksten er svært skadd etter at pergamentet har vore kutta til for å stiva av mitraen til Skálholtbispem. Cook og Tveitane (1979, 259–260) samanfatar forteljninga kolonne for kolonne:¹

- 1r: Guten vitjar jenta og vert kjær i henne.
- 1v: (Keisaren forbyr dei å møtast). Guten legg planar saman med kammertenaren sin om korleis han kan få sett henne.
- 2r: (Kammertenaren vitjar henne), kjem attende med ei gáve eller eit teikn frá henne. Dei elskande møter kvarandre om morgonen.
- 2v: Keisaren forviser hertugen av Piacenza og trugar med å gå til åttak på byen hans.
- 3ra: Guten får høyra om dette og ber kammertenaren om å henta henne frá Piacenza slik at dei tre kan rømme til onkelen hans i Spania.
- 3rb: Kammertenaren kjem til jenta i Piacenza. Etter noko overtaling går ho med på å følgja han.
- 3va: Dei elskande sovnar på vegen og får kjeft av kammertenaren. Tenaren átvarar kjærasteparet om kva fare dei er seg i. Dei ber tenaren om hjelp for å komma seg vekk og han viser dei til ein gøymestad.
- 3vb: Kammertenaren plasserer dei i ei hule og lovar å komma med mat og drikke kvar dag. I mellomtida beleirar og øydelegg keisaren Piacenza, men hertugen slepp unna. Dei elskande planlegg å forlata hola når hæren løyser seg opp, men ein stor snøstorm hindrar dei i dette.
- 4ra: Kammertenaren er ikkje i stand til å nå fram til dei elskande på grunn av snøen, og dei førebur seg på å døy. Han kjem fram til dei når snøen tek til å smelta, men kjem berre i tide for å høyra ynskjene deira for gravferda. Etter at dei døyr vert dei borne til byen og gravlagde i ei kyrkje.
- 4rb: Nokon – keisaren, kammertenaren, hertugen? – får laga ein strengleik om dette.

1. Oversikta er dermed deira, men omsett til norsk av meg.

AM 666b, 4°

fol. 1r

Omlag 25 liner manglar

kvað [ko?]
 na i heimi[num sva h].
 yggen. ne sv[a
 iazc af slikum [li]
 car yðr ar elska [megu]
 þitt þui vel a leið [koma fin]
 na hana. ok ræða
 ðo þeir hann með hei
 diz nockoð. Um m[orgonenn stoð hann upp ok? f]
 or at skemta ser an[nat sinn. en engi skem ?]
 tan gat fra honum
 er hann hafðe a mey[ni hu]
 gr hans i harm [ihu ?]
 gan a meynni. A þ[eim degi matte sveinnenn ?]
 hvarki eta ne drec[ka]
 sinn ok reckiusveinnenn [m]
 ioc meit<t> mec kvað
 alldre fa. þa mællt[e reckiusveinnenn herra ?]
 minn kvað hann. þar þa[rf ?]

fol. 1v

Omlag 25 liner manglar.

..... sy
 [k]i af
 hallda af
 rumaborgar kei
 [sari] hofðingia. En ec
 ir firir sva lengi
 þui nest þagðe
 [sv]einninn settiz niðr

TVEGGIA ELSKANDA STRENGLEIKR

..... matte engv sva/ra.
..... [k]vað *hann* hui þegir
[þu mæl þat er þer ?] licar ok gongvm siðan
..... varir við ocr. Ec
..... [s]kal mæla. *hon* vill
..... [eigi ma ec ?] lifa on *hennar* hin
[friða mær ? usy]niv caus ec yðr.ok
..... leic *minn*. þa er gec
..... *firir* lit<la> soc. En þo
..... helldr er þessi goð
..... [sveinn]em heyrðe *kæring hans*

fol. 2r

Omlag 20 liner manglar

lega
þer hau
þer havit
ga yðr eftir
eina heui ec her [þ]
iggit af vnnasto yðarre
ir ef yðr likar. ok festi
az bannd sitt. ok lét ofan sig[a]
þa við ok skilduz þau af þeirre [ih]
ugaðe ok mællti at þessa ast man
er *hann* ma ei sva mart við hana rœða se[m] ...
kyssa hana eða halsfaðma eftir vili[a sinum. ok ?]
hit zama ihugaðe mæren. hon um [snyr ?]
yuir lit sinum af þeirre nyio ast. er þa [hafðe hon ?]
fengit með miclu meinlæti. ok angr[e þeim baðu ?]
m. biðu þau bæðe þa nott til dags at [talaz v]
iðr sva sem þau hofðu *firir* mællt. N[u]
sem þau hofðu *fyr* funnizt. þa stoðo [þau bæ]
ðe arla upp. ok er þau komo bæðe þar [þa mæll]
ti mæren fyrst <til> hans. hiarta mitt kv[að hon]

ok unnaste minn ok þagðe hon þa ok ihugaðe .. [sv]
 einninn mællti þa til hennar. Unnasta [min hin]
 friðazta. keisarenn hevir orð sent me[r... ok feðr ?]
 þinum. ok skulu við skiot<t> fara til hans

fol. 2v

Omlag 20 liner manglar

..... þa
 þeS
 [kvað] hann er
 En ec veit
 kvað keisarenn
 þat man vel vera herra
 hann villdi af syni yð
 [rum] Nu ma ec sanna a honum
 mic kvað keisarenn. þat veit
 helgi herra. at alldre man
 [ec af lata ?] fyrr en <ec> heui utlægt hann or riki mi
 [nu. a morg]on skal ec stefna honum i brot. En ef
 [hann vill eigi o]r fara riki sinu firir ordzenndingum mi
 [num. þa sk]al ec samna ollum her minum. ok skal
 [þa tyn ?]az hann ok borg hans.
 [þ] A for keisarenn heim ok la alla þa nott
 ahyggio fullr um þetta. at firir ko
 [ma hert]oganum ok or riki sinu. Um morgonern
 [let hann br]æf gera. ok var þat uphaf bræfsens. at
 [keisarenn] bauð hertoga placenzo borgar. at
 [hann] fare or riki sinu. fyrr en land hans er
 [heriat ?] En ef hann dvels i riki sinu halfa ma
 [nað. þa] ma hann engan finna þann er honum vili
 [lifa ok hver ?]gi viðr hialpa. þui at þa skal borg hans
 [upp g]or ok allt hyski hans drepit ok hertekit

fol. 3ra

Omlag 5 liner manglar

..... *hann* i S

..... e or komit meðan

.... er þesse vandræðe upp va

keisaranom þessarre raðagerð

sunar keisarans. ok sagðe *honum* all

allzecki *hvers*o *hertoginn* skal vera utl[agr

at keisariinn er *honum* reiðr. Nu sem *sveinn*[enn ha]

fðe heyrtr orð hans alldri sva fyrr var *hann* ha[rms]

fullr.ok gec þa ser *einnsaman* fra oðrum mon

num ok gret mioc af miclum harm. Reckius

veinn hans er var fehirðir hans.ok ubrigðelegr

vinr. kom til herra sins. ok þegar sem *hann* fann at h

erra hans hafðe sva mikinn harm. þa rannza

caðe *hann* þegar ok eftir leitaðe ef *hann* hefðe nockoð

tiðennda fregit. Ja kvað *sveinninn*. nu tyni ec un

nasto minni. Hertoginn man nu vera rekinn or ri

ki sinu. þui at keisarenn man gera *honum* mikinn

ufrið. Seg mer nu kvað *hann* hveria hio<l>p þu villt

mer gera. þui at ec ann þér. ok ec try þer yuir al

la lifannde menn. villtu hialpa mér at ec tyna

ei lifi minu. ok at ec drepi ei sialfan mek. Ja

herra kvað *hann* eftir mætti minum. far nu kv

að *hann* til unnastu minnar. ok spyr hana ef *hon* vili

fylgia mer. ok þola ok bera með mer illt ok gott

þa svaraðe fehirðir hans. firir guðs sakir hui

mæle þér slict. hvert vili þér hafa hana.

hon er ei von at vera gongu kona. Ec a einn fo

ður broður. ok er *hann* hofuð *konungr*. yuir ollu spania

lannde. Ec skal hafa hana til hans. eftir þui

sem ec hygg *hann* man vel viðr mec taca. ok uirðo

lega fagna mer. ok hemi. En þer skolut fylgia

ocr ok vera hofðingi occur. far skiot kvað
 sveinninn. ok klæz ollum klæðom. ok faret i pla
 cenzina. ok dveliz þar til þeS er þu hittir un
 nasto mina. ok seg henni allt þat sem satt er. at
 <ec> sære hana ok bid sacar astar occarrar. þa ko
 mi hon til min með þér. sva at engi lutr dve
 li hana. þui at ec skal brot stelaz

fol. 3rb

Omlag 15 liner manglar

m
 ok ge
 þegar h
 ef hon vill
 sia þat sem ec m [en]
 gan mat eta fyrr
 Sva buit for þ
 sveininn i brott
 gratannde um nottenu þu[i nest for rekkjusvein ?]
 nem til placenzo borgar ok k[om þar snemma ?]
 dags. ok þann himn zama dag fann [hann unnastu ?]
 na. ok sagðe henni kveðiu unnasta hen[nar]
 at hann er kominn eftir henni. herra kvað [hon]
 hvat skal ec gera eða hverso skal ec þanga[t]
 fara. ok foður minn ok moðor firir lata. með
 hverium hætti ma ec eftir sitia. Ec hygg
 at sonnu ok veit ec at visu. at hugr unna[s]
 ta mins er með þeim hætti. eftir þui
 sem ec hygg at skiot man honum snuaz [til]
 dauða. ef ec hafne hann at hugga. En e[f vit]
 erom bæðe saman. þa man hann gera v[ilia]
 sinn á mér. En ei at siðr þo at mér [snu ?]
 iz til vanndræða. þa vil ec gera vilia [hans.]
 Reckiu sveinninn er heyrðe ræður [hennar]

TVEGGIA ELSKANDA STRENGLEIKR

svaraðe henni heyvesklega. Hin [friða mæR ?]
kvað *hann* kom diarflega ok glaðle[ga með]
fagnaðe til unnasta þins. þui at

fol. 3va

Omlag 15 liner manglar

..... ca
..... *hemdr*
..... *morgvm*
..... *morgum* ok *sœ*
..... a með *miclum*
..... ar *latum* ok *samþyc*
[ki] m fagnaðe er þa fen
[gu þau gleymdu ?] þau ollum harm er fyrir
..... ok sofnaðo þar bæðe a ve
[ginum] er daga tóC. Nu sem reckiv
[sveinnenn fann] þau *sofanda* er með þeim var a
[vitað]e þau mioc horðvm orðvm at þau vill
[d]u þar sofa. a *almennilegum* vege. ok let allilla
at þeim. Siðan mællti reckiu *sveinninn* til h
erra sins. hvat raðe skolu vit nu hafa at
biarga þér ok *unnasto* þinni. Ef faðer þinn mæ
tti na henni. þa minnde *hann* harða refsing *gera*
henni. þa svaraðe *sveinnenn* heilhuglega. Ec g
[et] ei set með *hverium* hætti við bæðe me
[gum] biargaz ok holpen vera. *firir* gvðs sacar
[bið] ec þec hialpar ok *miskunnar*. ef þu villt
[hial]þa ocr. ok sysla ocr mat ok drycc. þa sko
[lu v]it fara i fylki þetta ok þar vera full
[an m]anað. allt til þeS er þetta fylki se fri
[tt] ok *ufriðenom* hætti. Herra kvað reck
[ius]veinninn þér haut vel mællt. ok þat kosit
[sem b]azt ber. Ganget nu kvað *hann* i fylsnir

fol. 3vb

Omlag 5 liner manglar

..... [b]œiarens

..... j þui bili er bvf[e]

..... dag til matar sins. Ec.....

... [gæta ?] bufear þeirra. ok koma hvern dag

..... ok fœra ycr mat.ok drycc. þa me

[gu þit af] tomi mataz til þess er ec kœm oðru

[sinni til] yccar. þa gengu þau inn i hellinn ok ha

[fðu] þau allan vilia sinn. En sa er gæta skyllði

þeirra var þann dag allan með bufear hirðum

hveriu sinni er hann kom or borginni þa færðe <hann> þeim

mat ok drycc. hann bio iamnan nér hellinum. ok var

vorðr þeirra ok varðmaðr. sva at oft gat hann sk

ilt þat sem þau mællto. ok set þat sem þau athofðuz

ok með þessum hætti lifðu þau ok undu vel

Nu samir mer at segia yðr hvat keisa

renn at hafðez. hann um settiz með ollvm

her sinum placenzoborg siðan er hann hafðe tynt

syni sinum. sva at hverr maðr um allt riki hans

<.....?>

ok at hertoginn hafðe tynt dottur sinni þeim mun

var ufriðrenn harðare. borgin var oll um

sez af her keisarans. sva at þeir vunnv þa hinn

hæsta turn. hertoginn komz brott or vm nótt

ok for or þui lannde. keisarenn let allt niðr brio

ta kastala ok turna ok borgar veggi. ok allt suma

ret sat hann um borgena. fyrr en keisarenn hafðe

eytt allt ok unnit. þau er i hellinum hafðo ley

nz sætto þeim tima er herrinn skyllði brott

fara. ok sogðv at þau máttu or fara hellenom

sva sem <þau> hafðo fyrr raðet ok æ<t>lat. En þeim varo

séen onnur orlog. þui at keisarenn sem hann var brot

TVEGGIA ELSKANDA STRENGLEIKR

farenn. ok leyui geuit ollu liðeno hverium at fara
i frialsi heim til sinna hibilia. þa hofz þar
sva mikil illveðre. at hvarki menn ne bv fe
mátto vt ganga or husum vndir beran hi
min. hvarki matti sea gras ne velli. sva ger
ðizc mikit sniofall. at engir varo hamr
ar ne dalar er ei varo fullir ok fonnun huldur
ok la þessi snior alla vikuna sva at ei mincaðe

fol. 4ra

..... þe þa er hann
..... [k]omz hann ei at hellinum
..... funnit hvar hellinn var ok
..... aðr ok gratannde at leita. hann
[æpte sem hann mat ?]te mest. ok teði þat ecki. þui at þ
[aðan matte eigi ?] héyra ne finna dyrnar a hellinum
[allt til þes ?]s er af toc þann hinn micla snio. þa m
[æddi h]u<n>greinn þau sva at nalego varo þau fa
[ren. e]r sveinninn toc at kæra vnnasto sina. ok mæ
[llte] hann þa harmfullre roddv. Hin friða unnasta
min kvað hann. ok hin sceta. at visu heui ec svik
it þec. þui at ef ec hefða ei vnnat þér. þa væ
rer þu rikulega gift. ok agæt fru mikils
rikis. en sacar heimsku minnar. ok illrar dirf
ðar. þa er nu hertoginn faðer þinn brott rekinn ok
moðer þin utlæcz. þu unnir mér sva mikit ok
truðir mer sva vel. at þu firir lezc hvetvitna at
koma til min. nv verðo vit bæðe her deyia sa
man. hiarta mitt er fallit er licamr minn skelfr
halsfaðma mec ok leg mec i faðm þinn. ok kyS
mec at mer se hugro ok huggan af þér. þui at
bæðe skolu vit i senn deyia. þa tóç at þeyia. ok m
incaðe snioenn. sva at þa matti sea hellinn. þa l
iop hann þannog með skunnda. ok er hann kom þar. þa he

yrðe *hann* kæring þeirra ok gecc *hann* fram ok fann þau bæ
 ðe saman liggiannde i faðme. En *hann* settiz þa á
 kne firir þau ok huggaðe þau til matar. En þau
 varo sva þunnmegin ok sva miok faren af f
 astunni. at matr teði þeim þa allzecki. Sva
 at þann hinn sama dag luku þau livi sinu
 firir kvellid. En aðr mællto þau mart við r
 eckiusveininn ok særðo *hann* ok baðo *hann* leti be
 ra lic þeirra til bæiarens ok klæða lic þeirra. ok
 gerðe *hann* sem þau baðo. ok gecc eftir monnum til
 bæiarens. ok leiddi þa til hellissens. ok tocu þeir
 barnanna lic ok baro til bæiarens. ok logðv b
 æðe i eina steinþro ok grofo innan borg
 ar i einni kirkiu. sva sem siolf hafðo þau

fol. 4rb

3 liner manglar

af

vin

sveinninn

K[eisarenn ?]

ner

fra alldre tidenn[de]

var yuir skipaðr

upp gor. En sa hermg

þa farenn i suðriki. ok for

borg. ok dvaldez þar þrea d[aga ?]

nenn er funninn varo. ok athug[aðe]

bæðe saman. ok spurðe *hann* þa h

sem *hann* kom i fostrland sitt. þa l[et hann gera um]

lif þeirra fagan strengleicr. ok segia

er at þessi strengleicr er fegrstr all[ra ok hann ?]

[heitir ?] strengleicrenn tveggia elskannde. ok [lykr]

her þesarre sogv

GRAALANT/GRELENT

Grunna tilklippinga av blada for å stiva av bispemitraen er òg den gammalnorske *Grelent* defekt og ufullstendig. Forteljinga sluttar etter v. 156 medan den gammalfranske teksten frå handskriftet S er lang, heile 756 vers i Grimes si utgåve (1976, 76–101), og omsetjinga av rundt 600 vers er dermed tapt.

Den gammalnorske teksten er sterkt skadd, og jamføringa av tekstane er vansklegare enn i resten av materialet. Dermed har eg latt følgjande prinsipp rå i denne teksten:

1. I dei delane av den gammalnorske teksten som er fullstendige har eg nytta linebrot for å la teksten følgja den gammalfranske teksten frå handskriftet P.
2. Lineskifte midt i eit ord i handskriftet er ikkje markert.
3. Det er ikkje nytta markering for utelating av gammalfransk tekst der det er lakune i den gammalnorske.
4. Det er heller ikkje nytta markering for tillegg i gammalnorsk tekst der denne er så skadd at innhaldet er usikkert.

Samandrag av den delen av teksten som er omsett

Graalant/Grelent er ein edel mann frå Bretland som reiser med kongen i ein stor krig mot grannane hans. Kongen tykkjer betre om han enn om nokon annan og Graalant/Grelent viser seg modig i kamp.

Dronninga høyrer om han og elsker han. Ho ber han kome til seg for å by han kjærleiken sin. Graalant/Grelent svarar høfleg, men uttrykkjer ikkje noko ynskje om ei kvinnes kjærleik. Trass i at dronninga insisterer på kjærleiken sin til han, avslår han tilbodet. Grelent seier at hans lojalitet tilhøyrer kongen og forlet henne.

Sint og fortvila veit ikkje dronninga kva ho skal gjera, men sender han gåver som han avslår. Deretter freistar ho å øydelegga forholdet hans til kongen, men så lenge krigen varar er Graalant/Grelent kongen sin tru. Han brukar opp alle midlane sine. Fordi dronninga baksnakkar han let kongen det gjera kjend at han ikkje kan betala han løn. Graalant/Grelent er rådvill fordi han har mista alt utanom ein gammal hest (gf.) / kappe (gn) og ein gut (handskriftene SN, men ikkje i P).

Samandrag av resten av den gammalfranske teksten, v. 157–732

Ein vårdag får han ein sal og seletøy i gåve og rir gjennom byen. Der vert han gjort narr av på grunn av dei uflidde kleda hans. Han rir inn i ein skog og følgjer etter ei kvit hjortekolle til ei lysning der ei vakker kvinne badar i ei kilde. Ho trur han skal stela kleda hennar. Kvinna kallar Graalant/Grelent med namnet hans og

ber han om å nøya seg med kappa. Han svarar henne at han aldri ville finna på å stela kleda hennar, uansett kor mykje desse var verd og ber henne om å komme ut av vatnet. Ho er redd han vil ta henne med makt, men han forsikrar henne om at dette ikkje vil skje.

Ho kler på seg og han ber om kjærleiken hennar. Etter ei stund går ho med på dette, og lovar han store rikdomar dersom han held forholdet deira hemmeleg. Ho forklarar han at ho hadde planlagd dette møtet og at han skal bli verande i landet eit år. Når året er omme forlet han henne og rir attende til husveret sitt, Der går det ikkje lang tid før han mottok ein tenar og ein vakker og rikt utstyrt hest i gåve frå frua si.

Det neste året har Graalant/Grelent det bra på alle måtar. Han vert så invitert til kongens årlege pinsefeiring. Skikken på denne festen er at dronninga, etter maten, står på ein benk og kler av seg. Kongen spør så alle gjestane om dei nokon gong hadde sett så vakker ei kvinne. Det har dei aldri. Denne gongen er Graalant/Grelent stille og tenkjer på frua si. Dronninga gjer kongen merksam på dette. Kongen spør han om kvifor han er så taus, og Graalant/Grelent svarar at det ikkje er passande for ein mann av kongens stand å gjera det han nettopp har gjort. Han veit dessutan om ei kvinne som er tredve gonger vakrare enn dronninga. Dronninga insisterer på at denne kvinna skal bli ført til hoffet for å bli samanlikna med henne, og får Graalant/Grelent kasta i fengsel. Dersom frua hans viser seg å vera vakrare enn dronninga vil han sleppa fri, men dersom dette ikkje er tilfelle må han bøta for hånet.

Graalant/Grelent vert verande i fengsel eit år utan at frua hans viser seg. Så slepp han fri og vender heimatt. Tenaren hans er no borte og frua kjem ikkje til han. Nok eit år går og Graalant/Grelent forfell.

Så kjem dagen der kongen har forlangt å få sjå kvinna, men Graalant/Grelent innrømmer at han har mista henne. Kongen får sett ned ein jury for å fastslå passande straff for æreskrenkinga hans mot dronninga. Då kjem to kvinner, vakrare enn nokon i kongedømet, ridande og ber om at dommen vert utsatt til frua deira kjem. Skamfull forlet dronninga salen. Deretter kjem to kvinner til, endå vakrare enn dei to første. Til slutt kjem frua, vakrare enn nokon dei har sett før. Ho stig av hesten sin foran kongen og det vert avgjort at Graalant/Grelent har tala sant.

Så rir ho så avgarde saman med tenestejentene sine. Graalant/Grelent følgjer etter dei og tiggjar om miskunn. I skogen rir kvinnene ned i elva. Frua åtvarar Graalant/Grelent om å ikkje følgja etter henne. Han trossar dette, druknar nesten, men ho reddar han. For andre gong åtvarar ho han, men han følgjer likevel etter henne. Igjen druknar han nesten. Etter at tenestejentene har bedt henne om det, reddar frua han. Ho ber han til land og svøyper han i kappa si. Deretter tar ho han med seg til landet sitt., der Graalant/Grelent visstnok framleis lever.

Hesten hans klarte å redde seg opp av elva, men var så vonbroten av tapet av herren sin at vrinskinga hans kunne høyrast vidt omkring. Hesten er umogleg å fanga. I lang tid vrinskar han høgt og fortvila på den tida av året han hadde tapt herren sin.

C'EST LE LAY DE GRAALANT

1	L'aventure de Graelent	<i>GRelentz saga</i>
2	Vos dirai ÷ si com je l'entent:	(2)+ <u>Nv</u> vil ec segia yðr (1) <i>einn</i> atburðr. um
3	Bons en est li lais ÷ a oïr.	+ <u>mann þann er</u> Grelent + <u>var kallaðr.</u>
4	Et les notes a retenir.	Sa strengleicr er um <i>hann</i> var gor
		er <i>hinn</i> (3) fegrsti (4) með + <u>goðvm</u> notvm.
		+ <u>ok vel licandom</u>
5	Graalanz fu de Bretons nez,	Grelent var fæddr i kornbreta + <u>lannde</u>
6	Gentis et bien ≠ <u>emparentez;</u>	dyrlegr + <u>maðr</u> ok vel ≠ <u>kunnande.</u>
7	Biaus fu de cors et ≈ <u>frans de cuer.</u>	<i>hann</i> var + <u>hinn friðazte karlmaðr</u> vel vaxinn
		skepnu. + <u>hinn bazti drengr.</u> ≈ ok <u>hinn</u>
		<u>milldazti.</u>
8	L'en l'apeloit ≠ <u>Graalant Muer.</u>	<i>hann</i> var nefndr i ≠ <u>aucnefni</u>
9	÷ <u>Il n'ot par molt granzheritages.</u>	
10	<u>Mes il estoit cortois et sages.</u>	
11	<u>Bons chevaliers et de grant pris;</u>	
12	<u>N'ot si riche dame el païs.</u>	
13	<u>Se il la requeïst d'amer.</u>	
14	<u>Ne l'en deüst mieus escouter.</u>	
15	Li rois qui Bretaingne tenoit,	+ <u>Grelent var viðr konungi þeim</u> er + <u>þa daga</u>
		var yuir bretlande.
16	Vers ses voisins grant guerre avoit;	hellr mikinn vfríð imoti <i>gronnum sinum.</i>
17	Chevaliers manda e retint,	<i>hann</i> stefndi hvaðan æva riddarom til sin ok
		hellr þa með sér mikinn fiolda
18	÷ <u>Voirs fu que Graalant ÷ i vint.</u>	+ <u>ok kom Grelent + með þeim.</u>
19	Li rois le ≠ <u>retint</u> volentiers	<u>ok ≠ toc konungr</u> vel með <i>honum.</i>
20	Por ce qu'il ert ≠ <u>bons ≈ chevaliers;</u>	þui at <i>hann</i> var <i>hinn</i> ≠ <u>friðazti</u> ≈ <u>maðr.</u>
21	≈ <u>Molt</u> le chieri e ennora,	<i>konungr</i> tignaðe ok scemde <i>hann</i>
		≈ <u>einkennilega yuir aðra.</u>
22	Et Graalant molt se pena	En Grelent var <i>hinn</i> iðnazte
23	De tornoier ÷ e de joster.	i + <u>hversdaglegom</u> atreiðvm.

24	Des anemis le roi grever;	ok angraðe mioc <u>vini konungs + ok sina.
25	÷ <u>Bons osteus tenoit et sovent.</u>	
26	<u>Et si donoit molt largement.</u>	
27	La roïne l'oï loer,	drottning fra frægð
28	Et de lui granz biens raconter:	<i>Fol. 4va. 3 liner manglar</i>
29	Sa grant valor et sa proësce,	
30	Et sa biauté et sa largesce.	
31	En son corage l'aama,	
32	.I. sien chambellenc apela.	
33	“– Di va!”, fet ele, “ne me celer,	
34	As tu gueres oï parler	
35	÷ <u>Du bon chevalier ÷ Graalant?</u>[ridd]ara
36	Est il loez de molt de gent?”[er hann vin ?]sæll af [morgum ?][h]on þa athiarta. þa
37	“Dame,” fet cil, “molt par est prouz, [fru ?] min kvað hann mioc
38	Et molt se fet amer de touz.”ann gerir hann sec vin[sælan.
39	La roïne li ≈ <u>respondi:</u>	þa ≈ <u>mællte</u> drotn]ingen.
40	“De lui veil fere mon ami,	Ec vil + <u>kvað hon</u>
41	Je sui por lui en grant effroi; þui at ec em nu i mikill [i uro ?]
42	Va, si li di qu'il viengne a moi, Gac ok seg honum at hann komi til [min.
43	M'amor li metrai ÷ <u>a bandon.</u> ”	ec man bio]ða honum ast mina. + <u>ok astar</u> <u>þoc[ka.</u>
44	“Molt li donroiz,” fet cil, “grant don,	þu mant ?] fru kvað hann honum micla [giof.
45	÷ <u>Merveille est s'il n'en a grant joie;</u>	
46	<u>N'a si bon moine jusqu'a Troie,</u>	
47	<u>S'il esgardoit vostre visage,</u>	
48	<u>Qui tout chanjast son corage.”</u>	
49	Quant ÷ ot ce dit, ≈ <u>sa dame</u> let,	þui nest] + <u>bioz sveinninn ok</u> gec i fra <u>≈ henni.</u>

50	A l'ostel Graalent en vet;	ok [kom + <u>þui n</u>]est til herbyrgis Greleinnz.
51	Avenanment l'a salué,	+ ok kvadde [hann kur]teislega
52	Son mesage li a conté:	+ ok sagðe honum ærende sitt
53	Qu'a la roïne voist parler,	at hann [gan]gi til drotningar at ræða við hana.
54	Et si n'ait soing de demorer.”	En [hann] + <u>þegar</u> villdi ei dvelia.
55	Respondu a ÷ li chevaliers:	ok mællti
56	“Alez ÷ <u>avant</u> , <u>biaus amis</u> ÷ <u>chiers</u> .”	vinr kvað hann far (50) ~ ≈ <u>firir ec man</u>
57	<u>Li chambellans s'en est alez</u> ,	<u>fylgia þer</u> .
58	<u>Et Graalant s'est atornés</u> ,	
59	Sor .j. cheval ÷ <u>ferrant</u> monta,	+ <u>þa</u> steig Gralent a gangara sinn.
60	~ ≈ .I. <u>chevalier o soi mena</u> .	
61	Au chastel sont andui venu,	+ ok komo þeir baðer i castalann + <u>firir</u>
62	≈ <u>Devant la sale</u> descendu,	<u>konung</u> .
63	÷ <u>Par devant le roi</u> trespasserent,	stignv þeir ≈ <u>af hestum sinum</u> .
64	As ÷ <u>chambres</u> la roïne alerent.	ok gengo þaðan til drotningar.
65	Quant el les vit, ses apela,	Sem hon leit þa. þa kallaðe hon þa til sin
66	Molt les chieri e ennora:	ok tignaðe þa mioc ok scemde.
67	Entre ses braz prent Graalant,	hon tóc Greleint i faðm sinn
68	Et l'acola estroitement;	ok halsfaðmaðe hann astsamlega.
69	÷ <u>De joste li seoir le fist</u>	
70	<u>Seur .j. tapit joste son lit</u> ;	
71	<u>Molt doucement a esgardé</u>	
72	<u>Son cors, son vis e sa biauté</u> ;	
73	A lui parla molt simplement,	+ ok mællti + <u>mart</u> til hans kurteislega.
74	Cil li respont cortoisement,	En hann svaraðe henni heyvesklega
75	Mes ne dit rien qui a lui siece.	ok ecki þat er til astar horfði.
76	La roïne pensa grant piece,	+ <u>þa þagðe</u> hon lengi ok hugsaðe mart.
77	Merveille soi qu'il ne la prie	+ ok þótti henni kynlect at hann bað ei astar hennar.
78	Qu'ele l'amast par druerie.	ne elsca sec með astar þocca.
79	÷ <u>Por ce que proiée ne l'a</u> ,	

80	Demande li s'il amie a,	Hon spurðe + <u>þui nest</u> ef <i>hann</i> atti + <u>nockora</u> vnnasto.
81	Ne se d'amors est arestez,	eða ef <i>honum</i> licar at <i>unna</i> .
82	Car molt devroit bien estre amez.	þui at + <u>drengskapr hans ok reysti gerir <i>hann</i></u> verðvgan ricrar astar.
83	“Dame,” fet il, “ce ne veil pas;	fru kvað <i>hann</i> . engre <i>ann</i> ec
84	D'amors tenir n'est mie gas;	þat er ei allra <i>manna</i> at <i>unna</i> kurteisum ko
85	Cil doit estre de molt haut pris	<i>nom</i> . (85) þeim samir at <i>vera</i> reyndir i fullkomnum
86	Qui s'entremet qu'il soit amis;	goðleic. (86) er girniz at <i>vera</i> verðugr ricr
87	Teus .vc. parolent d'amor,	ar astar. (87) Margir rœða við margar um <i>astir</i>
88	<u>÷ N'en sevent pas le menor tor,</u>	
89	<u>Ne que est leal druerie.</u>	<i>Fol. 4vb</i>
90	<u>Ainz est lor rage e lor folie</u>	
91	<u>Peresce, mençonge, faintise,</u>	
92	<u>Enpire amor en mainte guise.</u>	
93	<u>Amor demande chasteé,</u>	
94	<u>En fet, en dit et em pensé;</u>	
95	<u>Se l'un des amanz est loiaus,</u>	
96	<u>Et li autres jalous e faus,</u>	
97	<u>Dont est l'amor tote fausée,</u>	
98	<u>Ne puet longues avoir durée.</u>	
99	<u>Amor n'a soing de compaignon,</u>	
100	<u>Bone amor n'est se de .ij. non,</u>	
101	<u>De cors en cors, de cuer en cuer,</u>	
102	<u>Autrement n'est prouz a nul fuer.</u>	
103	<u>Tulles, qui parla d'amistié,</u>	
104	<u>Dit assez bien en son ditié</u>	
105	<u>Que velt amis, ce veille amie,</u>	
106	<u>Dont ert bone la compaignie;</u>	
107	<u>S'ele desvelt, il desotroit;</u>	
108	<u>Donc n'est la druerie a droit,</u>	

109	<u>Puisque li uns l'autre desdit,</u>	
110	<u>N'i a d'amors fors c'un petit:</u>	
111	<u>Assez puet on amor trover,</u>	
112	<u>Mes sen estuet au bien garder,</u>	
113	<u>Douceur et franchise et mesure,</u>	
114	(Amors n'a de grand forfait cure,)	er ei <i>kunn</i> <a> astum
115	Leauté tenir e prometre,	kurteisi er astar þocca
116	Por ce ne m'en os entremetre.”	
117	La roïne oï Graalant,	DRotning sem hon hey[rðe (108) hin kurtei]
118	Qui tant parla cortoisement,	sv svor Grelennz. þo at
119	S'ele n'eüst talent d'amer,	fyr fyr gengit (109) fyrstr at elska. þa m[atte
120	Si l'en feïst il a penser,	hon af ?]
		svorum hans mart ihuga.
121	÷ <u>Bien set et voit, n'en doute mie,</u>	
122	<u>Qu'en lui a sen e cortoisie.</u>	
123	A lui parle plus en apert,	ok mællte [hon þa?] til hans.
124	÷ <u>Son cuer li a tot descouvert:</u>	
125	“Amis,” fet ele, “Graalant,	Grelent vnnaste kvað hon.
126	Je vos aing angoisseusement;	ec <i>an</i> [n þer] með ollum hug ok hiarta.
127	÷ <u>Onc mes n'amai fors mon seignor,</u>	
128	<u>Mes je vos aim de tel amor</u>	
129	Que vos otroi ma druerie;	ok iatte ec þér [nu] allan astar þocca.
130	Soiez amis, car g'iere amie.”	ver þu minn. ec skal vera þin.
131	“Dame,” fet il, “vostre merci,	Frú min kvað <i>hann</i> guð þacki þér.
132	Mes il ne puet mie estre ainsi,	En engvm kosti ma þetta vera.
133	Car je sui soudoier le roi;	þui at <ec> em leigu riddare <i>konungsens</i> .
134	Loiauté li promis et foi,	ok heui ec heitið <i>honum</i> trvnað ok trygleic.
135	÷ <u>Quant a lui remés l'autre jor,</u>	
136	<u>Et de sa vie e de s'anor;</u>	
137	Ja par moi honte n'en aura.”	firir þui vil ec alldre gera <i>honum</i> skom ne
		sviuirðing ne niðazc a hofðingiaskap
		hans.
138	Lors prent congié, si s'en ala.	Sem <i>hann</i> hafðe þetta mællt. þa toc <i>hann</i>

139	La roïne l'en vit aler,	leyui ok gecc i brott. Nu er drotning sa <i>hann</i> sva buit i frá sér ganga.
140	Si commença a soupierer;	þa andvarpaðe hon af ollu hiarta.
141	Dolente est molt, ne set que fere,	ok var hon þa sva rygg ok reið
142	Ne s'en velt pas a tant retrere;	at hon vissi ei hvat hon skillde at hafazc.
143	Soventes foiz le requeroit,	En ei at siðr hellt hon fram ast ok ætlan sinni.
144	<u>÷ Ses messages li enveoit.</u>	
145	Riches presenz li trametoit,	Hon sendi <i>honum</i> ricar.fornir
146	Mes il du tout les refusoit.	en <i>hann</i> + <u>hafnaðe</u> <u>at fullo ok</u> villdi engum kosti + <u>þiggia ne</u> viðr taca.
147	Quant ele voit qu'ele a failli	Nu ser hon ok finnr at þeS er engi vón er hon villdi með <i>honum</i> .
148	A li du tout, mol le haï;	þa spillti hon allt þat er hon matte hans male
149	A son seignor mal li metoit,	firir <i>konungenom</i> .
150	Et volentiers en mesdisoit.	ok gearna villde hon koma <i>honum</i> i vamdræðe.
151	Tant com li rois maintint la guerre,	En meðan er ufriðremn stoð.
152	Remest Graalant en sa terre,	þa dvaldizc Greleht með <i>konungenom</i> .
153	Tant despendi qu'il n'ot que prendre,	ok upp neytti <i>hann</i> allz fear þat er <i>hann</i> hafðe + <u>til þess er allzecki var eftir.</u>
154	Car li rois le fesoit atendre	ok let <i>konungr</i> segia at <i>hann</i> hafðe ecki til at
155	Qu'il detenoit ses soudées;	giallda <i>honum</i> mala hans
156	Ne l'en avoit nules donées,	
157	La roïne l'en destornoit.	þui at drotning talmaðe
158	Au roi disoit e conseilloit	ok mællti oft i mein mæli við <i>konung</i>
159	Que nule rien ne li donnast,	at <i>hann</i> skyllði allzecki gefa <i>honum</i>
160	Fors le conroi qu'il n'en alast;	ok sagðe at <i>hann</i> var illz eins verðugr.
161	Por ce le tenoit entor lui,	
162	Qu'il ne peüst servir autrui.	ok at <i>hann</i> skyllði <i>honum</i> brott visa or þui fylki.

163	Que fera ores Graalenz?	Hvat skal nu Greleht at hafazc.
164	N'est merveilles s'il est dolenz;	Ei er kynlect at hann se ryggr.
165	Ne li remest que engagier	þui at allt þat er hann atti var uppi sva
at allzecki var eftir. þat er hann mátti
veðsetja
166	Fors .j. ≠ <u>ronchin</u> , ne gueres chier,	nema ≠ <u>mottvll</u> einn er litils var verðr.
167	Et .j. vallet qu'il ot norri,	ok sveim

.....